6
17-c
58

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
12 B
2

x Bibliotheca
ori Coll. Rom.
Societ. Jesu

18
c
34

~~18-c-30~~

6-11. c. 58

Ho. P.

PLINIVS IVNIOR CORNELIO PRISCO SALVTEM.

AVdio Valerium Martialem deceßiſſe, & moleſtè fero. Erat homo ingenioſus, acutus, et qui plurimùm in ſcribendo & ſalis haberet, & fellis, nec candoris minus. Proſecutus eram uiatico ſecedentem, dederam hoc amicitiæ, dederam etiam uerſiculis, quos de me compoſuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel ſingulorum laudes, vel vrbium ſcripſerāt, aut honoribus, aut pecunia ornare. Noſtris verò temporibus, vt alia ſpecioſa & egregia, ita hoc in primis exoleuit. Nam poſtquam deſiuimus facere laudāda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui ſint verſiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipſum volumē, niſi quoſdam tenerē. Tu, ſi placuerīt hi, cæteros ī libro requires. Alloquitur muſam. Mādat, vt domū meā ī exquilijs quærat, adeatque reuerēter.

Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria ianuam, videto.
Totos dat tetricæ dies Mineruæ.
Dum centum ſtudet auribus virorum
Hoc, quod ſecula, poſterique poßint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora eſt tua, dum furit Lyæus,
Dum regnat roſa, dum madent capilli,
Tum me vel rigidi legant Catones.

Meritóne eum, qui hoc de me ſcripſit, et tũc dimiſi ami ciſsimè, et nunc amiciſsimũ defunctũ eſſe doleo? dedit enim mihi, quantum maximè potuit: daturus amplius, ſi potuiſſet. Tã etſi quid homini poteſt dari maius, quàm gloria, laus, et æternitas? Aeterna, quæ ſcripſit, non erunt fortaſſe: Ille tamen ſcripſit tanquam futura. Vale.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATA

IN AMPHITHEATRVM CAESARIS. 1

BARBARA Pyramidum ſileat miracula Memphis:
ASSIDVVS iactet nec Babylona labor:
NEC Triuiæ templo molles laudentur honores:
Diſsimuletq́ue deum cornibus ara frequens:
Aëre nec uacuo pe͂dentia mauſolea
Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant.
Omnis Cæſareo cedat labor amphitheatro.
Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

AD Eundem Cæſarem. 2

Hîc, vbi ſydereus propius videt aſtra coloſſus,
Et creſcunt media pægmata celſa uia,
Inuidioſa feri radiabant atria Regis,
Vnaq́ue iam tota ſtabat in vrbe domus.
Hîc, vbi conſpicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, ſtagna Neronis erant.
Hîc, vbi miramur velocia munera, thermas,
Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.
Claudia diffuſas vbi porticus explicat vmbras,
Vltima pars aulæ deficientis erat.

Reddita Roma ſibi eſt: & ſunt, te præſide, Cæſar,
Delitiæ populi, quæ fuerant domini.

AD Eundem. 3

Quæ tam ſepoſita eſt, quæ gens tã barbara, Cæſar,
Ex qua ſpectator non ſit in urbe tua?
Venit ab Orphæo cultor Rhodopeius Hæmo,
Venit & epoto Sarmata paſtus equo,
Et qui prima bibit deprenſi flumina Nili,
Et quem ſupremæ Tethyos unda ferit.
Feſtinauit Arabs, feſtinauere Sabæi,
Et Cilices nimbis hîc maduere ſuis.
Crinibus in nodum tortis uenere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Aethiopes.
Vox diuerſa ſonat: populorum eſt uox tamen una,
Cùm uerus patriæ diceris eſſe pater.

AD Eundẽ, quòd expulerit delatores. 4

Turba grauis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes,
Tradita Getûlis, nec cepit arena nocentes:
Et delator habet, quod dabat, exilium.
Exulat Auſonia profugus delator ab urbe.
Impenſis vitam principis annumeres.

BLANDITVR Cæſari. 5

Iunctam Paſiphaën Dictæo (credite) tauro,
Vidimus: accepit fabula priſca fidem.
Nec ſe miretur, Cæſar, longæua vetuſtas:
Quicquid fama canit, donat arena tibi.

BLANDITVR eidem. 6

Belliger

Belliger inuictis quòd Mars tibi ſæuit in armis,
Non ſatis eſt, Cæſar: ſæuit & ipſa Venus.
Proſtratum Nemees & uaſta in ualle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Priſca fides taceat. Nam poſt tua munera, Cæſar,
Hæc iam fœminea uidimus acta manu.

POENA Laureoli. 7

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Aßiduam nimio pectore pauit auem:
Nuda Calidonio ſic pectora præbuit vrſo,
Non falſa pendens in cruce, Laureolus.
Viuebant laceri membris ſtillantibus artus,
Inque omni nuſquam corpore corpus erat.
Denique ſupplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini iugulum foderat enſe nocens:
Templa vel arcano demens ſpoliauerat auro,
Subdiderat ſæuas vel tibi, Roma, faces:
Vicerat antiquæ ſceleratus crimina famæ:
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

DE Dædalo. 8

Dædale, Lucano cùm ſic lacereris ab vrſo,
Quàm cuperes pennas nunc habuiſſe tuas.

DE Rhinocerote. 9

Præſtitit exhibitus tota tibi, Cæſar, arena,
Quæ non promiſit, prælia Rhinoceros.
O quàm terribiles exarſit pronus in iras.
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat?

DE Leone, qui gubernatorẽ offendit. 10

Læſerat ingrato leo perfidus ore magiſtrum,
Auſus tam notas contemerare manus.
Sed dignas tanto perſoluit crimine pœnas:
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet eſſe hominum tali ſub principe mores,
Qui iubet ingenium mitius eſſe feris?

DE Vrſo. 11

Præceps ſanguinea dum ſe rotat urſus arena,
Implicitam uiſco perdidit ille fugam.
Splendida iam tecto ceſſent uenabula ferro,
Nec volet excuſſa lancea torta manu.
Deprendat vacuo venator in aëre prædam:
Si captare feras aucupis arte placet.

DE Sue, quæ ex uulnere peperit. 12

Inter Cæſareæ diſcrimina ſæua Dianæ
Fixiſſet grauidam cùm leuis haſta ſuem,
Exilyt partus miſeræ de uulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperiſſe fuit?
Pluribus illa mori uoluiſſet ſaucia telis,
Omnibus vt natis triſte pateret iter.
Quis negat eſſe ſatum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite, nata fera eſt.

DE Eadem. 13

Icta graui telo, confoſſáque vulnere mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro.
Hanc ego Lucinæ credo fuiße manum.
Experta eſt numen moriens vtriuſque Dianæ,

Quaq́ue ſoluta parens, quaq́ue perempta fera eſt.

DE Eadem. 14

Sus fera iam grauior, maturi pignora uentris,
Emiſit fœtum, vulnere facta parens.
Nec iacuit partus: ſed matre cadente cucurrit.
O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium.

DE Carpophoro. 15

Summa tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
Quantula Carpophori portio fuſus aper?
Ille & præcipiti venabula condidit vrſo,
Primus in Arctoi qui fuit arce poli:
Strauit & ignota ſpectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuiſſe manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
Præmia cùm laudis ferret, adhuc poterat.

DE Tauro. 16

Raptus abit media quòd ad æthera taurus arena,
Non fuit hoc artis, ſed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus,
At nunc Alciden taurus in aſtra tulit.
Cæſaris, atque Iouis confer nunc ſtemma iuuentus:
Par onus ut tulerint, altius iſte tulit.

DE Supplice Elephante. 17

Quòd pius, & ſupplex Elephas te, Cæſar, adorat,
Hic modò, qui tauro tam metuendus erat:
Non facit hoc iuſſus, nulloq́ue docente magiſtro:
Crede mihi, numen ſentit & ille tuum.

DE Tigride, & Leone. 18

Lambere ſecuri dextram conſueta magiſtri
Tigris ab Hyrcano gloria rara iugo,
Sæua ferum rabido lacerauit dente leonem:
Res noua, non ullis cognita temporibus.
Auſa eſt tale nihil, ſyluis dum uixit in altis:
Poſtquam inter nos eſt, plus feritatis habet.

DE Elephante. 19

Qui modò per totam, flammis ſtimulatus, arenam
Suſtulerat raptas taurus in aſtra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus:
Dum facilem tolli ſic elephanta putat.

ASSENTATVR Cæſari. 20

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum:
Promiſit pariter Cæſar vtraque manu.
Non potuit melius litem finire iocoſam.
O dulce inuicti principis ingenium.

AD Cæſarem. 21

Quicquid in Orphæo Rhodope ſpectaſſe theatro
Dicitur, exhibuit, Cæſar, arena tibi.
Repſerunt ſcopuli, mirandaque ſylua cucurrit,
Quale fuiſſe nemus creditur Heſperidum.
Affuit immixtum pecudum genus omne ferarũ,
Et ſupra vatem multa pependit auis.
Ipſe ſed ingrato iacuit laceratus ab urſo.
Hæc tamen vt res eſt facta, ita ficta alia eſt.

DE Rhinocerote. 22

Sollicitant pauidi dum Rhinocerota magiſtri,

Seque diu magnæ colligit ira feræ:
Deſperabantur promiſſi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
Namque grauem gemino cornu ſic extulit vrſum,
Iactat vt impoſitas taurus in aſtra pilas.

DE Carpophoro. 23

Dorica quàm certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori.
Ille tulit geminos facili ceruice iuuencos,
Illi ceſſit atrox bubalus, atque biſon.
Hunc leo cùm fugeret, præceps in tela cucurrit.
I nunc: & lentas corripe, turba, moras.

DE Naumachia Domitiani, 24

Si quis ades longis ſerus ſpectator ab oris,
Cui lux prima ſacri muneris ipſa fuit:
Ne te decipiat ratibus naualis Enyo,
Et par unda fretis: hîc modò terra fuit.
Non credis? ſpectes, dum laxent æquora Martem:
Parua mora eſt, dices. Hîc modò pontus erat.

DE Leandro. 25

Quòd nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda,
Deſine mirari: Cæſaris unda fuit.
Cùm peteret dulces audax Leandrus amores;
Et feſſus tumidis iam premeretur aquis:
Sic miſer inſtantes affatus dicitur undas:
Parcite, dum propero: mergite, dum redeo.

DE Natatoribus. 26

Luſit Nerei dum docilis chorus æquore toto,

Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuſcina dente minax, nexu fuit anchora curuo:
Credidimus remum, credidimusque ratem,
Et gratum nautis ſydus fulgere Laconum,
Lataque perſpicuo uela tumere ſinu.
Quis tantas liquidis artes inuenit in undis?
Aut docuit luſus hos Thetis, aut didicit.

BLanditur Cæſari. 27

Secula Carpophorum, Cæſar, ſi priſca tuliſſent:
Iam nullum monſtris orbe fuiſſet opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondoſa leonem,
Arcas Mænalium non timuiſſet aprum.
Hac armata manus hydræ mors una fuiſſet,
Huic percuſſa foret tota Chimæra ſemel.
Ignipedes poſſet ſine Colchide vincere tauros:
Soluere & Heſionem ſolus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus eſt,
Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

LAVS Auguſti. 28

Auguſti laudes fuerant, committere claſſes,
Et freta nauali ſollicitare tuba.
Cæſaris hæc noſtri pars eſt quota? Vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galathea feras.
Vidit in æquoreo feruentes puluere currus,
Et domini Triton ipſe putauit equos.
Dumque parat ſæuis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedeſter aquis.
Quicquid & in circo ſpectatur, & amphitheatro,
Diues

Diues Cæſarea præſtitit unda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur ſtagna Neronis:
Hanc norint unam ſecula Naumachiam.

EX M.

EX M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBRO PRIMO.

SPERO, me ſecuturum in libellis meis tale temperamentum, vt de illis queri non poſsit, quiſquis de ſe bene ſenſerit: cùm ſalua infimarum quoque perſonarum reuerentia, ludant, quæ antiquis authoribus defuit: vt, nominibus non tantùm veris abuſi ſint, ſed etiam magnis. At mihi fama vilius cõſtet, et probetur in me nouiſsimum ingenium. Videor mihi meo iure facturus, ſi epiſtolam verſibus clauſero.

AD Lectorem. 1

Hic eſt, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis epigrammaton libellis:
Cui, lector ſtudioſe, quod dediſti
Viuenti decus, atque ſentienti,
Rari poſt cineres habent poetæ.

AD Librum ſuum. 2

Argiletanas mauis habitare tabernas:
Cùm tibi, parue liber, ſcrinia noſtra uacent.
Neſcis, heu neſcis dominæ faſtidia Romæ:
Crede mihi, nimium Martia turba ſapit.
Maiores nuſquam rhonchi: iuuenesq́ue, ſenesq́ue,
Et pueri naſum rhinocerotis habent.

Audieris

Audieris cùm grande ſophos, dum baſia captas:
Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet luſus triſtis arundo tuos:
Aethereas incaute cupis volitare per auras.
I, fuge: ſed poteras tutior eſſe domi.

AD Lectorem, vbi libri vendes. 3

Qui tecum cupis eſſe meos vbicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ:
Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis.
Scrinia da magnis, me manus vna capit.
Ne tamen ignores vbi ſim venalis, & erres
Vrbe vagus tota: me duce, certus eris.
Libertum docti Lucenſis quære, Secundum:
Limina poſt pacis, Palladiumque forum.

AD Cæſarem. 4

Contigeris noſtros, Cæſar, ſi fortè libellos:
Terrarum dominum pone ſupercilium.
Conſueuere iocos veſtri quoque ferre triumphi:
Materiam dictis nec pudet eſſe ducem.
Qua Thymelen ſpectas, deriſoremque Latinum:
Illa fronte, precor, carmina noſtra legas.
Innocuos cenſura poteſt permittere luſus:
Improba ſi qua mihi eſt pagina, vita proba eſt.

AD Marcum. 5

Do tibi naumachiam, tu das epigrammata nobis,
Vis, puto, cum libro, Marce, natare tuo.

DE Leone Cæſaris. 6

BIBLIOTECA ... ROMA ... VITTORIO EM...

Aethereas aquila puerum portante per auras,
Illæſum timidis unguibus hæſit onus.
Nunc ſua Cæſareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ maiora putas miracula? ſummus vtriſque
Autor adeſt: hæc ſunt Cæſaris, illa Iouis.

AD Maximum, de columba Stellæ. 7

Stellæ delicium mei columba,
Verona licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, paſſerem Catulli.
Tanto Stella meus tuo Catullo,
Quanto paſſere maior eſt columba.

DE Ciani dogma laudat. 8

Quòd magni Thraſeæ, conſummatiq́ue Catonis
Dogmata ſic ſequeris, ſaluus vt eſſe velis:
Pectore nec nudo ſtrictos incurris in enſes:
Quod feciſſe velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui ſanguine famam:
Hunc volo, laudari qui, ſine morte, poteſt.

IOCatur in Cottam. 9

Bellus homo, & magnus vis idem Cotta videri.
Sed qui bellus homo eſt, Cotta, puſillus homo eſt.

DE Gemello, & Maronilla. 10

Petit Gemellus nuptias Maronillæ:
Et cupit, & inſtat, & precatur, & donat.
Adeóne pulchra eſt? immo fœdius nil eſt.
Quid ergo in illa appetitur, & placet? tuſsis.

AD Sextilianum potorem. 11

Cùm

Cùm data ſint equiti bis quinque nomiſmata: quare
Bis decies ſolus, Sextiliane, bibis?
Iam defeciſſet portanteis calda miniſtros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

DE Regulo. 12

Itur ad Herculei gelidas quà Tyburis arces,
Canaque ſulphureis Albula fumat aquis,
Rura nemusque ſacrum, dilectaque iugera muſis
Signat vicina quartus ab urbe lapis.
Hic rudis æſtiuas præſtabat porticus umbras,
Heu quàm penè nouum porticus auſa nephas.
Nam ſubitò collapſa ruit: cùm mole ſub illa
Geſtatus byjugis Regulus eſſet equis.
Nimirum timuit noſtras fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat inuidiæ.
Nunc & damna iuuant, ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

AD Cæſarem. 13

Delitias, Cæſar, luſusque, iocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præſtat arena tibi:
Cùm prenſus blando toties à dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.
Vnde poteſt auidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen eſſe tuus dicitur, ergo poteſt.

DE Leone, & Lepore. 14

Rictibus his tauros non eripuere magiſtri,
Per quos, præda fugax, itque, reditque lepus.
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoſte,

Nec

Nec nihil à tanta nobilitate refert.
Tutior in ſola non eſt cùm currit arena.
Nec caueæ tanta conditur ille ſide.
Si uitare canum morſus, lepus improbe, quæris:
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

AD Licianum, de Hiſpaniæ locis. 15

Vir Celtibêris non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam Liciane Bilbilim,
Equis, & armis nobilem:
Sterilemque canum niuibus effractis ſacrum
Vada Veronem montibus:
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepida natabis lenè Cogedi vada,
Molleſque Nympharum lacus,
Quibus remiſſum corpus aſtringes breui
Salone, qui ferrum gelat.
Præſtabit illic ipſa figendas prope
Voberta prandenti feras.
Aeſtus ſerenos aureo franges Tago
Obſcurus vmbris arborum.
Auidam rigens Dircenna placabit ſitim.
Et Nemea, quæ vincit niues.
At cùm December canus, & Bruma impotens
Aquilone rauco mugiet,
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.

Ibi

Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & uernas apros:
Leporemque forti callidum rumpes equo:
Ceruos relinques uillico.
Vicina in ipſum ſylua deſcendet focum
Infante cinctum ſordido.
Vocabitur uenator, & veniet tibi
Conuiua clamatus propè.
Lunata nuſquam pellis, & nuſquam toga,
Olidæque ueſtes murice.
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
Imperia uiduarum procul.
Non rumpet altum pallidus ſomnum reus,
Sed mane totum dormies.
Mercetur alius grande, & inſanum ſophos:
Miſerere tu fœlicium:
Veroque fruere non ſuperbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum eſt, petit:
Cùm fama, quod ſatis eſt, habet.

LOCVS ex Homero in Cocum. 16

Si tibi Miſtyllus cocus, Aemiliane, vocatur:
Dicetur quare non Taratalla mihi?

AD Leporem. 17

Non facit ad ſæuos ceruix, niſi prima, leones:
Quid fugis hos dentes, ambitioſe lupus?
Scilicet à magnis ad te deſcendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.

Deſperanda tibi eſt ingentis gloria fatti:
Non potes hoc tenuis præda ſub hoſte mori.

QVINTIANVM facit aſſertorẽ. 18

Commendo tibi, Quintiane, noſtros,
Noſtros dicere ſi tamen libellos
Poſſum, quos recitat tuus poëta.
Si de ſeruitio graui queruntur,
Aſſertor venias, ſatisque præſtes.
Et cùm ſe dominum vocabit ille,
Dicas eſſe meos, manuque miſſos.
Hoc ſi terque, quaterque clamitaris:
Impones plagiario pudorem.

AD Fidentinum. 19

Vna eſt in noſtris tua, Fidentine, libellis
Pagina, ſed certa domini ſignata figura,
Quæ tua traducit manifeſto carmina furto.
Sic interpoſito vilis contaminat vncto
Vrbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Arretinæ violent cryſtallina teſtæ:
Sic niger, in ripis errat cùm fortè Caÿſtri,
Inter Ledæos ridetur coruus olores:
Sic, vbi multiſona feruet ſacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus eſt noſtris, nec vindice, libris.
Stat contra; dicitque tibi tua pagina, fur es.

DE Amicorum iudicio. 20

Si quid, Fuſce, vacas adhuc amari:
(Nam ſunt hinc tibi, ſunt & hinc amici.)

Vnum

Vnum, ſi ſupereſt, locum rogamus.
Nec me, quòd tibi ſum nouus, recuſes.
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantùm inſpice, qui nouus paratur,
An poſſit fieri vetus ſodalis.

AD Frontonem, de voto vitæ ſuæ. 21

Vota tui breuiter ſi vis cognoſcere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus:
Hoc petit, eſſe ſui, nec magni, ruris arator:
Sordidaque in paruis otia rebus amat.
Quiſquam picta colit Spartani frigora ſaxi,
Et matutinum portat ineptus Aue:
Cui licet exigui nemoris, ruriſque beati
Ante focum plenas explicuiſſe plagas?
Et piſcem tremula ſalientem ducere ſeta,
Flauaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica menſas,
Et ſua non emptus præparat oua cinis?
Non amet hanc vitam, quiſquis me non amat, opto.
Viuat & vrbanis albus in officijs.

AD Cauponem. 22

Continuis vexata madet vindemia nimbis.
Non potes, vt cuperes, vendere, Caupo, merum.

AD Flaccum. 23

Qualem, Flacce, velim ſortem, nolimue requiris?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud, quod mediũ eſt, atque inter vtrũque, probamus.
Nec volo, quod cruciat: nec volo, quod ſatiat.

DE Serui pretio. 24

Millia pro ſeruo centum me mango popoſcit.
Riſi ego, ſed Phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur, dolet hoc vicinia mecum,
Laudaturque meam Phœbus in inuidiam.
Sed ſeſtertiolum donauit ſportula Phœbo
Bis decies. Hoc da tu mihi, pluris emam.

AD Flaccum de ſportula. 25

Dat Baiana mihi quadrantes ſportula centum.
Inter delitias quid facit iſta fames?
Redde Lupi nobis, tenebroſaque balnea Grylli.
Tam malè cùm cœnem, cur bene, Flacce, lauor?

DE Lepore, & Leone. 26

Intres ampla licet torui, lepus, ora leonis:
Eſſe tamen vacuo ſe leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?
Alta iuuencorum vulnera figet vbi?
Quid fruſtra nemorum dominum, regemque fatigas?
Non niſi delecta paſcitur ille fera.

AD Litanum, Scriptores vnde. 27

Verona docti ſyllabas amat vatis:
Marone fœlix Mantua eſt:
Cenſetur Apona Liuio ſuo tellus,
Stellaque, nec Flacco minus:
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus:
Naſone Peligni ſonant:
Duosque Senecas, vnicumque Lucanum
Facunda loquitur Corduba:

Gaudent

Gaudent iocoſæ Canio ſuo Gades,
Emerita Deciano meo.
Te, Liciane, gloriabitur noſtra,
Nec me tacebit Bilbilis.

AD Celerem. 28

Vt recitem tibi noſtra, rogas, epigrammata. nolo:
Non audire, Celer, ſed recitare cupis.

AD Fabullam ambitioſam. 29

Bella es, nouimus, & puella, verum eſt:
Et diues, quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas,
Nec diues, neque bella, nec puella es.

AD Cæcilianum, De genere, & declinatione ficus. 30

Cum dixi ficus, rides quaſi barbara verba:
Et dici ficos, Cæciliane, iubes.
Dicemus ficus, quas ſcimus in arbore naſci:
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

AD Furem de libro ſuo. 31

Erras, meorum fur auare librorum,
Fieri poëtam poſſe qui putas tanti,
Scriptura quanti conſtat, & tomus vilis.
Non ſex paratur, aut decem ſophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas nouit vnus, ſcrinioque ſignatas
Cuſtodit ipſe virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non poteſt liber notus.

Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum,
Nec vmbilicis cultus, atque membrana,
Mercare tales ab eo, nec ſciet quiſquam.
Aliena quiſquis recitat, & quærit famam,
Non emere librum, ſed ſilentium debet.

AD Chærulum. 32

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chærule, ſemper.
In te qui dicit, Chærule, liber homo eſt.

AD Maximum. 33

Cepit Maxime Pana, quæ ſolebat
Nunc oſtendere Canium, Terentos.

AD Librum. 34

Vade ſalutatum: pro me, liber, ire iuberis
Ad Proculi nitidos officioſe lares.
Quæris iter? dicam. Vicinum Caſtora canæ
Tranſibis Veſtæ, virgineamque domum:
Inde ſacro veneranda petes pallatia cliuo,
Plurima quà ſummi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata Coloſsi,
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hàc, quà madidi ſunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto ſtat Corybante tholus.
Protinus à læua clari ſub fronte penates,
Atriaque excelſæ ſunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas faſtus, limenque ſuperbum:
Nulla magis toto ianua poſte patet:
Nec, propior quam Phœbus amat, doctæque ſorores.
Si dicet, Quare non tamen ipſe venit?

Sic licet excuſes, Quia qualiacunque leguntur
Iſta, ſalutator ſcribere non potuit.

AD Fidentium. 35

Noſtris verſibus eſſe te poëtam,
Fidentine, putas, cupiſque credi.
Sic dentata ſibi videtur Aegle,
Emptis oſsibus, Indicoque cornu.
Sic, quæ nigrior eſt candente moro,
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.
Hac & iam ratione, qua poëta es,
Caluus cùm fueris, eris comatus.

DE Lino. 36

Dimidium donare Lino, quàm credere totum,
Qui mauult, mauult perdere dimidium.

AD Flaccum. 37

O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei ſpes, & alumne laris,
Pierios differ cantuſque, choroſque ſororum:
Aes dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Mineruæ:
Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una deos.
Quid poſſunt hederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & ſerta, lyraſque deorum
Nil habet, & magnum ſemper inane ſophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permeſsidos unda?
Romanum propius, diuitiuſque forum eſt.
Illic æra ſonant: at circum pulpita noſtra,

Et ſteriles cathedras baſia ſola crepant.

DE Carino. 38

Pulchrè valet Carinus, & tamen pallet.
Parcè bibit Carinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Carinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Carinus, & tamen pallet.
Probrum Carinus audit, & tamen pallet.

DE Feſto. 39

Indignas premeret peſtis cùm tabida fauces,
Inque ipſos vultus ſerperet atra lues:
Siccis ipſe genis flentes hortatus amicos,
Decreuit Stygios Feſtus adire lacus.
Nec tamen obſcuro pia polluit ora veneno,
Aut torſit lenta triſtia fata fame.
Sanctam Romana vitam ſed morte peregit,
Dimiſitque animam nobiliore rogo.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama poteſt. huius Cæſar amicus erat.

AD Attalum. 40

Semper agis cauſas, & res agis, Attale, ſemper.
Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res, & cauſæ deſunt: agis, Attale, mulas.
Attale, ne, quod agas, deſit, agas animam.

AD Canum. 41

Sportula, Cane, tibi ſuprema nocte petita eſt.
Occidit, puto, te, Cane, quòd vna fuit.

AD Soſibianum. 42

E ſeruo ſcis te genitum, blandèque fateris:

Cùm

Cùm dicis dominum, Soſibiane, patrem.

DE Regulo. 43

Hæc, quæ puluere diſsipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto iacet abſoluta caſu.
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque:
Victa eſt pondere cùm ſuo repentè,
Et poſtquàm dominum nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ:
Quis curam neget eſſe te Deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

DE Mario. 44

Venderet excultos colles cùm præco facetus,
Atque ſuburbani iugera pulchra ſoli:
Errat, ait, ſi quis Mario putat eſſe neceſſe
Vendere: nil debet, fœnerat immò magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſeruos vbi perdidit omnes,
Et pecus, et fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

DE Nouio Microſpico. 45

Vicinus meus eſt, manuque tangi
De noſtris Nouius poteſt feneſtris.
Quis non inuideat mihi? putetque
Horis omnibus eſſe me beatum,
Iuncto cui liceat frui ſodale?

Tam longè eſt mihi, quàm Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non conuiuere, nec videre ſaltem,
Non audire licet: nec urbe tota
Quiſquam eſt tam propè, tam proculque nobis
Migrandum eſt mihi longius, uel illi.
Vicinus Nouio, uel inquilinus
Sit, ſi quis Nouium uidere non uult.

AD Feſcenniam. 46

Ne grauis heſterno fragres, Feſcennia, uino,
Paſtillos Coſmi promda manè uoras.
Iſta linunt dentes ientacula: ſed nihil obſtat,
Extremo ructus cùm uenit à barathro.
Quid, quod olet grauius mixtum diaplaſmate virus,
Atque duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprenſaque furta
Iam tollas, & ſis ebria ſimpliciter.

AD Alcimum. 47

Alcime, quem raptum domino creſcentibus annis
Labicana leui ceſpite uelat humus:
Accipe non Phario nutantia pondera ſaxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lachrymis humida prata meis.
Accipe, chare puer, noſtri monumenta doloris:
Hic tibi perpetuo tempore viuit honor.
Cùm mihi ſupremos Lacheſis perneuerit annos,
Non aliter cineres mando iacere meos.

Ad

AD Cinnam. 48

Garris in aurem ſemper omnibus, Cinna:
Garris, & illud, teſte quod licet turba,
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, iudicas, taces, clamas.
Adeò ne penitus ſedit hic tibi morbus,
Vt ſæpe in aurem Cinna Cæſarem laudes?

AD Lælium. 49

Cùm tua non edas, carpis mea carmina, Læli.
Carpere vel noli noſtra, vel ede tua.

DE Aquino. 50

Fabritio iunctus fido requieſcit Aquinus,
Qui prior Elyſias gaudet abiſſe domos.
Ara duplex primi teſtatur munera pili.
Plus tamen eſt, titulo quod breuiore legis.
Functus uterque ſacro laudatæ fœdere uitæ,
Famaque quod raro nouit, amicus erat.

AD Helium. 51

Quòd clamas ſemper, quòd agẽtibus obſtrepis, Heli.
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

AD Scazontem, de ſimulatore quodam. 52

Si non moleſtum eſt, teque non piget Scazon,
Noſtro, rogamus, pauca verba Materno
Dicas in aurem: ſic, ut audiat ſolus.
Amator ille triſtium lacernarum,
Et beticatus, atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros eſſe,

Amethyſtinasque mulierum vocat veſtes,
Natiua laudat, habeat, & licet ſemper
Fuſcos colores, impuros habet mores.
Quæris quis hic ſit? excidit mihi nomen.

AD Næuolum cauſidicum. 53

Cùm clamant omnes, loqueris tu, Næuole, ſemper:
Et te patronum, cauſidicumq́ue putas.
Hac ratione poteſt nemo non eſſe diſertus.
Ecce tacent omnes: Næuole, dic aliquid.

AD Flaccum. 54

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat.
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt.

AD Calenum auarum. 55

Non plenum modò uicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene: vt omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit uota deus, precesq́ue noſtras,
Atque intra puto ſeptimas calendas
Mortes hoc tibi quattuor dederunt.
At tu ſic, quaſi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abiſti
In tantam miſer eſuritionem,
Vt conuiuia ſumptuoſiora,
Toto quæ ſemel apparas in anno,
Nigræ ſordibus explices monetæ,
Et ſeptem veteres tui ſodales
Conſtemus tibi plumbea ſelibra.

Quid

Quid dignum meritis precemur iſtis?
Optemus tibi milies, Calene.
Hoc ſi contigerit, fame peribis.

DE Afra vetula. 56

Mammas, atque tatas habet Afra: ſed ipſa tatarum
Dici, & mammarum maxima mamma poteſt.

DE Demetrio. 57

Illa manus quondam ſtudiorum fida meorum,
Et fœlix domino, notaque Cæſaribus,
Deſtituit primos virides Demetrius annos,
Quarta tribus luſtris addita meßis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus deſcenderet umbras
Vreret implicitum cùm ſcelerata lues,
Cauimus: & domini ius omne remiſimus ægro:
Munere dignus erat conualuiſſe meo.
Senſit deficiens ſua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

AD Lycorim. 58

Qui pinxit Venerem tuam Lycori,
Blanditus, puto, pictor eſt Mineruæ.

AD Scæuolam. 59

Si dederint ſuperi decies mihi millia centum,
Dicebas nondum, Scæuola, factus eques:
Qualiter ò viuam? quàm largè? quamque beatè?
Riſerunt faciles, & tribuere Dei.
Sordidior multò poſt hoc toga, penula peior:
Calceus eſt ſarta terque, quaterque cute:
Deque decem plures ſemper ſeruantur oliuæ:

Explicat

Explicat & cœnas vnica menſa duas.
Et Veientam bibitur fæx craſſa Rubelli:
Aſſe cicer tepidum conſtat, & aſſe focus.
In ius, o fallax, atque inficiator, eamus:
Aut viue: aut decies, Scæuola, redde Deis.

AD Iulium. 60

O mihi poſt nullos, Iuli, memorande ſodales,
Si quid longa fides, canaque iura ualent:
Bis iam penè tibi conſul trigeſimus inſtat,
Et numerat paucos uix tua uita dies.
Non bene diſtuleris, videas quod poſſe negari:
Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.
Expectant curæque, catenatique labores:
Gaudia non remanent, ſed fugitiua uolant.
Hæc utraque manu, complexuque aſſere toto:
Sæpe fluunt imò ſic quoque lapſa ſinu.
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, Viuam.
Sera nimis vita eſt craſtina: uiue hodie.

AD Auitum. 61

Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
Quæ legis: hic aliter non fit, Auite, liber.

AD Titum. 62

Cogit me Titus actitare cauſas:
Et dicit mihi ſæpe, magna res eſt.
Res magna eſt, Tite, quam facit colonus.

AD Tuccam. 63

Quid te, Tucca, iuuat vetulo miſcere falerno
In Vaticanis condita muſta cadis?

Quid

Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile eſt, ſcelus eſt iugulare falernum,
Et dare Campano toxica ſæua mero.
Conuiuæ meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam precioſa mori.

AD Aeliam. 64

Si memini, fuerant tibi quatuor, Aelia, dentes.
Expuit vna duos tuſſis, & vna duos.
Iam ſecura potes totis tuſſire diebus.
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

AD Cæcilianum. 65

Dic mihi, quis furor eſt; turba ſpectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras?
Quid dignum tanto ventrique, gulæque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

DE Porſena, & Scæuola. 66

Dum peteret regem, decepta ſatellite dextra,
Iniecit ſacris ſe peritura focis.
Sed tam ſæua pius miracula non tulit hoſtis:
Et raptum flammis iuſſit abire virum.
Vrere quam potuit contempto Mutius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Maior deceptæ fama eſt, & gloria dextræ.
Si non erraſſet, fecerat illa minus.

DE Leone, & Lepore. 67

Quid nunc ſæua fugis placidi, lepus, ora leonis?
Frangere tam paruas non didicere feras.

Seruantur

Seruantur magnis iſti ceruicibus vngues,
Nec gaudet tenui ſanguine tanta ſitis.
Præda canum lepus eſt, vaſtos non implet hiatus.
Non timeat Dacus Cæſaris arma puer.

AD Cottam. 68

Inuitas nullum, niſi, cum quo, Cotta, vagaris,
Et dant conuiuam compita ſola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocaſſes.
Iam ſcio, me pigrum diſplicuiſſe tibi.

AD Decianum, de Ilo. 69

Aſpicis incomptis Ilum, Deciane, capillis:
Cuius & ipſe times triſte ſupercilium:
Qui loquitur Curios, aſſertoresque Camillos.
Nolito fronti credere, lautus agit.

AD Fauſtinum. 70

Ede tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces:
Nec ſileant noſtri prætereantque ſenes.
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam,
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Poſt te victuræ, per te quoque uiuere chartæ
Incipiant: cineri gloria ſera venit.

AD Sextilianum. 71

Sextiliane bibis, quantum ſubſellia quinque,
Solus, aqua toties ebrius eſſe potes.
Nec conſeſſorum vicina nomiſmata tantùm,
Aera ſed à cuneis vlteriora petis.

Non

Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis:
Vua nec in Tuſcis naſcitur iſta iugis.
Teſta ſed antiqui fœlix ſiccatur Opimi,
Egerit & nigros Maſsica cella cados.
A caupone tibi fœx Laletana petatur:
Si pluſquam decies, Sextiliane, bibis.

AD Procillum. 72

Heſternâ tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, poſt decem peractos,
Cœnares hodie ut, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem ſtatim putaſti,
Et non ſobria verba ſubnotaſti,
Exemplo nimium periculoſo.
Μισῶ μνήμονα συμπότην Procille.

DE Acerra. 73

Heſterno fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem ſemper Acerra bibit.

AD Fidentinum. 74

Fama refert, noſtros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo, quàm recitare tuos.
Si mea vis dici, gratis tibi carmina mittam.
Si dici tua uis: hæc eme, ne mea ſint.

DE Diaulo medico. 75

Chirurgus fuerat, nunc eſt veſpillo Diaulus,
Cœpit, quod poterat, Clinicus eſſe modò.

AD Sabidium. 76

Non amo te, Sabidi: nec poſſum dicere, quare?
Hoc tantùm poſſum dicere, non amo te.

DE Gellia. 77

Amiſſum non flet, cùm ſola eſt Gellia, patrem:
Si quis adeſt, iuſſæ proſiliunt lachrymæ.
Non luget, quiſquis laudari, Gellia, quærit.
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

AD Lucanum, & Tullum. 78

Si, Lucane, tibi, vel ſi tibi, Tulle, darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet vterque prior.
Diceret, infernas ſi quis prior iſſet ad vmbras:
Viue tuo frater tempore, viue meo.

AD Fidentinum. 79

Quem recitas, meus eſt, ò Fidentine, libellus.
Sed malè cùm recitas, incipit eſſe tuus.

AD Decianum. 80

Si quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque nouit auos:
Si quis Cecropiæ madidus, Latiæque Mineruæ
Artibus, & vera ſimplicitate bonus:
Si quis erit recti cuſtos, imitator honeſti,
Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit magnæ ſubnixus robore mentis:
Diſpeream, ſi non hic Decianus erit.

AD Liuidum. 81

Qui ducis vultus, & non legis iſta libenter,
Omnibus inuideas, Liuide, nemo tibi.

IN Cæcilium. 82

Vrbanus

Vrbanus tibi, Cæcili, videris.
Non es, crede mihi: quid ergo? verna es.
Hoc quod Tranſtyberinus ambulator,
Qui pallentia ſulphurata fractis
Permutat vitreis: quod ocioſæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod cuſtos, dominusque viperarum:
Quod viles pueri ſalariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circunfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Vrbicus poëta:
Quod de Gadibus improbus magiſter:
Quod bucca eſt vetuli loquax amici.
Quare deſine iam tibi videri,
Quod ſoli tibi, Cæcili, videris:
Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum
Poſſes uincere Sextium Caballum.
Non cuicunque datum eſt habere naſum.
Ludit qui ſtolida procacitate,
Non eſt Ceſtius ille, ſed Caballus.

DE Portia. 83

Coniugis audiſſet fatum cùm Portia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardẽtes auido bibit ore fauillas.
I nunc, & ferrum turba moleſta nega.

IN Mancinum. 84

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati:
Et poſitum eſt nobis nil here, præter aprum.
Non quæ de tardis ſeruantur vitibus uuæ,
Dulcibus aut certant quæ melimela fauis.
Non pyra, quæ lenta pendent religata geniſta,
Aut imitata breues punica mala roſas.
Ruſtica lactentes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliua cadis.
Nudus aper: ſed et hic minimus, qualisque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datū eſt. tantùm ſpectauimus omnes
Ponere aprum nobis: ſic & arena ſolet.
Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

AD Stellam. 85

Laſciuos leporum curſus, luſusque leonum,
Quod maior nobis charta, minorque gerit:
Et bis idem facimus: nimium ſi, Stella, uidetur
Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.

DE Libro ſuo 86

Edita ne breuibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius, τῆς δ' ἀπαμειβόμενος.

DE Diaulo medico. 87

Nuper erat medicus, nunc eſt ueſpillo Diaulus:
Quod ueſpillo facit, fecerat & medicus.

DE Littoribus Altini. 88

Aemula Baianis Altini littora villis,
Et Phaëtonthëi conſcia ſylua rogi.

Quæque

Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupſit ad Euganeos ſola puella lacus.
Et tu Ledæo fœlix Aquileia Timauo,
Hìc, ubi ſeptenas Cyllarus hauſit aquas.
Vos eritis noſtræ portus, requieſque ſenectæ,
Si iuris fuerint ocia noſtra ſui.

AD Poſthumum. 89

Quòd te manè domi toto non vidimus anno:
Vis dicam, quantum, Poſthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis: vicenos ter puto nummos.
Ignoſces: togulam, Poſthume, pluris emo.

AD Auguſtum. 90

Sæpe meos laudare ſoles, Auguſte, libellos.
Inuidus ecce negat, non minus ergo ſoles.
Quid, quòd honorato non ſola uoce dediſti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi.
Ecce iterum nigros contorſit liuidus vngues.
Da, Cæſar, tanto tu magis: vt doleat.

AD Cloen. 91

Donaſti cupido, Cloë, patrono
Hiſpanas, Tyriaſque; coccinaſque,
Indos Sardonychas, ſcythas Smaragdos,
Et lotam tepido togam Galeſo,
Et centum numeros nouæ monetæ,
Et quicquid petit, vſque & vſque donas.
Væ glabraria, væ tibi miſella:
Solam te ſtatuet tuus patronus.

AD Pudentem. 92

Obſtat, chare Pudens, noſtris ſua turba libellis:
Lectoremque frequens laſſat, & implet opus.
Rara iuuant. primis ſic maior gratia pomis:
Hybernæ pretium ſic meruere roſæ.
Sæpius in libro memoratur Perſius vno,
Quàm leuis in tota Marſus Amaſonide.
Tu quoque, de noſtris releges quæcũque libellis,
Eſſe puta ſolum: ſic tibi pluris erit.

AD Piſcatorem. 93

Baiano procul à lacu monemus,
Piſcator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piſcibus hæ natantur vndæ,
Qui norint dominum: manumque lambunt.
Illum, qua nihil eſt in orbe maius.
Quid, quòd nomen habent? & ad magiſtri
Vocem quiſque ſui venit citatus.
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repentè cæcus
Captum non potuit videre piſcem:
Et nunc ſacrilegos peroſus hamos,
Baianos ſedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes, innocens recede,
Iactis ſimplicibus cibis in vndas,
Et piſces venerare dedicatos.

AD Antilocum. 94

Quòd cupis in noſtris, dicique, legique libellis:
Et non ullus honos creditur eſſe tibi.

Ne

Ne valeam, ſi non res eſt gratiſsima nobis,
Et volo te chartis inſeruiſſe meis.
Sed tu nomen habes, auerſo fonte ſororum
Impoſitum, mater quod tibi dura dedit:
Quod neq; Melpomene, quod nec Polyhymnia poſsit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum muſis tibi nomen adopta.
Non ſemper bellè dicitur Antilogus.

DE *Ape electro incluſa.* 95

Et latet, & lucet Phaëthontide condita gutta,
Vt videatur apis nectare clauſa ſuo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum:
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

AD *Soſibianum.* 96

Plena laboratis habeas cùm ſcrinia libris:
Emittis quare, Soſibiane, nihil?
Edent hæredes, inquis, mea carmina. quando?
Tempus erat iam te, Soſibiane, legi.

AD *Attalum.* 97

Sordida cùm tibi ſit: verum tamen, Attale, dicit.
Quiſquis te niueam dicit habere togam.

DE *Pugna damarum.* 98

Frontibus aduerſis molles concurrere damas
Vidimus, & fati ſorte iacere pari.
Spectauere canes prædam: ſtupuitque ſuperbus
Venator, cultro nil ſupereſſe ſuo.
Vnde leues animi tanto caluere furore?
Sic pugnãt tauri, ſic cecidere viri.

AD Olum. 99

Cana eſt barba tibi, nigra eſt coma: tingere barbam
Non potes, hæc cauſa eſt: ſed potes, Ole, comam.

AD Afrum. 100

Centum Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Tityus, hoc bis Albinus,
Decies Sabellus, alterumque Seranus:
Ex inſulis, fundiſque tricies ſoldum,
Ex pecore redeunt ter ducenta Parmenſi.
Totis diebus Afer hoc mihi narras:
Et teneo melius iſta, quàm meum nomen.
Numeres oportet aliquid, vt pati poſſim.
Quotidianam refice nauſeam nummis.
Audire gratis, Afer, iſta non poſſum.

AD Charinum. 101

Argenti genus omne comparaſti,
Et ſolus veteres Myronis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cœli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec deſunt tibi ferra Glamana;
Nec quæ Callaico linuntur auro,
Nec menſis anàglypta de paternis.
Argentum tamen in omnes miror,
Quare non habeas, Charine, putum.

AD Poſthumum. 102

Atria Piſonum ſtabant cum ſtemmate totò,
Et docti Senecæ ter numeranda domus.

Prætulimus tantis ſolum te, Poſthume, regnis:
Pauper eras, & eques, ſed mihi conſul eras.
Tecum ter denas numeraui, Poſthume, brumas:
Communis nobis lectus, & vnus erat.
Iam donare potes, iam perdere, plenus honorum,
Largus opum: expecto, Poſthume, quid facias.
Nil facis: & ſerum eſt, alium mihi quærere regem.
Hoc fortuna placet? Poſthumus impoſuit.

IN *Malè recitantem.* 103

Quid recitaturus circundas vellera collo?
Conueniunt noſtris auribus illa magis.

IN *Coracinum.* 104.

Non dixi, Coracine, te moleſtum:
Non ſum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te moleſtum,
Iratam mihi Pontiæ lagœnam,
Iratum calicem mihi Metelli.
Iuro per Syrios tibi tumores,
Iuro per Berecynthios furores.
Quod dixi, tamen hoc leue, & puſillum eſt:
Quod notum eſt, quod & ipſe non negabis:
Dixi te, Coracine, proditorem.

DE *Veſuio monte.* 105

Hic eſt pampineis, viridis modò Veſuius vmbris:
Preſſerat hîc madidos nobilis vua lacus.
Hæc iuga, quàm Nyſæ colles, plus Bacchus amauit.
Hoc nuper Satyri monte dedere choros.

Hæc

Hæc Veneris ſedes, Lacedæmone gratior illi.
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta iacent flammis, & triſti merſa fauilla:
Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.

AD Phœbum. 106

Hec tibi pro nato plena dat lætus acerra,
Phæbe, Palatinus munera Parthenius.
Vt qui prima nouo ſignat quinquennia luſtro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: ſic te tua diligat uxor,
Gaudeat & certa virginitate ſoror:
Perpetuo ſic flore mices: ſic denique non ſint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

DE Sabello. 107

Saturnalia diuitem Sabellum
Fecerunt, meritò tumet Sabellus:
Nec quenquam putat eſſe, prædicatque
Inter cauſidicos beatiorem.
Hos faſtus, animosque dat Sabello
Farris ſemodius, fabæque freſſæ,
Et thuris, piperisque tres ſelibræ,
Et lucanica ventre cum faliſco,
Et nigri Syra defruti lagœna,
Et ficus lybicæ gelata teſtæ,
Cum bulbis, cochleisque, caſeoque.
Piceno quoque venit à cliente,
Parcæ ciſtula non capax oliuæ,
Et craſſo figuli polita cœno

Septen-

Septennaria ſyntheſis Sagunti,
Hiſpanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clauo.
Saturnalia fructuoſiora
Annis non habuit decem Sabellus.

DE Phaëthonte. 108

Encauſtus Phaëthon tabula tibi pictus in hac eſt.
Quid tibi vis, Dipyron, qui Phaëthonta facis?

IN Papilum. 109

Laudari gaudes: laudatus, Papile, ploras:
Cur quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet oſtenſæ pruriginis? an magis illud
Fles: quòd laudari, Papile, deſieris?

AD Flaccum. 110

Neſcis, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce:
Qui tantum luſus illa, iocoſque putas.
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſæui
Thereos: aut cœnam, crude Thyeſte, tuam.
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
Paſcentem Siculas aut Polyphemon oues.
A noſtris procul eſt omnis ueſica libellis.
Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor laudant illa, ſed iſta leguut.

IN Cæcilianum. 111

Cùm tibi non eſſent ſex milia, Cæciliane,
Ingenti latè vectus es hexaphoro.
Poſtquàm bis decies tribuit Dea cæca, ſinumque
Rupe-

Ruperunt nummi: factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dy reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

AD Coſmum. 113

Hunc, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, Coſme, noui
Cum baculo, peraque ſenem: cui cana, putriſque
Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:
Cærea quem nudi tegit vxor abolla grabati,
Cui dat latratos obuia turba cibos:
Eſſe putas Cynicum, deceptus imagine falſa.
Non eſt hic Cynicus, Coſme: quid ergo? canis.

AD Colinum. 114

O, cui Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas prima cingere fronde comas:
Si ſapis, vtaris totis, Coline, diebus:
Extremumque tibi ſempèr adeſſe putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: obſeruant, quem ſtatuêre, diem.
Diuitior Criſpo, Thraſea conſtantior ipſo,
Lautior & nitido ſis Meliore licet:
Nil dicit penſo Lacheſis, fuſoque ſororum:
Explicat, & ſemper de tribus una necat.

AD Lucium, 115

Luci, gloria temporum tuorum,
Qui Gaurum veterem, Tagumque noſtrum
Arpis cedere non ſinis diſertis,
Argiuas generatus inter vrbes:

The-

Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinoſæ
Ledæas Lacedæmonis palæſtras.
Nos Celtis genitos, & ex Iberis,
Noſtræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre verſu:
Sæuo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybasque, Noricosque,
Et ferro Plateam ſuo ſonantem,
Quam fluctu tenui, ſed inquieto
Armorum Salo temperator ambit,
Tutelamque, chorosque Riſamorum,
Et conuiuia feſta Carduarum,
Et textis Peteron roſis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra ripas,
Et certos iaculo leui Suenos,
Turgentisque lacus, Petuſiæque,
Et paruæ uada pura Toueniſſæ,
Et ſanctum Duratonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator:
Et quæ fortibus excolit iuuencis
Curuæ Manlius arua Matineſſæ.
Hæc tam ruſtica, delicate lector,
Rides nomina? rideas, licebit.
Hæc tam ruſtica malo, quàm Britannos.

IN *Gargilianum.* 116

Munera quòd ſenibus, uiduisque ingentia mittis:
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?

Sordi-

Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius vno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus,
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare, docebo,
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi,

AD Fauſtinum. 116

Dum nos blanda tenent iucundi ſtagna Lucrini
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argiui regnum Fauſtine coloni,
Quo te bis decimus ducit ab vrbe lapis.
Horrida ſed feruent Nemeæi pectora monſtri:
Nec ſatis eſt Baias igne calere ſuo.
Ergo ſacri fontes, & littora ſacra valete,
Nympharum pariter, Nereïdumque domus.
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tyburtinis cedite frigoribus.

IN Callam. 117

In tenebris luges amiſſum, Galla, maritum
Num plorare pudet? visnè redire virum?

DE Vipera electro incluſa. 118

Flentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit uincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulchro:
Vipera ſi tumulo nobiliore iacet.

DE Curatio. 119

Ardeat ſolſtitio, Pæſtanaque rura petantur,
Quique Cleoneo ſydere feruet ager:
Cùm Tyburtinas damnet Curatius auras,
Inter laudatas ad Styga miſſus aquas.
Nullo fata loco poßis excludere: cùm mors
Venerit, in medio Tybure Sardinia eſt.

IN Mancinum. 120

Donaſſe amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper ſuperbo lætus ore iactaſti.
Quartus dies eſt, in ſchola poëtarum
Cùm fabulamur, milibus decem dixti
Emptas lacernas munus eſſe Pompillæ,
Sardonycas auro, lineiſque ter cinctum,
Duaſque ſimiles fluctibus maris gemmas
Dediſſe Baſſam, Cæliamque iuraſti.
Herè de theatro, Pollione cantante,
Cùm ſubitò abires, dum fugis, loquebaris,
Hereditatis tibi trecenta veniſſe:
Et manè centum, & poſt meridiem centum.
Quid tibi ſodales fecimus mali tantum?
Miſerere iam crudelis, & ſile tandem.
Aut, ſi tacere lingua non poteſt iſta,
Aliquando narra, quod Mancine velimus.

DE Lycori. 121

Tybur in Herculeum migrauit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

DE Cærelia. 122

Dum petit à Baulis mater Cærelia Baias,

Occidit

Occidit inſani crimine merſa freti.
Gloria quanta perit nobis? hæc monſtra Neroni,
Nec quondam iuſſæ præſliterat is aquæ.

DE hortis Martialis. 144

Tulli iugera pauca Martialis,
Hortis Heſperidum beatiora,
Longo Ianiculi iugo recumbunt:
Lati collibus eminent receſſus:
Et planus modico tumore uertex
Cælo perfruitur ſereniore:
Et curuas nebula tegente ualles,
Solus luce nitet peculiari:
Puri leniter admouentur aſtris
Celſæ culmina delicata villæ.
Hinc ſeptem dominos videre montes,
Et totam licet æſtimare Romam.
Albanos quoque, Tuſculoſque colles,
Et quodcunque iacet ſub urbe frigus,
Fidenas veteres, breueſque Rubras,
Et, quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perennæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente:
Ne blando rota ſit moleſta ſomno,
Quem nec rumpere nauticum celeuma,
Nec clamor ualet helcyariorum.
Cùm ſit tam propè Miluius, ſacrumque
Lapſæ per Tyberim volent carinæ,

Hoc

Hoc rus, ſeu potius domus vocanda eſt,
Commendat dominus. tuam putabis,
Tam non inuida, tamque liberalis,
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas Alcinoi pios penates,
Aut facti modò diuitis Molorchi.
Vos, nunc omnia parua qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tybur,
Vel Præneſte domate, pendulamque
Vni dedite Sætiam colono.
Dum, me iudice, præferantur iſtis
Tulli iugera pauca Martialis.

DE Philæne. 124

Oculo Phylenis ſemper altero plorat.
Quo fiat iſtud quæritis modo? luſca eſt.

AD Linum. 125

Egiſti uitam ſemper, Line, municipalem:
Qua nihil omnino dulcius eſſe poteſt.
Idibus, & raris togula eſt excuſſa calendis:
Duxit ad æſtates ſynthęſis vna decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi miſit inemptum:
Sylua graueis turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piſcis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec merſa eſt pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppoſita eſt blando nunquam tibi teſſera talo:
Alea ſed parcæ ſola fuere nuces.

E DIC

Dic vbi ſit decies, mater quod auara reliquit?
Nuſquam eſt, feciſti rem, Line, difficilem.

IN Prætorem. 126

Prætorem pauper centum ſeſtertia Gaurus
Orabat, chara notus amicitia:
Dicebatq́ue ſuis hæc tantum deeſſe trecentis,
Vt poſſet domino plaudere iuſſus eques.
Prætor ait: Scis me Scorpo, Thalioq́ue daturum:
Atque vtinam centum millia ſola darem.
Ah pudet ingratæ, pudet ah malè diuitis arcæ.
Quod non das equiti, vis dare, Prætor, equo?

AD Sextum. 127

Inuitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
Vt cœnem inuitor, Sexte, an vt inuideam?

DE Spectaculo. 128

Picto quòd iuga delicata collo
Pardus ſuſtinet, improbeq́ue tigres
Indulgent patientiam flagello:
Mordent aurea quòd lupata cerui:
Quòd fræno Lybici domantur vrſi:
Et, quantum Calydon tuliſſe fertur,
Paret purpureis aper capiſtris:
Turpes eſſeda quod trahunt biſontes:
Et molles dare iuſſa quòd choreas
Nigro bellua nil negat magiſtro:
Quis ſpectacula non putet deorum?
Hæc tranſit tamen, vt minora, quiſquis
Venatus humiles videt leonum,

Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos:
Et ſecurior eſt in ore præda,
Laxos cui dare, peruiosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes,
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cùm modo venerint iuuencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui ſeruiant leones.

AD Ouidium 129

In Nomentanis, Ouidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum.
Exuit annoſa mores, nomenque ſenecta:
Et quicquid voluit, teſta vocatur anus.

AD Lucium Iulium. 130

Sæpe mihi dicis, Luci cariſſime Iuli,
Scribe aliquid magnum: deſidioſus homo es.
Otia da nobis: ſed qualia fecerat olim
Mœcenas Flacco, Virgilioque ſuo.
Condere victuras tentem per ſæcula curas?
Et nomen flammis eripuiſſe meum?
In ſteriles campos nolunt iuga ferre iuuenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed iuuat ipſe labor.

AD Gallum. 131

Eſt tibi, ſitque, precor, multos creſcatque per annos,
Pulchra quidem, verùm Tranſtyberina domus.
At mea Vipſanas ſpectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego ſum iam regione ſenex.

Migrandum eſt: vt mane domi te, Galle, ſalutem:
Es tanti, uel ſi longius illa foret.
Sed tibi non multum eſt, vnum ſi præſto togatum:
Multum eſt, hunc vnum ſi mihi, Galle, nego.
Ipſe ſalutabo decima, vel ſerius, hora:
Mane tibi pro me dicat Auere liber.

DE Catella Publij. 131

Iſſa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt charior Indicis lapillis.
Iſſa eſt delitiæ catella Publi.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis:
Sentit triſtitiamque, gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos:
Vt ſuſpiria nulla ſentiantur.
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede ſuſcitat, toroque
Deponi monet, & rogat lauari:
Caſtæ tantus ineſt pudor Catellæ.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Pictam Publius exprimit tabella:
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Vt ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.
Iſſam denique pone cum tabella:
Aut vtranque putabis eſſe veram,
Aut vtranque putabis eſſe pictam.

AD Velocem. 133

Scribere me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipſe nihil ſcribis: tu breuiora facis.

AD Regulum. 134

Cum tibi ſit ſophiæ par fama, & cura deorum,
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

IN Priſcum. 135

Cùm te non noſſem, dominum, regemq́ue vocabam:
Cùm bene te noui, iam mihi Priſcus eris.

AD Lectorem. 136

Quæcunque luſi iuuenis, & puer quondam,
Apinasq́ue noſtras, quas nec ipſe iam noui,
Malè collocare ſi bonas voles horas,
Et inuidebis otio tuo, lector,
A Valeriano Pollio petes Quinto,
Per quem perire non licet meis nugis.

AD Fauſtinum. 137

Hos tibi vicinos, Fauſtine, Teleſporus hortos
Fœnius, & breue rus, vdaq́ue prata tenet.
Condidit hîc natæ cineres, nomenq́ue ſacrauit,
Quod legis, Antullæ, dignior ipſe legi.
Et Stygias æquum fuerat patrem iſſe ſub umbras:
Sed quia non licuit; viuit, vt oſſa colat.

DE Antulla. 138

Hoc nemus æterno cinerum ſacrauit honore
Fœnius, & culti iugera pauca ſoli.

Hoc tegitur citò rapta ſuis Antulla ſepulchro.
Hoc erit Antullæ miſtus vterque parens.
Si capit hunc aliquis, moneo, ne ſperet agellum.
Perpetuo dominis ſeruiet iſte ſuis.

IN Lupercum. 139

Occurris quoties, Luperce, nobis:
Vis mittam puerum ſubinde dicis,
Cui tradas epigrammaton libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam.
Non eſt quod puerum, Luperce, vexes.
Longum eſt, ſi velit ad pyrum venire:
Et ſcalis habito tribus, ſed altis.
Quod queris, propius petas licebit:
Argi nempe ſoles ſubire letum.
Contra Cæſaris eſt forum taberna,
Scriptis poſtibus hinc, & inde totis:
Omnes vt citò perlegas poetas.
Illic me pete: ne roges Atrectum:
Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
De primo dabit, alteróue nido
Raſum pumice, purpuraque cultum
Denarijs tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais. ſapis, Luperce.

AD Cæcilianum. 140

Cui legiſſe ſatis non eſt epigrammata centum,
Nil illi ſatis eſt, Cæciliane, mali.

M. VAL.

EPIGRAMMATON

LIBER II.

QVID nobis, inquis, cum epiſtola? parum ne tibi præſtamus, ſi legimus epigrãmata? Quid hic porrò dicturus es, quod nõ poßis verſibus dicere? Video quare Tragœdi epiſtolã accipiãt, quibus pro ſe loqui nõ licet. Epigrãmata Curiõe nõ egẽt, & cõtenta ſunt ſua, ideſt, mala lingua. In quacũque pagina viſum eſt, epiſtolam faciunt. Noli ergo (ſi tibi videtur) rem facere ridiculã: et togã ſaltanti inducere perſonæ. Denique videas, an te delectet cõtra retiariũ ferula. Ego inter illos ſedeo, qui protinus reclamãt. Puto mehercule, Deciane, verũ dicis. Quid, ſi ſcias cum qua, & quàm longa epiſtola negotium fueris habiturus? Itaque, quod exigis, fiat. Debebũt tibi, ſi qui in hũc librum inciderint, quòd ad primam paginam non laßi peruenient.

AD Librum ſuum. 1

Tercentena quidem poteras epigrammata ferre:
Sed quis te ferret, perlegeretque, liber?
At nunc ſuccincti quæ ſunt bona diſce libelli.
Hoc primum eſt, breuior quòd mihi charta perit.
Deinde quòd hæc vna peragit librarius hora:
Nec tantum nugis ſeruiet ille meis.

Tertia res hæc eſt, quòd ſi cui fortè legêris,
Sis licet vſque malus, non odioſus eris.
Te conuiua leget miſto quincunce: ſed antè,
Incipiat poſitus quàm tepuiſſe calix.
Eſſe tibi tanta cautus breuitate videris:
Hei mihi, quàm multis ſic quoque longus eris.

AD Cæſarem Domitianum. 2

Creta dedit magnum: maius dedit Africa nomen,
Scipio quod uictor, quodq́ue Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno:
Et puer hoc dignus nomine, Cæſar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos.
Quæ datur ex Dacis, laurea tota tua eſt.

AD Sextum. 3

Sexte nihil debes: nil debes, Sexte: fatemur.
Debet enim, ſi quis ſoluere, Sexte, poteſt.

AD Decianum. 4

Ne valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed duo ſunt, quæ nos diſtinguunt, millia paſſûm.
Quattuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cùm ſis quoque, ſæpe negaris:
Vel tantùm cauſis, vel tibi ſæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire;
Vt te non videam, quattuor ire piget.

AD Seuerum. 5

I nunc, edere me iube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,

Spe-

Spectas ἐσχατοκωλικὸν, Seuere,
Et longas trahis oſcitationes.
Hæc ſunt, quæ relegente me ſolebas
Raptim ſcribere, ſed vitellianis.
Hæc ſunt ſingula, quæ ſinu ferebas
Per conuiuia cuncta, per theatra.
Hæc ſunt, aut meliora, ſi qua neſcis.
Quid prodeſt mihi tam macer libellus,
Nullo craßior vt ſit umbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam delitiæ ſupiniores.
Laſſus tam citò deficis viator,
Et cùm currere debeas Bouillas,
Iter iungere quæris ad Camœnas.
I nunc, edere me iube libellos.

IN Attalum. 6

Declamas bellè: cauſas agis, Attale, bellè.
Hiſtorias bellas, carmina bella facis.
Componis bellè mimos, epigrammata bellè:
Bellus Grammaticus, bellus es Aſtrologus
Et bellè cantas, & ſaltas, Attale, bellè.
Bellus es arte lyre, bellus es arte pilæ.
Nil bene cùm facias, facis attamen omnia bellè.
Vis dicam, quid ſis? magnus es ardelio.

AD Lectorem. 7

Si qua videbuntur chartis tibi, Lector, in iſtis
Siue obſcura nimis, ſiue Latina parum:
Non meus eſt error, nocuit librarius illis,

Dum

Dum properat verſus annumerare tibi.
Quòd ſi non illum, ſed me pecaſſe putabis:
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Iſta tamen mala ſunt: quaſi nos manifeſta negemus.
Hæc mala ſunt: ſed tu non meliora facis.

AD Ruffum de Selio. 8

Quòd fronte Selium nubila vides, Ruffe:
Quòd ambulator porticum terit ſerus:
Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus:
Quòd pene terram tangit indecens naſus:
Quòd dextra pectus pulſat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris.
Vterque natus viuit, & precor viuat.
Salua eſt & vxor, ſarcinæque, ſeruique:
Nihil colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur cauſa quæ eſt? domi cœnat.

IN Poſthumum. 9

Eſſe quid hoc dicam, quòd olent tua pallia myrrham,
Quodque tibi eſt ſemper non alienus odor?
Hoc mihi ſuſpectũ eſt, quòd oles bẽe, Poſthume, sẽper.
Poſthume, non bene olet, qui bene ſemper olet.

AD Sextum. 10

Et iudex petit, & petit patronus.
Soluas cenſeo, Sexte, creditori.

IN Selium. 11

Nil intentatum Selius, nil linquit inauſum,
Cœnandum quoties iam videt eſſe domi.
Currit ad Europen: & te, Pauline, tuosque
Laudat

Laudat Achilleos, ſed ſine fine pedes.
Si nihil Europe fecit, tum ſepta petuntur,
Si quid Phillyrides præſtet, & Aeſonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica tẽpla frequẽtat,
Aſſidet & cathedris mœſta Iuuenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis:
Illinc Pompei dona, nemusque duplex..
Nec Fortunati ſpernit, nec balnea Fauſti,
Nec Grylli tenebras, Aeoliamque Lupi.
Nam thermis iterum cunctis, iterumque lauatur:
Omnia cùm fecit, ſed renuente Deo.
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi ſerum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector celebrate, culinam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

IN Hermum. 12

Quòd nulli calicem tuum propinas,
Humanè facis, Herme: non ſuperbè.

IN Zoilum. 13

Zoilus ægrotat. faciunt hanc ſtragula febrem.
Si fuerit ſanus, coccina quid facient?
Quid torus à Nilo, quid ſindone tinctus olenti?
Oſtendit ſtultas quid niſi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? Dimitte Machaonas omneis.
Vis fieri ſanus? ſtragula ſume mea.

AD Amianum. 14

Tonſor Suburræ faucibus ſedet primis,
Cruenta pendent quà flagella tortorum,

Argi-

Argique letum multus obſidet ſutor.
Sed iſte tonſor, Amiane, non tondet.
Non tondet, inquam. ergo quid facit? radit.

IN Maximum. 15

Capto tuam, pudet heu, ſed capto, Maxime, cœnã.
Tu captas alias. iam ſumus ergo pares.
Mane ſalutatum venio: tu diceris iſſe
Antè ſalutatum. iam ſumus ergo pares.
Sum comes ipſe tuus, tumidiq́ue anteambulo regis:
Tu comes alterius. iam ſumus ergo pares.
Eſſe ſat eſt ſeruum: iam nolo vicarius eſſe.
Qui rex eſt, regem, Maxime, non habeat.

IN Zoilum. 16

Fœlicem fieri credis me, Zoile, cœna;
Fœlicem cœnam, Zoile, dando tuam?
Debet Aricino conuiua recumbere cliuo,
Quem tua fœlicem, Zoile, cœna facit.

DE Paulo. 17

Carmina Paulus emit. recitat ſua carmina Paulus.
Nam quod emas, poſsis dicere iure tuum.

IN Poſthumum. 18

Baſia das alijs: alijs das, Poſthume, dextram.
Dicis, vtrum mauis, elige? malo manum.

DE eodem. 19

Quid mihi vobiſcũ eſt, ô Phœbe, nouemq; ſorores?
Ecce nocet uati Muſa iocoſa ſuo.
Dimidio nobis dare Poſthumus antè ſolebat
Baſia, nunc labro cœpit vtroque dare.

DE

DE eodem. 20

Non dicam, licet vſque me rogetis,
Quis ſit Poſthumus, in meo libello.
Non dicam. quid enim mihi neceſſe eſt
Has offendere baſiationes,
Quæ ſe tam bene vindicare poſſunt?

IN Candidum. 21

Si det iniqua tibi triſtem fortuna reatum:
Squallidus hærebo, pallidiórque reo.
Si iubeat patria damnatum excedere terra,
Per freta, per ſcopulos exulis ibo comes.
Dat tibi diuitias. ecquid ſunt iſta duorum?
Das partem, multum eſt: Candide, das aliquid?
Mecum ergo miſer es. Quòd ſi Deus ore ſereno
Annuerit: fœlix, Candide, ſolus eris.

AD Gallum 22

Das nunquam: ſemper promittis, Amice, roganti.
Si ſemper fallis: iam, rogo, Amice, nega.

AD Bithynnicum. 23

Quòd querulùm ſpirat, quòd acerbùm Næuia tuſsit:
Inque ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus:
Iam te rem factam, Bithynnice, credis habere?
Erras. blanditur Næuia, non moritur.

DE Selio. 24

Laudantem Selium, cœnæ cùm retia tendit,
Accipe, ſiue legas, ſiue patronus agas.
Effœtè, grauiter, citò, nequiter, euge, beatè,
Hoc volui: facta eſt iam tibi cœna. tace.

AD

AD Ruffum. 25

Ruffe vides illum ſubſellia prima tenentem,
Cuius & hinc lucet ſardonycata manus:
Quæque Tyron toties epotauere lacernæ,
Et toga non tactas vincere iuſſa niues: (alias usa)
Cuius olet toto pinguis coma Marcellano,
Et ſplendent uulſo brachia trita pilo.
Non extrema ſedet lunata ligula plantaſ,
Coccina non læſum cingit aluta pedem,
Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem.
Ignoras quid ſit? ſplenia tolle, leges.

IN Caium. 26.

Mutua viginti ſeſtertia forte rogabam,
Quæ vel donanti non graue munus erant.
Quippe rogabatur, fidusq́ue, vetusq́ue ſodalis,
Et cuius laxas arca flagellat opes.
IS mihi: Diues eris, ſi cauſas egeris, inquit.
Quod peto, da Cai. non peto conſilium.

IN Ponticum. 27

Lis mihi cum Balbo eſt: tu Balbum offendere nõ vis,
Pontice. cum Licino, hic quoque magnus homo eſt.
Vexat ſæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæſaris ire times.
Abnegat, & retinet noſtrum Laronia ſeruum:
Reſpondes, orba eſt, diues, anus, vidua.
Nõ bene (crede mihi) ſeruo ſeruitur amico.
Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.

AD Phœbum. 82

Cum

Cum ſint crura tibi, ſimulent quæ cornua lunæ:
In Rhytio poteras, Phœbe, lauare pedes.

IN Pannicum. 29

Pectere te nolim, ſed nec turbare capillos:
Splendida ſit nolo, ſordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec ſit tibi barba reorum.
Nolo uirum nimium, Pannice, nolo parum.
Nunc tibi crura pilis, & ſunt tibi pectora ſetis
Horrida: ſed mens eſt, Pannice, vulſa tibi.

IN Cæcilianum. 30

Quicquid ponitur, hinc & inde verris:
Mammas ſuminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus femurque pulli,
Stillantemque alica ſua palumbum.
Hœc cùm condita ſunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus ocioſa turba.
Vllus ſi pudor eſt, repone cœnam.
Cras te, Cæciliane, non uocabo.

IN Linum. 31

Quid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus.
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

IN Tongilium. 32

Vri tongilius malé dicitur hæmitritæo.
Noui hominis mores: eſurit, atque ſitit.

Subdola

Subdola tenduntur craſsis modò retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cecuba ſiccentur, quæque annus coxit Opimi,
Condantur parco fuſca falerna vitro.
Omnes Tongilium medici iuſſere lauari.
O ſtulti, febrem creditis eſſe? gula eſt.

IN Maximinam. 133

Ride, ſi ſapis, ô puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat poëta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Quamuis dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi: tu puella non es.
Nam tres ſunt tibi, Maximina, dentes,
Sed planè piceique, buxeique.
Quare, ſi ſpeculo, mihique credis,
Debes no aliter timere riſum,
Quàm ventum Spanius, manumque Priſcus,
Quàm cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella ſolem.
Vultus indue tu magis ſeueros,
Quàm coniux Priami, nurusque maior.
Mimos ridiculi Philiſtionis,
Et conuiuia nequiora vita,
Et quicquid lipida procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mœſtæ decet aſsidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantùm tragicis vacare muſis.

At tu, iudicium ſequuta noſtrum,
Plora (ſi ſapis) ô puella, plora.

IN Candidum. 34

Cãdide, κοινὰ φίλων, hæc ſũt tua, Cãdide, πάντα:
Quæ tu magniloquus nocte, diéque ſonas.
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit:
At me, quæ paſſa eſt furioſi cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima ſuam.
Miſit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina noſtra tribus.
Tus Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
Fulcitur teſta fagina menſa mihi.
Immodici tibi flaua tegunt chryſendeta mulli:
Concolor in noſtra, cammare, lance rubes.
Ex opibus tantis veteri, fidóque ſodali
Das nihil: & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

IN Sextum. 35

Emi ſeu famulum, togamúe pexam,
Seu tres, vel puto, quattuorúe libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem noſtis ueterem meum ſodalem,
Ne quid fortè petam, timet, cauetque.
Et ſecum ſic, vt audiam, ſuſurrat:
Septem milia debeo Secundo,
Phœbo quattuor, vndecim Phileto,
Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
O grande ingenium mei ſodalis.

F Durũ

Durum eſt, Sexte, negare, cùm rogeris.
Quantò durius, antequàm rogeris.

IN Nævolum. 36

Florida per varios vt pingitur Hybla colores,
Cùm breue Sicaniæ ver populantur apes:
Sic tua ſuppoſitis perlucent præla lacernis,
Sic micat innumeris areula ſintheſibus.
Atque vnam veſtire tribum tua vellera poſſunt,
Appula non vno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hyemem ſuccincti lentus amici:
Prò ſcelus, & lateris frigora tuta times.
Quantum erat infœlix, pannis fraudare duobus?
Non metuas mortem, Næuole, ſed tineas.

AD Ruffum. 37

Coponem, laniumq́ue, balneumq́ue.
Tonſorem, tabulamq́ue, calculosq́ue,
Et paucos, ſed vt eligam, libellos,
Vnum non nimium rudem ſodalem,
Hæc præſta mihi, Ruffe: vel Bitontis,
Et thermas tibi habẽ Neronianas.

IN Maximum. 38

Vis fieri liber? mentiris, Maxime: non vis.
Sed fieri ſi vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris ſi, Maxime, nolis:
Veientana tuam ſi domat vna ſitim.
Si ridere potes miſeri chryſendeta Cinnæ:
Contentus noſtra ſi potes eſſe toga.
Si leue balneolum gemino tibi vincitur aſſe:
Si tua non rectus tecta ſubire potes.

Hæc tibi ſi vis eſt, ſi mentis tanta poteſtas:
Liberior Partho viuere Rege potes.

AD Sextum. 39

Vis te, Sexte, coli, volebam amare.
Parendum eſt tibi: quod iubes, coleris.
Sed ſi te colo, Sexte: non amabo.

IN fictum diuitem. 40

Hic, quem videtis greſsibus vagis lentum,
Amethyſtinatus media qui ſecat ſepta:
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipſe Codrus alpha penulatorum:
Quem grex togatus ſequitur, & capillatus,
Recensque ſella, linteisque loriſque:
Oppignerauit ad modò Claudi menſam,
Vix octo nummis anulum, vnde cœnaret.

IN Zoilum. 41

Pexatus pulchrè, rides mea, Zoile, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile: ſed mea ſunt.

DE Cœnatione Micæ. 42

Mica vocor. quid ſim, cernis? cœnatio parua.
Et me Cæſareum proſpicis ecce tholum.
Frange toros, pete vina, roſas cape, tingere nardo:
Ipſe iubet mortis te meminiſſe Deus.

IN Hylum. 43

Furaris quæcunque potes, puer Hyle, Tribuni:
Supplicium tantùm dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis, mulctabere. iam mihi dices,
Non licet hoc. quid, tu quod facis, Hyle, licet?

IN Taurum. 44

Dum modò cauſidicum, dum te modò rhetora fingis:
Et non decernis, Taure, quid eſſe velis:
Peleos, & Priami tranſit, vel Neſtoris ætas;
Et fuerat ſerum iam tibi, deſinere.
Incipe, tres vno perierunt rethores anno:
Si quid habes animi, ſi quid in arte vales.
Si ſchola damnatur, fora litibus omnia feruent.
Ipſe poteſt fieri Marſia cauſidicus.
Eia age, rumpe moras; quo te ſpectabimus vſque?
Dum quid ſis, dubitas, iam potes eſſe nihil.

IN Saleranum. 45

Cur triſtiorem cernimus Saleranum?
An cauſa leuis eſt? extuli, inquis, vxorem.
O grande fati crimen, ô grauem caſum.
Illa, illa diues mortua eſt Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidiſſet hoc tibi, Salerane.

IN Lalagen. 46

Vnus de toto peccauerat orbe comarum
Anulus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage, ſpeculo quod viderat, vlta eſt:
Et cecidit ſectis icta Plecuſa comis.
Deſine iam, Lalage, triſteis ornare capillos,
Tangat & inſanum nulla puella caput.
Hoc ſalamandra notet, vel ſæua nouacula nudet:
Vt digna ſpeculo fiat imago tuo.

IN Poſthumum. 47

Occurris quocunque loco mihi, Poſthume, clamas

Protinus, & prima eſt hæc tua vox, Quid agis?
Hoc ſi me decies una conueneris hora,
Dicis: habes puto tu, Poſthume, nil, quod agas.

AD Olum. 48

Quòd te nomine iam tuo ſaluto,
Quem regem, & dominum prius vocabam:
Ne me dixeris eſſe contumacem.
Totis pileaſarcinis redemi.
Reges, & dominos habere debet,
Qui ſe non habet: atque concupiſcit,
Quod reges, dominique concupiſcunt.
Seruum ſi potes, Ole, non habere:
Et regem potes, Ole, non habere.

IN Claſſicum. 49

Inuitum cœnare foris te, Claſsice, dicis:
Si non mentiris, Claſsice, diſpeream.
Ipſe quoque ad cœnam gaudebat Apitius ire.
Cùm cœnaret, erat triſtior ille, domi.
Si tamen inuitus vadis: cur, Claſsice, vadis?
Cogor, ais, verum eſt. cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Claſsice, rectam.
Grandia verba ubi ſunt? ſi vir es, ecce nega.

AD Cæcilianum. 50

Candidius nihil eſt te, Cæciliane: notaui,
Si quando ex noſtris diſticha pauca legis.
Protinus aut Marci recitas, aut ſcripta Catulli.
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas?
Vt collata magis placeant mea? credimus illud:

Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

IN Sauſellum. 51

Cinctum togatis pòſt, & antè Sauſellum,
Quanta reduci Regulus ſolet turba,
Ad alta tonſum templa cùm reum miſit,
Materne, cernis? inuidere nolito:
Comitatus iſte ſit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum
Faſiculenus præſtat, & Fauentinus.

DE Leone. 52

Verbera ſecuri ſolitus leo ferre magiſtri,
Inſertamque pati blandus in ora manum,
Dedidicit pacem, ſubitò feritare reuerſa,
Quanta nec in Lybicis debuit eſſe iugis.
Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam raſtris quæ renouabat humum,
Sæuus, & infœlix furiali dente peremit.
Martia non vidit maius arena nefas.
Exclamare libet; Crudelis, perfide, prædo,
A noſtra pueris parcere diſce lupa.

DE Mario. 53

Argenti libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

IN Coſconium. 54

Coſconi, qui longa putas epigrammata noſtra,
Vtilis ungendis axibus eſſe potes.
Hac tu credideris longum ratione Coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe breuem.

Diſce

Diſce, quod ignoras: Marſi, doctique Pedonis,
Sæpe duplex vnum pagina tractat opus.
Non ſunt lōga, quibus nihil eſt, quod demere poßis:
Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

AD Cæcilianum. 55

Aeſtiuo ſerues vbi piſcem tempore, quæris?
In thermis ſerua, Cæciliane, tuis.

IN Naſicam. 56

Inuitas tunc me, cùm ſcis, Naſica uocatum.
Excuſatum habeas me rogo: cœno domi.

DE Fannio. 57

Hoſtem cùm fugeret, ſe Fannius ipſe peremit.
Hic rogo non furor eſt, ne moriare, mori?

IN Zoilum. 58

Laxior hexaphoris tua ſit lectica licebit:
Cùm tamen hæc tua ſit, Zoile, ſandapila.

AD Ponticum. 59

Abſciſſa ſeruum fugias quid Pontice lingua?
Neſcis tu populum, quod tacet ille, loqui?

DE Præpoſteris donis. 60

Vimine clauſa leui niueæ cuſtodia coctæ,
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quòd æſtatis miſi tibi menſe decembri,
Si quereris, raſam tu mihi mitte togam.

AD Claßicum. 61

Quòd nec carmine glorior ſupino,
Nec retro lego Sotaden cynædum,
Nuſquam græcula quòd recantat Echo.

Nec dictat mihi luculentus Atis
Mollem debilitate Choliambon;
Non ſum, Claßice, tam malus poëta.
Quid ſi per graciles vias Petauri
Inuitum iubeas ſubire Ladam?
Turpe eſt difficiles habere nugas:
Et ſtultus labor eſt ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris iuuat auribus placere.

IN *Mamercum.* 62

Nil recitas: & vis, Mamerce, poëta videri.
Quicquid vis, eſto: dummodò nil recites.

IN *Gaurum.* 63

Quod nimio gaudes noctem producere vino,
Ignoſco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quòd ſcribis, muſis, & Apolline nullo,
Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quòd vomis, Antoni: quòd luxuriaris, Apici:
Quòd blateras, vitium, dic mihi, cuius habes?

AD *Quintilianum.* 64

Quintiliane, vagæ moderator ſumme iuuentæ,
Gloria Romanæ, Quintiliane, togæ:
Viuere quòd propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat viuere nemo ſatis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere cenſus,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta iuuant, & fons viuus, & herba rudis.

Sit

Sit mihi verna ſatur, ſit non doctiſſima coniux,
Sit nox cum ſomno, ſit ſine lite dies.

AD Cæſarem Domitianum. 65

Rerum certa ſalus, terrarum gloria, Cæſar,
Soſpite quo magnos credimus eſſe deos:
Si feſtinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina noſtra tuos:
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar vt eſſe trium.
Hæc, ſi diſplicui, fuerint ſolatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, ſi placui.

AD Vxorem. 66

Natorum mihi ius trium roganti
Muſarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat: valebis vxor,
Non debet domini perire munus.

AD Regulum. 67

Primus vbi eſt, inquis, cùm ſit liber iſte ſecundus?
Quid faciam, ſi plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri ſi mauis, Regule, primum:
Vnum de titulo tollere iota potes.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER III.

Ad Lectorem de Libro Gallicano. 1

HOC tibi, quicquid id eſt, longinquis mittit ab oris
Gallia, Romanæ nõie dicta togæ.
Hunc legis, et laudas librum fortaſſe priorem.
Illa, vel hæc mea ſũt, quæ meliora putas.
Plus ſanè placeat, domina qui natus in vrbe eſt.
Debet enim Gallum vincere verna liber.

AD Librum ſuum. 2

Cuius vis fieri libelle munus?
Feſtina tibi vindicem parare:
Ne nigram citò raptus in culinam
Cordillas madida tegas papyro,
Vel thuris, piperiſque ſis cucullus,
Fauſtini fugis in ſinum? ſapiſti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontes gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis,
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat ſuperbus index,
Illo vindice, nec Probum timeto.

AD

AD Librum ſuum. 3

Romam vade liber: ſi, veneris vnde, requiret:
Aemiliæ, dices, de regione viæ.
Si, quibus in terris, qua ſimus in vrbe, rogabit:
Corneli referas me, licet, eſſe foro.
Cur abſim, quæret breuiter: tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Quando venit, dicet: tu reſpondeto, poëta
Exierat: veniet, cùm citharœdus erit.

AD Eundem. 4

Vis commendari, ſine me curſurus in vrbem,
Parue liber multis, an ſatis vnus erit?
Vnus erit (mihi crede) ſatis, cui non eris hoſpes,
Iulius, aßiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc adeas: primique in limine tecti,
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille lares.
Eſt illi coniux, quæ te manibusque, ſinuque
Excipiet: vel ſi puluerulentus eas.
Hos tu ſeu pariter, ſiue hanc, illumue priorem
Videris: hoc dices; Marcus auere iubet.
Hoc ſatis eſt: alios commendat epiſtola. Peccat,
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

AD Marcellinum. 5

Lux tibi poſt idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda ſacris.
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti,
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit iucundæ munera vitæ,

Plus

Plus nunquam patri præſtitit illa dies.

DE Sportula. 6

Centum miſelli iam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laſſi,
Quos diuidebat balneator elixus.
Quid cogitatis ô fames amicorum?
Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt.
Nihil ſtropharum eſt, iam ſalarium dandum eſt.

IN Quintum. 7

Thaida vult ſpōſam Quintus. quā Thaida? luſcam.
Vnum oculum Thais non habet, ille duos.

IN Cinnam. 8

Verſiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cuius carmina nemo legit.

IN Philomuſum. 9

Conſtituit, Philomuſe, pater tibi milia bina
Menſtrua, perq́ue omnes præſtitit illa dies.
Nequitiam premeret cùm craſtina ſemper egeſtas,
Et vitijs eſſent danda diurna tuis:
Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit:
Exhæredauit te, Philomuſe, pater.

IN Fabullum. 10

Vnguentum fateor bonum dediſti
Conuiuis here: ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt, bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat, & ungitur, Fabulle,
Hic verò mihi mortuus videtur.

IN Næuiam. 11

Dum

Dum non vis leporem, dum non uis carpere mullum,
Et pluſquam patri, Næuia, parcis apro:
Accuſas, rumpisque coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit, nunquam ſic ego crudus ero.

DE Tutio. 12

Romam petebat eſuritor Tutius
Profectus ex Hyſpania.
Occurrit illi ſportularum Fabula,
A ponte redit Miluio.

IN Cerdonem. 13

Das gladiatores, ſutorum Regule cerdo:
Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit.
Ebrius es, nec enim faceres id ſobrius unquam:
Vt uelles corio ludere, cerdo, tuo.
Luſiſti, ſatis eſt: ſed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula cerdo tenere tua.

IN Sabidium. 14

Circumlata diu menſis ſcriblita ſecundis
Vrebat nimio ſæua calore manus.
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo,
Sufflauit buccis terque, quaterque ſuis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere viſa eſt,
Sed nemo potuit tangere: ſtercus erat.

IN Maximum. 15

Perfrixiſſe tuas queſta eſt præfatio fauces.
Cùm te excuſaris, Maxime, quid recitas?

DE Vipera in ore Vrſæ. 16

Proxima centenis oſtenditur Vrſa columnis,
Exor-

Exornant picta qua Platanona feræ.
Huius dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas, teneram merſit in ora manum.
Vipera ſed cæco ſcelerata latebat in ore,
Viuebatque anima deteriore fera.
Non ſenſit puer eſſe dolos: niſi, dente recepto,
Dum perit: ô facinus auſa quod vrſa fuit.

DE Canio. 17

Dic muſa, quid agat Canius meus Ruffus?
Vtrum ne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falſus aſtruit ſcriptor?
An æmulatur improbi iocos Phædri?
Laſciuus elegis, an ſeuerus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis,
An otioſus in ſchola poëtarum
Lepôre tinctos Attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit, porticum terit templi:
An ſpatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ ſole rurſus Europæ
Inter tepentes poſt meridiem buxos
Cedet, ambulatue liber acribus curis?
Titi ne thermis, an lauatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æſtuantes iam profectus ad Baias
Piger Lucrino nauiclatur in ſtagno?

Vis

Vis ſcire, quid agat Canius tuus? ridet.

IN Crudelem dominum. 18

Proſcriptum famulus ſeruauit fronte notatus.
Non fuit hæc domini vita, ſed inuidia.

AD Caſſianum. 19

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandasque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Vlyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror. illud, Caßiane, mirarer:
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

IN M. Antonium. 20

Par ſcelus admiſit Pharys Antonius armis:
Abſcidit vultus enſis vterque ſacros.
Illud, laurigeros ageres cùm læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antoni tamen eſt peior, quàm cauſa Photini:
Hic facinus domino præſtitit, ille ſibi.

DE Pigris nautis. 21

Ceſſatis pueri, nihilque noſtis
Veterno, reſinaque pigriores.
Quorum per vada tarda nauigantes
Lentos figitis ad celeuma remos.
Iam prono Phaëthonte ſudat Aëthon,
Exarſitque dies, & hora laſſos
Interiungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per vndas
Tutæ luditis otium carinæ.

Non

Non nautas puto uos, ſed argonautas.

IN *Beticum.* 22

Nec mullus, nec te delectat, Betice, turdus:
Nec lepus eſt unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba iuuant, nec ſectæ quadra placentæ:
Nec Libye mittit, nec tibi Phaſis aues.
Capparin, & putri cæpas alece natantes,
Et pulpam dubio de petaſone voras.
Teque iuuant gerres, & pelle melandria cana:
Reſinata bibis vina, falerna fugis.
Neſcio quod ſtomachi vitium ſecretius eſſe
Suſpicor: An nummis parcis auare tuis?

AD *Paulinum.* 23

Minxiſti currente ſemel, Pauline, carina.
Meiere vis iterum, iam Palinurus eris.

DE *Sertorio.* 24

Rem peragit nullam Sertorius, inchoat omnes.
Hunc ego, quando bibit, non puto perficere.

IN *Apitium.* 25

De nullo quereris: nulli maledicis, Apici,
Lanx queritur linguæ te tamen eſſe malæ.

IN *Zoilum.* 26

Conuiua quiſquis Zoili poteſt eſſe,
Summenianas cœnet inter vxores,
Curtaque Ledæ ſobrius bibat teſta.
Hoc eſſe leuius, puriusque contendo.
Iacet occupato galbanatus in lecto:
Cubitisque trudit hinc, & inde conuiuas,
Efful-

Effultus oſtro, ſericisque puluinis.
Stat exoletus, ſuggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuſpidesque lentiſci:
Et æſtuanti tenue ventilat frigus
Ancilla praſino concitata flabello:
Fugatque muſcas myrtea puer virga.
At ipſe retroflexus ad pedum turbam
Inter catellas anſerum exta lambentes,
Partitur apri glandulas palæſtritis,
Ligurumque nobis ſaxa cùm miniſtrentur,
Vel cocta fumis muſta Maßilianis:
Opimianum morionibus nectar
Cryſtallinisque, myrrhinisque propinat.
Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis,
Non erubeſcit murice aureo nobis
Diuidere Ledæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus ſtertit:
Nos accubamus, & ſilentium ronchis
Præſtare iußi nutibus propinamus.
Hos impudentis patimur illius faſtus.
Nec vindicare, Ruffe, poſſumus, regnat.

IN Zoilum. 28

Vndecies vna ſurrexti, Zoile, cœna:
Et mutata tibi eſt ſyntheſis vndecies:
Sudor inhæreret madida ne veſte retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non ſudo, qui tecum Zoile cœno?
Frigus enim magnum ſyntheſis vna facit.

AD Vulcanum. 29

Qualiter Aſſyrios renouant incendia nidos,
Vna decem quoties ſecula vixit auis:
Taliter exuta eſt veterem noua Roma ſenectam,
Et ſumpſit vultus præſidis ipſa ſui.
Iam precor oblitus noſtræ, Vulcane, querelæ
Parce. ſumus Martis turba, ſed & Veneris.
Parce pater: ſic Lemniacis laſciua catenis
Ignoſcat coniux, & patienter amet.

IN Vetuſtinam. 30

Cùm tibi trecenti conſules Vetuſtina,
Et tres capilli, quatuorúe ſint dentes,
Pectus cicadæ, cruſculumque formicæ:
Rugoſiorem cùm geras ſtola frontem,
Et aranearum caſſibus pares malas:
Cùm comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus anguſta:
Meliusque ranæ garriant Rauennates,
Et Adriaticus dulcius culex cantet:
Videasque quantum [illegible] vident mane:
Et illud oleas, q[illegible]ellarum:
Cùm bruma [illegible]per Auguſtum,
Regelare [illegible]puſsit:
[illegible] ire poſt mortes,
[illegible]eribus [illegible] quæris.
[illegible]gius te vocabit [illegible],
[illegible] quam [illegible]?
[illegible]

Stér-

Sternatur à Coride triclinio lectus,
Thalaſsionem qui tuum dicet ſolus:
Vxorque tedas præferat nouæ nuptæ.
Intrare in iſtum ſola mors poteſt lectum.

IN Ruffum. 31

Eſſe negas coctum leporem, poſcisque flagella.
Mauis, Ruffe, coquum ſcindere, quàm leporem.

IN Næuolum. 32

Nunquam dicis aue: ſed reddis, Næuole, ſemper:
Quod prior & Curius dicere ſæpe ſolet.
Cur hoc expectas à me? rogo, Næuole, dicas:
Nam, puto, nec melior, Næuole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæſar vterque,
Natorumque dedit iura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo.
Eſt & in hoc aliquid, vidit me Roma Tribunum:
Et ſedeo, qua te ſuſcitat Oceanus.
Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere ciues?
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.
Sed paraſitaris, ſed ludos, Næuole, præbes.
Iam iam ſic prior es, Næuole. vincis: aue.

AD Cerdonem. 33

Iraſci noſtro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita eſt carmine læſa meo.
Innocuos permitte ſales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi iugulare tibi?

AD Ruffum. 34

Curſorem ſexta tibi, Ruffe, remiſimus hora:
Carmina quem m adidum noſtra tuliſſe reor
Imbribus immodicis cœlum nam fortè ruebat.
Non aliter mitti debuit iſte liber.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER IIII.

De natali Domitiani. 1

CAESARIS alma dies, et luce ſacratior illa,
Cōſcia Dictæū qui tulit Ida Iouē
Longa, precor, Pylióque veni numeroſior æuo:
Semper et hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in auro:
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſæcula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidem ſuperi petimus, ſed debita terris.
Pro tanto quæ ſunt improba vota Deo?

DE Oratio. 2

Spectabat modò ſolus inter omneis
Nigris munus Oratius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus ſederet,
Toto nix cecidit repentè cœlo:

Albis

Albis ſpectat Oratius lacernis.

DE Niuibus. 3

Aſpice quàm denſum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæſaris, inque ſinus.
Indulget tamen ille Ioui, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas:
Sydus Hyperborei ſolitus laſſare Bootæ,
Et madidis Helicen diſsimulare comis.
Quis ſiccis laſciuit aquis, & ab æthere ludit?
Suſpicor has pueri Cæſaris eſſe niues.

IN Baſſam. 4

Quod ſiccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod albularum,
Piſcinæ vetus aura quod marinæ,
Laſsi bardaicus os quod euocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod ieiunia Sabbatariorum,
Mœſtorum quod anhelitus reorum,
Quod ſpurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quàm quod oles, olere Baſſa.

AD Fabianum. 5

Vir bonus, & pauper, linguaque, et pectore verus,
Quid tibi vis, vrbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec comeſſator haberi,
Nec pauidos triſti voce citare reos.
Vendere nec vanum circum pallatia fumos

Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro
Vnde miſer viues, homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil eſt: nunquam ſic Phylomelus eris.

IN Macilianum. 6

Credi virgine caſtior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri:
Cùm ſis improbior, Maciliane,
Quàm qui compoſitos metro Tibulli
In Stellæ recitat domo libellos.

AD Euphemum. 7

Prima ſalutantes atque altera continet hora:
Exercet raucos tertia cauſidicos:
In quintam varios extendit Roma labores:
Sexta quies laſsis, ſeptima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octaua palæſtris:
Imperat extructos frangere nona toros:
Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum,
Temperat ambroſias cùm tua cura dapes:
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæſar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte iocos, greſſu timet ire licenti
Ad matutinum noſtra Thalia Iouem.

AD Fauſtinum. 8

Dum nouus eſt, nec adhuc raſa mihi fronte libellus:
Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I puer, & charo perfer leue munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, ſed inſtructus: comitetur Punica librum
Spon-

Spongia, muneribus conuenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare iocos, vna litura poteſt.

IN Antonium Saturninum. 9

Dum nimio vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te, miſer, eſſe pudet:
Impia Parrhaſia mouiſti bella ſub vrſa,
Qualia qui Phariæ coniugis arma tulit.
Exciderátne adeo fatum tibi nominis huius,
Obruit Actiaci quod grauis ira freti?
An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus: & Arctois plus licuiſſet aquis?
Ille etiam noſtris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

DE Nuptiis Pudentis, & Claudiæ. 10

Claudia, Ruffe, meo nupſit peregrina Pudenti:
Macte eſto tedis, ô Hymenæe, tuis.
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſsica Theſæis tam bene vina fauis.
Nec melius teneris iunguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas, littora myrtus amat.
Candida perpetuo reſide Concordia lecto:
Tamque pari ſemper ſors ades æqua iugo.
Diligat ipſa ſenem quondam: ſed & ipſa marito
Tunc quoque, cùm fuerit, non videatur anus.

AD Silium. 11

Sili, Caſtalidum decus ſororum,
Qui periuria barbari furoris

Ingenti premis ore, perfidosque
Faſtus Annibalis, leuesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paulum depoſita ſeueritate,
Dum blanda vagus alea december
Incertis ſonat hinc, & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Noſtris ocia commoda camœnis.
Nec torua lege fronte, ſed remiſſa
Feſtiuis madidos iocis libellos.
Sic forſan tener auſus eſt Catullus
Magno mittere paſſerem Maroni.

AD Cecilianum. 12

Mille tibi nummos heſterna nocte roganti,
In ſex, aut ſeptem, Cæciliane, dies,
Non habeo dixi. ſed tu cauſatus amici
Aduentum, lancem, paucaque vaſa rogas.
Stultus es, an ſtultum me credis, amice? negaui
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

IN Gallum. 13

Priuignum non eſſe tuæ te, Galle, nouercæ,
Rumor erat: coniunx dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat viuo genitore probari.
Iam nuſquam pater eſt, Galle: nouerca domi eſt.
Magnus ab infernis reuocetur Tullius vmbris,
Et te defendat Regulus ipſe licet:
Non potes abſolui. nam quæ non deſinit eſſe,
Poſt patrem, nunquam, Galle nouerca, fuit.

DE Puero glacie occiſo. 14

Qua vicina pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aſsiduo lubricus imbre lapis,
In iugulum pueri, qui roſcida templa ſubibat,
Decidit hyberno prægrauis unda gelu.
Cumque peregiſſet miſeri crudelia ſata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non ſæua ſibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non eſt, ſi iugulatis, aquæ?

DE Endromide. 15

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedemonium barbara nomen habet,
Sordida, ſed gelidum non aſpernanda decembri,
Dona peregrinam mittimus, Endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidum ue trigona,
Siue harpaſta manu puluerulenta rapis.
Plumea ſeu laxi partiris pondera follis:
Siue leuem curſu vincere quæris Atham.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus:
Neue grauis ſubita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere tectus, & imbres.
Nec ſic in Tyria ſindone tutus eris.

DE Cærelia & Gellia. 16

Dicit ſe vetulam, cùm ſit Cærelia puppa.
Puppam ſe dicit Gellia, cùm ſit anus.
Ferre nec hanc poſſis, poßis, Coline, nec illam,
Altera ridicula eſt, altera putidula.

Ad Lectorem de Libro Gallicano. 1

HOC tibi, quicquid id eſt, longinquis mittit ab oris
Gallia, Romanæ noĩe dicta togæ.
Hunc legis, et laudas librum fortaſſe priorem.
Illa, vel hæc mea ſũt, quæ meliora putas.
Plus ſanè placeat, domina qui natus in vrbe eſt.
Debet enim Gallum vincere verna liber.

AD Librum ſuum. 2

Cuius vis fieri libelle munus?
Feſtina tibi vindicem parare:
Ne nigram citò raptus in culinam
Cordillas madida tegas papyro,
Vel thuris, piperisque ſis cucullus,
Fauſtini fugis in ſinum? ſapiſti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontes gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis,
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat ſuperbus index,
Illo vindice, nec Probum timeto.

AD Librum ſuum. 3

Romam vade liber: ſi, veneris vnde, requiret:
Aemiliæ, dices, de regione viæ.
Si, quibus in terris, qua ſimus in vrbe, rogabit:
Corneli referas me, licet, eſſe foro.
Cur abſim, quæret breuiter: tu multa fatere,
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Quando venit, dicet: tu reſpondeto, poëta
Exierat: veniet, cùm citharœdus erit.

AD Eundem. 4

Vis commendari, ſine me curſurus in vrbem,
Parue liber multis, an ſatis vnus erit?
Vnus erit (mihi crede) ſatis, cui non eris hoſpes,
Iulius, aſsiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc adeas: primíque in limine tecti,
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille lares.
Eſt illi coniux, quæ te manibusque, ſinuque
Excipiet: vel ſi puluerulentus eas.
Hos tu ſeu pariter, ſiue hanc, illumue priorem
Videris: hoc dices; Marcus auere iubet.
Hoc ſatis eſt: alios commendat epiſtola. Peccat,
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

AD Marcellinum. 5

Lux tibi poſt idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda ſacris.
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti,
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit iucundæ munera vitæ,

Plus

Plus nunquam patri præſtitit illa dies.

DE Sportula. 6

Centum miſelli iam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laſsi,
Quos diuidebat balneator elixus.
Quid cogitatis ô fames amicorum?
Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt.
Nihil ſtropharum eſt, iam ſalarium dandum eſt.

IN Quintum. 7

Thaida vult ſpõſam Quintus. quã Thaida? luſcam.
Vnum oculum Thais non habet, ille duos.

IN Cinnam. 8

Verſiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cuius carmina nemo legit.

IN Philomuſum. 9

Conſtituit, Philomuſe, pater tibi milia bina
Menſtrua, perque omnes præſtitit illa dies.
Nequitiam premeret cùm craſtina ſemper egeſtas,
Et vitÿs eſſent danda diurna tuis:
Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit:
Exhæredauit te, Philomuſe, pater.

IN Fabullum. 10

Vnguentum fateor bonum dediſti
Conuiuis here: ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt, bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat, & ungitur, Fabulle,
Hic verò mihi mortuus videtur.

IN Næuiam. 11

Dum

Dum non vis leporem, dum non uis carpere mullum,
Et pluſquam patri, Næuia, parcis apro:
Accuſas, rumpisq́ue coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit, nunquam ſic ego crudus ero.

DE *Tutio.* 12

Romam petebat eſuritor Tutius
Profectus ex Hyſpania.
Occurrit illi ſportularum Fabula,
A ponte redit Miluio.

IN *Cerdonem.* 13

Das gladiatores, ſutorum Regule cerdo:
Quodq́ue tibi tribuit ſubula, ſica rapit.
Ebrius es, nec enim faceres id ſobrius unquam:
Vt uelles corio ludere, cerdo, tuo.
Luſiſti, ſatis eſt: ſed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula cerdo tenere tua.

IN *Sabidium.* 14

Circumlata diu menſis ſcriblita ſecundis
Vrebat nimio ſæua calore manus.
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo,
Sufflauit buccis terq́ue, quaterq́ue ſuis.
Illa quidem tepuit, digitosq́ue admittere viſa eſt.
Sed nemo potuit tangere: ſtercus erat.

IN *Maximum.* 15

Perfrixiſſe tuas queſta eſt præfatio fauces.
Cùm te excuſaris, Maxime, quid recitas?

DE *Vipera in ore Vrſæ.* 16

Proxima centenis oſtenditur Vrſa columnis,

Exor-

Exornant picta qua Platanona feræ.
Huius dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas, teneram merſit in ora manum.
Vipera ſed cæco ſcelerata latebat in ore,
Viuebatque anima deteriore fera.
Non ſenſit puer eſſe dolos: niſi, dente recepto,
Dum perit: ô facinus auſa quod vrſa fuit.

DE Canio. 17

Dic muſa, quid agat Canius meus Ruffus?
Vtrum ne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falſus aſtruit ſcriptor?
An æmulatur improbi iocos Phædri?
Laſciuus elegis, an ſeuerus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis,
An otioſus in ſchola poëtarum
Lepôre tinctos Attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit, porticum terit templi:
An ſpatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ ſole rurſus Europæ
Inter tepentes poſt meridiem buxos
Cedet, ambulatue liber acribus curis?
Titi ne thermis, an lauatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æſtuantes iam profectus ad Baias
Piger Lucrino nauiclatur in ſtagno?

Vis

Vis ſcire, quid agat Canius tuus? ridet.

IN Crudelem dominum. 18

Proſcriptum famulus ſeruauit fronte notatus.
Non fuit hæc domini vita, ſed inuidia.

AD Caſſianum. 19

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandasq́ue mortes, gaudiumq́ue crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Vlyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror. illud, Caſſiane, mirarer:
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

IN M. Antonium. 20

Par ſcelus admiſit Pharys Antonius armis:
Abſcidit vultus enſis vterque ſacros.
Illud, laurigeros ageres cùm læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antoni tamen eſt peior, quàm cauſa Photini:
Hic facinus domino præſtitit, ille ſibi.

DE Pigris nautis. 21

Ceſſatis pueri, nihilque noſtis
Veterno, reſinaque pigriores.
Quorum per vada tarda nauigantes
Lentos figitis ad celeuma remos.
Iam prono Phaëthonte ſudat Aëthon,
Exarſitq́ue dies, & hora laſſos
Interiungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per vndas
Tutæ luditis otium carinæ.

Non nautas puto vos, ſed argonautas.

IN Beticum. 22

Nec mullus, nec te delectat, Betice, turdus:
Nec lepus eſt unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba iuuant, nec ſectæ quadra placentæ:
Nec Libye mittit, nec tibi Phaſis aues.
Capparin, & putri cæpas alece natantes,
Et pulpam dubio de petaſone voras.
Teque iuuant gerres, & pelle melandria cana:
Reſinata bibis vina, falerna fugis.
Neſcio quod ſtomachi vitium ſecretius eſſe
Suſpicor: An nummis parcis auare tuis?

AD Paulinum. 23

Minxiſti currente ſemel, Pauline, carina.
Meiere vis iterum, iam Palinurus eris.

DE Sertorio. 24

Rem peragit nullam Sertorius, inchoat omnes.
Hunc ego, quando bibit, non puto perficere.

IN Apitium. 25

De nullo quereris: nulli maledicis, Apici,
Lanx queritur linguæ te tamen eſſe malæ.

IN Zoilum. 26

Conuiua quiſquis Zoili poteſt eſſe,
Summenianas cœnet inter vxores,
Curtaque Ledæ ſobrius bibat teſta.
Hoc eſſe leuius, puriusque contendo.
Iacet occupato galbanatus in lecto:
Cubitisque trudit hinc, & inde conuiuas,
Efful-

Effultus oſtro, ſericisque puluinis.
Stat exoletus, ſuggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuſpidesque lentiſci:
Et æſtuanti tenue ventilat frigus
Ancilla praſino concitata flabello:
Fugatque muſcas myrtea puer virga.
At ipſe retroflexus ad pedum turbam
Inter catellas anſerum exta lambentes,
Partitur apri glandulas palæſtritis,
Ligurumque nobis ſaxa cùm miniſtrentur,
Vel cocta fumis muſta Maßilianis:
Opimianum morionibus nectar
Cryſtallinisque, myrrhinisque propinat.
Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis,
Non erubeſcit murice aureo nobis
Diuidere Ledæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus ſtertit:
Nos accubamus, & ſilentium ronchis
Præſtare iußi nutibus propinamus.
Hos impudentis patimur illius faſtus.
Nec vindicare, Ruffe, poſſumus, regnat.

IN Zoilum. 28

Vndecies vna ſurrexti, Zoile, cœna:
Et mutata tibi eſt ſynthesis vndecies:
Sudor inhæreret madida ne veſte retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non ſudo, qui tecum Zoile cœno?
Frigus enim magnum ſynthesis vna facit.

AD Vulcanum. 29

Qualiter Aſſyrios renouant incendia nidos,
Vna decem quoties ſecula vixit auis:
Taliter exuta eſt veterem noua Roma ſenectam,
Et ſumpſit vultus præſidis ipſa ſui.
Iam precor oblitus noſtræ, Vulcane, querelæ
Parce. ſumus Martis turba, ſed & Veneris.
Parce pater: ſic Lemniacis laſciua catenis
Ignoſcat coniux, & patienter amet.

IN Vetuſtinam. 30

Cùm tibi trecenti conſules Vetuſtina,
Et tres capilli, quatuorúe ſint dentes,
Pectus cicadæ, cruſculumque formicæ:
Rugoſiorem cùm geras ſtola frontem,
Et aranearum caſſibus pares malas:
Cùm comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus anguſta:
Meliusque ranæ garriant Rauennates,
Et Adriaticus dulcius culex cantet:
Videasque quantum noctuæ vident mane:
Et illud oleas, quod viri capellarum:
Cùm bruma menſem ſit tibi per Auguſtum,
Regelare nec te peſtilentia poſſit:
Gaudes ducentas nuptum ire poſt mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris.
Quis coniugem, quis te vocabit vxorem,
Philomelus auiam quam vocauerit nuper?
Quòd ſi cadauer exigis tuum ducis

Ster-

Sternatur à Coride triclinio lectus,
Thalaſsionem qui tuum dicet ſolus:
Vxorque tedas præferat noua nuptæ.
Intrare in iſtum ſola mors poteſt lectum.

IN Ruffum. 31

Eſſe negas coctum leporem, poſciſque flagella.
Mauis, Ruffe, coquum ſcindere, quàm leporem.

IN Næuolum. 32

Nunquam dicis aue: ſed reddis, Næuole, ſemper:
Quod prior & Curius dicere ſæpe ſolet.
Cur hoc expectas à me? rogo, Næuole, dicas:
Nam, puto, nec melior, Næuole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæſar vterque,
Natorumque dedit iura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non expectato dat mihi fama rogo.
Eſt & in hoc aliquid, vidit me Roma Tribunum:
Et ſedeo, qua te ſuſcitat Oceanus.
Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere ciues?
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.
Sed paraſitaris, ſed ludos, Næuole, præbes.
Iam iam ſic prior es, Næuole. vincis: aue.

AD Cerdonem. 33

Iraſci noſtro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita eſt carmine læſa meo.
Innocuos permitte ſales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi iugulare tibi?

AD Ruffum. 34

Curſorem ſexta tibi, Ruffe, remiſimus hora:
Carmina quem m adidum noſtra tuliſſe reor
Imbribus immodicis cœlum nam fortè ruebat.
Non aliter mitti debuit iſte liber.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER IIII.

De natali Domitiani. 1

CAESARIS alma dies, et luce ſacratior illa,
Cõſcia Dictæũ qui tulit Ida Iouẽ
Longa, precor, Pylióque veni numeroſior æuo:
Semper et hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in auro:
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſæcula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidem ſuperi petimus, ſed debita terris.
Pro tanto quæ ſunt improba vota Deo?

DE Oratio. 2

Spectabat modò ſolus inter omneis
Nigris munus Oratius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximuſque
Sancto cum duce candidus ſederet,
Toto nix cecidit repentè cœlo:

Albis

Albis ſpectat Oratius lacernis.

DE Niuibus. 3

Aſpice quàm denſum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæſaris, inque ſinus.
Indulget tamen ille Ioui, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas:
Sydus Hyperborei ſolitus laſſare Bootæ,
Et madidis Helicen diſsimulare comis.
Quis ſiccis laſciuit aquis, & ab æthere ludit?
Suſpicor has pueri Cæſaris eſſe niues.

IN Baſſam. 4

Quod ſiccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod albularum,
Piſcinæ vetus aura quod marinæ,
Laſsi bardaicus os quod euocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod ieiunia Sabbatariorum,
Mœſtorum quod anhelitus reorum,
Quod ſpurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quàm quod oles, olere Baſſa.

AD Fabianum. 5

Vir bonus, & pauper, linguaque, et pectore verus,
Quid tibi vis, vrbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec comeſſator haberi,
Nec pauidos triſti voce citare reos.
Vendere nec vanum circum pallatia fumos

Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro
Vnde miſer viues, homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil eſt: nunquam ſic Phylomelus eris.

IN Macilianum. 6

Credi virgine caſtior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri:
Cùm ſis improbior, Maciliane,
Quàm qui compoſitos metro Tibulli
In Stellæ recitat domo libellos.

AD Euphemum. 7

Prima ſalutantes atque altera continet hora:
Exercet raucos tertia cauſidicos.
In quintam varios extendit Roma labores:
Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octaua palæſtris:
Imperat extructos frangere nona toros:
Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum,
Temperat ambroſias cùm tua cura dapes:
Et bonus æthereo laxatur nectare Ceſar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte iocos, greſſu timet ire licenti
Ad matutinum noſtra Thalia Iouem.

AD Fauſtinum. 8

Dum nonus eſt, nec adhuc raſa mihi fronte libellus:
Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I puer, & charo perfer leue munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, ſed inſtructus: comitetur Punica librum

Spon-

Spongia, muneribus conuenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare iocos, vna litura poteſt.

IN Antonium Saturninum. 9

Dum nimio vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te, miſer, eſſe pudet:
Impia Parrhaſia mouiſti bella ſub vrſa,
Qualia qui Phariæ coniugis arma tulit.
Exciderátne adeo fatum tibi nominis huius,
Obruit Actiaci quod grauis ira freti?
An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus: & Arctois plus licuiſſet aquis?
Ille etiam noſtris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

DE Nuptijs Pudentis, & Claudiæ. 10

Claudia, Ruffe, meo nupſit peregrina Pudenti:
Macte eſto tedis, ô Hymenæe, tuis.
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſſica Theſæis tam bene vina fauis.
Nec melius teneris iunguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas, littora myrtus amat.
Candida perpetuo reſide Concordia lecto:
Tamque pari ſemper ſors ades æqua iugo.
Diligat ipſa ſenem quondam: ſed & ipſa marito
Tunc quoque, cùm fuerit, non videatur anus.

AD Silium. 11

Sili, Caſtalidum decus ſororum,
Qui periuria barbari furoris

Ingenti premis ore, perfidosque
Faſtus Annibalis, leuesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paulum depoſita ſeueritate,
Dum blanda vagus alea december
Incertis ſonat hinc, & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Noſtris ocia commoda camœnis.
Nec torua lege fronte, ſed remiſſa
Feſtiuis madidos iocis libellos.
Sic forſan tener auſus eſt Catullus
Magno mittere paſſerem Maroni.

AD Cecilianum. 12

Mille tibi nummos heſterna nocte roganti,
In ſex, aut ſeptem, Cæciliane, dies,
Non habeo dixi. ſed tu cauſatus amici
Aduentum, lancem, paucaque vaſa rogas.
Stultus es, an ſtultum me credis, amice? negaui
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

IN Gallum. 13

Priuignum non eſſe tuæ te, Galle, nouercæ,
Rumor erat: coniunx dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat viuo genitore probari.
Iam nuſquam pater eſt, Galle: nouerca domi eſt.
Magnus ab infernis reuocetur Tullius vmbris,
Et te defendat Regulus ipſe licet:
Non potes abſolui. nam quæ non deſinit eſſe,
Poſt patrem, nunquam, Galle nouerca, fuit.

De

DE Puero glacie occiſo. 14

Qua vicina pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aßiduo lubricus imbre lapis,
In iugulum pueri, qui roſcida templa ſubibat,
Decidit hyberno prægrauis unda gelu.
Cumque peregiſſet miſeri crudelia ſata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non ſæua ſibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non eſt, ſi iugulatis, aquæ?

DE Endromide. 15

Hanc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedemonium barbara nomen habet,
Sordida, ſed gelidum non aſpernanda decembri,
Dona peregrinam mittimus, Endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidum ue trigona,
Siue harpaſta manu puluerulenta rapis.
Plumea ſeu laxi partiris pondera follis:
Siue leuem curſu vincere quæris Atham.
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus:
Neue grauis ſubita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere tectus, & imbres.
Nec ſic in Tyria ſindone tutus eris.

DE Cærelia & Gellia. 16

Dicit ſe vetulam, cùm ſit Cærelia puppa.
Puppam ſe dicit Gellia, cúm ſit anus.
Ferre nec hanc poſſis, poßis, Coline, nec illam,
Altera ridicula eſt, altera putidula.

De

DE Selio. 17

Nullos eſſe deos, inane cœlum,
Affirmat Selius, probatque: quòd ſe
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

AD Thaliam. 18

Dum tu lenta nimis, diuque, quæris,
Quis primus tibi, quisue ſit ſecundus,
Gratum quisue epigramma comparabit,
Palmam Callimachus, Thalia, de ſe
Facundo dedit ipſe Brutiano:
Qui ſi Cecropio ſatur lepôre
Romanæ ſale luſerit Mineruæ:
Illi me facias, precor, ſecundum.

AD Fabianum. 19

Omneis, quas habuit, Fabiane Lycoris amicas
Extulit, vxori fiat amica meæ.

AD Pamphilum. 20

Tu Setina quidem ſemper, vel Maſsica ponis,
Pamphile: ſed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cœlebs quater eſſe lagœna.
Nec puto, nec credo, Pamphile, nec ſitio.

DE Amiano ad Maronillum. 21

Nihil Amiano, præter aridam veſtem,
Moriens reliquit vltimis pater ceris.
Fieri putet potuiſſe quis, Maronille,
Vt Amianus mortuum patrem nolit?

AD Quintum. 22

Exigis, vt donem noſtros tibi, Quinte, libellos.

Non

Non habeo, ſed habet bibliopola Triphon.
Aes dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus?
Non, inquis, faciam tam fatuè. nec ego.

DE Veſtino. 23

Cùm grauis extremas Veſtinus duceret horas,
Et iam per Stygias eſſet iturus aquas,
Vltima voluentes orauit penſa ſorores,
Vt traherent parua ſtamina pulla morá.
Iam ſibi defunctus, charis dum viuit amicis:
Mouerunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes, à luce receſſit:
Seq́ue mori, poſt hoc, credidit ille ſenem.

DE Damis. 24

Aſpicis, imbelles tentent quàm fortia damæ.
Prælia, tam timidis quanta ſit ira feris?
In mortem paruis concurrere frontibus audent:
Vis, Cæſar, damis parcere? mitte canes.

DE Nigrina. 25

O fœlix animo, fœlix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus:
Te patrios miſcere iuuat cum coniuge cenſus,
Gaudentem ſocio, participemq́ue viro.
Arſerit Euadne flammis iniecta mariti,
Nec minus Alceſtim fama ſub aſtra ferat:
Tu melius certè meruiſti pignore vitæ,
Vt tibi non eſſet morte probandus amor.

IN Auarum amicum. 26

Milia miſiſti mihi ſex bis ſena petenti,

Vt

Vt bis ſena feram, bis duodena petam.

IN Zoilum inuidum. 27

Nunquam diuitias deos rogaui,
Contentus modicis, meoq́ue lætus.
Paupertas veniam dabis: recede.
Cauſa eſt quæ ſubiti, nouiq́ue voti?
Pendentem volo Zoilum videre.

IN Afrum. 28

Condita cùm tibi ſit iam ſexageſima meßis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo,
Diſcurris tota vagus vrbe, nec vlla cathedra eſt,
Cui non mane feras irrequietus, aue.
Et ſine te nulli fas eſt prodire Tribuno,
Nec caret officio Conſul vterque tuo.
Et ſacro decies repetis pallatia cliuo,
Sigerioſq́ue modos, Parthenioſq́ue ſonas.
Hæc faciant ſanè iuuenes, deformius Afer
Omnino nihil eſt ardelione ſene.

AD Mathonem. 29

Hoſpes eras noſtri ſemper, Matho, Tyburtini.
Hoc emis: impoſui: rus tibi vendo tuum.

IN Mathonem. 30

Declamas in febre, Mathon. hanc eſſe phreneſim
Si neſcis, non es ſanus, amice, Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæos.
Si ſudare aliter non potes, eſt ratio.
Magna tamen res eſt: erras, cúm viſcera febris
Exurit. res eſt magna tacere, Mathon.

AD

AD Ruffum. 31

Hos quoque commenda Venuleio, Ruffe, libellos,
Imputet & nobis otia parua, roga.
Immemor et paulum curarum, operumque ſuorum,
Non tetrica nugas exigat aure meas.
Sed nec poſt primũ legat hæc, ſummumue trietem:
Sed ſua cùm medius prælia Bacchus amat.
Si nimis eſt, legiſſe duos: tibi charta plicetur
Altera: diuiſum ſic breue fiet opus.

IN Næuolum. 32

Securo nihil eſt te, Neuole, peius: eodem
Sollicito nihil eſt, Neuole, te melius,
Securus nullum reſalutas, deſpicis omnes:
Nec quiſquam liber, nec tibi gratus homo eſt.
Sollicitus donas, dominum, regemque ſalutas.
Inuitas. eſto, Næuole, ſollicitus.

IN Ponticum. 33

Nos bibimus vitro, tu myrrha, Pontice. quare?
Prodat perſpicuus ne duo vina calix.

AD Librum ſuum, 34

Si vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, Libelle,
Vt docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiusque eſt:
Sed nec candidius, benigniusque,
Si te pectore, ſi tenebit ore:
Nec ronchos metues malignorum,
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas.

Si

Si dammauerit: ad ſalariorum
Curras ſcrinia protinus licebit,
Inuerſa pueris arande charta.

IN Diſſimulatorem. 35

Nulla remiſiſti paruo pro munere dona:
Et iam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti ſex ſcrupula Septitiane
Miſſa, nec à querulo mappa cliente fuit.
Antipolitani nec quæ de ſanguine thynni
Teſta rubet, nec quæ coctana parua gerit.
Nec rugoſarum vimen breue picenarum:
Dicere te poſſes vt meminiſſe mei.
Decipies alios verbis, vultuque benigno.
Nam mihi iam notus diſsimulator eris.

DE Ruſticatione. 36

Rure morans quid agam, reſpondeo pauca, rogatus.
Luce deos oro, famulos poſt arua reuiſo.
Partibus atque meis iuſtos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, muſamque laceſſo.
Hinc oleo corpus frico, mollique palæſtra
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber,
Pondero, poto, cano, ludo, lauo, cœno, quieſco.
Dum paruus lychnus modicum conſumit oliui,
Hæc dat nocturnis nox lucubrata camœnis.

AD Librum. 37

Ohe iam ſatis eſt, ohe libelle:
Iam peruenimus vſque ad vmbilicos.
Tu procedere adhuc, & ire quæris,

Nec ſumma potes in ſcheda teneri.
Sic, tanquam tibi res peracta non ſit,
Quæ prima quoque pagina peracta eſt.
Iam lector queriturque, deficitque.
Iam librarius hoc & ipſe dicit:
Ohe iam ſatis eſt, ohe libelle.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER V.

Ad Cæſarem. 1

HOC tibi (Palladiæ ſeu collibus vteris Albæ,
Cæſar, & hinc Triuiam proſpicis, inde Tethyn:
Seu tua veridicæ diſcunt reſponſa ſorores,
Plana ſuburbani qua cubat vnda freti:
Seu placet Aeneæ nutrix, ſeu filia Solis,
Siue ſalutiferis candidus Anxur aquis)
Mittimus, ô rerum fœlix tutela, ſalusque,
Soſpite quo gratum credimus eſſe Iouem.
Tu tantùm accipies: ego te legiſſe putabo,
Et tumidus Galla credulitate fruar.

AD Lectores. 2

Matronæ, puerique, virginesque,
Vobis pagina noſtra dedicatur.

Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimium, ſaleſque nudi,
Laſciuos lege quattuor libellos:
Quintus cum domino liber iocetur,
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

AD Domitianum. 3

Accola iam noſtræ degis, Germanice, ripæ,
A famulis Iſtri qui tibi venit aquis,
Lætus, & attonitus, viſo modo preſide mundi,
Affatus comites dicitur eſſe ſuos:
Sors mea, quàm fratris melior: cui tam propè fas eſt
Cernere, tam longè quem colit ille Deum.

IN Myrtalem. 4

Fœtere multò Myrtale ſolet vino:
Sed fallat vt nos, folia deuorat lauri,
Merumque cauta fronde non aqua miſcet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paule, videris contrà:
Dicas licebit, Myrtale bibit laurum.

AD Sextum. 5

Sexte Palatine cultor facunde Mineruæ,
Ingenio frueris qui propiore Dei:
(Nam tibi naſcentes domini cognoſcere curas,
Et ſecreta ducis pectora noſſe licet)
Sit locus & noſtris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marſus, quaque Catullus erit.
Ad Capitolini cœleſtia carmina belli

Grande

Grande cothurnati pone Maronis opus.

AD Muſas. 6

Si non eſt graue, nec nimis moleſtum,
Muſæ, Parthenium rogate veſtrum:
Sic te ſerior, & beata quondam,
Saluo Cæſare, finiat ſenectus:
Et ſis, inuidia fauente, fœlix:
Sic Burrus citò ſentiat parentem:
Admittas timidam, breuemque chartam
Intra limina ſanctioris aulæ.
Noſti tempora tu Iouis ſereni,
Cùm fulget placidus, ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare.
Non eſt, quòd metuas preces iniquas.
Nunquam grandia, nec moleſta poſcit,
Quæ cedro decorata, purpuraque
Nigris pagina creuit vmbilicis.
Nec porrexeris iſta: ſed teneto
Sic, tanquam nihil offeras, agasque.
Si noui dominum nouem ſororum,
Vltro purpureum petet libellum.

DE Phaſide. 7

Edictum domini, Deique noſtri,
Quo ſubſellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modò Phaſis in theatro,
Phaſis purpureis ruber lacernis:
Et iactat tumido ſuperbus ore,

Tandem commodius licet ſedere:
Nunc eſt reddita dignitas equeſtris:
Turba non premimur, nec inquinamur.
Hæc, & talia dum refert ſupinus,
Illas purpureas, & arrogantes
Iuſsit ſurgere Lectius lacernas.

IN Symmacum. 8

Languebam: ſed tu comitatus protinus ad me
Veniſti centum, Symmache, diſcipulis.
Centum me tetigere manus, Aquilone gelatæ.
Non habui febrem, Symmache: nunc habeo.

AD Regulum. 9

Eſſe quid hoc dicam, viuis quòd fama negatur?
Et ſua quòd rarus tempora lector amat?
Hi ſunt inuidiæ nimirum, Regule, mores:
Præferat antiquos ſemper vt illa nouis.
Sic veterem ingrati Pompeij quærimus vmbram
Et laudant Catuli Iulia templa ſenes.
Ennius eſt lectus, ſaluo tibi Roma Marone:
Et ſua riſerunt ſecula Mæonidem.
Rara coronato plauſere theatra Menandro:
Norat Naſonem ſola Corynna ſuum.
Vos tamen, ô noſtri ne feſtinate libelli:
Si poſt fata venit gloria, non propero.

DE Stella. 10

Sardonycas, ſmaragdos, adamantas, iaſpidas vno
Portat in articulo Stella, Seuere, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Inue-

Inuenies: inde eſt hæc, puto, culta manus.

DE Eodem. 11

Quòd nutantia fronte pertinaci
Geſtat pondera Maſclion ſuperbus:
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quòd pueros leuat, vel octo:
Res non difficilis mihi videtur:
Vno cum digito, vel hoc, vel illo
Portet Stella meus decem puellas.

IN Calliſtratum. 12

Sum (fateor) ſemperque fui, Calliſtrate, pauper:
Sed non obſcurus, nec malè notus eques.
Sed toto legor orbe frequens: & dicitur. Hic eſt.
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ ſeruit tibi gleba Syenes,
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque ſumus: ſed quod ſum, non potes eſſe.
Tu quòd es, è populo quilibet eſſe poteſt.

DE Manneio. 13

Sedere primo ſolitus in gradu ſemper,
Tum cùm licebat occuppare, Manneius
Bis excitatus, terque tranſtulit caſtra:
Et inter ipſas penè tertius ſellas
Poſt Caiumque, Luciumque conſedit.
Illinc cucullo proſpicit caput tectus,
Oculoque ludos ſpectat indecens vno.

Et hinc miſer deiectus in viam tranſit:
Subſellioque ſemifultus extremo,
Et malè receptus altero genu iactat
Equiti, ſedere, Lectioque, ſe ſtare.

AD Cæſarem Dom. 14

Quintus noſtrorum liber eſt, Auguſte, iocorum;
Et queritur læſus carmine nemo meo.
Gaudet honorato ſed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc proſunt quāuis venerātia multos?
Non proſint ſanè, me tamen iſta iuuant.

AD Lectorem. 15

Seria cùm poſsim, quòd delectantia malim
Scribere, tu cauſa es, lector amice, mihi:
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma.
Sed neſcis quanti ſtet mihi talis amor.
Nam ſi falciferi defendere templa Tonantis,
Sollicitisque velim uendere verba reis:
Plurimus Hiſpanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario ſordidus ære ſinus.
At nunc conuiua eſt, comeſſatorque libellus,
Et tantùm gratis pagina noſtra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cùm minimum vati patria munus erat.
Bellè, inquis, dixti. ſatis eſt: laudabimur vſque.
Diſsimulas? facies me puto cauſidicum.

IN Gelliam. 16

Dum proauos, atauosque refers, et nomina magna:
Dum

Dum tibi noſter eques ſordida conditio eſt:
Dum te poſſe negas, niſi lato, Gellia, clauo
Nubere: nupſiſti, Gellia, ciſtifero.

AD Quintianum. 17

Quòd tibi Decembri menſe, quo volant mappæ,
Gracileſque ligulæ, cæreique, chartæque,
Et acuta ſenibus teſta cum damaſcenis,
Præter libellos vernulas nihil miſi:
Fortaſſe auarus videar, aut inhumanus.
Odi doloſas munerum, & malas arteis.
Imitantur hamos dona: nanque quis neſcit,
Auidum vorata decipi ſcarum muſca?
Quoties amico diuiti nihil donat,
O Quintiane, liberalis eſt pauper.

AD Cæſarem Domit. 18

Si qua fides veri, præferri, maxime Cæſar,
Temporibus poſſunt ſecula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit ſpectare triumphos?
Quando Palatini plus meruere Dei?
Pulchrior, & maior quo ſub duce Martia Roma:
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leue, ſit licet vnum:
Quòd colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali?
Aut quem proſequitur non alienus eques?

AD Eundem. 19

Saturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ,
Flammataue togæ ſcrupula tota decem.

Luxuria eſt: tumidique vocant hæc munera reges.
Qui crepet aureolos, forſitan vnus erit.
Quatenus hi non ſunt, eſto tu, Cæſar, amicus
Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
Iamdudum tacito rides, Germanice, naſo:
Vtile, quod non uis, do tibi conſilium.

AD Martialem. 20

Si tecum mihi, chare Martialis,
Securis liceat frui diebus,
Si diſponere tempus ocioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
Noſcemus, nec immagines ſuperbas:
Sed geſtatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, vmbra, virgo, thermæ,
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.
Nunc viuit ſibi neuter, heu, bonoſque
Soles effugere atque abire ſentit.
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quiſquam viuere cum ſciat, moratur?

DE Appollonio. 21

Quintũ, pro Decimo, pro Craſſo, Regule, Marcum
Ante ſalutabat rhetor Appollonius.
Nunc vtrunque ſuo reſalutat nomine: quantum
Cura, laborque poteſt? ſcripſit, & edidicit.

IN Paulum. 22

Mane domi niſi te merui, voluique videre:

Sint

Sint mihi, Paule, tuæ longius exquiliæ.
Sed Tyburtinæ ſum proximus accola pilæ,
Qua uidet antiquum ruſtica Flora Iouem.
Alta ſuburbani vincenda eſt ſemita cliui,
Et nunquam ſicco ſordida ſaxa gradu.
Vixq́ue datur longas mulorum vincere mandras,
Quæq́ue trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc grauius: quòd te poſt mille labores,
Paule, negat laſſo ianitor eſſe domi.
Exitus hic operis vani, togulæq́ue madentis,
Vix tanti Paulum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officioſus amicos.
Rex, niſi dormieris, non potes eſſe meus.

AD Baſſum. 23

Herbarum fueras indutus, Baſſe, colores,
Iura theatralis dum ſiluere loci.
Quæ poſtquam placidi cenſoris cura renaſci
Iuſſit, & Oceanum certior audit eques:
Non niſi vel cocco madida, vel murice tincta
Veſte nites: & te ſic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ ſunt, Baſſe, lacernæ:
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

DE Hermete. 24

Hermes Martia ſeculi voluptas,
Hermes omnibus eruditus armis,
Hermes & gladiator, & magiſter,
Hermes turba ſui, tremorq́ue ludi,
Hermes, quem timet Aelius, ſed vnum.

Hermes, cui cadit Aduolans, ſed vni,
Hermes vincere, ſed ferire doctus,
Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi,
Hermes diuitiæ locariorum;
Hermes cura, laborque ludiarum,
Hermes belligera ſuperbus haſta,
Hermes æquoreo minax tridente,
Hermes caſside languida timendus,
Hermes gloria Martis vniuerſi,
Hermes omnia ſolus, & ter vnus.

DE *Chæreſtrato.* 25

Quadringenta tibi non ſunt, Chæreſtrate: ſurge.
Lectius ecce venit: ſta, fuge, curre, late.
Ecquis, Io, reuocat, diſcedentemque reducit?
Ecquis, Io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis, famæq; damus, populiſque loquendũ,
Qui Stygios non vult totus adire lacus.
Hoc, rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuſo permaduiſſe croco?
Quàm non ſenſuro dare quadringenta caballo,
Aureus vt Scorpi naſus vbique micet?
O fruſtra locuples, ò diſsimulator amice:
Hæc legis, & laudas. quæ tibi fama perit?

AD *Codrum.* 26

Quòd Alpha dixi, Codre, penulatorum
Te nuper, aliqua cum iocarer in charta:
Si fortè bilem mouit hic tibi verſus,
Dicas licebit Beta me togatorum.

IN Fictum equitem. 27

Ingenium, ſtudiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
Bis ſeptem tibi iam non ſunt ſubſellia tanti,
Vt ſedeas viſo pallidus Oceano.

IN Mamercum. 28

Vt bene loquatur, ſentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus poßis:
Pietate fratres Curios licet vincas,
Quiete Neruas, comitate Druſones,
Probitate Marcos, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, iocis Paulos.
Rubiginoſis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forſan eſſe tu credas:
Ego eſſe miſerum credo, cui placet nemo.

AD Gelliam. 29

Si quando leporem mittis mihi, Gellia: dicis,
Formoſus ſeptem, Marce, diebus eris.
Si non derides, ſi verum, Gellia, narras:
Ediſti nunquam, Gellia, tu leporem.

AD Varronem. 30

Varro, Sophoclæo non inficiande cothurno,
Nec minus in Calabra ſuſpiciende lyra:
Differ opus: nec te facundi ſcena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoſo non aſpernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi menſe ſuo.
Commodius niſi fortè tibi, potiusque videtur,

Satur-

Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

DE Ludo puerorum cum iuuencis. 31

Aſpice, quam placidis inſultet turba iuuencis,
Et ſua quàm facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet ſummis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma boue.
At feritas immota riget, non eſſet arena
Tutior, & poſſent fallere plana magis.
Nec trepidant greſſus: ſed de diſcrimine palmæ
Securus puer eſt, ſollicitumque pecus.

DE Criſpo. 32

Quadrantem Criſpus tabulis, Fauſtine, ſupremis
Non dedit vxori. cui dedit ergo? ſibi.

IN Cauſidicum. 33

Carpere Cauſidicus fertur mea carmina. qui ſit,
Neſcio: ſi ſciero, væ tibi, Cauſidice.

DE Herotionte puella. 34

Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flacilla, puellã
Oſcula, commendo, delitiasque meas.
Pallida nec nigras horreſcat Herotion vmbras,
Oraque tartarei prodigioſa canis.
Impletura fuit ſextæ modò frigora brumæ,
Vixiſſet totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat iucunda patronos,
Et nomen blæſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes tegat oſſa, nec illi
Terra grauis fueris, non fuit illa tibi.

DE

DE Euclide, ad Fabullum. 35

Cùm ſibi redire de patruelibus fundis
Ducenta, clamat coccinatus Euclides,
Corinthioq́ue plura de ſuburbano:
Longumq́ue pulchra ſtemma repetit à Leda,
Et ſuſcitanti Lectio reluctatur:
Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repentè magna de ſinu clauis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clauis.

AD Fauſtinum. 36

Laudatus noſtro quidam, Fauſtine, libello
Diſſimulat: quaſi nil debeat, impoſuit.

DE Herotionte puella. 37

Puella, ſenibus dulcior mihi Cygnis,
Agna Galeſi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior ſtagni,
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modò politum pecudis Indicæ dentem,
Niuesq́ue primas, liliumq́ue non tactum,
Quæ crine vincit Betici gregis vellus,
Rheniq́ue nodos, aureamq́ue mitellam,
Fragrauit ore, quod roſarium Pæſti,
Quod Atticarum prima mella cærarum,
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba,
Cui comparatus indecens erat pauo,
Inamabilis ſciurus, & frequens Phœnix:
Adhuc recenti tepet Herotion buſto.
Quàm peſſimorum lex auara fatorum?

Sexta

Sexta peregit hyeme, nec tamen tota,
Noſtros amores, gaudiumque, luſusque.
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus:
Pectusque pulſans, pariter & comam vellens,
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego coniugem, inquit, extuli (& tamen viuo)
Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem.
Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?
Ducenties accepit, & tamen viuit.

IN Calliodorum. 38

Calliodorus habet ſenſum (quis neſcit?) equeſtrem,
Sexte: ſed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta ſecat, qui dicit, σῦκα μέριζε
Vno credis equo poſſe ſedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce moleſto?
Non eſſet Pollux ſi tibi, Caſtor eras.
Vnus cum ſitis: duo, Calliodore, ſedetis.
Surge: ſolœciſmum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ: cum fratre ſedere
Non potes: alternis, Calliodore, ſede.

IN Carinum. 39

Supremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, miſi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miſerere iam, Carine.
Signa rarius, aut ſemel fac illud,
Mentitur tua quod ſubinde tuſsis.
Excuſsi loculosque, ſacculumque.

Crœſo diuitior licet fuiſſem,
Iro pauperior forem, Carine,
Si concham toties meam comeſſes.

AD Artemidorum. 40

Pinxiſti Venerem: colis, Artemidore, Mineruã.
Et miraris, opus diſplicuiſſe tuum?

Amicis eſſe donandum. 41

Callidus effracta nummos fur auferet arca.
Proſternet patrios impia flamma lares.
Debitor vſuram pariter, ſortemque negabit.
Non reddet ſterilis ſemina iacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amicus.
Mercibus extructas obruet vnda rates.
Extra fortunam eſt, quicquid donatur amicis.
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

DE Thaide, & Lecania. 42

Thais habet nigros, niueos Lecania dentes.
Quæ ratio eſt? emptos hæc habet, illa ſuos.

IN Dentonem. 43

Quid factum eſt, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quòd vocanti
(Quis credat?) quater auſus es negare.
Sed nec reſpicis, & fugis ſequentem,
Quem thermis modò quærere, & theatris,
Et conclauibus omnibus ſolebas.
Sic eſt: captus es vnctiore cœna,
Et maior rapuit canem culina.
Iam te, ſed citò cognitum, & relictum,

Cùm faſtidierit popina diues,
Antiquæ venies ad oſſa cœnæ.

DE Philone. 44

Nunquam ſe cœnaſſe domi Philo iurat, et hoc eſt:
Non cœnat, quoties nemo vocauit eum.

AD Labienum. 45

Vidißem modò forte cùm ſedentem
Solum te, Labiene, treis putaui.
Caluæ me numerus tuæ feſellit.
Sunt illinc tibi, ſunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere poßint.
Nudum eſt in medio caput, nec vllus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cùm prandia miſit Imperator:
Cum panariolis tribus rediſti.
Talem Geryonem fuiſſe credo.
Vites cenſeo porticum Philippi,
Si te viderit Hercules, periſti.

IN Charopinum. 46

Cœno domi quoties, niſi te, Charopine, vocaui:
Protinus ingentes ſunt inimicitiæ:
Meque petis ſtricto medium tranſfigere ferro:
Si noſtrum, ſine te ſcis caluiſſe focum.
Nec ſemel ergo mihi furtum feciſſe licebit?
Improbius nihil eſt hac, Charopine, gula.
Deſine iam, noſtram (precor) obſeruare culinam:
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

AD

AD Ruffum. 47

Hic, qui libellis pergrauem gerit læuam,
Notariorum quem premit chorus leuis,
Qui codicillis hinc, & inde pro latis,
Epiſtolisque commodat grauem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque:
Exprimere, Ruffe, fidiculæ licet cogant,
Aue Latinum, χαῖρε non poteſt Græcum.
Si fingere me iſtud putas, ſalutemus.

IN Poſthumum. 48

Quæ mihi præſtiteris memini, ſemperque tenebo.
Cur igitur taceo, Poſthume, tu loqueris?
Incipio quoties alicui tua dona referre:
Protinus exclamat. Dixerat ipſe mihi.
Non bellè quædam faciunt duo: ſufficit vnus
Huic operi. ſi vis vt loquar, ipſe tace.
Crede mihi, quamuis ingentia, Poſthume, dones:
Autoris pereunt garrulitate ſui.

AD Baſſum. 49

Colchida quid ſcribis, quid ſcribis, amice, Thyeſte
Quid tibi vel Niobe, Baſſe, vel Andromache?
Materia eſt (mihi crede) tuis aptiſſima chartis
Deucalion: vel, ſi non placet hic, Phaëthon.

DE Rhetore. 50

Extemporalis factus eſt meus Rhetor:
Calphurnium non ſcripſit, & ſalutauit.

AD Lupum. 51

Cui tradas, Lupe, filium magiſtro,

Quæris

Quæris ſollicitus, diuque tentas.
Omnes grammaticosque, rhetorasque
Deuites, moneo. nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Rutilium ſuæ relinquat.
Si verſus facit, abdices poetam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac, diſcat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingeni videtur,
Præconem facias, vel architectum.

AD Cinnam. 52

Cùm voco te dominum: nolo tibi, Cinna, placere.
Sæpe etiam ſeruum ſic reſaluto meum.

AD Poſthumum. 53

Cras te victurum, cras dicis, Poſthume, ſemper.
Dic mihi, cras iſtud, Poſthume, quando venit?
Quam longè cras iſtud, vbi eſt, aut vnde petendum?
Nunquid apud Parthos, Armeniosque latet?
Iam cras iſtud habet Priami, vel Neſtoris annos.
Cras iſtud quanti, dic mihi, poßit emi?
Cras viues: hodie iam viuere, Poſthume, ſerũ eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, vixit heri.

AD Stellam. 54

Quòd non argentum, quòd non tibi miſimus aurum,
Hoc facimus cauſa, Stella diſerte, tua.
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti.
Fictilibus noſtris exoneratus eris.

AD

AD Detractorem. 55

Adlatres licet vſque nos, & vſque,
Et gannitibus improbis laceſſas:
Certum eſt, hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcunque legaris vt per orbem.
Nam te cur aliquis ſciat fuiſſe?
Ignotus pereas, miſer neceſſe eſt.
Non deerunt tamen hac in vrbe forſan
Vnus, vel duo, tresúe, quattuorúe,
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à ſcabie tenemus vngues.

AD Hoſpites. 56

Iure tuo noſtris maneas, licet hoſpes, in hortis:
Si potes in nudo ponere membra ſolo:
Aut ſi portatur tecum tibi magna ſupellex.
Nam mea iam digitum ſuſtulit hoſpitibus.
Nulla tegit fractos, nec inanis, culcitra lectos:
Putris & abrupta faſcia reſte iacet.
Si tamen hoſpitium nobis commune duobus.
Emi hortos, plus eſt: inſtrue tu, minus eſt.

AD Ponticum. 57

Quid ſentis, inquis, de noſtris, Marce, libellis?
Sic me ſolicitus, Pontice, ſæpe rogas.
Admiror, ſtupeo, nihil eſt perfectius illis:
Ipſe tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc ſentis? inquis. faciat tibi ſic bene Cæſar,
Sic Capitolinus Iuppiter. immò tibi.

I AD

AD ſuos miniſtros. 58

Sextantes, Calliſte, duos infunde falerni.
Tu ſuper æſtiuas, Alcine, funde niues.
Pingueſcat nimio madidus mihi crinis amomo,
Laſſenturque roſis tempora ſutilibus.
Iam vicina iubent nos viuere mauſolea:
Cum doceant, ipſos poſſe perire Deos.

AD Cæſarem. 59

Aſtra, polumque dedit, quamuis obſtante nouerca,
Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper:
Et caſtigatum Lybicæ ceroma palæſtræ:
Et grauis in Siculo puluere fuſus Erix:
Syluarumque tremor, tacita qui fraude ſolebat
Ducere nec rectas Cacus in antra boues.
Iſta tuæ, Cæſar, quota pars ſpectatur arenæ?
Dat maiora nouus prælia manè dies.
Quot grauiora cadunt Nemeæo pondera monſtro?
Quot tua Mænalios collocat haſta ſues?
Reddatur ſi pugna triplex paſtoris Iberi,
Eſt tibi, qui poſſit vincere Geryonem
Sæpe licet Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quid facit hydra feris?
Pro meritis cœlum tantis, Auguſte, dederunt
Alcidæ citò Dij: ſed tibi ſero dabunt.

IN Pontilianum. 60

Sæpe ſalutatus, nunquam prior ipſe ſalutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

DE Hirondine. 61

Hybermos peterent ſolito cùm more receſſus
Atthides, in nidis vna remanſit auis.
Deprehendêre nefas ad tempora verna reuerſæ,
Et profugam volucres diripuere ſuæ.
Serò dedit pœnas: diſcerpi noxia mater
Debuerat: ſed tunc, cùm lacerauit Itim.

DE Apicio. 62

Dederas, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum.
Hoc tu grauatus, ne famem, & ſitim ferres:
Summa venenum potione duxiſti.
Nil eſt, Apici, tibi guloſius factum.

IN Inuitatorem. 63

Omnia cum retro pueris obſonia tradas:
Cur non menſa tibi ponitur a pedibus?

DE Thuſco haruſpice. 64

Vite nocens roſa ſtabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata ſacris.
Quem Thuſcus mactare Deo cùm vellet haruſpex,
Dixerat agreſti fortè, rudique viro:
Vt citò teſticulos & acuta falce ſecaret,
Teter vt immundæ carnis abiret odor.
Ipſe ſuper virides aras luctantia pronus
Dum reſecat cultro colla, premitque manu:
Ingens iratis apparuit hernia ſacris.
Occupat hanc ferro ruſticus, atque ſecat:
Hoc ratus antiquos ſacrorum poſcere ritus,

Talibus & fibris numina priſca coli.
Sic modò, qui Thuſcus fueras, nũc Gallus Haruſpex
Dum iugulas hircum, factus es ipſe caper.

AD Fauſtinum. 65

Si temperari balneum cupis feruens,
Fauſtine, quod vix Iulianus intraret:
Rogo lauet vti rhetorem Sabineum.
Neronianas is refrigerat thermas.

IN Candidum. 66

Prædia ſolus habes, & ſolus, Candide, nummos:
Aurea ſolus habes, myrrhina ſolus habes:
Maßica ſolus habes, & opimi cæcuba ſolus:
Et cor ſolus habes, ſolus & ingenium.
Omnia ſolus habes, hoc me puto velle negare:
Nomen habes fatuo, Candide, cum populo.

IN Gallum. 67

Nunquam me reuocas, venias cùm ſæpe vocatus:
Ignoſco, nullum ſi modò, Galle, vocas.
Inuitas alios. vitium eſt vtriuſque. quod? inquis.
Et mihi cor non eſt: & tibi, Galle, pudor.

IN Neſtorem. 68

Auriculam Mario grauiter miraris olere.
Tu facis hoc: garris, Neſtor, in auriculam.

IN Zoilum. 69

Has cùm gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

AD Gargilianum. 70

Sportula nulla datur: gratis conuiua recumbis.
Dic

Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Vnde tibi togula eſt, & fuſcæ penſio cellæ?
Vnde datur quadrans? vnde? aliena rapis.
Cum ratione licet dicas te viuere ſumma:
Quòd viuis, nulla cum ratione facis.

AD Ruffinum. 71

Sunt tibi (confiteor) diffuſi iugera campi,
Vrbaniq́ue tenent prædia multa lares:
Et ſeruit dominæ numeroſus debitor arcæ.
Suſtentatq́ue tuas aurea menſa dapes.
Faſtidire tamen noli, Ruffine, minores.
Plus nebulo Dydimus, plus Philomelus habet.

IN Matriniam. 72

Non duco vetulam: quereris, Matrinia? poſſum
Et vetulam: ſed tu mortua, non vetula es.
Poſſum Hecubam, poſſum Nioben, Matrinia: ſed ſi
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

Qualem Vxorem velit. 73

Ingenuam malo. ſed ſi tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio eſt.
Extrèmo eſt ancilla loco. ſed vincet vtranque,
Indole ſi nobis hæc erit ingenua.

DE Piſcibus ſculptis. 74

Artis Phidiacæ toreuma clarum,
Piſces aſpicis: adde aquam, natabunt.

IN Fabianum. 75

Quod nouus, & nuper factus, tibi præſtat amicus:
Hoc præſtare iubes me, Fabiane, tibi.

Horridus vt primo ſemper te manè ſalutem,
Per mediumque trahat me tua ſella lutum:
Laſſus vt in thermas decima, vel ſerius, hora
Te ſequar Agrippæ, cùm lauer ipſe Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres:
Vt ſim tyro tuæ ſemper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga, tritaque, meaque:
Vt nondum credas me meruiſſe rudem?

IN Iraſcentes amicos. 76

Iraſci tantùm felices noſtis amici.
Non bellè facitis: ſed iuuat hoc facere.

AD Sextum. 77

Quæ te cauſa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut ſperas, aut petis inde? refer.
Cauſas, inquis, agam Cicerone diſertius ipſo,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Ateſtinus cauſas & Ciuis: vtrunque
Noras, ſed neutri penſio tota fuit.
Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis:
Audieris, dices eſſe Maronis opus.
Inſanis: omnes gelidis quicunque lacernis
Sunt ibi, Naſones, Virgiliosque vides.
Atria magna colam. vix treis aut quattuor iſta
Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? ſuade: nam certum eſt, viuere Romæ.
Si bonus es, caſu viuere, Sexte, potes.

IN Theleſinum. 78

Mutua quod nobis ter quinquaginta dediſti,

Ex

Ex opibus tantis, quas grauis arca premit:
Eſſe tibi magnus, Theleſine, uideris amicus.
Tu magnus, quòd das? immo ego, quòd recipis.

DE Lacerta cælata. 79

Inſerta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta viuit, & timetur argentum.

In Lentinum. 80

Mentiris iuuenem tinctis, Lentine, capillis:
Tam ſubitò coruus, qui modo cygnus eras.
Non omneis fallis. ſcit te Proſerpina canum:
Perſonam capiti detrahet illa tuo.

IN Ligurinum. 81

Occurrit tibi nemo quòd libenter:
Quòd quacunque venis, fuga eſt, & ingens
Circa te, Ligurine, ſolitudo:
Quid ſit ſcire cupis? nimis poëta es.
Hoc ualde vitium periculoſum eſt.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipſas medio peruſta ſole,
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et ſtanti legis, & legis ſedenti:
Currenti legis, & legis moranti.
In thermas fugio, ſonas ad aurem.
Piſcinam peto, non licet natare.
Ad cœnam propero, tenes euntem.
Ad cœnam venio, fugas ſedentem.
Laſſus dormio, ſuſcitas iacentem.

Vis quantum facias mali, videre?
Vir iuſtus, probus, innocens timeris.

DE Eodem. 82

Fugerit an menſas Phœbus, cœnamque Thyeſtæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta eſt, dapibusque inſtructa ſuperbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumue bilibrem
Nec volo boletos, oſtrea nolo: tace.

AD Candidum. 83

Exigis à nobis operam ſine fine togatam:
Non eo, libertum ſed tibi mitto meum.
Non eſt, inquis, idem: multo plus eſſe probabo.
Vix ego lecticam ſubſequar: ille feret.
In turbam incideris, cunctos vmbone repellet:
Inualidum eſt nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſis narraueris, ipſe tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille ſophos.
Lis erit, ingenti faciet conuitia voce:
Eſſe pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præſtabis, amicus?
Quicquid libertus, Candide, non poterit.

DE Baſſo, ad Fauſtinum. 84

Capena grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiumque matris Almo qua lauat ferrum,
Horatiorum qua viret ſacer campus,
Et qua puſilli feruet Herculis fanum,
Fauſtine, plena Baſſus ibat in rheda,

Omne-

Omneis beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrunque porrum, ſeßilesque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas.
Illic coronam pinguibus grauem turdis,
Leporemque læſum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum:
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fæno curſor oua portabat.
Romam petebat Baſſus, imò rus ibat.

DE Ollo. 85

Pauperis extruxit cellam, ſed vendidit Ollus
Predia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

IN Inuitatorem. 86

Veientana mihi miſces, tibi Maßica potas.
Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

IN Ligurinum. 87

Hæc tibi, non alia eſt ad cænam cauſa vocandi,
Verſiculos recites ut, Lygurine, tuos.
Depoſui ſoleas, affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur.
Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit.
Et quartum recitas, & quintum denique librum,
Putidus eſt, toties ſi mihi ponis aprum.
Quòd ſi non ſcombris ſcelerata poëmata dones:
Cœnabis ſolus iam, Lygurine, domi.

AD

AD Tongilianum. 88

Empta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis:
Abſtulit hanc nimium caſus in vrbe frequens.
Collatum eſt decies. rogo, non potes ipſe videri
Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

IN Gelliam. 89

Quòd quacunque venis, Coſmum migrare putamus,
Et fluere excuſſo cinnama fuſa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Sic puto poſſe meum, ſic bene olere canem.

DE Caupone Rauennate.

Sit ciſterna mihi, quàm vinea, malo Rauennæ:
Cùm poßim multò vendere pluris aquam.
Callidus impoſuit nuper mihi Caupo Rauennæ:
Cùm peterem mixtum, vendidit ille merum.

DE Villa Fauſtini, ad Baſſum. 90

Baiana noſtri villa, Baſſe, Fauſtini
Non otioſis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonſilique buxeto
Ingrata lati ſpatia detinet campi:
Sed rure vero, barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni:
Et multa fragrat teſta ſenibus autumnis.
Hic poſt Nouembres, imminente iam bruma,
Seras putator horridus refert vuas.
Truces in alta valle mugiunt tauri;
Vituluſque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba ſordidæ cortis,

Ar-

Argutus anſer, gemmeiq́ue pauones,
Nomenq́ue debet quæ rubentibus pennis,
Et Picta perdix, Numidicæq́ue guttatæ,
Et impiorum phaſiana Colchorum.
Rhodias ſuperbi fœminas regunt Galli,
Sonantq́ue turres plauſibus columbarum.
Gemit hinc palumbus, inde cæreus turtur.
Auidi ſequuntur villicæ ſinum porci,
Matremq́ue plenam mollis agnus expectat:
Cingunt ſerenum lactei focum vernæ,
Et larga feſtos lucet ad lares ſylua.
Non ſegnis albo pallet otio caupo.
Nec perdit oleum lubricus palæſtrita:
Sed tendit auidis rete ſubdolum turdis,
Tremulaúe captum linea trahit piſcem,
Aut impeditam caſsibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus vmbras:
Et pædagogo non iubente, digreſſi
Parêre gaudent villico tui nati.
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis ruſticus ſalutator.
Fert ille cæris cana cum ſuis mella,
Métamq́ue lactis Saſsinate de ſylua.
Sòmniculoſos ille porrigit glires,
Hic vagientem matris hiſpidæ fœtum,
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.

Facto

Facto vocatur lætus opere vicinus :
Nec auara ſeruat craſtinas dapes menſa.
Veſcuntur omnes, ebrioque non nouit
Satur miniſter inuidere conuiuæ.
At tu ſub vrbe poſsides famem mundam,
Et turre ab alta proſpicis meras laurus,
Cuſtode furem non timente, ſecurus.
Et vinitorem farre paſcis vrbano,
Pictamque portas otioſus ad villam
Olus, oua, pullos, poma, caſeum, muſtum.
Rus hoc vocari debet, an domus longè?

DE Sutore et Fullone 91

Sutor, credo, dedit tibi, culta Bononia, munus.
Fullo dedit Mutinæ, nunc tibi copo dabit.

IN Ponticum. 92

Cùm vocor ad cœnam, non iam venalis, vt ante,
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino:
Sumitur inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti: fungos ego ſumo ſullos.
Res tibi cum rhombo eſt: at mihi cum ſparulo.
Aureus immodicis turtur te clunibus implet:
Ponitur in cauea mortua pica mihi.
Cur ſine te cœno, cùm tecum, Pontice, cœnem?
Sportula quod non eſt, proſit, edamus idem.

IN Cinnam. 93

Eſſe nihil dicis, quicquid petis, improbe Cinna.
Si nil, Cinna, petis: nil tibi, Cinna, nego.

IN

IN Quintum. 94

Centenis quòd emis famulos, & ſæpe ducentis:
Quòd ſub rege Numa condita vina bibis:
Quòd conſtat decies tibi non ſpecioſa ſupellex:
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
Aurea quòd fundi pretio carruca paratur:
Quòd pluris nulla eſt, quàm domus empta tibi.
Hæc animo magno credis te, Quinte, parare?
Falleris. hec animus, Quinte, puſillus emit.

IN M. Antonium. 95

Antoni, Phario nil obiecture Photino,
Et leuius tabula, quàm Cicerone nocens:
Quid gladium demens Romana ſtringis in ora?
Hoc admiſiſſet nec Catilina nefas.
Impius infando miles corumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet vna tibi.
Quid proſunt ſacræ prætioſa ſilentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

DE Syriſco, ad Maximum. 96

Infuſum ſibi nuper à patrono
Plenum, Maxime, centies Syriſcus
In ſellariolis vagus popinis
Circa balnea quattuor peregit.
O quanta eſt gula, centies comeſſe.
Quantò maior adhuc, nec accubare?

AD Fauſtinum. 97

Humida qua gelidas ſummittit Trebula valles,
Et viridis cancri menſibus alget ager,

Rura

Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Aeolio ſemper amica Noto,
Te, Fauſtine, vocat: longas his exige meſſes,
Collibus. hybernum iam tibi Tybur erit.

DE Origine Bacchi. 98

Qui potuit Bacchi matrem dixiſſe Tonantem,
Is poteſt Semelen dicere, Ruffe, patrem.

AD Theodorum. 99

Non donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna cauſa eſt:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

DE Pompeio, & filijs. 100

Pompeios iuuenes Aſia, atque Europa, ſed ipſum
Terra tegit Libyes: ſi tamen vlla tegit.
Quid mirum, toto ſi ſpargitur orbe? iacere
Vno non poterat tanta ruina loco.

AD Cinnam. 101

Profecit poto Mithridates ſæpe veneno,
Toxica ne poſſent ſæua nocere ſibi.
Tu quoque cauiſti cœnando tam malè ſemper:
Ne poſſes vnquam, Cinna, perire fame.

AD Marullum, 102

Narratur bellè quidam dixiſſe, Marulle:
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

AD Toranium. 103

Si triſti domicœnio laboras,
Torani: potes eſurire mecum.

Non

Non deerunt tibi, ſi ſoles πρϵπίνειν,
Viles Cappadocæ grauesque porri,
Diuiſis cybium latebit ouis.
Ponetur digitis teuendus uſtis
Nigra coliculus virens patella,
Algentem modò qui reliquit hortum,
Et pultem niueam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Menſæ munera ſi voles ſecundæ,
Marcentes tibi porrigentur vuæ,
Et nomen pira quæ ferunt Syrorum,
Et quas docta Neapolis creauit,
Lento caſtaneæ vapore toſtæ.
Vinum tu facies bonum bibendo.
Poſt hæc omnia fortè ſi mouebit
Bacchus, quam ſolet eſuritionem:
Succurrent tibi nobiles oliuæ,
Piceni modò quas tulere rami,
Et feruens cicer, & tepens lupinus.
Parua eſt cænula, quis poteſt negare?
Sed finges nihil, audiesúe fictum:
Et vultu placidus tuo recumbes:
Nec craſſum dominus leget volumen.
Sed, quod non graue ſit, nec infacetum,
Parui tibia Condili ſonabit.
Hæc eſt cœnula. ſi placet, venito.

AD Seuerum. 104

Non totam mihi ſi vacabis horam:

Dones, & licet imputes, Seuere.
Dum noſtras legis, exigisq́ue nugas,
Durum eſt perdere ferias: rogamus,
Iacturam patiaris hanc, ferasq́ue.
Quod ſi legeris ipſa cum diſerto,
(Sed nunquid ſumus improbi?) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic eſt,
Quàm debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, nec inquieta
Laſſi marmora Siſyphi videbit:
Quem cenſoria cum meo Seuero
Docti lima momorderit Secundi.

AD Aemilianum. 105

Semper eris pauper, ſi pauper es, Aemiliane,
Dantur opes nullis nunc, niſi diuitibus.

IN Gaurum. 106

Quid promittebas mihi millia, Gaure ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius illud?
I, tibi diſpereas, Gaure: puſillus homo es.

AD Gallum. 107

Iam triſtis nucibus puer relictis
Clamoſo reuocatur à magiſtro:
Et blando malè perditus fritillo
Arcana modò raptus è popina
Aedilem rogat vdus aleator.
Saturnalia tranſiere tota:
Nec munuſcula parua, nec minora

Miſiſti

Miſiſti mihi, Galle, quæ ſolebas.
Sanè ſic abeat meus December.
Scis certè, puto, veſtra iam venire
Saturnalia, Martias Kalendas:
Tunc reddam tibi, Galle, quod dediſti.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATON

LIBER VI.

1

SEXTVS mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi chare Martialis:
Quem ſi terſeris aure diligenti,
Audebit minus anxius, tremenſque
Magnas Cæſaris in manus venire.

DE Filio Domitiani. 2

Naſcere Dardanio promiſſum nomen Iulo,
Vera Deûm ſoboles: naſcere, magne puer:
Cui pater æternas, poſt ſecula, tradat habenas:
Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.
Ipſa tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam frixi Iulia nebit ouem.

Adulatorium. 3

Cenſor maxime, principumque princeps,

Cùm tot iam tibi debeat triumphos,
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, tot Deos, tot vrbes:
Plus debet tibi Roma, quòd pudica eſt.

AD Cæcilianum. 4

Ruſtica mercatus nummis ſum prædia multis:
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi reſpondes. tacitum te dicere credo.
Non reddes. Ideo, Cæciliane, rogo.

AD Seuerum. 5

Prætores duo, quattuor Tribuni,
Septem cauſidici, decem poëtæ,
Cuiuſdam modò nuptias petebant
A quodam ſene. Non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Seuere, fecit?

AD Leuinum. 6

In Pompeiano dormis, Leuine, theatro:
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus?

Petit latenter à Do. Pecu. 7

Pauca Iouem nuper cùm millia fortè rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Ioui. ſed millia nobis
Nulla dedit; pudeat pauca rogaſſe Iouem.
At quàm non tetricus, quàm nulla nubilus ira,
Quàm placido noſtras legerat ore preces?
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis:
Et capitolinas itque, reditque vias.

Dic

Dic precor ô noſtri, dic conſcia virgo tonantis:
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergo dare?
Sic ego. ſic breuiter, poſita mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data ſunt, ſtulte, negata putas?

IN *Marcum.* 8

Quod non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſue dabatur Oreſti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras: me paſcit aquoſa Peloris:
Non minus ingenua eſt at mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia veſtit:
Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?
Vt præſtem Pyladen, aliquis mihi præſtet Oreſtem.
Hoc non fit verbis: Marce, vt ameris, ama.

DE *Fabulla, ad Paulum.* 9

Iurat capillos eſſe, quos emit, ſuos
Fabulla: nunquid illa, Paule, peierat?

DE *Statua Iuliæ.* 10

Quis te Phidiaco formatam, Iulia, cælo:
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacita reſpondet imagine Lygdos,
Et placido fulget viuus in ore decor.
Ludit Acidalio, ſed non manus aſpera nodo,
Quem rapuit collo, parue Cupido, tuo.
Vt Martis reuocetur amor, ſummique Tonantis:
A te Iuno petat ceſton, & ipſa Venus.

IN Laberium. 11

Verſus ſcribere poſſe te diſertos
Affirmas, Laberi, quid ergo non vis?
Verſus ſcribere qui poteſt diſertos,
Non ſcribat, Laberi: virum putabo.

DE Formica electro incluſa. 12

Dum Phaëthonthæa formica vagatur in vmbra,
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.
Sic, modò quæ fuerat vita contempta manente,
Funeribus facta eſt nunc pretioſa ſuis.

IN Cinnamum. 13

Cinnam, Cinname, te iubes vocari.
Non eſt hic, rogo, Cinna, barbariſmus?
Tu ſi Furius antè dictus eſſes,
Fur iſta ratione dicereris.

AD Priſcum, de Salonino. 14

Sancta Salonini terris requieſcit Iberis,
Qua melior Stygias non videt vmbra domos.
Sed lugere nefas. nam qui te, Priſce, reliquit,
Viuit, qua voluit viuere parte magis.

IN Poſthumum. 15

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis eſt mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abeſſe furto:
Hoc iudex ſibi poſtulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et periuria Punici furoris,
Et Syllas, Mariosque, Mutiosque

Magna

Magna voce ſonas, manuque tota.
Iam dic, Poſthume, de tribus capellis.

IN Phœbum. 16

Mutua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogaui:
Cùm mihi dixiſſes: Exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris: meque diebus,
Teque decem crucias. Iam rogo, Phœbe, nega.

AD Marcellinum. 17

Marcelline boni ſoboles ſyncera parentis,
Horrida Parrhaſio quem tegit vrſa iugo:
Ille vetus pro te, patriusque quid optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta ſit vt virtus: nec te temerarius ardor
In medios enſes, ſæuaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & eſſe decus.

AD Nepotem. 18

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Eſt tibi, quæ patrij ſignatur imagine vultus,
Teſtis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoſo nimium ne parce falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, ſit locuples, ſed potet filia muſtum.
Amphora cum domina nunc noua fiat anus.
Cæcuba non ſolos vindemia nutriat orbos:
Poſſunt & patres viuere, crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. 19

Libertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Chari deliciæ breues patroni,
Hoc ſub marmore Glaucias humatus,
Iuncto Flaminiæ iacet ſepulchro:
Caſtus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore fœlix.
Biſſenis modò menſibus peractis,
Vix vnum puer applicabat annum.
Ni fles talia, nil fleas viator.

DE Eodem. 20

Non de plebe domus, nec auaræ verna cataſtæ,
Sed domini ſancto dignus amore puer:
Munera cùm poſſet nondum ſentire patroni,
Glaucia libertus iam Melioris erat.
Moribus hoc, formæque datum. quis blandior illo,
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis breuis eſt ætas, & rara ſenectus.
Quicquid amas, cupias non placuiſſe nimis.

IN Petum: 21

Sex ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes,
Cùm dixti mihi: Sume, tolle dono:
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cùm dederis diu moratus,
Poſt ſeptem puto, vel nouem Kalendas:
Vis dicam tibi veriora veris,
Sex Seſtertia, Pæte, perdidiſti.

DE Morte Othonis. 22

Cùm dubitaret adhuc belli ciuilis Enyo
Forſitan, & poſſet vincere mollis Otho.
Damnauit multo ſaturum iam ſanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum viuit, ſanè vel Cæſare maior:
Dum moritur, nunquid maior Othone fuit?

IN Cæcilianum. 23

Septem clepſydras magna tibi voce petenti
Arbiter inuitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreiſque tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam.
Vt tandem ſaties vocemque, ſitimque rogamus,
Iam de clepſydra, Cæciliane, bibas.

DE filio Reguli. 24

Aſpicis vt paruus, nec adhuc trieteride plena,
Regulus auditum laudet & ipſe patrem?
Maternoſque ſinus, viſo genitore, relinquat:
Et patrias laudes ſentiat eſſe ſuas?
Iam clamor, centumque viri, denſumque corona
Vulgus, & infanti Iulia tecta placent.
Acris equis ſoboles magno ſic puluere gaudet:
Sic uitulus molli prælia fronte cupit.
Dij ſeruate, precor, matri ſua vota, patrique:
Audiat vt natum Regulus, illa duos.

IN Raucum Poëtam. 25

Qui recitat lana fauces, & colla reuinctus,
Hic ſe poſſe loqui, poſſe tacere negat.

DE Hetruſci thermis. 26

Hetruſci niſi thermulis laueris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ ſic tibi blandientur vndæ,
Nec fontes Aponi rudes tenellis,
Non mollis Sinueſſa, feruidique
Fluctus Paſſeris, aut ſuperbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesque Baiæ.
Nuſquam tam nitidum micat ſerenum:
Lux ipſa eſt ibi longior, diesque
Nullo tardius à loco recedit.
Siccos pinguis onyx anhelat æſtus.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore ſaxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecidit.
Et flamma tenui calent Ophitæ.
Ritus ſi placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda Virgine, Martiaque mergi:
Quæ tam candida, tam ſerena lucet,
Vt nullas ibi ſuſpiceris vndas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis: & aure me ſupina,
Iam dudum quaſi negligenter audis:
Illotus morieris, Oppiane.

AD Caſtricum. 27

Dum tibi fœlices indulgent, Caſtrice, Baiæ:
Canaque ſulphureis Nympha natatur aquis:

No-

Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et caſa iugeribus non oneroſa ſuis.
Hic mihi Baiani ſoles, mollisque Lucrinus:
Hic noſtræ mihi ſunt, Caſtrice, diuitiæ.
Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
Currere, nec longas pertimuiſſe vias.
Nunc vrbi vicina iuuant, facilesque receſſus:
Et ſatis eſt, pigro ſi licet eſſe mihi.

IN Calliodorum. 28

Feſtiuè credis te, Calliodore, uocari,
Et ſolum multo permaduiſſe ſale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes:
Sic te conuiuam poſſe placere putas.
At ſi ego non bellè, ſed verè dixero quiddam:
Conuiuet nemo, Calliodore, tibi.

AD Catianum. 29

Vapulat aſsiduo Veneti quadriga flagello.
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

AD Hiantida Nympham. 30

Nympha mei Stellæ, quæ fonte domeſtica puro
Laberis, & domini gemmea tecta ſubis:
Siue Numæ coniux Triuiæ te miſit ab antro,
Siue Camœnarum de grege nona venis:
Exoluit votis hac ſe tibi virgine porca
Marcus, furtiuam quòd bibit æger aquam.
Tu contenta meo iam crimine, gaudia fontis
Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

IN

IN Pomponium. 31

Quòd tam grande ſophos clamat tibi turba togata:
Non tu, Pomponi, cœna diſerta tua eſt.

AD Lupercum. 32

Quòd conuiuaris, ſine me, tam ſæpe, Luperce:
Inueni, noceam qua ratione tibi.
Iraſcar, licet vſque voces, mittasque, rogesque.
Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. 33

Hoc iacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis licet inde ſibi tellus pacata, leuisque:
Artificis leuior non potes eſſe manu.

DE Andragora, ad Fauſtinum. 34

Lotus nobiſcum eſt hilaris, cœnauit & idem:
Inuentus manè eſt mortuus Andragoras.
Tam ſubitæ mortis cauſam, Fauſtine, requiris?
In ſomnis medicum viderat Hermocratem.

IN Coracinum. 35

Quod ſemper caſiaque, cinnamoque,
Et nido niger alitis ſuperbæ
Fragras plumbea Nicerotiana.
Rides nos, Coracine, nil olentes.
Malo, quàm bene olere, nil olere.

IN Phœbum. 36

Mentiris fictos vnguento, Phœbe capillos:

Et

Et tegitur pictis ſordida calua comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum:
Radere te melius ſpongia, Phœbe, poteſt.

AD Aulum Pudentem. 37

Cernere Parrhaſios, dum te iuuat, Aule, triones
Comminus, & Scythici ſydera ferre poli:
O quàm penè tibi Stygias ego raptus ad vndas,
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ.
Quamuis laſſa, tuos quærebant lumina vultus:
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos vox habet iſta Deos:
Soſpite me, ſoſpes Latias reueheris ad vrbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

IN Baccaram. 38

Et dolet, & queritur, ſibi non contingere frigus
Propter ſexcentas Baccara gauſapinas:
Optat & obſcuras luces, ventoſque, niueſque:
Odit & hybernos, ſi tepuere, dies.
Quid fecere mali noſtræ tibi, ſæua, lacernæ,
Tollere de ſcapulis quas leuis aura poteſt?
Quanto ſimplicius, quanto eſt humanius illud,
Menſe vel Auguſto ſumere gauſapinas?

DE Pompillo. 39

Rem factam Pompillus habet, Fauſtine: legetur,
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum.
Sic leue flauorum valeat genus Vſipiorum,
Quiſquis & Auſonium non amat imperium.

Inge-

Ingenioſa tamen Pompilli ſcripta feruntur:
Sed famæ non eſt hoc (mihi crede) ſatis.
Quam multi tineas paſcunt, blattasque diſerti?
Et redimunt ſoli carmina docta coci?
Neſcio quid plus eſt, quod donat ſæcula chartis.
Victurus Genium debet habere liber.

IN Inuidum. 40

Laudat, amat, cantat noſtros mea Roma libellos:
Meque ſinus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, oſcitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina noſtra placent.

AD Appianum, de Silano. 41

Amiſit pater vnicum Silanus.
Ceſſas mittere munera, Appiane?
Heu crudele nefas, maleque Parcæ:
Cuius vulturis hoc erit cadauer?

AD Marianum. 42

Scis te captari. ſcis hunc, qui captat, auarum:
Et ſcis qui captat quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis hæredem, ſtulte, ſupremis
Scribis: et eſſe tuo vis, furioſe, loco.
Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamo.
Et piſcatorem piſcis amare poteſt?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, vt ploret: des, Mariane, nihil.

IN Detractorem. 43

Cùm ſis nec rigida Fabiorum gente creatus:
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti

Hirſuta peperit rubicunda ſub Ilice coniux:
Sed patris ad ſpeculum tonſi, matriſque togatæ
Filius: & ſeruum poßit te ſponſa vocare:
Emendare meos, quos nouit fama, libellos,
Ei tibi permittis fœlices carpere nugas:
Has inquam, nugas, quibus aurem aduertere totam
Non aſpernantur proceres, vrbiſque, foriq́ue:
Quas & perpetui dignantur ſcrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore:
Quique videt propius magni certamina Circi
Laudat Auentinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum
Non dedignatur bis, terq́ue reuoluere Cæſar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerua
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, ſi non multò ſapit altius iſtud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, naſiſque timendum
Omnia crudelis Lanius per compita portat.
Audes prætereà, quos nullus nouerit, in me
Scribere verſiculos, miſeras & perdere chartas.
At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Viuet, & hærebit, totoq́ue legetur in orbe.
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte.
Sed miſerere tui, rabido nec perditus ore.
Fumantem naſum viui tentaueris vrſi.
Sit placidus licet, et lambat, digitoſq́ue, manuſq́ue:
Si dolor, & bilis, ſi iuſta coëgerit ira,
Vrſus

Vrſus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam poßis rodere carnem.

AD Tuccam. 44

Hexametris epigrammata facis, ſcio dicere Tuccam,
Tucca, ſolet fieri: denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt. ſolet hoc quoque, Tucca, (licere.
Si breuiora probas, diſticha ſola legas.
Conueniant nobis, vt fas, epigrammata longa.
Sit tranſire tibi: ſcribere, Tucca, mihi.

DE Baſſa, ad Catullum. 45

Non miror, quòd potat aquam tua Baſſa, Catulle:
Miror, quòd Baßi filia potat aquam.

AD Martianum. 46

Sexageſima, Martiane, meßis
Acta eſt, vt puto, iam ſecunda Cottæ.
Nec ſe tædia lecłuli calentis
Expertum meminit die vel vno.
At noſtri bene computentur anni,
Et quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor grauis, aut mali dolores,
A uita meliore ſeparentur:
Infantes ſumus, & ſenes videmur.
Aetatem Priamique, Neſtoriſque
Longam qui putat eſſe, Martiane,
Multum decipiturque, fallitur que.
Non eſt viuere, ſed valere, vita.

AD Eſculanum. 47

Medio recumbit imus ille qui lecto,

Caluam Triphilleu ſegmentatus vnguento,
Foditque tonſis ora laxa lentiſcis:
Mentitur, Eſculane: non habet dentes.

IN Pontiam. 48

Cùm mittis turdumúe mihi quadramúe placentæ,
Siue femur leporis, ſiue quid his ſimile:
Reliquias miſiße tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam.

Epitaphium Fuſci. 49

Ille ſacri lateris cuſtos, Martiſque togati,
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis,
Hic ſitus eſt Fuſcus. licet hoc fortuna fateri:
Non timet hoſtiles iam lapis iſte minas.
Grande iugum domita Dacus ceruice recepit:
Et famulum victrix poßidet umbra nemus.

IN Aphrum. 50

Cùm ſis tam pauper, quàm nec miſerabilis Irus:
Tam iuuenis, quàm nec Parthenopæus erat:
Tã fortis, quàm nec, cùm vinceret, Artemidorus:
Quid te Cappadocum ſex onus eſſe iuuat?
Rideris, multoque magis traduceris, Apher:
Quàm nudus medio ſi ſpaciere foro.
Non aliter monſtratur Atlas cum còmpare gibbo,
Quæque vehit ſimilem belua nigra Libyn.
Inuidioſa tibi quàm ſit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

AD Aulum de Luſco. 51

Potor nobilis, Aule, lumine vno

Luſcus

Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic dicit medicus. Bibas caueto
Vinum: ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, oculo, Valebis, inquit.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros iubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

AD Lupum. 52

Triſtis es, & fœlix, ſciat hoc fortuna, caueto.
Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.

DE Roſis ad Cæſ. miſſis. 53

Vt noua dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
Miſerat hybernas ambitioſa roſas:
Nauita deriſit Pharios Memphiticus hortos,
Vrbis vt intrauit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæſtani gloria ruris erat.
Sic quacũque vagus greſſumq́ue, oculosq́ue ferebat,
Textilibus ſertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ iuſſus iam cedere brumæ,
Mitte tuas meſſes, accipe, Nile, roſas.

AD Ruffum. 54

Quidam me modo, Ruffe, diligenter
Inſpectum, velut emptor, aut laniſta
Cùm vultu digitoq́ue ſubnotaſſet:
Túne es, tûne, aït, ille Martialis,
Cuius nequitias, iocosq́ue nouit,
Aurem qui modo non habet ſeueram?

Sub-

Subriſi modicè: leuique nutu
Me, quem dixerat, eſſe non negaui.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Reſpondi: qui ſum malus poëta.
Hoc ne ſæpius accidat poetæ:
Mittas, Ruffe, mihi bonas lacernas.

AD Cæſarem Domitianum. 55

Quantum ſollicito fortuna parentis Hetruſco,
Tantum, ſumme ducum, debet vterque tibi.
Nam tu miſſa tua reuocaſti fulmina dextra:
Hos cuperem mores ignibus eſſe Iouis.
Si tua ſit ſummo Cæſar natura Tonanti,
Vtetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc vtrunque tui teſtatur Hetruſcus,
Eſſe, quod & comiti contigit, & reduci.

DE Philippo. 56

Octaphoro ſanus portatur, Auite, Philippus.
Hunc tu ſi ſanum credis, Auite, furis

Flet mortem Ruffi. 57

Editur en Sextus ſine te, mi Ruffe, camœnis:
Nec te lectorem ſperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine læuo
Viſa tibi cineres reddit, & oßa patri.
Funde tuo lachrymas, orbata Bononia, Ruffo:
Et reſonet tota planctus in Aemylia.
Heu qualis pietas: heu quam breuis occidit ætas:
Viderat Alphei præmia quinque modò.
Pectore tu memori noſtros euoluere luſus:

Tu ſolitus noſtros, Ruffe, tenere iocos.
Accipe cum fletu mœſti breue carmen amici,
Atque hæc abſentis thura fuiſſe puta.

IN Bibentes aquam. 58

Setinum, dominæque niues, denſique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mauult hæres diuitis eſſe Midæ.
Poßideat Libycas meſſes, Hermumque Tagumque,
Et potet calidam, qui mihi laudat, aquam.

AD Cæſarem. 59

Dij tibi dent, & tu Cæſar, quæcunque mereris:
Dij mihi dent, & tu, quæ volo: ſi merui.

AD Cæcilianum. 60

Manè ſalutaui vero te nomine caſu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas conſtet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abſtulit illa mihi.

DE Panareto potore 61

Cùm peteret ſeram media iam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data eſt, ſed quam ſiccauerat ipſe:
Nec fuerat ſoli tanta lagœna ſatis.
Ille fide ſumma teſtæ ſua vina remenſus,
Reddidit œnophori pondera plena ſui.
Miraris, quantum biberat, cepiſſe lagœnam?
Deſine mirari, Ruffe: merum biberat.

IN

IN Amianum. 62

Cælatus tibi cùm ſit, Amiane,
Serpens in patera Myronis arte:
Vaticana bibis: bibis venenum.

DE Thaide 63

Tam malè Thais olet, quàm non Fullonis auari
Teſta vetus, media ſed modò fracta via.
Non ſudore fluens hircus, non ora Leonis,
Non detracta cani tranſtyberina cutis.
Pullus abortiuo nec cùm putreſcit in ouo,
Amphora corrupto nec vitiata Garo.
Cùm bene ſe tutam per fraudes mille putauit,
Omnia cúm fecit, Thaida Thais olet.

DE Calpetiano. 64

Ponuntur ſemper chryſendeta Calpetiano:
Siue foris, ſeu cúm cœnat in vrbe domi.
Sic etiam in ſtabulo ſemper, ſic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet immo ſuum.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATON LIBER VII.

Ad Loricam Domitiani 1

ACCIPE belligere crudum thoraca Mineruæ,
Ipſa Meduſeæ quẽ timet ira Deæ.
Dum vacat hæc, Cæſar, poterit lorica vocari:
Pectore cum ſacro ſederit, Aegis erit.
Inuia Sarmaticis domini lorica ſagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Aetolæ ſecuram cuſpidis ictus,
Texuit innumeri lubricus vnguis apri:
Fœlix ſorte tua es, ſacrum cui tangere pectus
Fas erit, & noſtri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæſa merere triumphos:
Palmatæque ducem, ſed cito, redde togæ.

AD Pontilianum. 2

Cur non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos,

AD Cæſarem Domitianum. 3

Si deſiderium, Cæſar, populique, patrumque
Reſpicis, & Latiæ gaudia vera togæ:
Redde deum votis poſcentibus: inuidet hoſti
Roma

Roma ſuo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius uidet ille: tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

DE Fama reditus Domitiani. 4

Ecquid Hyperboreis ad nos conuerſus ab oris
Auſonias Cæſar iam parat ire vias?
Certus abeſt author, ſed vox hoc nuntiat omnis.
Credo tibi. verum dicere, Fama, ſoles.
Publica victrices teſtantur gaudia chartæ:
Martia laurigera cuſpide pila virent.
Rurſus Io magnos clamat tibi Roma triumphos:
Inuictusque tua, Cæſar, in vrbe ſonas.
Sed iam lætitiæ quo ſit fiducia maior,
Sarmaticæ laurus nuntius ipſe veni.

AD Cæſarem Domitianum. 5

Hyberna quamuis Arctos, & rudis Peuce:
Et vngularum pulſibus calens Iſter,
Fractusque cornu iam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te ſumme mundi rector, te parens orbis:
Abeſſe noſtris non tamen potes votis.
Illic & oculis, & animis ſumus, Cæſar.
Adeoque mentes omnium tenes vnus:
Vt ipſa Magni turba neſciat Circi,
Vtrum ne currat Paſſerinus, an Tigris.

DE Reditu Domitiani. 6

Nunc hilares, ſi quando, mihi nunc ludite, Muſæ:
Victor ab Odriſio redditur orbe Deus.

Certa facis populi tu primus vota December:
Iam licet ingenti dicere voce, Venit.
Fœlix ſorte tua, poteras non cedere Iano:
Gaudia ſi nobis, quæ dabat ille, dares.
Feſta coronatus ludet conuitia miles,
Inter laurigeros cùm comes ibit equos.
Fas audire iocos: leuioraque carmina, Cæſar.
Sint tibi: ſi luſus ipſe triumphus amat.

DE Caſſelio. 7

Cùm ſexaginta numeret Caſſelius annos,
Ingenioſus homo eſt: quando diſertus erit?

IN Olum. 8

Altercatur Oros, Spoliat Linus. Ole, quid ad te,
De cute quid faciat ille, vel ille ſua?
Centenis ludit Matho milibus. Ole, quid ad te?
Non tu propterea: ſed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius. Ole, quid ad te,
Cùm liceat tota ſtertere nocte tibi?
Septingenta Tito debet Lupus. Ole, quid ad te?
Aſſem ne dederis, credideriſue Lupo.
Illud diſsimulas, ad te quod pertinet, Ole:
Quodque magis curæ conuenit eſſe tuæ.
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo iam tibi credet: & hoc.
Vxor praua tibi eſt: hoc ad te pertinet, Ole.
Poſcit iam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quod pertinet ad te:
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

AD Pudentem. 9

Cogis me calamo, manuq́ue noſtra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quàm me nimium probas, amasq́ue:
Qui vis archetypas habere nugas.

AD Fauſtinum. 10

Sic me fronte legat dominus, Fauſtine, ſerena:
Excipiatq́ue meos, qua ſolet, aure iocos:
Vt mea, nec iuſtè quos odit, pagina læſit:
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodeſt, cupiant cùm quidam noſtra uideri,
Siqua Lycambeo ſanguine tela madent?
Vipereumq́ue vomant noſtro ſub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre, diemq́ue negant?
Ludimus innocuis verbis: hoc iuro potentis
Per Genium Famæ, Caſtalidumq́ue gregem:
Perq́ue tuas aures magni mihi numinis inſtar,
Lector, inhumana liber ab inuidia.

DE Lycoride. 11

Dum Tyburtinis albeſcere collibus audit
Antiqui dentis, fuſca Lycoris, ebur:
Venit in Herculeos colles: quid Tyburis alti
Aura valet? paruo tempore nigra redit.

AD Regulum. 12

Aera domi non ſunt. ſupereſt hoc, Regule, tantū:
Vt tua vendamus munera. nunquid emis?

AD Bibliothecam Iulij Mar. 13

Ruris bibliotheca delicati,

Vicinam videt vnde lector vrbem,
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Iucundæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inſeras vel imo,
Septem quos tibi miſimus libellos,
Authoris calamo ſui notatos.
Hoc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata paruo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Iuli bibliotheca Martialis.

DE Fragmento Argus. 14

Fragmentum, quod vile putas, & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris:
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici triſtior vnda freti.
Secula vicerunt: ſed quamuis ceſſerit annis,
Sanctior eſt ſalua parua tabella rate.

IN Sanctram. 15

Nihil eſt miſerius, nec guloſius Sanctra,
Rectam vocatus cùm recurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captauit:
Ter poſcit apri glandulas, quater lumbum,
Et vtranque coxam leporis, & duos armos:
Nec erubeſcit peierare de turdo,
Et oſtreorum rapere liuidos cirros.
Dulci placenta ſordidam lingit mappam.
Illic & vuæ collocantur ollares,

Et

Et punicorum pauca grana malorum,
Et excauatæ pellis indecens vuæ,
Et lippa ficus, debiliſque boletus.
Sed mappa cùm iam mille rumpitur furtis,
Roſos tepenti ſphondylos ſinu condit,
Indeuorato capite turturem truncum:
Colligere longa turpe nec pudet dextra
Analecta, quicquid & canes reliquerunt.
Nec eſculenta ſufficit gulæ præda,
Miſto lagœnam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas cùm domum tulit ſcalas,
Seq́ue obſerata cluſit anxius cella:
Guloſus ille, poſtero die vendit.

DE Natali Lucani. 16

Hæc eſt illa dies, quæ magni conſcia partus,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu Nero crudelis, nullaq́ue inuiſior vmbra:
Debuit hoc ſaltem non licuiſſe tibi.

DE Eeodem. 17

Vatis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba, fauete ſacris.
Hæc meruit, cùm te terris, Lucane, dediſſet,
Mixtus Caſtaliæ Bætis vt eſſet aquæ.

DE Eodem. 18

Phœbe veni, ſed quantus eras, cùm bella canenti
Ipſe dares Latiæ plectra ſecundà lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla maritum
Sæpe colas, & ſe ſentiat ipſe coli.

IN Maledicum. 19

Cum Iuuenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis perfida lingua loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odiſſet Oreſtes:
Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor.
Tu Siculos fratres, & maius nomen Atridas,
Et Ledæ poteras diſſociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor auſis:
Vt facias illud, quod facis: Inuideas.

IN Malum Poëtam. 20

Dulcia cùm tantùm ſcribas epigrammata ſemper,
Et cerußata candidiora cute:
Nullaque mica ſalis, nec amari fellis in illis
Gutta ſit: ò demens, vis tamen illa legi.
Nec cibus ipſe iuuat morſu fraudatus aceti:
Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt.
Infanti melimela dato, fatuasque mariſcas:
Nam mihi, quæ nouit pungere, Chia ſapit.

Scazonta mittit ad Apollinarem. 21

Apollinarem conueni meum, Scazon:
Et ſi vacabit, ne moleſtus accedas,
Hoc qualecunque, cuius aliqua pars ipſe eſt,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis vt fauore ſuſtentet.
Quanto mearum ſcis amore nugarum
Flagret: nec ipſe plus amare te poſſum.
Contra malignos eſſe ſi cupis tutus,

Apol-

Apollinarem conueni meum, Scazon.

DE Apro à ſe occiſo. 22

Thuſcæ glandis aper populator, & ilice multa
Iam piger, Aetolæ fama ſecunda feræ,
Quem meus intrauit ſplendenti cuſpide culter,
Præda iaces noſtris inuidioſa focis.
Pingueſcant madidi læto nidore penates,
Flagret & exciſo feſta culina iugo.
Sed coquus ingentem piperis conſumet aceruum,
Addet & arcano miſta falerna garo.
Ad Dominum redeas: noſter te non capit ignis,
Conturbator aper. vilius eſurio.

AD Fuſcum. 23

Sic Tyburtinæ creſcat tibi ſylua Dianæ,
Et properet cæſum ſæpe redire nemus:
NecArteſiacis Pallas tua, Fuſce, trapetis
Cædat, & immodici dent bona muſta lacus:
Sic fora mirentur, ſic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præſtat tibi parua December,
Excipe, ſed certa quos legis aure iocos.
Scire licet verum, res eſt hæc ardua: ſed tu
Quoc tibi vis dici, dicere, Fuſce, potes.

IN Cinnam. 24

Sordidior cœno cùm ſit toga, calceus autem
Candidior prima ſit tibi, Cinna, niue:
Deiecto quid inepte pedes perfundis amictu?
Collige Cinna togam: calceus ecce perit.

AD

AD Stellam. 25

Cùm pluuias, madidumque Iouem perferre negaret.
Et rudis hybernis villa nataret aquis:
Plurima, quæ poſſet ſubitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula miſſa tuis.
Horridus ecce ſonat Boreæ ſtridore December:
Stella, tegis villam, non tegis agricolam?

AD Caſtricum de theta 26

Noſti mortiferum quæſtoris, Caſtrice, ſignum?
Eſt operæ pretium diſcere theta nouum.
Exprimeret quoties rorantem frigore naſum,
Lethalem iuguli iuſſerat eſſe notam:
Turpis ab inuiſo pendebat ſtiria naſo,
Cum flaret madida fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus: quid plura requiris?
Emungi miſero, Caſtrice, non licuit.

DE Polyphemo. 27

Tantus es, & talis noſtri, Polypheme, Seueri:
Vt te mirari poßit & ipſe Cyclops.
Sed nec Scylla minus: quod ſi fera monſtra duorum
Iunxeris, alterius fiet vterque timor,

DE Cælio. 28

Diſcurſus varios, vagumque mane,
Et faſtus, & Aue potentiorum
Cùm perferre, patique iam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et ſanas linit, obligatque plantas,

Ince-

Incedit que gradu laborioſo :
(Quantum cura poteſt, & ars doloris ?)
Deſit fingere Cælius podagram.

Epitaphium patris Hetruſci. 29

Hic iacet ille ſenex Auguſta notus in aula,
Pectore non humili paſſus vtrunque Deum:
Natorum pietas ſanctis quem coniugis vmbris
Miſcuit: Eliſium poſſidet vmbra nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata iuuenta:
Hic prope ter ſenas vidit olympiadas.
Sed feſtinatis raptum te credidit annis,
Aſpexit lacrymas quiſquis, Hetruſce, tuas.

AD Sempronium Tuccam. 30

Coſmicos eſſe tibi, Semproni Tucca, videris:
Coſmica, Semproni, tam mala, quam bona ſunt.

AD Caſtricum. 31

Muneribus cupiat ſi quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Caſtrice, carminibus.
Nos tenues in vtroque ſumus, vincique parati:
Inde ſopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dediſſe putas?

IN Cinnam. 32

Primum eſt, vt præſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde ſequens, vt cito, Cinna, neges.
Diligo præſtantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præſtas nec citò, Cinna, negas.

AD Ouidium. 33

Maximus ille tuus, Ouidi, Cæſonius hic eſt,
Cuius adhuc vultum viuida cæra tenet.
Hunc Nero damnauit: ſed tu damnare Neronem
Auſus es, & profugi, non tua fata ſequi.
Aequora per Scyllæ magnus comes exulis iſti:
Qui modò nolueras conſulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hæc præſens, venturaque turba; fuiſſe
Illi te, Senecæ quod fuit ille ſuo.

AD Eundem. 34

Facundi Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic eſt maximus ille, quem frequenti
Fœlix littera pagina ſalutat.
Hunc tu per Siculas ſecutus vndas
O nullis, Ouidi, tacende linguis,
Spreuiſti domini furentis iras.
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes exuli parentis.
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exuli Neronis.

AD Priſcum. 35

Commendare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctius ore loqui:
Excrucias multis pariter me, teque diebus:
Et tua de noſtro, Priſce, Thalia placet.

Diui

Diuitibus poteris muſas, elegosq́ue ſonantes
Mittere; pauperibus munera pexa dato.

AD Licinium. 36

Doctorum, Licini celeberrime, ſumme virorum,
Cuius priſca graues lingua reduxit auos:
Redderis heu quanto fatorum munere nobis,
Guſtata Lethes pene remiſſus aqua.
Perdiderant iam vota metum, ſecuraq́ue flebat
Triſtitia: & lachrymis iamq́ue peractus eras.
Non tulit inuidiam taciti regnator Auerni,
Et raptas Fatis reddidit ipſe colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falſa querelas
Mouerit: & frueris poſteritate tua.
Viue velut rapto, fugitiuaq́ue gaudia carpe,
Perdiderit nullum vita reuerſa diem.

DE Annio. 37

Cùm menſas habeat ferè ducentas,
Pro menſis habet Annius miniſtros:
Tranſcurrunt gabatæ, volantq́ue lances.
Has vobis epulas habete lauti:
Nos offendimur ambulante cœna.

AD Seuerum. 38

Parua ſuburbani munuſcula mittimus horti:
Faucibus oua tuis; poma, Seuere, gulæ.

AD Vrbicum. 39

Mercari noſtras ſi te piget, Vrbice, nugas:
Et Iucunda tamen carmina noſſe libet:
Pompeium quæras: & noſti forſitan Auctum:
Vlto-

Vltoris prima Martis in æde ſedet.
Iure madens, varioque togæ limatus in uſu,
Non lector meus hic, Vrbice, ſed liber eſt.
Sic tenet abſentis noſtros, cantatque libellos:
Vt pereat chartis littera nulla meis.
Denique ſi vellet, poterat ſcripſiſſe videri:
Sed famæ mauult ille fauere meæ.
Hunc licet à decimà (nec enim ſatis antè vacabit)
Sollicites: capiet cœnula parua duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille ſonabit:
Et cùm, Iam ſatis eſt, dixeris: ille leget.

AD Auctum. 40

Gratũ eſt, quòd Celeri noſtros legis, Aucte, libellos:
Si tamen & Celerem, quod legis, Aucte, iuuat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Hiberos,
Nec fuit in noſtro certior orbe fides.
Maior me tanti reuerentia turbat: & aures
Non auditoris, iudicis eſſe puto.

IN Vmbrum. 41

Omnia miſiſti mihi Saturnalibus, Vmber,
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies:
Biſſenos triplices, & dentiſcalpia ſeptem:
His comes acceßit ſpongia, mappa, calix:
Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagœna ſapæ:
Paruaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Libycæ fici pondere teſta grauis.
Vix puto triginta nummorum tota fuiſſe
Munera

Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque, puer?

AD Regulum. 42

Raucæ cortis aues, & oua matrum,
Et flauas medio vapore chias,
Et fœtum querulæ rudem capellæ,
Nec iam frigoribus pares oliuas,
Et canum gelidis olus pruinis
De noſtro tibi rure miſſa credis.
O quàm, Regule, diligenter erras.
Nil noſtri, niſi me, ferunt agelli.
Quicquid villicus Vmber, aut colonus,
Aut Thuſci tibi, Thuſculiúe mittunt,
Aut rus marmore tertio notatum:
Id tota mihi naſcitur Suburra.

AD Atticum. 43

Attice, facundæ renouas qui nomina gentis,
Nec ſinis ingentem conticuiſſe domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Mineruæ,
Te ſecreta quies, te ſophos omnis amat.
At iuuenes alios fracta colit aure magiſter,
Et rapit immeritas ſordidus vnctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat, aut nudi ſtipitis ictus hebes.
Vara nec iniecto ceromate brachia tendis:
Non harpaſta vagus puluerulenta rapis.
Sed curris niueas tantùm prope Virginis vndas,

Aut vbi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area ſeruit,
Ludere cùm liceat, currere pigritia eſt.

AD Seuerum. 44

Quo poßit fieri modo, Seuere,
Vt Vir peßimus omnium Charinus
Vnam rem bene fecerit, requiris:
Dicam, ſed citò. quid Nerone peius?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deeſt protinus ecce de malignis,
Qui ſic rancidulo loquatur ore:
Vt quid tu domini, Deiq́ue noſtri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis pudendis.

IN Naſidianum. 45

Semper manè mihi de me mera ſomnia narras,
Quæ moueant animum, ſolicitentq́ue meum.
Iam prior ad fæcem, ſed & hæc vindemia venit:
Exorat noctes dum mihi ſaga tuas.
Conſumpſi ſalſasq́ue molas, & thuris aceruos:
Decreuere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aues, non oua ſuperſunt.
Aut vigila, aut dormi, Naſidiane, tibi.

AD Rabirium. 46

Aſtra, polumq́ue pia cepiſti mente, Rabiri:
Parrhaſiam mira qui ſtruis arte domum.
Phidiaco ſi digna Ioui dare templa parauit,
Has petat à noſtro Piſa Tonante manus.

DE Cæciliano. 47

Non cœnat ſine apro noſter, Tite, Cæcilianus.
Bellum conuiuam Cæcilianus habet.

AD Iouem. 48

Tarpeiæ venerande rector aulæ,
Quem ſaluo duce credimus tonantem:
Cùm votis ſibi quiſque te ſatiget,
Et poſcat dare, quæ Dei poteſtis:
Nil pro me mihi, Iuppiter, petenti,
Ne ſuccenſueris, velut ſuperbo.
Te pro Cæſare debeo rogare:
Pro me debeo Cæſarem rogare.

AD Cæſarem Domitianum. 49

Abſtulerat totam temerarius inſtitor vrbem,
Inque ſuo nullum limine limen erat.
Iuſſiſti tenues, Germanice, creſcere vicos:
Et modò quæ fuerat ſemita, facta via eſt.
Nulla catenatis pila eſt præcincta lagœnis:
Nec prætor medio cogitur ire luto:
Stringitur in denſa nec cæca nouacula turba:
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonſor, caupo, coquus, lanius ſua limina ſeruant.
Nunc Roma eſt: nuper magna taberna fuit.

DE Silio. 50

Perpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latia carmina digna toga,
Pierios tantùm vati placuiſſe receſſus
Credis, & Aoniæ bacchica ſerta comæ?

Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Impleuit magni quàm Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum grauis haſta virorum:
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Poſtquàm biſſenis ingentem faſcibus annum
Rexerat, aſſerto qui ſacer orbe fuit,
Emeritos Muſis, & Phœbo tradidit annos:
Proque ſuo celebrat nunc Helicona foro.

IN Cinnamum. 51

Qui tonſor fueras tota notiſſimus vrbe,
Et poſt hæc, dominæ munere, factus eques:
Sicanias vrbes, Aetnæaque regna petiſti,
Cinname: cùm fugeres triſtia iura fori.
Qua nunc arte graues tolerabis inutilis annos?
Quid facit infœlix, & fugitiua quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludiue magiſter,
Non Cynicus, non tu Stoicus eſſe potes:
Vendere nec vocem Siculis, plauſumque theatris.
Quod ſupereſt, iterum, Cinname, tonſor eris.

IN Gargilianum. 52

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit vna tribus, Gargiliane, foris.
Ah miſer, & demens, viginti litigat annis
Quiſquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. 53

Hæredem Fabius Labienum ex aſſe reliquit.
Plus debere tamen ſe Labienus ait.

AD Ruſſum. 54

Commendare meas, Inſtanti Ruffe, camœnas
Parce precor ſocero. ſeria forſan amat.
Quòd ſi feſtiuos admittit & ille libellos:
Hæc ego vel Curio, Fabricioque legam.

DE Theophila, ad Canium. 55

Hæc eſt illa tibi promiſſa Theophila, Cani:
Cuius Cecropia pectora voce madent.
Hanc ſibi iure petat magni ſenis altus in hortis,
Nec minus eſſe ſuam Stoica turba velit.
Viuet opus quodcunque per iſtas miſeris aures:
Tam non fœmineum, nec populare ſapit.
Non tua Parthenis nimium ſe præferat illi,
Quamuis Pierio ſit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudauit amatrix.
Caſtior hæc, & non doctior illa fuit.

AD Paulum, 56

Gratus ſic tibi, Paule, ſit December:
Nec uani triplices, breueſque mappæ,
Nec thuris veniant leues ſelibræ:
Sed lances ferat, aut ſcyphos auorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu, quod te potius iuuat, capitque,
Sic vincas Nouiumque, Publiumque
Mandris, & vitreo latrone cluſos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Vnctæ det fauor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis ſiniſtras:

Si quiſquam mea dixerit malignus,
Atro carmina quæ madent veneno,
Vt vocem mihi commodes patronam:
Et quantum poteris, ſed vſque clames,
Non ſcripſit meus iſta Martialis.

AD Maximum. 57

Eſquilijs domus eſt, domus eſt tibi colle Dianæ,
Et tua patritius culmina vicus habet.
Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ,
Inde nouum, veterem proſpicis inde Iouem.
Dic, vbi conueniam: dic, qua te parte requiram.
Quiſquis vbique habitat, Maxime, nuſquā habitat.

AD Philomuſum. 58

Quòd te diripiunt potentiores
Per conuiuia, porticus, theatra:
Et tecum, quoties ita incidiſti,
Geſtari iuuat, & iuuat lauari:
Nolito nimium tibi placere,
Delectas, Philomuſe: non amaris.

IN Tuccam. 59

Exigis, vt noſtros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

IN Papilum. 60

Cùm Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene ſi cœnas, conchis iuncta tibi eſt:
Sumen, aprum, leporem, boletos, oſtrea, mullos
Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

AD

AD Seuerum. 61

Potaui modò conſulare vinum.
Quæris quàm vetus, atque liberale?
Ipſo conſule conditum: ſed ipſe,
Qui ponebat, erat, Seuere, conſul.

AD Lauſum. 62

Triginta toto mala ſunt epigrammata libro.
Si totidem bona ſunt, Lauſe: liber bonus eſt.

AD Librum. 63

Dum mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & arguta picta tabella manu:
I Liber ad Geticam Peucen, Iſtrumque tacentem.
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parua dabis charo, ſed dulcia dona ſodali.
Certior in noſtro carmine vultus erit.
Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis
Viuet, Apellæum cùm morietur opus.

AD Sabellum. 65

Quòd non inſulsè ſcribis tetraſtica quædam:
Diſticha quòd bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror. facile eſt, epigrammata bellè
Scribere: ſed librum ſcribere, difficile eſt.

IN Sextum. 66

Ad natalitias dapes vocabar:
Eſſem cùm tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum eſt, rogo, quid repentè factum,
Poſt tot pignora noſtra, poſt tot annos,
Quòd ſum præteritus vetus ſodalis?

Sed cauſam ſcio. nulla venit à me
Argenti tibi libra poſtulati,
Nec leuis toga, nec rudes lacernæ.
Non eſt ſportula, quæ negotiatur.
Poſcis munera, Sexte, non amicos.
Iam dices mihi, vapulet vocator.

DE ſe. 67

Si meus aurita gaudet lagopode Flaccus:
Si fruitur triſti Cannius Aethiope:
Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ:
Si Cronius ſimilem cercopithecon amat:
Delectat Marium ſi perniciosus ichneumon:
Pica ſalutatrix ſi tibi, Lauſe, placet:
Si gelidum collo nectit Flacilla draconem:
Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Blanda cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monſtra placere ſuis?

D E ſuis Libris, ad Lauſum. 68

Fertur habere meos, ſi vera eſt fama, libellos
Inter delitias pulchra Vienna ſuas.
Me legit omnis ibi ſenior, iuuenisque, puerque,
Et coram tetrico caſta puella viro.
Hoc ego maluerim, quàm ſi mea carmina cantent,
Qui Nilum ex ipſo protinus ore bibunt:
Quàm meus Hiſpano ſi me Tagus impleat auro:
Paſcat & Hybla meas, paſcat Hymettos apes.
Non nihil ergo ſumus, nec blandæ murmure linguæ
Decipimur: credam iam puto, Lauſe, tibi.

AD Roſam. 69

Infœlix Roſa, mollibusque ſertis
Noſtri cinge comas Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, ſed olim
Sic te picrides ament, memento.

AD Creticum, de Mathone. 70

Iactat inæqualem Matho me feciſſe libellum:
Si verum eſt, laudat carmina noſtra Matho.
Aequales ſcribit libros Caluinus, & Vmber.
Aequalis liber eſt, Cretice, qui malus eſt.

IN Baccharam. 71

Si quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum:
Bis nobis dicis, Bacchara, terque die.
Appellat rigida triſtis me voce Secundus.
Audis: ſed neſcis, Bacchara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur clareque, palamque.
Audis: ſed neſcis, Bacchara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidasque mihi, tritasque lacernas,
Audis: ſed neſcis, Bacchara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias vt ſydere mutus:
Dicere ne poßis, Bacchara, quid ſit opus.

AD Narniam. 72

Narnia, ſulphureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda iugo,
Quid tam ſæpe meum nobis abducere Quintum
Te iuuat, & lenta detinuiſſe mora?
Quid Nomentani cauſam mihi perdis agelli,
Propter vicinum, qui pretioſus erat?

Sed

Sed iam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quinto:
Perpetuo liceat ſic tibi ponte frui.

DE Papilo. 73

Vnguentum fuerat, quod onyx modò parua gerebat:
Olfecit poſtquàm Papilus, ecce garum eſt.

IN Linum. 74

Bruma eſt, & riget horridus December:
Audes tu tamen oſculo niuali
Omnes obuius hinc, & hinc tenere:
Et totam, Line, Baſiare Romam.
Quid poßis grauiusque, ſæuiusque
Percuſſus facere, atque verberatus?
Cuius liuida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forcipibus metit ſupinis
Tonſor Cyniphio Cilix marito.
Quare, ſi tibi ſenſus eſt, pudorque:
Hybernas, Line, Baſiationes
In menſem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Vrbici Pueri. 75

Conditus hic ego ſum Baßi dolor Vrbicus infans:
Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetricæ cùm mala penſa Deæ.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lachrymas tumulo, qui legis iſta, meo:
Sic ad Lethæas, niſi Neſtore ſerior, vndas
Non eat, optabis quem ſupereſſe tibi.

AD

AD Librum ſuum. 76

Noſti ſi bene Cæſium, libelle,
Montanæ decus Vmbriæ Sabinum,
Audi municipem mei Pudentis:
Illi tu dabis hæc vel occupato,
Inſtent mille licet, premantque curæ,
Noſtris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum mihi nominis paratur,
O quæ gloria, quàm frequens amator.
Te conuiuia, te forum ſonabit,
Aedes, compita, porticus, tabernæ.
Vni mitteris, omnibus legêris.

AD Caſtorem 77

Omnia, Caſtor, emis: ſic fiet, vt omnia vendas.

AD Criſpinum. 78

Sic placidum videas ſemper, Criſpine, Tonantem:
Nec te Roma minus, quàm tua Memphis amet:
Carmina Parrhaſia ſi noſtra legentur in aula,
(Nanque ſolent ſacra Cæſaris aure frui)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
Temporibus præſtat non nihil iſte tuis:
Nec Marſo nimium minor eſt, doctoque Catullo.
Hoc ſatis eſt ipſi, cætera mando deo.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER VIII.

IMPERATORI *Domitiano Cæſari auguſto, Germanico, Dacio, Valerius Martialis ſalutem. Omnes quidem libelli mei, domine, quibus tu famã, id eſt vitam, dediſti, tibi ſupplicant: et, puto, propter hoc legentur. Hic tamen, qui operis noſtri Octauus inſcribitur, occaſione pietatis frequẽtius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cuius locum materia ſucceſſerat. Quam quidẽ ſubinde aliqua iocorum miſtura variare tentauimus: ne cœleſti verecũdiæ tuæ laudes ſuas, quæ facilius te fatigare poßunt, quàm nos ſatiare, omnes verſus ingererent. Quamuis autẽ epigrãmata ſeuerißimis quoque, & ſupremæ fortunæ viris ita ſcripta ſint, vt nimiam verborum licentiam affectaſſe videantur: ego tamen illis non permiſi, tam liberè loqui, quàm ſolent: cùm pars libri & maior, & melior ad maieſtatem ſacri nominis tui allegata ſit. Meminerit, non, niſi religionis purificatione luſtratus, accedere ad templa debere. Quod vt cuſtoditurum me lecturi ſciant, in ipſo libello, huius nomine, profiteri breuißimo placuit epigrammate.*

AD

AD Librum ſuum. 1

Laurigeros Domini liber intrature penates,
Diſce, verecundo ſanctius ore loqui.
Pulſa recede Venus: non eſt tuus iſte libellus.
Tu mihi, tu Pallas Cæſariana veni.

AD Ianum. 2

Faſtorum genitor, parensque Ianus
Victorem modò cùm videret Iſtri,
Tot vultus ſibi non ſatis putauit,
Optauitque oculos habere plures,
Et lingua pariter locutus omni
Terrarum domino, Deoque rerum
Promiſit Pyliam quater ſenectam.
Addas, Iane tuam pater, rogamus.

AD Muſam. 3

Quinque ſatis fuerant, vel ſex, ſeptemque libelli,
Et nimium: quid adhuc ludere, Muſa, iuuat?
Sit pudor, & finis. Iam plus nihil addere nobis
Fama poteſt: teritur noſter vbique liber.
Et cùm rupta ſitu Meſſalæ ſaxa iacebunt,
Altaque cum Licini marmora puluis erunt:
Me tamen ora legent: & ſecum plurimus hoſpes
Ad patrias ſedes carmina noſtra feret.
Finieram: cùm ſic reſpondit nona ſororum,
Cui coma, & vnguento ſordida veſtis erat:
Túne potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid melius deſidioſus ages?
An iuuat ad tragicos ſoccum transferre cothurnos,

Aſpera vel paribus bella tonare mo lis:
Perlegat vt tumidus rauca te voce magiſter,
Oderit & grandis Virgo, bonusq́ue puer?
Scribant iſta graues nimium, nimiumq́ue ſeueri,
Quos media miſeros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos ſale tinge libellos:
Agnoſcat mores vita, legatq́ue ſuos.
Anguſta cantare licet videaris auena,
Dum tua multorum vincat auena tubam.

AD Cæſarem Domitianum. 4

Quantus Io Latias mundi conuentus ad aras
Suſcipit, & ſoluit pro duce vota ſuo.
Nam nō hæc hominum, Germanice, gaudia tātùm,
Sed faciunt ipſi nunc, puto, ſacra Dei.

AD Macrum. 5

Dum donas, Macer, annulos amicis:
Deſiſti, Macer, annulos habere.

IN Euctum. 6

Archetypis vetuli nihil eſt odioſius Eucti.
Ficta Saguntino cymbia malo luto:
Argenti furioſa ſui cum ſtemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit:
Laomedonteæ fuerant hæc pocula menſæ:
Ferret vt hæc, muros ſtruxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commiſit prælia Rhœtus
Cum Lapythis, pugna debile cernis opus.
Hi duo longæuo cenſentur Neſtore fundi:
Pollice de Pylio trita columna nitet.

Hic

Hic Scyphus eſt, in quo miſceri iuſsit amicis
Largius Aeacides, & bibit ipſe merum.
Hac propinauit Bitiæ pulcherrima Dido
In patera, Phrygio cùm data cœna viro eſt.
Miratus fueris cùm priſca toreumata multum:
In Priami cyathis Aſtyanacta bibes.

IN Cinnam. 7

Hoc agere eſt cauſas, hoc dicere, Cinna, diſertè:
Horis, Cinna, decem dicere verba nouem?
Sed modò Clepſydras ingenti voce petiſti
Quattuor: ò quantum, Cinna, tacere potes.

AD Ianum. 8

Principium des, Iane, licet velocibus annis,
Et reuoces vultu ſecula longa tuo:
Te primum pia thura rogent, te voce ſalutent:
Purpura te fœlix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mauis, Latiæ quod contigit vrbi,
Menſe tuo reducem, Iane, videre deum.

AD Quintum. 9

Soluere dodrantem nuper tibi, Quinte, volebat
Lippus Hylas: luſcus vult dare dimidium.
Accipe quamprimùm: breuis eſt occaſio lucri.
Si fuerit cæcus, nil tibi ſoluet Hylas.

DE Baſſo. 10

Emit lacernas millibus decem Baſſus
Tyrias coloris optimi. lucrifecit.
Adeo bene emit, inquis? imò non ſoluit.

AD

AD Cæſarem Domitianum. 11

Perueniſſe tuam iam te ſcit Rhenus in vrbem:
Nam populi voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Iſtrumque, Getasque
Lætitiæ clamor terruit ipſe nouæ.
Dum te longa ſacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater miſſos currere ſenſit equos.
Nullum Roma ducem, nec te ſic, Cæſar, amauit:
Te quoque iam non plus, vt velit ipſa, poteſt.

AD Priſcum. 12

Vxorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? vxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona ſuo ſit, Priſce, marito:
Non aliter fiunt fœmina, virque pares.

AD Gargilianum. 13

Morio dictus erat: viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: ſapit.

IN Crudelem amicum. 14

Pallida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus,
Hybernis obiecta notis ſpecularia puros
Addmittunt ſoles, & ſine fæce diem.
At mihi cella datur, non tota clauſa feneſtra,
In qua nec Boreas ipſe manere velit.
Sic habitare iubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hoſpes ero.

AD Domitianum. 15

Dum noua Pannonici narratur gloria belli,

Omnis

Omnis & ad reducem dum litat ara Iouem:
Dat populus, dat gratus eques, dat thura Senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus.
Hos quoque ſecretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor iſta tuæ laurea pacis erit.
Quid tibi de ſancta credis pietate tuorum?
Principis eſt virtus maxima, noſſe ſuos.

IN Ciperum. 16

Piſtor qui fueras diu, Cipere,
Nunc cauſas agis, & ducenta quæris:
Sed conſumis, & vſque mutuaris.
A piſtore, Cipere, non recedis,
Et panem facis, & facis farinam.

AD Sextum. 17

Egi, Sexte, tuam pactus duo millia cauſam.
Miſiſti nummos quot mihi? mille. quid eſt?
Narraſti nihil, inquis, & à te prodita cauſa eſt:
Tanto plus debes, Sexte: quòd erubui.

AD Cirinium. 18

Sic tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Vt mecum poßis, vel prior ipſe legi.
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici:
Charior vt mea ſit, quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentauit carmina Flacci,
Pindaricos poſſet cùm ſuperare modos:
Et Vario ceßit Romani laude cothurni,
Cùm poſſet tragico fortius ore loqui.
Aurum, & opes, et rura frequens donabit amicus.

Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

DE Cinna. 19

Pauper videri Cinna vult: & eſt pauper.

AD Varum. 20

Cùm facias verſus nulla non luce ducentos,
Vare, nihil recitas: non ſapis, atque ſapis.

AD Luciferum. 21

Phoſphore, redde diẽ. quid gaudia noſtra moraris?
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem.
oma rogat. placidi nunquid te pigra Bootæ
Plauſtra vehunt, lento quòd nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron aſtro.
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid cupidũ Titana tenes? iam Xāthus, et Aethon
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt ſydera luci,
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.
Iam, Cæſar, vel nocte veni, ſint aſtra licebit:
Non deerit populo, te veniente, dies.

IN Gallicum. 22

Inuitas ad aprum: ponis mihi, Gallice, porcum.
Hibryda ſum: ſi das, Gallice, verba mihi.

AD Ruſticum. 23

Eſſe tibi videor ſæuus, nimiumque guloſus,
Qui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum?
Si leuis iſta tibi flagrorum cauſa videtur:
Ex qua vis cauſa vapulet ergo cocus?

AD

AD Cæſarem Domitianum. 24

Siquid fortè petam timido, graciliq́ue libello,
Improba non fuerit ſi mea charta: dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari.
Offendunt nunquã thura, preceśque Iouem.
Qui fingit ſacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

IN Oppianum. 25

Vidiſti ſemel, Oppiane, tantùm
Aegrum me malè: ſæpe te videbo.

AD Cæſarem Domitianum. 26

Non tot in Eois timuit Gangeticus aruis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo:
Quot tua Roma nouas vidit, Germanice, tigres:
Delitias potuit nec numerare ſuas.
Vicit Erythræos tua, Cæſar, arena triumphos,
Et victoris opes, diuitiasq́ue Dei.
Nam cùm captiuos ageret ſub curribus Indos,
Contentus gemina tigride Bacchus erat.

AD Gaurum. 27

Munera qui tibi dat locupleti, Gaure, ſeniq́ue:
Si ſapis, & ſentis, hic tibi ait; morere.

DE Partheniana toga. 28

Dic toga, facundi gratum mihi munus amici,
Eſſe velis cuius fama, decusq́ue gregis?
Appula Ledæi tibi floruit herba Phalanthi,
Qua ſaturat Calabris culta Galeſus aquis?
An Tarteſiacus ſtabuli nutritor Iberi

Bætis in Heſperia te quoque lauit aqua?
An tua multifidum numerauit lana Timauum,
Quem prius aſtrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit liuere veneno:
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc dilapſa liguſtra,
Et Tyburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ:
Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licet hæc primis niuibus ſint æmula dona,
Non ſunt Parthenio candidiora ſuo.
Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbè,
Texta Semiramia quæ variantur acu.
Non Athamantêo potius me mirer in auro:
Aeolium dones ſi mihi, Phryxe, decus.
O quantos riſus pariter ſpectata mouebit,
Trita Palatina veſtra lacena toga.

DE *Diſtichis.* 29

Diſticha qui ſcribit (puto) vult breuitate placere.
Quid prodeſt breuitas, dic mihi, ſi liber eſt?

DE *Spectaculo Scæuolæ.* 30

Qui nunc Cæſareæ luſus ſpectantur arenæ,
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Aſpicis, vt teneat flammas, pœnaque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus.
Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
Funus amat: totis paſcitur illa ſacris.
Quòd niſi rapta foret nolenti pæna, parabat

Sæuior

Sæuior in laxos ire ſiniſtra ſocos.
Scire piget poſt tale decus, quid fecerit antè:
Quam vidi, ſatis eſt hanc mihi noſſe manum.

In Dentonem. 31

Neſcio quid de te non bellè, Dento, fateris:
Coniuge qui ductâ iura paterna petis.
Sed iam ſupplicibus dominum laſſare libellis
Deſine, & in patriam ſerus ab vrbe redi.
Nam dum tu, longè deſerta vxore, domoque,
Lætitiam quæris, rem ſecus inuenies.

DE Columba Aretullæ. 32

Aëra per tacitum delapſa ſedentis in ipſos
Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.
Luſerat hoc caſus: niſi inobſeruata maneret,
Permiſſaque ſibi nollet abire fuga.
Si meliora piæ fas eſt ſperare ſorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæc à Sardois tibi forſitan exulis oris,
Fratre reuerſuro, nuncia venit auis.

AD Paulum de phiala. 33

De prætoritia folium mihi, Paule, corona
Mittis: & hoc phialæ nomen habere iubes.
Hac fuerat nuper nebula tibi pægma perunctum,
Pallida quam rubri diluit vnda croci?
An magis aſtuti deraſa eſt vngue miniſtri
Bractea de fulcro, quod reor eſſe, tuo?
Illa poteſt culicem longè ſentire volantem,
Et minimi penna papilionis agi.

Pars quota Parrhaſiæ labor eſt Mareoticus aulæ:
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas aſſurgere montes:
Theſſalicum breuior Pelion Oſſa tulit.
Aethera ſic intrat, nitidis vt conditus aſtris
Inferiore tonet nube ſerenus apex:
Et prius arcano ſatietur lumine Phœbi,
Naſcentis Circe quàm videt ora patris.
Hæc, Auguſte, tamen, quæ vertice ſydera pulſat,
Par domus eſt cœlo, ſed minor eſt domino.

AD Policarmum. 37

Quòd Caietano reddis, Policarme, tabellas:
Millia te centum non tribuiſſe putas?
Debuit hæc, inquis. Tibi habe, Policarme, tabellas:
Et Caietano millia crede duo.

AD Meliorem. 38

Qui præſtat pietate pertinaci
Senſuro bona liberalitatis,
Captet forſitan, aut vicem repoſcat.
At ſiquis dare nomini relicto
Poſt manes, tumidumque perſeueret,
Quærit quid, niſi parcius dolere?
Refert, ſis bonus, an velis videri.
Præſtas hoc, Melior, ſciente fama,
Qui ſolennibus anxius ſepulti
Nomen non ſinis interire Blæſi:
Et de munifica profuſus arca
Ad natalitium diem colendum

Scribarum memori, piæque turbæ
Quod donas, facis ipſe Blæſianum.
Hoc longum, tibi vita dum manebit,
Hoc & poſt cineres erit tributum.

AD Domitianum. 39

Qui Palatinæ caperet conuiuia menſæ,
Ambroſiasque dapes, non erat antè locus.
Hîc haurire decet ſacrum, Germanice, nectar,
Atque perurbanis pocula mixta iocis.
Eſſe velis (oro) ſerus conuiua Tonantis:
At tu, ſi properas, Iuppiter, ipſe veni.

AD Fauſtinum. 40

Triſtis Athenagoras non miſit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere menſe ſolet.
An ſit Athenagoras triſtis, Fauſtine, videbo:
Me certè triſtem fecit Athenagoras.

AD Mathonem. 41

Si te ſportula maior ad beatos
Non corruperit, vt ſolet: licebit
De noſtro, Matho, centies laueris.

IN Fabium, & Chreſtillam. 42

Effert vxores Fabius, Chreſtilla maritos,
Funereamque toris quaſſat vterque facem.
Victores committat Hymen: quos iſte manebit
Exitus, vna duos vt Libitina ferat.

AD Titullum. 43

Titulle, moneo, viue ſemper: hoc ſerum eſt:
Sub pædagogo cœperis licet, ſerum eſt.

At

At tu miſer, Titulle, nec ſenex viuis,
Sed omne limen conteris ſalutator,
Et manè ſudas vrbis oſculis vdus,
Foroque triplici ſparſus ante equos omneis,
Aedemque Martis, & coloſſon Auguſti
Curris per omnes tertiasque, quintasque.
Rape, congere, aufer, poßide, relinquendum eſt.
Superba denſis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Iurabit hæres, te nihil reliquiſſe.
Supráque pluteum te iacente, vel ſaxum,
Fartus papyro dum tibi torus creſcit,
Flentes ſuperbus increpabit eunuchos,
Tuoque ſumptu filius (velis, nolis)
Cœnam cum amicis nocte protrahet prima.

AD Flaccum. 44

Priſcus ab Aetnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento ſplendeſcat turbida limo
Amphora centeno conſule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida menſis?
Tam iuſto dabitur quando calere mero?
Cùm te, Flacce, mihi reddet Cythereia Cypros:
Lætitiæ fiet tam bona cauſa meæ.

IN variè ſe tondentem. 45

Pars maxillarum tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt,
Pars vulſa eſt: vnum quis putet eſſe caput?

DE

DE Abolla Criſpini. 46

Neſcit cui dederit Tyriam Criſpinus Abollam,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quiſquis habes, humeris ſua munera redde, precamur:
Non hoc Criſpinus te, ſed Abolla rogat.
Non quicunque capit ſaturatas murice veſtes:
Nec, niſi delitijs, conuenit iſte color.
Si te præda iuuat, fœdique inſania lucri:
Quo poßis melius fallere, ſume togam.

AD Cæſarem Domitianum. 47

Quanta Gigantæi memoratur menſa triumphi,
Quantaque nox ſuperis omnibus illa fuit,
Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poſcere vina Iouem:
Tanta tuas celebrant, Cæſar, conuiuia laurus,
Exhilarent ipſos gaudia noſtra deos.
Veſcitur omnis eques tecũ, populusque, patresque:
Et capit ambroſias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto maiora dediſti?
Promiſſa eſt nobis ſportula; recta data eſt.

DE Phiala Ruffi. 48

Quis labor in Phiala? docti Myos? anne Myronis?
Mentoris hæc manus eſt? an, Polyclete, tua?
Liueſcit nulla caligine fuſca, nec odit
Exploratores nubila maſſa focos.
Vera minus flauo radiant electra metallo:
Et nimium fœlix puſtula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: ſic alligat orbem,

Plu-

Plurima cùm tota lampade luna nitet.
Stat caper, Aeolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuiſſe ſoror.
Hunc nec Cinyphius tonſor violauerit: & tu
Ipſe tua paſci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis puer aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore ſonat.
Sic Methymnæo gauiſus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Egregium repleant munus ſetina: videtur
Ipſe puer nobis, ipſe ſitire caper.
Det numerum cyathis inſtantis littera Ruffi.
Autor enim tanti muneris ille mihi.

AD Cæſarem Domitianum. 49

Magna licet toties tribuas, maiora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipſe tui:
Diligeris populo, non propter præmia, Cæſar.
Propter te populus præmia, Cæſar, amat.

AD Eundem, de Leone. 50

Auditur quantum Maſsyla per auia murmur,
Innumero quoties ſylua Leone furit,
Pallidus attonitos ad plena mapalia paſtor
Cùm reuocat tauros, & ſine mente pecus:
Tantus in Auſonia fremuit modò terror arena:
Quis non eſſe gregem crederet? vnus erat:
Sed cuius tremerent ipſi quoque iura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem ſpargit honorem,

Aurea lunatæ cùm ſtetit vnda iubæ.
Grandia quàm decuit latum venabula pectus?
Quantaq́ue de magna gaudia morte tulit?
Vnde tuis, Libye, tam fœlix gloria ſyluis?
A Cybeles nunquid venerat ille iugis?
An magis Herculeo, Germanice, miſit ab aſtro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipſe feram?

AD Flaccum. 51

Temporibus noſtris ætas cum cedat auorum,
Creuerit & maior cum duce Roma ſuo:
Ingenium ſacri miraris abeſſe Maronis,
Nec quenquam tanta bella ſonare tuba.
Sint Mecœnates: non deerunt, Flacce, Marones:
Vergiliumq́ue tibi vel tua rura dabunt.
Iugera perdiderat miſeræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oues.
Riſit Thucus eques, paupertatemq́ue malignam
Reppulit, & celeri iuſſit abire fuga.
Accipe diuitias, & vatum maximus eſto:
Et pulchram, dixit, dilige Calliopen.
Excidit attonito pinguis Galathea poëtæ,
Theſtylis & rubras meſſibus vſta genas:
Protinus Italiam concepit, & Arma, virumq́ue,
Qui modò vix culicem fleuerat ore rudi.
Quid Varios, Marſosq́ue loquar, ditataq́ue vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Vergilius, ſi munera Mecænatis
Des mihi: Vergilius non ero, Marcus ero.

DE

DE Picente. 52

Treis habuit dentes, pariter quos expuit omnes,
Ad tumulum Picens dum ſedet ipſe ſuum.
Collegitq́ue ſinu fragmenta nouiſſima fracti
Oris, & aggeſta contumulauit humo.
Oſſa licet quondam defuncti non legat hæres,
Hoc ſibi iam Picens præſtitit officium.

IN Artemidorum. 53

Cùm tibi tam craſſæ ſint, Artemidore, lacernæ:
Poſſum te Sagarim iure vocare meum.

IN Luſcum furem. 54

Aſpicis hunc vno contentum lumine, cuius
Lippa ſub attrita fronte lacuna patet:
Ne contemne caput. nihil eſt furacius illo.
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu conuiuam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo luſcus vtroque videt.
Pocula ſolliciti perdunt, ligulasq́ue miniſtri:
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec à cubito ſubducere pallia neſcit:
Et tectus lenis ſæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil inuaſit, puerum tunc arte doloſa
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

IN Claudiam. 55

Summa Palatini poteras æquare coloſſi,
Si fieres breuior, Claudia, ſeſquipede.

DE

DE Carino, ad Seuerum. 56

Liuet Carinus, rumpitur, furit, plorat:
Et quærit altos, vnde pendeat, ramos:
Non iam quòd orbe cantor, & legor toto:
Nec vmbilicis quòd decorus, & cedro,
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quòd ſub vrbe rus habemus æſtiuum,
Vehimurque mulis non, vt antè, conductis.
Quid imprecabor, ò Seuere, liuenti?
Hoc opto, mulas habeat, & ſuburbanum.

DE Picente. 57

Scribit in auerſa Picens epigrammata charta:
Et dolet, auerſo quòd facit illa deo.

IN Clytum. 58

Vt poſcas, Clyte, munus, exigasque,
Vno naſceris octies in anno:
Et ſolas, puto, tresúe, quattuorúe
Non natalitias habes calendas.
Sit vultus tibi leuior licebit
Tritis littoris aridi lapillis:
Sit moro coma nigrior caduco:
Vincas mollitie trementeplumas,
Aut maſſam modò lactis alligati:
Tu nobis, Clyte, iam ſenex videris.
Tam multos quis enim fuiſſe credat
Natales Priamiúe, Neſtorisúe?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd ſi ludis adhuc, ſemelque naſci

Vno

Vno iam tibi non ſat eſt in anno:
Natum te, Clyte, nec ſemel putabo.

A DDomitianum. 59

Hîc, vbi Fortunæ reducis fulgentia latè
Templa nitent, fœlix area nuper erat.
Hîc ſtetit Arctoi formoſus puluere belli
Purpureum fundens Cæſar ab ore iubar.
Hîc lauro redimita comas, & candida vultu
Roma ſalutauit voce, manuque ducem.
Grande loci meritum teſtãtur & altera dona:
Stat ſacer edomitis gentibus arcus ouans.
Hîc Gemini currus numerant elephanta frequenter:
Sufficit immenſis aureus ipſe iugis.
Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Hos aditus vrbem Martis habere decet.

DE Cons. Silio. 60

Auguſto pia thura, victimaſque
Pro noſtro date Silio, Camœnæ.
Biſſenos iubet en redire faſces
Nato conſule; nobilique virga
Vatis Caſtaliam domum ſonare.
Rerum prima ſalus, & vna, Cæſar,
Gaudenti ſupereſt adhuc, quod optet
Fœlix purpura, tertiuſque conſul?
Pompeio dederit licet Senatus,
Et Cæſar genero ſacros honores,
Quorum pacificus ter ampliauit
Ianus nomina: Silius frequentes

Mauult

Mauult ſic numerare conſulatus.

IN Cæcilianum. 61

Horas quinque puer nondum tibi nunciat: & tum
Iam conuiua mihi, Cæciliane, venis.
Cùm modò diſtulerint raucæ vadimonia chartæ,
Et Floralitias laſſet arena feras:
Curre, age: & illotos reuoca, Calliſte, miniſtros:
Sternantur lecti: Cæciliane, ſede.
Caldam poſcis aquam: ſed nondum frigida venit:
Alget adhuc nudo clauſa culina foco.
Manè veni potius. nam cur te quinta moretur?
Aut cur non ſero, Cæciliane, venis?

AD Entellum. 62

Qui Corcyræi vidit pomaria regis:
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Inuida purpureos vrat ne bruma racemos:
Et gelidum Bacchi munera frigus edat:
Condita perſpicua viuit vindemia gemma:
Et tegitur fœlix, nec tamen vna latet.
Egregium lucet ſic per bombycina corpus:
Calculus in nitida ſic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum ſterilis ferre iubetur hyems.

IN Vacerram. 63

Miraris veteres, Vacerra, ſolos:
Nec laudas, niſi mortuos, poëtas.
Ignoſcas petimus, Vacerra: tanti
Non eſt, vt placeam tibi, perire.

DE Nerua. 64

Quanta quies placidi, tanta eſt facundia Neruæ:
Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.
Cùm ſiccare ſacrum largo Permeſsida poſſet
Ore, verecundam maluit eſſe ſitim.
Pieriam tenui frontem redimire corona
Contentus, famæ nec dare vela ſuæ.
Sed tamen hunc noſtri ſcit temporis eſſe Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

IN Poſthumianum. 65

Quattuor argenti libras mihi tempore brumæ
Miſiſti ante annos, Poſthumiane, decem.
Speranti plures (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt pluſue, minusúe duæ.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt.
Libra fuit quinto Septitiana quidem.
Beſſalem ad ſcutulam ſexto peruenimus anno.
Poſt hunc in cotula raſa ſelibra data eſt.
Octauus ligulam miſit ſextante minorem.
Nonus aculeolos in cocleare tulit.
Quod mittat nobis, decimus iam non habet annus.
Quattuor ad libras, Poſthumiane, redi.

AD Librum ſuum. 66

Nondum murice cultus, aſperoque
Morſu pumicis aridi politus,
Artanum properas ſequi libelle:
Quem pulcherrima iam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni

Ad leges iubet, annuoſque faſces:
Votis quod paribus tibi petendum eſt,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quàm vellem fieri meus libellus.

AD Inſtantium. 67

Inſtanti, quo nec ſyncerior alter habetur
Pectore, nec niuea ſimplicitate prior:
Si dare vis noſtræ vires, animoſque Thaliæ,
Et victura petis carmina: da quod edam.

IN malum medicum. 68

Hoplomachus nunc es: fueras opthalmicus antè.
Feciſti medicus, quod facis hoplomachus.

DE Gallo Lingone. 69

Dum repetit ſera conductos nocte penates
Lingonis à recta, flaminiáque recens:
Expulit offenſo vitiatum pollice talum,
Et iacuit toto corpore fuſus humi.
Quid faceret Gallus? qua ſe ratione moueret?
Ingenti domino ſeruulus vnus erat,
Tam macer, vt minimam poſſet vix ferre lacernã:
Succurrit miſero caſus, opemque tulit.
Quattuor inſcripti portabant vile cadauer,
Accipit infœlix qualia mille rogus.
Hos comes inualidus ſubmiſſa voce precatur:
Vt quocunque velint, corpus inane ferant.
Permutatur onus, ſtipatáque tollitur altè
Grandis in anguſta ſarcina ſandapila.
Hic mihi de multis vnus, Lucane, videtur,

Cui

Cui meritò dici, mortue Galle, poteſt.

IN Gallicum. 70

Dic verum mihi, Marce: dic amabo:
Nil eſt, quod magis audiam libenter:
Sic, & cùm recitas tuos libellos,
Et cauſam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque ſemper.
Durum eſt me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid ſit audi.
Verum, Gallice, non libenter audis.

AD Liberum amicum. 71

Liber amicorum dulciſsima cura tuorum,
Liber in æterna viuere digne roſa:
Si ſapis, Aſsyrio ſemper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingat florea ſerta caput.
Candida nigreſcant vetulo cryſtalla falerno,
Et ſeruet nitidos vxor honeſta lares.
Qui ſic vel medio finitus vixit in æuo,
Longior huic facta eſt, quàm data vita fuit.

DE Ludis Stellæ, ad Cæſarem. 72

Quos cuperet Phlegræa ſuos victoria ludos:
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor, ó pietas, & putat eſſe parum.
Non illi ſatis eſt turbato ſordidus auro
Hermus, & Heſperio qui ſonat orbe Tagus.
Omnis habet ſua dona dies, nec linea diues
Ceſſat, & in populum multa rapina cadit.

Nunc veniunt ſubitis ſpecioſa nomiſmata nimbis,
Nunc dat ſpectatas teſſera larga feras.
Nunc implere ſinus ſecuros gaudet, & abſens
Sortitur dominos, nec laceratur auis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
Quæ dare non ſemper conſul vterque ſolet?
Omnia ſed, Cæſar, tanto ſuperantur honore:
Quòd ſpectatorem te tua laurus habet.

AD Domitianum. 73

Sanctorum nobis miracula reddis auorum:
Nec pateris, Cæſar, ſecula cana mori:
Cùm veteres Latiæ ritus renouentur arenæ,
Et pugnet virtus ſimpliciore manu.
Sic priſcis ſeruatur honos, te præſide, templis:
Et caſa, tam culto ſub Ioue, numen habet.
Sic noua dum condis, renouas, Auguſte, priora:
Debentur quæ ſunt, quæque fuere, tibi.

IN Gelliam. 74

Non per myſtica ſacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bouem iuuencæ,
Nullos denique per deos, deasque
Iurat Gellia. ſed per vniones.
Hos amplectitur, hos deoſculatur:
Hos fratres vocat, & vocat ſorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His ſi quo careat miſella caſu,
Victuram negat eſſe ſe nec horam.
Heu quàm bene nunc, Papyriane,

Annæi faceret manus Sereni.

AD Domitianum. 79

Dante tibi turba querulos, Auguſte, libellos,
Nos quoque quòd domino carmina parua damus:
Poſſe deum rebus pariter, muſiſque vacare
Scimus, & hæc etiam ſerta placere tibi.
Fer vates, Auguſte, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, delitiæque ſumus.
Non quercus te ſola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex hedera ciuica noſtra tibi.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER IX.

AVE mi Torāni, frater chariſſime. Epigramma, quod extra ordinem paginarū eſt, ad Stertiniū clariſſimū virū ſcripſimus, qui imaginem meā ponere in bibliotheca ſua voluit. De quo ſcribēdū tibi putaui: ne ignorares, Auitus iſte quis vocaretur. Vale, et para hoſpitiū.

AD Auitum. 1

Non te celabis, ſublimi pectore vates,
Cui referet ſerus præmia digna cinis.
Hoc tibi ſub noſtra breue carmen imagine viuat:
Quam non obſcuris iungis, Auite, viris.

Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus:
Quem non miraris, ſed, puto, lector, amas.
Maiores maiora ſonent: mihi parua loquuto
Sufficit, in veſtras ſæpe redire manus.

DE Templo Flauiæ gentis. 2

Dum Ianus hyemes, Domitianus autumnos,
Auguſtus annis commodabit æſtates:
Dum grande famuli nomen aſſeret Rheni
Germanicarum magna lux calendarum:
Tarpeia ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona diues dulce Iulium numen:
Manebit altum Flauiæ decus gentis,
Cum ſole, & aſtris, cumque luce Romana.
Inuicta quicquid condidit manus, cœlum eſt.

AD Domitianum. 3

Quantum iam ſuperis, Cæſar, cœloque dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis:
Grandis in ætherio licet auctio fiat olympo,
Coganturque Dei vendere quicquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit vncia tota,
Decidat tecum qua pater ipſe Deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi ſoluere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore poteſt?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alcidē, Phœbūque pioſque Laconas,
Addita quid Latio Flauia templa polo?

Ex-

Expectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt.
Nam tibi quod ſoluat, non habet arca Iouis.

IN *Paulam.* 4

Nubere vis Priſco: non miror, Paula: ſapiſti.
Ducere te non vult Priſcus: & ille ſapit.

IN *Afrum.* 5

Dicere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus, Aue.
Nō vacat, aut, Dormit, dictū bis, terque reuerſo.
Iam ſatis eſt: non vis, Afer, auere. vale.

AD *Bithinicum.* 6

Nil tibi legauit Fabius, Bithinice: cui tu
Annua, ſi memini, millia ſena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithinice, noli.
Annua legauit millia ſena tibi.

IN *Cantarum.* 7

Cœnes, Cantare, cùm foris libenter:
Clamas, & maledicis, & minaris:
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & guloſus eſſe.

DE *Earino Domitiani.* 8

Nomen cum violis, roſiſque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni,
Hyblam quod ſapit, Atticoſque flores,
Quod nidos olet alitis ſuperbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Nomen nobile, molle, delicatum
Verſu dicere non rudi volebam:

DE Abolla Criſpini. 46

Neſcit cui dederit Tyriam Criſpinus Abollam,
Dum mutat cultûs, induiturque togam.
Quiſquis habes, humeris ſua munera redde, precamur:
Non hoc Criſpinus te, ſed Abolla rogat.
Non quicunque capit ſaturatas murice veſtes:
Nec, niſi delitijs, conuenit iſte color.
Si te præda iuuat, fœdique inſania lucri:
Quo poſsis melius fallere, ſume togam.

AD Cæſarem Domitianum. 47

Quanta Gigantæi memoratur menſa triumphi,
Quantaque nox ſuperis omnibus illa fuit,
Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poſcere vina Iouem:
Tanta tuas celebrant, Cæſar, conuiuia laurus,
Exhilarent ipſos gaudia noſtra deos.
Veſcitur omnis eques tecũ, populusque, patresque:
Et capit ambroſias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto maiora dediſti?
Promiſſa eſt nobis ſportula; recta data eſt.

DE Phiala Ruffi. 48

Quis labor in Phiala? docti Myos? anne Myronis?
Mentoris hæc manus eſt? an, Polyclete, tua?
Liueſcit nulla caligine fuſca, nec odit
Exploratores nubila maſſa focos.
Vera minus flauo radiant electra metallo:
Et nimium fœlix puſtula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: ſic alligat orbem,

Plu-

Plurima cùm tota lampade luna nitet.
Stat caper, Aeolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuiſſe ſoror.
Hunc nec Cinyphius tonſor violauerit: & tu
Ipſe tua paſci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis puer aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore ſonat.
Sic Methymnæo gauiſus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Egregium repleant munus ſetina: videtur
Ipſe puer nobis, ipſe ſitire caper.
Det numerum cyathis inſtantis littera Ruffi.
Autor enim tanti muneris ille mihi.

AD Cæſarem Domitianum. 49

Magna licet toties tribuas, maiora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipſe tui:
Diligeris populo, non propter præmia, Cæſar.
Propter te populus præmia, Cæſar, amat.

AD Eundem, de Leone. 50

Auditur quantum Maſsyla per auia murmur,
Innumero quoties ſylua Leone furit,
Pallidus attonitos ad plena mapalia paſtor
Cùm reuocat tauros, & ſine mente pecus:
Tantus in Auſonia fremuit modò terror arena:
Quis non eſſe gregem crederet? vnus erat:
Sed cuius tremerent ipſi quoque iura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem ſpargit honorem,

Aurea

Aurea lunatæ cùm ſtetit vnda iubæ.
Grandia quàm decuit latum venabula pectus?
Quantaque de magna gaudia morte tulit?
Vnde tuis, Libye, tam fœlix gloria ſyluis?
A Cybeles nunquid venerat ille iugis?
An magis Herculeo, Germanice, miſit ab aſtro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipſe feram?

AD Flaccum. 51

Temporibus noſtris ætas cum cedat auorum,
Creuerit & maior cum duce Roma ſuo:
Ingenium ſacri miraris abeſſe Maronis,
Nec quenquam tanta bella ſonare tuba.
Sint Mecœnates: non deerunt, Flacce, Marones:
Vergiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Iugera perdiderat miſeræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oues.
Riſit Thucus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri iuſſit abire fuga.
Accipe diuitias, & vatum maximus eſto:
Et pulchram, dixit, dilige Calliopen.
Excidit attonito pinguis Galathea poëtæ,
Theſtylis & rubras meßibus vſta genas.
Protinus Italiam concepit, & Arma, virumque,
Qui modò vix culicem fleuerat ore rudi.
Quid Varios, Marſoſque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Vergilius, ſi munera Mecænatis
Des mihi: Vergilius non ero, Marcus ero.

DE

DE Picente. 52

Treis habuit dentes, pariter quos expuit omnes,
Ad tumulum Picens dum ſedet ipſe ſuum.
Collegitque ſinu fragmenta nouiſsima fracti
Oris, & aggeſta contumulauit humo.
Oſſa licet quondam defuncti non legat hæres,
Hoc ſibi iam Picens præſtitit officium.

IN Artemidorum. 53

Cùm tibi tam craſſæ ſint, Artemidore, lacernæ:
Poſſum te Sagarim iure vocare meum.

IN Luſcum furem. 54

Aſpicis hunc vno contentum lumine, cuius
Lippa ſub attrita fronte lacuna patet:
Ne contemne caput. nihil eſt furacius illo.
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu conuiuam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo luſcus vtroque videt.
Pocula ſolliciti perdunt, ligulaſque miniſtri:
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec à cubito ſubducere pallia neſcit:
Et tectus lenis ſæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil inuaſit, puerum tunc arte doloſa
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

IN Claudiam. 55

Summa Palatini poteras æquare coloßi,
Si fieres breuior, Claudia, ſeſquipede.

DE Carino, ad Seuerum. 56

Liuet Carinus, rumpitur, furit, plorat:
Et quærit altos, vnde pendeat, ramos:
Non iam quòd orbe cantor, & legor toto:
Nec vmbilicis quòd decorus, & cedro,
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quòd ſub vrbe rus habemus æſtiuum,
Vehimurque mulis non, vt antè, conductis.
Quid imprecabor, ò Seuere, liuenti?
Hoc opto, mulas habeat, & ſuburbanum.

DE Picente. 57

Scribit in auerſa Picens epigrammata charta:
Et dolet, auerſo quòd facit illa deo.

IN Clytum. 58

Vt poſcas, Clyte, munus, exigasque,
Vno naſceris octies in anno:
Et ſolas, puto, tresue, quattuorue
Non natalitias habes calendas.
Sit vultus tibi leuior licebit
Tritis littoris aridi lapillis:
Sit moro coma nigrior caduco:
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut maſſam modò lactis alligati:
Tu nobis, Clyte, iam ſenex videris.
Tam multos quis enim fuiſſe credat
Natales Priamiue, Neſtoriſue?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd ſi ludis adhuc, ſemelque naſci

Vno

Vno iam tibi non ſat eſt in anno:
Natum te, Clyte, nec ſemel putabo.

AD Domitianum. 59

Hîc, vbi Fortunæ reducis fulgentia latè
Templa nitent, fœlix area nuper erat.
Hîc ſtetit Arctoi formoſus puluere belli
Purpureum fundens Cæſar ab ore iubar.
Hîc lauro redimita comas, & candida vultu
Roma ſalutauit voce, manuq́ue ducem.
Grande loci meritum teſtatur & altera dona:
Stat ſacer edomitis gentibus arcus ouans.
Hîc Gemini currus numerant elephanta frequenter:
Sufficit immenſis aureus ipſe iugis.
Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Hos aditus vrbem Martis habere decet.

DE Cons. Silio. 60

Auguſto pia thura, victimaſq́ue
Pro noſtro date Silio, Camœnæ.
Biſſenos iubet en redire faſces
Nato conſule; nobilique virga
Vatis Caſtaliam domum ſonare.
Rerum prima ſalus, & vna, Cæſar,
Gaudenti ſupereſt adhuc, quod optet
Fœlix purpura, tertiuſq́ue conſul?
Pompeio dederit licet Senatus,
Et Cæſar genero ſacros honores,
Quorum pacificus ter ampliauit
Ianus nomina: Silius frequentes

Mauult

DE Nerua. 64

Quanta quies placidi, tanta eſt facundia Neruæ:
Sed cohibet vires, ingeniumque pudor.
Cùm ſiccare ſacrum largo Permeſsida poſſet
Ore, verecundam maluit eſſe ſitim.
Pieriam tenui frontem redimire corona
Contentus, famæ nec dare vela ſuæ.
Sed tamen hunc noſtri ſcit temporis eſſe Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

IN Poſthumianum. 65

Quattuor argenti libras mihi tempore brumæ
Miſiſti ante annos, Poſthumiane, decem.
Speranti plures (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt plusúe, minusúe duæ.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt.
Libra fuit quinto Septitiana quidem.
Beſſalem ad ſcutulam ſexto peruenimus anno.
Poſt hunc in cotula raſa ſelibra data eſt.
Octauus ligulam miſit ſextante minorem.
Nonus aculeolos in cocleare tulit.
Quod mittat nobis, decimus iam non habet annus.
Quattuor ad libras, Poſthumiane, redi.

AD Librum ſuum. 66

Nondum murice cultus, aſperoque
Morſu pumicis aridi politus,
Artanum properas ſequi libelle:
Quem pulcherrima iam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni

Ad leges iubet, annuosque faſces:
Votis quod paribus tibi petendum eſt,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quàm vellem fieri meus libellus.

AD Inſtantium. 67

Inſtanti, quo nec ſyncerior alter habetur
Pectore, nec niuea ſimplicitate prior:
Si dare vis noſtræ vires, animoſque Thaliæ,
Et victura petis carmina: da quod edam.

IN malum medicum. 68

Hoplomachus nunc es: fueras opthalmicus antè.
Feciſti medicus, quod facis hoplomachus.

DE Gallo Lingone. 69

Dum repetit ſera conductos nocte penates
Lingonis à recta, flaminiaque recens:
Expulit offenſo vitiatum pollice talum,
Et iacuit toto corpore fuſus humi.
Quid faceret Gallus? qua ſe ratione moueret?
Ingenti domino ſeruulus vnus erat,
Tam macer, vt minimam poſſet vix ferre lacernã:
Succurrit miſero caſus, opemque tulit.
Quattuor inſcripti portabant vile cadauer,
Accipit infœlix qualia mille rogus.
Hos comes inualidus ſubmiſſa voce precatur:
Vt quocunque velint, corpus inane ferant.
Permutatur onus, ſtipataque tollitur altè
Grandis in anguſta ſarcina ſandapila.
Hic mihi de multis vnus, Lucane, videtur,

Cui

Cui meritò dici, mortue Galle, poteſt.

IN *Gallicum.* 70

Dic verum mihi, Marce: dic amabo:
Nil eſt, quod magis audiam libenter:
Sic, & cùm recitas tuos libellos,
Et cauſam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque ſemper.
Durum eſt me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid ſit audi.
Verum, Gallice, non libenter audis.

AD *Liberum amicum.* 71

Liber amicorum dulciſſima cura tuorum,
Liber in æterna viuere digne roſa:
Si ſapis, Aſſyrio ſemper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingat florea ſerta caput.
Candida nigreſcant vetulo cryſtalla falerno,
Et ſeruet nitidos vxor honeſta lares.
Qui ſic vel medio finitus vixit in æuo,
Longior huic facta eſt, quàm data vita fuit.

DE *Ludis Stellæ, ad Cæſarem.* 72

Quos cuperet Phlegræa ſuos victoria ludos:
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor, ó pietas, & putat eſſe parum.
Non illi ſatis eſt turbato ſordidus auro
Hermus, & Heſperio qui ſonat orbe Tagus.
Omnis habet ſua dona dies, nec linea diues
Ceſſat, & in populum multa rapina cadit.

Nunc veniunt ſubitis ſpecioſa nomiſmata nimbis,
Nunc dat ſpectatas teſſera larga feras.
Nunc implere ſinus ſecuros gaudet, & abſens
Sortitur dominos, nec laceratur auis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
Quæ dare non ſemper conſul vterque ſolet?
Omnia ſed, Cæſar, tanto ſuperantur honore:
Quòd ſpectatorem te tua laurus habet.

AD Domitianum. 73

Sanctorum nobis miracula reddis auorum:
Nec pateris, Cæſar, ſecula cana mori:
Cùm veteres Latiæ ritus renouentur arenæ,
Et pugnet virtus ſimpliciore manu.
Sic priſcis ſeruatur honos, te præſide, templis:
Et caſa, tam culto ſub Ioue, numen habet.
Sic noua dum condis, renouas, Auguſte, priora:
Debentur quæ ſunt, quæque fuere, tibi.

IN Gelliam. 74

Non per myſtica ſacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bouem iuuencæ,
Nullos denique per deos, deasque
Iurat Gellia. ſed per vniones.
Hos amplectitur, hos deoſculatur:
Hos fratres vocat, & vocat ſorores:
Hos natis amat acrius duobus.
His ſi quo careat miſella caſu,
Victuram negat eſſe ſe nec horam.
Heu quàm bene nunc, Papyriane,

Annæi

Annæi faceret manus Sereni.

AD Domitianum. 79

Dante tibi turba querulos, Auguſte, libellos,
Nos quoque quòd domino carmina parua damus:
Poſſe deum rebus pariter, muſisq́ue vacare
Scimus, & hæc etiam ſerta placere tibi.
Fer vates, Auguſte, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, delitiæq́ue ſumus.
Non quercus te ſola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex hedera ciuica noſtra tibi.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATON
LIBER IX.

AVE mi Torãni, frater chariſſime. Epigramma, quod extra ordinem paginarũ eſt, ad Stertiniũ clariſſimũ virũ ſcripſimus, qui imaginem meã ponere in bibliotheca ſua voluit. De quo ſcribẽdũ tibi putaui: ne ignorares, Auitus iſte quis vocaretur. Vale, et para hoſpitiũ.

AD Auitum. 1

Non te celabis, ſublimi pectore vates,
Cui referet ſerus præmia digna cinis.
Hoc tibi ſub noſtra breue carmen imagine viuat:
Quam non obſcuris iungis, Auite, viris.

Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus:
Quem non miraris, ſed, puto, lector, amas.
Maiores maiora ſonent: mihi parua loquuto
Sufficit, in veſtras ſæpe redire manus.

DE *Templo Flauiæ gentis.* 2

Dum Ianus hyemes, Domitianus autumnos,
Auguſtus annis commodabit æſtates:
Dum grande famuli nomen aſſeret Rheni
Germanicarum magna lux calendarum:
Tarpeia ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona diues dulce Iulium numen:
Manebit altum Flauiæ decus gentis,
Cum ſole, & aſtris, cumque luce Romana.
Inuicta quicquid condidit manus, cœlum eſt.

AD Domitianum. 3

Quantum iam ſuperis, Cæſar, cœloque dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis:
Grandis in ætherio licet auctio fiat olympo,
Coganturque Dei vendere quicquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit vncia tota,
Decidat tecum qua pater ipſe Deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi ſoluere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore poteſt?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alcidē, Phœbūque piosque Laconas,
Addita quid Latio Flauia templa polo?

Expectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt.
Nam tibi quod ſoluat, non habet arca Iouis.

IN Paulam. 4

Nubere vis Priſco: non miror, Paula: ſapiſti.
Ducere te non vult Priſcus: & ille ſapit.

IN Afrum. 5

Dicere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus, Aue.
Nō vacat, aut, Dormit, dictū bis, terque reuerſo.
Iam ſatis eſt: non vis, Afer, auere. vale.

AD Bithinicum. 6

Nil tibi legauit Fabius, Bithinice: cui tu
Annua, ſi memini, millia ſena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithinice, noli.
Annua legauit millia ſena tibi.

IN Cantarum. 7

Cœnes, Cantare, cùm foris libenter:
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & guloſus eſſe.

DE Earino Domitiani. 8

Nomen cum violis, roſiſque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni,
Hyblam quod ſapit, Atticoſque flores,
Quod nidos olet alitis ſuperbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Nomen nobile, molle, delicatum
Verſu dicere non rudi volebam;

Sed tu ſyllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen poetæ:
Sed Græci, quibus eſt nihil negatum:
Et quos ἄρες ἄρες decet ſonare.
Nobis non licet eſſe tam diſertis,
Qui muſas colimus ſeueriores.

DE Eodem. 9

Si daret autumnus mihi nomen, ὀπωρινὸς eſſem:
Horrida ſi brumæ ſydera, χειμερινός.
Dictus ab æſtiuo θερινὸς, mihi menſe vocarer.
Tempora cui nomen verna dedere, quis eſt?

DE Eodem. 10

Nomen habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cùm breue Cecropiæ ver populantur apei.
Nomen, Erythræis quod littera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet.
Quod penna ſtridente grues ad ſydera tollant,
Quod decet in ſola Cæſaris eſſe domo.

IN Fictos amicos. 11

Hunc, quem cœna tibi, quem menſa parauit amicũ,
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprũ amat, et mullos, et ſumẽ, et oſtrea: non te,
Tam bene ſi cœnem, noſter amicus eris.

AD Cæſarem Domitianum, 12

Eſt mihi, ſitque precor longum, te præſide, Cæſar,
Rus minimum: parui ſunt & in vrbe lares.
Sed de valle breui, quas det ſitientibus hortis,
Curua laboratas antlia tollit aquas.

Sicca domus queritur nullo ſe rore foueri,
Cùm mihi vicino Martia fonte ſonet.
Quam dederis noſtris, Auguſte, penatibus vndam
Caſtalis hæc nobis, aut Iouis imber erit.

IN Sabellum. 13

Laudás balnea verſibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lauari.

AD Domitianum. 14

Hæc, quæ tota patet, tegiturque et marmore, et auro,
Infantis domini conſcia terra fuit.
Fœlix, quæ tantis ſonuit vagitibus: & quæ
Vidit reptantes, ſuſtinuitque manus.
Hîc ſteterat veneranda domus, quæ præſtitit orbi,
Quod Rhodos, aſtrifero quod pia Creta polo.
Cretenſes texere Iouem crepitantibus armis,
Semiuiri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit ſuperûm pater: & tibi, Cæſar,
Pro iaculo, & parma, fulmen, & ægis erat.

AD Paſtorem. 15

Credis, ob hoc me, Paſtor, opes fortaſſe rogare,
Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat:
Et Setina meos conſumat gleba ligones,
Et ſonet innumera compede Thuſcus ager:
Vt Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes,
Et crepet in noſtris aurea lamna toris:
Nec labris niſi magna meis cryſtalla terantur,
Et faciant nigras noſtra falerna niues:

Vt Canuſinatus noſtro Syrus aſſere ſudet,
Et mea ſit culto ſella cliente frequens:
Vt lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Maßylæum virga gubernet equum.
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos, ac ſydera teſtor.
Ergo quid? vt donem, Paſtor, & ædificem.

AD Charum. 16

O, cui virgineo flaueſcere contigit auro,
Dic, vbi palladium ſit tibi, Chare, decus?
Aſpicis en domini ſulgentes marmore vultus?
Venit ad has vltro noſtra corona comas.
Albanæ liuere poteſt pia quercus oliuæ:
Cinxerit inuictum quòd prior illa caput.

AD eundem. 17

Quis pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies, hæc ſunt Iouis ora ſereni:
Sic tonat ille Deus, cùm ſine nube tonat.
Non ſolùm tribuit Pallas tibi, Chare, coronam:
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

DE Nerua. 18

Audet facundo qui carmina mittere Neruæ,
Pallia donabit Glaucina, Coſme, tibi:
Pæſtano violas, & cana liguſtra colono,
Hyblæis apibus Corſica mella dabit.
Sed tamen & paruæ nonnulla eſt gratia muſæ:
Appetitur poſito vilis oliua lupo.
Nec tibi ſit mirum, modici quòd conſcia vatis

Iudicium metuat noſtra Thalia tuum.
Ipſe tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Laſciuum iuuenis cum tibi luſit opus.

Epitaphium Latini. 19

Dulce decus ſcenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego ſum, plauſus, delitiæque tuæ:
Qui ſpectatorem potui feciſſe Catonem:
Soluere qui Curios, Fabriciosque graues.
Sed nihil à noſtro ſumpſit mea vita theatro:
Et ſola tantùm ſcenicus arte feror:
Nec poteram gratus domino ſine moribus eſſe:
Interius mentes ſuſpicit ille Deus.
Vos me laurigeri paraſitum dicite Phœbi:
Roma ſui famulum dum ſciat eſſe Iouis.

Epitaphium Philenis. 20

Secula Neſtoreæ permenſa, Phileni, ſenectæ
Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora. maior erat menſibus illa tribus.
Heu quæ lingua ſilet: non illam mille cataſtæ
Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata caterua magiſtri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa ſonat.
Quæ nunc Theſſalico lunam deducere rhombo,
Quæ ſciet hos, illos perdere lite toros?
Sit tibi terra leuis, molliquè tegaris arena:
Ne tua non poßint eruere oſſa canes.

DE

DE Ruſtico Antiſtio. 21

Cappadocum ſæuis Antiſtius occidit oris
Ruſticus: ò triſti crimine terra nocens.
Rettulit oſſa ſinu chari Nigrina mariti:
Et queſta eſt longas non ſatis eſſe vias.
Cumque daret ſanctã tumulis, quibus inuidet, vrnã:
Viſa ſibi eſt rapto bis viduata viro.

DE Vibij voto. 22

Dum comes Arctois hæreret Cæſaris armis
Vibius, hanc Marti pro duce vouit auem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poſcebat iam ſibi vota Deus.
Ipſe ſuas anſer lætus properauit ad aras:
Et cecidit ſanctis hoſtia parua focis.
Octo vides patulo pendere nomiſmata roſtro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non ſanguine, Cæſar,
Victima: iam ferro non opus eſſe docet.

IN Laudem Domitiani. 23

Iuppiter Idæi riſit mendacia buſti,
Dum uidet Auguſti Flauia templa poli.
Atque inter menſas largo iam nectare fuſus,
Pocula cùm Marti traderet ipſe ſuo,
Reſpiciens Phœbum pariter, Phœbique ſororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat:
Gnoſia vos, inquit, nobis monumenta dediſtis:
Cernite, quàm plus ſit, Cæſaris eſſe patrem.

IN Philomuſum. 24

Artibus his ſemper cœnam, Philomuſe, mereris,
Plurima dum fingis, ſed quaſi vera refers.
Scis quid in Arſacia Pacorus deliberet aula.
Rhenanam numeras, Sarmaticamq́ue manum.
Verba ducis Daci Cattis mandata reſignas.
Victricem laurum, quàm venit, antè vides.
Scis quoties Phario madeat Ioue fuſca Syene:
Scis quota de Libyco littore puppis eat:
Cuius Iulææ capiti naſcantur oliuæ.
Deſtinet ætherius cui ſua ſerta pater.
Tolle tuas artes: hodie cœnabis apud me
Hac lege, vt narres nil, Philomuſe, noui.

AD Agathinum. 25

Summa licet velox, Agathine, pericula ludas:
Non tamen efficies, vt tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur: tenuesq́ue reuerſa per auras
Vel pede, vel tergo, clune, vel vngue ſedet.
Lubrica Corycio quamuis ſint pulpita nimbo:
Et rapiant celeres vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus:
Et nocet artifici ventus, & vnda nihil.
Vt peccare velis, cùm feceris omnia, falli
Non potes: arte opus eſt, vt tibi parma cadat.

DE Natali Cæſoniæ. 26

Prima Palatino lux eſt hæc orta Tonanti,
Optaſſet Cybele qua peperiſſe Iouem:
Hac & Santonici genita eſt Cæſonia Ruffi:
Plus

Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur gemina votorum ſorte maritus,
Contigit hunc illi quòd bis amare diem.

AD Apollinem. 27

Campis diues, Apollo, ſic myrinis,
Sic ſemper ſenibus fruare cygnis,
Doctæ ſic tibi ſeruiant ſorores,
Nec Delphis tua mentiatur vlli:
Sic pallatia te colant, amentque:
Bis ſenos citò me rogante faſces
Det Stellæ bonus, annuatque Cæſar.
Fœlix tunc ego, debitorque voti
Caſurum tibi ruſticas ad aras
Ducam cornibus aureis iuuencum.
Nata eſt hoſtia, Phœbe: quid moraris?

DE ſtatua Herculis. 28

Hic, qui dura ſedens porrecto ſaxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære Deus,
Quæque tulit, ſpectat reſupino ſidera vultu
Cuius læua calet robore, dextra mero:
Non eſt fama recens, nec noſtri gloria cæli:
Nobile Lyſippi munus, opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi menſa tyranni,
Qui citò perdomito victor in orbe iacet.
Hunc puer ad Libycas iurauerat Hannibal aras.
Iuſſerat hic Syllam ponere regna trucem.
Offenſus variæ tumidis terroribus aulæ
Priuatos gaudet nunc habitare lares.

Vtq́ue fuit quondam placidi conuiua Molorchi:
Sic voluit docti Vindicis eſſe Deus.

DE *eadem ſtatua.* 29

Alciden modò Vindicis rogabam,
Eſſet cuius opus, laborq́ue fœlix.
Riſit (nam ſolet hoc) leuiq́ue nutu,
Græcè nunquid, ait, poëta neſcis?
Inſcripta eſt baſis, indicatq́ue nomen.
Λυσίππου *lego, Phidiæ putaui.*

AD *Marcellinum.* 30

Miles Hyperboreos modò, Marcelline, triones,
Et Getici tuleris ſidera pigra poli,
Ecce Promethææ rupes, & fabula montis,
Quàm prope ſunt oculis nunc adeunda tuis.
Videris immenſis cùm conclamata querelis
Saxa ſenis: dices, Durior ille fuit.
Et licet hoc addas, Potuit qui talia ferre,
Humanum meritò finxerat ille genus.

IN *Gellium.* 31

Gellius ædificat ſemper: modò limina ponit:
Nunc foribus claues aptat, emitq́ue ſeras:
Nunc has, nunc illas mutat, reficitq́ue feneſtras:
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit:
Oranti nummos vt dicere poſsit amico
Vnum illud verbum Gellius, ædifico.

IN *Pannicum.* 32

Democritos, Zenonas, inexplicitosq́ue Platonas,
Quicquid & hirſutis ſquallet imaginibus,

Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor, & hæres:
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Tu qui ſectarum cauſas, & pondera noſti,
Dic mihi: furari, Pannice, dogma quod eſt?

IN Gallicum. 33

Hæredem cùm me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua iurares ſacra, caputque tuum:
Credidimus: (quis enim damnet ſua vota libenter?)
Et ſpem muneribus fouimus vſque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Miſimus, Ætola de Calydone putes.
At tu continuò populumque, patresque vocaſti,
Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipſe ego (quis credat) conuiua nec vltimus hæſi:
Sed nec coſta data eſt, caudáue miſſa mihi.
De quadrante tuo quî ſperem, Gallice? nulla
De noſtro nobis vncia venit apro.

DE Partheniana toga. 34

Hæc eſt illa meis multum cantata libellis.
Quam meus edidicit lector, amatque togam.
Partheniana fuit quondam memorabile vatis
Munus, in hac ibam conſpiciendus eques:
Dum noua, dum nitida fulgebat ſplendida lana,
Dumque erat autoris nomine digna ſui:
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam poſſis niueam dicere iure tuo.
Quid non longa dies, quid non conſumitis anni?
Hæc toga iam non eſt Partheniana, mea eſt.

IN

IN Gaurum. 35

Ingenium mihi, Gaure, probas ſic eſſe puſillum,
Carmina quòd faciam, quæ breuitate placent.
Confiteor, ſed tu bis denis grandia libris
Qui ſcribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona viuum.
Tu magnus luteum, Gaure, giganta facis.

DE Lucano, & Tullo. 36

Quòd ſemper ſuperos, inuito fratre, rogaſti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, antè mori.
Inuidet ille tibi. Stygias nam Tullus ad vndas
Optabat, quamuis ſit minor, ire prior.
Tu colis Elyſios, nemorisque habitator amœni
Eſſe tuo primùm nunc ſine fratre cupis.
Et ſi iam nitidis alternus venit ab aſtris,
Pro Polluce mones Caſtora, ne redeat.

AD Quintum. 37

Si credis mihi, Quinte, quod mereris,
Natales Ouidi tuos apriles,
Vt noſtras amo Martias calendas.
Fœlix vtraque lux, diesque nobis
Signandi melioribus lapillis.
Hic vitam tribuit, ſed hic amicum.
Plus dant, Quinte, mihi tuæ calendæ.

AD eundem. 38

Natali tibi, Quinte, tuo dare parua volebam
Munera. tu prohibes: imperioſus homo es.
Parendum eſt monitis. fiat, quod vterque iubemus,

Et quod vtrunque iuuat, tu mihi, Quinte, dato.

AD Cognatum. 39

Si mihi Picena turdus palleret oliua,
Tenderet aut noſtras ſylua Sabina plagas:
Aut creſcente vadis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aues:
Chara daret ſolenne tibi Cognatio munus,
Nec frater nobis, nec prior eſſet auus.
Nunc ſturnos inopes, frigillarumque querelas
Audit, & arguto paſſere vernat ager.
Inde ſalutatus picæ reſpondet arator,
Hinc propè ſumma rapax miluus in aſtra volat.
Mittimus ergo tibi paruæ munuſcula cortis:
Qualia ſi recipis, ſæpe propinquus eris.

AD. Flaccum. 40

Luce propinquorum, qua plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens, oneroſaque turba,
In qua ſe primum quiſque, meumque putat.
Demeruiſſe duos, votum eſt: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, graue eſt.
Qua poſſum, ſola veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi Flacce, dabo.

IN Edilum. 41

Nil eſt tritius Edili lacernis.
Non anſæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,

Nec quæ Flaminiam ſecant ſalebræ,
Nec qui littoribus nitent lapilli,
Nec Thuſca ligo vinea politus,
Nec pallens toga mortui tribulis
Nec pigri rota quaſſa mulionis,
Nec raſum cauea latus biſontis,
Nec dens iam ſenior ferocis apri:
Res vna eſt tamen, ipſe non negabit,
Naſus tritior Edili lacernis.

AD Nympham. 42

Nympha ſacri regina lacus, cui grata Sabinus,
Et manſura pio munere templa dedit,
Sic montana tuos ſemper colat Vmbria fontes,
Nec tua Baianas Sarſina malit aquas:
Excipe ſollicitos placidè, mea dona, libellos,
Tu fueris muſis Pegaſis vnda meis.
Nympharum templis quiſquis ſua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipſe monet.

IN Mamurram. 43

In ſeptis Mamurra diu, multumque vagatus
Hîc, vbi Roma ſuas aurea vexat opes,
Inſpexit Varias merces, oculiſque comedit,
Non hãs, quas primæ proſtituere caſæ,
Sed quas arcanæ ſeruant tabulata cataſtæ,
Et quas non populus, nec mea turba videt.
Inde ſatur menſas, & opertos exuit orbes,
Expoſitumque altè pingue popoſcit ebur.
Et teſtudineum menſus quater hexaclinon,

Ingemuit citro non ſatis eſſe ſuo.
Conſuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpauit ſtatuas &, Polyclete, tuas.
Et turbata breui queſtus cryſtallina vitro,
Myrrhina ſignauit, ſepoſuitque decem.
Expendit veteres calathos, & ſi qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numerauit in auro,
Quicquid & in niuea grandius aure ſonat,
Sardonychas veros menſas quæſiuit in omnes,
Et pretium magnis fecit iaſpidibus.
Vndecima laſſus cùm iam diſcederet hora:
Aſſe duos calices emit, & ipſe tulit.

DE corona roſea. 44

Seu tu Pæſtanis genita es, ſeu Tyburis aruis,
Seu rubuit tellus Thuſcula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto,
Seu modò Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut noſtro videare, corona, Sabino,
De Nomentano te pudet eſſe meo.

DE platano Cordubenſi. 45

In Tarteſiacis domus eſt notiſsima terris,
Quà diues placidum Corduba Bethin amat:
Vellera natiuo pallent vbi flaua metallo,
Et linit Heſperium bractea viua pecus:
Aedibus in medijs totos amplexa penates
Stat platanus denſis Cæſariana comis:
Hoſpitis inuicti poſuit quam dextera fœlix:
Cœpit

Cœpit & ex illa creſcere virga manu.
Autorem, dominumque nemus ſentire videtur:
Sic viret, & ramis ſydera celſa petit.
Sæpe ſub hac madidi luſerunt arbore Fauni:
Sæpe ſub hac latuit ruſtica fronde Dryas.
Dumque fugit ſolos nocturnũ Pana per agros,
Terruit & tacitam fiſtula ſera domum;
Atque oluere lares comeſſatore Lyæo,
Creuit & effuſo lætior vmbra mero:
Heſternisque rubens delecta eſt herba coronis,
Atque ſuas potuit dicere nemo roſas,
O dilecta deis, ò magni Cæſaris arbor,
Ne metuas ferrum, ſacrilegosque focos;
Perpetuos ſperare licet tibi frondis honores,
Non Pompeianæ te poſuere manus.

DE *Philæni.* 46

Tinctis murice veſtibus quòd omni
Et nocte vtitur, & die Philænis,
Non eſt ambitioſa, nec ſuperba:
Delectatur odore, non colore.

DE *ſtatua Domitiani.* 47

Herculis in magni vultus deſcendere Cæſar
Dignatus Latiæ dat noua templa viæ,
Quà Triuiæ nemoroſa petit dum regna viator,
Octauum domina marmor ab urbe legit.

DE *eadem ſtatua.* 48

Antè colebatis votis, & ſanguine largo
Maiorem Alciden: nunc minor iſte colit.

Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
Illi ſecurus vota minora facit.

AD Herculem, de eadem ſtatua. 49

Alcide Latio nunc agnoſcende Tonanti,
Poſtquàm pulchra Dei Cæſaris ora geris,
Si tibi tunc iſti vultus, habitusque fuiſſent,
Ceſſerunt manibus cùm fera monſtra tuis:
Argolico famulum non te ſeruire tyranno
Vidiſſent gentes, ſæuaque regna pati.
Sed tu iuſſiſſes Euryſthei, nec tibi fallax
Portaſſet Neßi perfida dona Lichas.
Oetæi ſine lege rogi ſecurus adiſſes
Aſtra patris ſummi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxiſſet penſa ſuperbæ:
Nec Styga vidiſſes, tartareumque canem.

IN Magiſtrum ludi. 50.

Quid tibi nobiſcum eſt, ludi ſcelerate magiſter,
Inuiſum pueris, virginibusque caput?
Nondum criſtati rupere ſilentia galli:
Murmure iam ſæuo, verberibusque tonas.
Tam graue percußis incudibus æra reſultant,
Cauſidicum medio cùm faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti parmæ cùm ſua turba fauet.
Vicini ſomnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leue eſt, peruigilare graue.
Diſcipulos dimitte tuos. vis garrule quantum
Accipis, vt clames, accipere, vt taceas?

IN Cæcilianum. 51

Dixerat, o mores, ò tempora, Tullius olim:
Sacrilegum ſtrueret cùm Catilina nefas:
Cùm gener, atque ſocer diris concurreret armis,
Mœſtaque ciuili cæde maderet humus.
Cur nunc, ò mores: cur nunc, ò tempora dicis
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid eſt?
Nulla ducum feritas, nulla eſt inſania ferri:
Pace frui certa, lætitiaque licet.
Non noſtri faciunt, tibi quòd tua tempora ſordent,
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

DE Leone, & Ariete. 52

Maſſyli leo fama iugi, pecoriſque maritus
Lanigeri, mirum qua poſuere fide,
Ipſe licet videas, cauea ſtabulantur in vna,
Et pariter ſocias carpit vterque dapes.
Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis,
Concordem ſatiat ſed rudis agna feram.
Quid meruit terror Nemees, quid portitor Helles:
Vt niteant celſi lucida ſigna poli?
Sydera ſi poſſent pecudeſque, feræque mereri,
Hic aries aſtris, hic leo dignus erat.

AD Liberum amicum. 53

Liber Amyclæa frontem redimite corona,
Qui quatis Auſonia verbera Graia manu,
Clauſa mihi texto cùm prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagœna venit?
Atqui digna tuo ſi nomine munera ferres:

Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

IN Sutorem. 54

Dentibus antiquas ſolitus producere pelles,
Et mordere luto putre, vetuſque ſolum,
Prænestina tenes defuncti rura patroni,
In quibus indignor ſi tibi cella fuit:
Rumpis & ardenti madidus cryſtalla falerno,
Et frueris domini proſperitate tui.
At me litterulas ſtulti docuere parentes.
Quid cum grammaticis, rhetoribusque mihi?
Frange leues calamos, & ſcinde, Thalia, libellos.
Si dare ſutori calceus iſta poteſt.

DE effigie Camoni. 55

Effigiem pueri tantum pictura Camoni
Seruat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla ſignauit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

DE balneo Tuccæ. 56

Non ſilice duro, ſtructiliue cemento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed ſtrage nemorum, pineaque compage
Vt nauigare Tucca balneo poßit.
Idem beatas lautus extruit thermas
De marmore omni, quod Cariſtos inuenit,
Quod Phrygia, Sinas, Afra quod Nomas mittit,
Et quod virenti fonte lauit Eurotas.
Sed ligna deſunt, ſubijce balneum thermis:

De

De effigie Camoni. 57

Hæc ſunt illa mei, quæ cernitis ora Camoni:
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creuerat hic vultus bis denis fortior annis,
Gaudebatque ſuas pingere barba genas.
Et libata ſemel ſummos modò purpura cultus
Sparſerat: inuidit de tribus vna ſoror:
Et feſtinatis incidit ſtamina penſis,
Abſentemque patri rettulit vrna rogum.
Sed ne ſola tamen puerum pictura lòquatur,
Hæc erit in chartis maior imago meis.

DE conuiuio Priſci. 58

Quod optimum ſit diſputat conuiuium,
Facunda Priſci pagina:
Et multa dulci, multa ſublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum ſit quæritis conuiuium?
In quod choraules non venit.

AD Picentinum. 59

Funera poſt ſeptem nupſit tibi Galla virorum,
Picentine: ſequi vult, puto, Galla viros.

AD Domitianum. 60

Oderat antè ducum famulos, turbamque minorem,
Et pallatinum Roma ſupercilium.
At nunc tantus amor cunctis, Auguſte, tuorũ eſt:
Vt ſit cuique ſuæ cura ſecunda domus:
Tam placidæ mentes, tanta eſt reuerentia noſtri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.

Ne-

Nemo ſuos, hæc eſt aulæ natura potentis,
Sed domini mores Cæſarianus habet.

AD Aulum. 61

Lector, & auditor noſtros probat, Aule, libellos:
Sed quidam exactos eſſe poeta negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula noſtræ
Malim conuiuis, quàm placuiſſe cocis.

IN Cinnam. 62

Dixerat aſtrologus periturum te citò, Cinna:
Nec puto mentitus dixerat ille mihi.
Nam tu dum metuis, ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Bis quartum decies, non toto tabuit anno.
Dic mihi, non hoc eſt, Cinna, perire citò?

AD Cæſarem Domitianum. 63

Inter tanta tuæ miracula, Cæſar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, ſed plus aures debere fatentur
Se tibi: quòd ſpectant, qui recitare ſolent.

AD Norbanum. 64

Cùm tua ſacrilegos contra, Norbane, furores,
Staret pro domino Cæſare ſancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in vmbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris;
Neſcia nec noſtri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum,
Dixiſti, Meus eſt iſte poeta, meus.

Omne tibi noſtrum, quod bis trieteride iuncta
Antè dabat lector, nunc dabit autor opus.

DE Paulo. 65

Languidior noſtri ſi quandò eſt Paulus Atili,
Non ſè conuiuis abſtinet ille ſuis.
Tu languore quidem ſubito, fictoque laboras.
Sed mea porrexit ſportula, Paule, pedes.

DE filio Silij. 66

Feſtinata ſui gemeret cùm fata Seueri
Silius, Auſonio non ſemel ore potens:
Cùm grege Pierio mœſtus, Phœboque querebar:
Ipſe meum fleui, dixit Apollo, Linon.
Reſpexitque ſuam, quæ ſtabat proxima fratri,
Calliopen: & ait, Tu quoque vulnus habes.
Aſpice Tarpeium, Pallatinumque tonantem:
Auſa nefas Lacheſis læſit vtrunque Iouem.
Numina cùm videas duris obnoxia fatis,
Inuidia poßis exonerare deos.

AD Lupercum. 67

Septem poſt calices Opimiani
Denſo cùm iaceam triente blæſus,
Affers neſcio quas mihi tabellas:
Et dicis, modò liberum eſſe iußi,
Zenas ſeruulus eſt mihi paternus:
Signa. cras melius, Luperce, fiet.
Nunc ſignat meus annulus lagœnam.

AD Ruffum. 68

Dum me captares, mittebas munera nobis.

Poſt-

Poſtquàm cepiſti: das mihi, Ruffe, nihil.
Vt captum teneas, capto quoque munera mitte:
De cauea fugiat ne malè paſtus aper.

AD Stellam. 69

Lege nimis dura conuiuam ſcribere verſus
Cogis, Stella: licet ſcribere, nempe malos.

AD Flaccum. 70

Sic in gramine floreo recliuis,
Qua gemmantibus hinc, & inde riuis
Curua calculus excitatur vnda,
Excluſis procul omnibus moleſtis,
Perfundas glaciem triente nigro
Frontem ſutilibus ruber coronis:
Infamem nimio calore Cypron
Obſerues, moneo, precorque, Flacce:
Meſſes area cùm teret crepantes:
Et fului iuba ſæuiet Leonis.
At tu diua Paphi, remitte noſtris
Illæſum iuuenem, remitte votis:
Sic Martis tibi ſeruiant calendæ:
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Adulatur Domitiano. 71

Ad cœnam ſi me diuerſa vocaret in aſtra
Hinc inuitator Cæſaris, inde Iouis:
Aſtra licet propius, palatia longius eſſent:
Reſponſa ad ſuperos hæc referenda darem:

Quæ

Quærite qui malit fieri conuiua Tonantis:
Me meus in terris Iuppiter ecce tenet.

AD Condilum. 72

Quæ mala ſunt domini, quæ ſerui commoda, neſcis
Condile: qui ſeruum te gemis eſſe diu.
Dat tibi ſecuros vilis lecticula ſomnos:
Peruigil in pluma Caius ecce iacet.
Caius à prima tremebundus luce ſalutat
Tot dominos: at tu, Condile, nec dominum.
Quod debes, Cai, redde, inquit Phæbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condile, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagra chiragraque ſecatur
Caius, & mallet verbera mille pati.
Quòd nec manè vomis, nec febrem, Condile, ſentis:
Non mauis, quàm ter, Caius eſſe tuus?

AD Calatiſſum miniſtrum. 73

Addere quid ceſſas, puer, immortale falernum?
Quadrantem duplica de ſeniore cado.
Nunc mihi dic, Quis erit, cui te, Calatiſſe, deorum
Sex iubeo cyathos fundere? Cæſar erit.
Sutilis aptetur decies roſa crinibus: vt ſit,
Qui poſuit ſacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da pocula: fiat vt illud
Nomen, ab Othryſio quod deus orbe tulit.

De Hippocrate. 74

Santonica medicata dedit mihi pocula virga:
Os hominis, mulſum me rogat Hippocrates.
Tam ſtupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuiſti:

Χάλκεα donanti χρύσεα qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poſcit amaro?
Accipiat, ſed ſi potat in helleboro.

DE Herode. 75

Clinicus Herodes trullam ſubduxerat ægro.
Deprenſus dixit, Stulte quid ergo bibis?

AD Iulium. 76

Rumpitur inuidia quidam, chariſſime Iuli,
Quòd me Roma legit: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quòd turba ſemper in omni
Monſtramur digito: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, tribuit quòd Cæſar vterque
Ius mihi natorum: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quòd rus mihi dulce ſub vrbe eſt,
Paruaque in vrbe domus: rumpitur inuidia.
Rumpitur inuidia, quòd ſum iucundus amicis,
Quòd conuiua frequens: rumpitur inuidia.
Rūpitur ĩuidia, quòd amamur, quodque probamur.
Rumpatur, quiſquis rumpitur inuidia.

AD Ouidium. 77

Vindemiarum non vbique prouentus
Ceſſauit, Ouidi; pluuia profluit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

AD Atticum, de M. Antonio 78

Marcus amat noſtras Antonius, Attice, muſas:
Charta ſalutatrix ſi modò vera refert:
Marcus Palladiæ non inficianda Toloſæ
Gloria, quem genuit pacis amica quies.

AD

AD Librum. 79

Tu, qui longa potes diſpendia ferre viarum,
I liber abſentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor ſi te nunc mittere tento:
Grande tui pretium muneris author erit.
Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur,
Qui fluit, an pigro quum ſtupet vnda lacu.

IN Baſſum. 80

Denarijs tribus inuitas: & manè togatum
Obſeruare iubes atria, Baſſe, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere ſellam,
Ad vetulas tecum plus minus ire decem.
Trita quidem nobis togula eſt, vilíſque, putriſque,
Denarijs tamen hanc non emo Baſſe tribus.

Adulatur Domitiano. 81

Appia, quam ſimili venerandus in Hercule Cæſar
Conſecrat, Auſoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcidæ cognoſcere facta prioris,
Diſce: Libyn domuit: aurea poma tulit:
Peltatam Scythico diſcinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro:
Aeripidem ſyluis ceruum, ſtymphalidas vndis
Abſtulit: à Stygia cum cane venit aqua:
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Heſperias Thuſco lauit in amne boues.
Hæc minor Alcides. Maior quæ geſſerit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Aſſeruit poſſeſſa malis pallatia regnis:

Pri-

Prima ſuo geſsit pro Ioue bella puer:
Solus Iulæas cùm iam retineret habenas,
Tradidit, inquæ ſuo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri:
Sudantem Getica ter niue lauit equum.
Sæpe recuſato, Parthos duxiſſe triumphos,
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa Deis, mores populis, dedit ocia ferro,
Aſtra ſuis, cœlo ſydera, ſerta Ioui.
Herculeum tantis numen non ſufficit actis:
Tarpeio Deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. 82

Quadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas.
Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere iactes:
Quod tibi non poſſum ſoluere, Phœbe, meum eſt.

M. VAL.

EPIGRAMMATON
LIBER X.

1.

SI NIMIVS videor, ſeraque coronide longus
Eſſe liber: legito pauca: libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine paruo
Pagina facta, tibi quam cupis eſſe breuem.

AD lectorem. 2

Feſtinata prior decimi mihi cura libelli
Elapſum manibus nunc reuocauit opus.
Nota leges quædam, ſed lima raſa recenti,
Pars noua maior erit: lector, vtrique faue.
Lector opes noſtræ, quem cùm mihi Roma dediſſet,
Nil tibi quod demus maius habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
Et meliore tui parte ſuperſtes eris.
Marmora Meſſalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Criſpi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec ſecula præſunt:
Solaque non norunt hæc monumenta mori.

AD Priſcum. 3

Vernaculorum dicta, ſordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,

Quæ ſulfurato nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poëta quidam clancularius ſpargit,
Et vult videri noſtra. credis hoc, Priſce,
Voce vt loquatur pſitacus cothurnicis?
Et concupiſcat eſſe Canus aſcaules?
Procul à libellis nigra ſit meis fama,
Quos rumor alba gemmeus vehit penna.
Cur ego laborem notus eſſe tam prauè,
Cùm ſtare gratis cum ſilentio poſsim?

AD lectorem. 4

Qui legis Oedipodem, caligantemque Thyeſten,
Colchidas, & Scyllas: quid niſi monſtra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quod Parthenopæus, &
Quid tibi dormitor proderit Endymiõ? (Atys
Exutusúe puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana iuuant miſeræ ludibria chartæ?
Hoc lege, quod poſsis dicere iure, Meum eſt.
Non hîc Centauros, non Gorgonas, Arpyasque
Inuenies: hominem pagina noſtra ſapit.
Sed non uis, Mamurra, tuos cognoſcere mores,
Nec te ſcire: legas ethia Callimachi.

IN maledicum poëtam. 5

Quiſquis ſtolæue, purpuræue contemptor,
Quos colere debet, læſit impio verſu:
Pontes per vrbis erret exul, & cliuos,
Interque raucos vltimus rogatores

Oret

Oret caninas panis improbi buccas:
Illi december longus, & madens bruma,
Clauſuſque fornix triſte frigus extendat:
Vocet beatos, clamitetque fœlices,
Orciniana qui feruntur in ſponda:
Et, cùm ſupremæ fila venerint horæ,
Dieſque tardus, ſentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aues panno:
Nec finiantur morte ſupplicis pœnæ,
Sed modò ſeueri ſectus Aeaci loris,
Nunc inquieti monte Siſyphi preſſus,
Nunc inter vndas garruli ſenis ſiccus
Delaſſet omnes fabulas poëtarum:
Et cùm fateri Furia iuſſerit verum,
Prodente clamet conſcientia, Scripſi.

DE aduentu Cæſaris, 6

Fœlices, quibus vrna dedit ſpectare coruſcum
Solibus Arctois, ſyderibuſque ducem.
Quando erit ille dies, quo campus, et arbor, et omnis
Lucebit Latia culta feneſtra nuru?
Quando moræ dulces, longuſque à Cæſare puluis
Totaque Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis; & populi vox erit vna, Venit?

AD Rhenum. 7

Nympharum pater, amniumque Rhene,
Quicunque Othryſias bibunt pruinas,
Sic ſemper liquidis fruaris vndis:

Nec te Barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci:
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas vtraque ripa:
Traianum populis ſuis, & vrbi
Tybris te dominus rogat, remittas.

DE ſe. 8

Vndenis pedibusque ſyllabisque,
Et multo ſale, nec tamen proteruo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis, quid inuidetis?
Non ſum Andremone notior Caballo.

IN Paulum. 9

Cùm tu laurigeris annum qui faſcibus intras,
Manè ſalutator limina mille teras:
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paule, relinquis
Qui de plebe Numæ, denſáque turba ſumus?
Qui me reſpiciat, dominum, regemque vocabo?
Hoc tu, ſed quanto blandius, ipſe facis.
Lecticam, cellamque ſequar? nec ferre recuſo:
Per medium pugnas ſed prior ire lutum.
Sæpius aſſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
Diuiſit noſtras purpura veſtra togas.

IN Calliodorum. 10

Nil aliud loqueris, quàm Theſea, Perithoumque
Teque putas Piladi, Calliodore, parem.
Diſp-

Diſperéam, ſi tu Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut porcos paſcere Perithoi.
Donaui tamen, inquis, amico millia quinque:
Et lotam, vt multum, terque, quaterque togam:
Quid quòd, nil vnquam Pyladi donauit Oreſtes?
Qui donat, quamuis plurima, plura negat.

AD Domitianum. 11

Aemyliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaëthontæi qui petis arua Padi:
Ne viuam, niſi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licet ſine te ſit mihi nulla dies.
Sed deſiderium tanti eſt, vt meſſe vel vna
Vrbano releues colla peruſta iugo.
I precor, & totos auida cute combibe ſoles.
Quàm formoſus eris, dum peregrinus eris?
Et venies albis non agnoſcendus amicis,
Libabitque tuas pallida turba genas.
Sed, via quem dederit, rapiet citò Roma colorem,
Niliaco redeas tu licet ore niger.

AD Tuccam. 12

Cùm cathedralitios portet tibi rheda miniſtros,
Et Libys in longo puluere ſudet eques,
Strataque non vnas cingant triclinia Baias,
Et Thetis vnguento palleat vncta tuo,
Candida Setini rumpant cryſtalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore alius:
Vrere non ceſſant miſerum ſuſpiria pectus.
Vis dicam, malè ſit cur tibi, Tucca? bene eſt.

IN Criſpum. 13

Cedere de noſtris nulli te dicis amicis.
Sed, ſit vt hoc verum, quid, rogo, Criſpe, facis?
Mutua cùm peterem ſeſtertia quinque, negaſti:
Non caperet nummos cùm grauis arca tuos.
Quando fabæ nobis modium, farrisque dediſti?
Cùm tua Niliacus rura colonus aret?
Quando breuis gelidæ miſſa eſt toga tempore brumæ?
Argenti quando miſſa ſelibra mihi eſt?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quàm quòd me crebrò ludere, Criſpe, ſoles.

DE Apro. 14

Dotatæ vxori cor arundine fixit acuta.
Sed, dum ludit Aper, ludere nouit Aper.

IN Caium. 15

Si donare vocas promittere, nec dare, Cai:
Vincam te donis, muneribusque meis.
Accipe Callaicis quicquid fodit Aſtur in aruis,
Aurea quicquid habet diuitis vnda Tagi,
Quicquid Erythræa niger inuenit Indus in alga,
Quicquid & in nidis vnica ſeruat auis,
Quicquid Agenoreo Tyros improba cogit aheno:
Quicquid habent omnes, accipe, quomodo das.

DE Macro, ad Muſam. 16

Saturnalitio Macrum fraudare tributo
Fruſtra, Muſa, cupis: non licet, ipſe petit.
Solenneisque iocos, nec triſtia carmina poſcit:
Et queritur nugas obticuiſſe meas.

Men-

Menſorum longis ſed nunc vacat ipſe libellis:
Appia, quid facies, ſi leget iſta Macer?

DE Mario. 17

Nec vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec ſpondet, nec vult credere: ſed nec habet.
Turba tamen non deeſt, ſterilem quæ curet amicum.
Heu quàm perfatuæ ſunt tibi, Roma, togæ.

Mittit librum ſuum ad Plinium. 18

Nec doctum ſatis, & parum ſeuerum,
Sed non ruſticulum nimis libellum
Facundo mea Plinio Thalia
I, perfer: breuis eſt labor. peractæ
Illic Orphea protinus videbis
Altum vincere tramitem Saburræ,
Vdi vertice lubricum theatri,
Miranteisque feras, auemque regis,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti:
Illic parua tui domus Pedonis
Cælata eſt aquilæ minore penna.
Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria ianuam, videto.
Totos dat tetricæ dies Mineruæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum
Hoc, quod ſecula, poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas.
Hæc hora eſt tua, dum furit Lyæus,
Cùm regnat roſa, cùm madent capilli.

Tunc me vel rigidi legant Catones.

AD Manium. 19

Ducit ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,
Pendula quòd patriæ viſere tecta libet:
Tu mihi ſimplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitia,
Tu facis, in terris quo non eſt alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel ſicci Getula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hoſpes amare caſas.
Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt:
In quocunque loco Roma duobus erit.

AD Sextum. 20

Scribere te, quæ vix intelligat ipſe Modeſtus,
Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, iuuat?
Non lectore tuis opus eſt, ſed Apolline libris:
Iudice te, maior Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: ſanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & ſine grammaticis.

DE M. Antonio. 21

Iam numerat placido fœlix Antonius æuo
Quindecies actas primus olympiadas:
Præteritosque dies, & tutos reſpicit annos:
Nec metuit Lethes iam propioris aquas.
Nulla recordanti lux eſt ingrata, grauisque:
Nulla fuit, cuius non meminiſſe velit.
Ampliat ætatis ſpatium ſibi vir bonus: hoc eſt
Viuere bis, vita poſſe priore frui.

AD Calendas Martias. 22

Natales mihi, Martiæ Calendæ,
Lux formoſior omnibus Calendis,
Qua mittunt mihi munus hinc, & inde
Quinquageſima liba, ſeptimamque:
Veſtris addimus hanc focis acerram.
His vos, ſi tamen expedit roganti,
Annos addite ter precor nouenos:
Vt nondum nimia piger ſenecta,
Sed vitæ tribus aureis peractis
Lucos Elyſiæ petam puellæ:
Poſt hæc tempora, nec diem rogabo.

DE Mutio 23

In matutina nuper ſpectatus arena
Mutius, impoſuit qui ſua membra focis,
Si patiens, fortiſque tibi, duruſque videtur:
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cùm dicatur tunica præſente moleſta,
Vre manum: plus eſt dicere, non facio.

DE Varo. 24

Vare Parethonias, Latias modò rite per vrbes
Nobilis, & centum dux memorande viris,
At nunc Auſonio fruſtra promiſſa Quirino
Hoſpita Lagæi littoris vmbra iaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mœſtis addere thura rogis:
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
Nunquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

AD

AD Diodorum. 25

Natali, Diodore, tuo conuiua Senatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur ſportula nummos,
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

AD Ianum. 26

Annorum, nitidique ſator pulcherrime mundi:
Publica quem primum vota, preceſque canunt:
Peruius exiguos habitabas antè penates,
Plurima quà medium Roma terebat iter.
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis,
Et fora tot numeras, Iane, quot ora geris.
At te ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

DE Littore Formiano. 27

O temperatæ dulce Formiæ littus,
Vos, cùm ſeueri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tybur vxoris,
Nec Thuſculanos, Algidoſue ſeceſſus,
Præneſte nec ſic, Antiumue miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſue Caieta
Deſiderantur, nec Marica, nec Lyris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hîc ſumma leni ſtringitur Thetis vento.
Nec languet æquor: viua ſed quies ponti
Pictam Phaſelon adiuuante fert aura.

Sicut puellæ non amantis æſtatem
Multa ſalubre purpura venit frigus,
Nec ſeta longo quærit in mari prædam,
Sed à cubiculo, lectuloque iactatam
Spectatus altè lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Aeoli regnum,
Ridens procellas tuta de ſua menſa
Piſcina, rhombum paſcit, & lupos vernas.
Natat ad magiſtrum delicata murena.
Nomenculator mugilem citat notum:
Et adeſſe iuſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando, Roma, permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotioſis rebus vrbis hærenti?
O vinitores, villicique fœlices;
Dominis parantur iſta, ſeruiunt vobis.

IN Calliodorum. 28

Addixti ſeruum nummis here mille ducentis:
Vt bene cœnares, Calliodore, ſemel.
Nec bene cœnaſti. mullus tibi quattuor emptus
Librarum, cœnæ pompa, caputque fuit.
Exclamare libet, Non eſt hoc, improbe, non eſt
Piſcis, homo eſt: hominem, Calliodore, voras.

DE imagine M. Antonij. 29

Hæc mihi, quæ colitur violis pictura, roſisque,
Quos referat vultus, Cæciliane, rogas?
Talis erat Marcus medijs Antonius annis;
Primus in hoc iuuenem ſe videt ore ſenex.

Ars

Ars vtinam mores, animumque effingere poſſes:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

AD Numacium Gallum. 30

Simplicior priſcis, Numaci Galle, Sabinis,
Cecropium ſuperas qui bonitate ſenem:
Sic tibi cum ſoceri claros retinere penates
Perpetua natæ det face caſta Venus:
Vt tu, ſi viridi tinctos erugine verſus
Forte malus liuor dixerit eſſe meos,
Vt facis, à nobis abigas: nec ſcribere quenquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc ſeruare modum noſtri nouere libelli,
Parcere perſonis, dicere de vitijs.

AD Traianum. 31

Dij tibi dent quicquid, princeps Traiane, mereris:
Et rata perpetuo, quæ tribuêre, velint:
Qui ſua reſtituis ſpoliato iura patrono,
Libertis exul non erit ille ſuis.
Dignus es, vt poßis totum ſeruare clientem:
Vt liceat, tantùm vera probare potes.

DE Sulpitia. 32

Omnes Sulpitiam legant puellæ,
Vni quæ cupiunt viro placere:
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos aſſerit furorem,
Diri prandia nec refert Thyeſtæ,
Scyllam, Biblida nec fuiſſe credit:

Sed

Sed caſtos docet, & pios amores,
Luſus, delitias, facetiasque.
Cuius carmina qui bene æſtimarit,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.
Tales Aegeriæ iocos fuiſſe
Vdo crediderim Numæ ſub antro,
Hac condiſcipula, vel hac magiſtra
Eſſes doctior, & pudica Sappho:
Sed tecum pariter, ſimulque viſam
Durus Sulpitiam Phaon amaret.
Fruſtra. nanque ea nec Tonantis vxor,
Non Bacchi, nec Appollinis puella
Erepto ſibi viueret Caleno.

IN Munnam. 33

Improba Maſsiliæ quicquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quiſquis ab igne cadus,
A te, Munna, venit. miſeris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica ſæua vias.
Nec facili pretio, ſed quo contenta falerni
Teſta ſit, aut cellis Setia chara ſuis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc, puto, cauſa tibi eſt, ne tua vina bibas.

AD Maternum. 34

Iuris, & æquarum cultor ſanctiſsime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum,
Municipi, Materne, tuo, veterique ſodali
Callaicum mandas ſi quid ad Oceanum,
An Laurentino turpes in littore ranas,

Et

Et ſatius tenues ducere credis acos?
Ad ſua captiuum quàm ſaxa remittere mullum,
Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuam ſumma cœnare pelorida menſa,
Quosq́ue tegit leui cortice concha breuis.
Oſtrea Baianis quàm non liuentia teſtis,
Quæ domino pueri non prohibente vorent?
Hic olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitq́ue tuos ſordida præda canes.
Illic piſcoſo modò vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit ſporta piſcator inani.
Venator capta matre ſuperbus adeſt.
Omnis ab vrbano venit ad mare cœna macello,
Callaicum mandas ſiquid ad Oceanum.

AD Calenum. 35

O molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpitia tua iugales
Indulſit Deus, & peregit annos.
O nox omnis, & hora, quæ notata eſt
Charis littoris Indici lapillis.
Vixiſti tribus, ô Calene, luſtris.
Aetas hæc tibi tota computatur,
Et ſolos numeras dies mariti,
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel vnam:
Malles, quàm Pyliam quater ſenectam.

IN Lesbiam. 36

Conſule te Bruto quid iuras, Lesbia, natam?
Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numa.
Sic quoque mentiris: nanque, vt tua ſecula narrant,
Ficta Promethæo diceris eſſe luto.

IN Proculeiam. 37

Menſe nouo Iani veterem, Proculeia, maritum
Deſeris: atque iubes, res ſibi habere ſuas.
Quid, rogo, quid factũ eſt? ſubiti quæ cauſa doloris?
Nil mihi reſpondes? dicam ego, prætor erat.
Conſtatura fuit Megalenſis purpura centum
Millibus, vt nimium munera parca dares:
Et populare ſacrum bis millia dena tuliſſet.
Diſsidium non eſt hoc, Proculeia: lucrum eſt.

IN Philerotem. 38

Septima iam, Phileros, tibi conditur vxor in agro.
Plus nulli, Phileros, quàm tibi, reddit ager.

AD Q. Ouidium. 39

Quinte Calidomos Ouidi viſure Britannos,
Et viridem Thetyn, Oceanumque patrem:
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
Otia? nec retinent rusque, focusque ſenem?
Gaudia tu differs: at non & ſtamina differt
Atropos, atque omnis ſcribitur hora tibi.
Præſtiteris charo, quis non hoc laudet, amico,
Vt potior vita ſit tibi ſancta fides.
Sed reddare tuis tandem manſure Sabinis:
Teque tuas numeres inter amicitias.

IN

IN delicatum lectorem. 40

Si quid lene mei dicunt, & dulce libelli:
Si quid honorificum pagina blanda ſonat:
Hoc tu pingue putas, & coſtam rodere mauis;
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
Vaticana bibas, ſi delectaris aceto:
Non facit ad ſtomachum noſtra lagœna tuum.

IN Mathonem. 41

Omnia vis bellè, Matho, dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrum: dic aliquando malè.

AD ſeipſum. 42

Vitam quæ faciunt beatiorem
Iucundiſsime Martialis, hæc ſunt:
Res non parta labore, ſed relicta,
Non ingratus ager, focus perennis,
Lis nunquam, toga rara, mens quieta,
Vires ingenuæ, ſalubre corpus,
Prudens ſimplicitas, pares amici,
Conuictus facilis, ſine arte menſa:
Nox non ebria, ſed ſoluta curis:
Non triſtis torus, àttamen pudicus:
Somnus, qui faciat breues tenebras:
Quod ſis, eſſe velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Parat conuiuium. 43

Nunciat octauam Phariæ ſua turba iuuencæ:
Et pilata redit iamque, ſubitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
Ha-

Halat, & immodico ſexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce venitis?
Septem ſigma capit, ſex ſumus, adde Lupum.
Exoneratucas ventrem mihi villica maluas
Attulit: & varias, quas habet hortus, opes.
In quibus eſt lactuca ſedens, & ſectile porrum,
Nec deeſt ructatrix menta, apiique comæ.
Secta coronabunt rutatos oua lacertos,
Et madidum thynni de ſale ſumen erit.
Paruus onyx vna ponetur cœnula menſa,
Hœdus inhumani raptus ab ore lupi.
Et, quæ non egeant ferro ſtructoris, ofellæ,
Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœnisque tribus iam perna ſuperſtes
Addetur, ſaturis mitia poma dabo,
De Nomentana vinum ſine fece lagœna,
Quæ bis Frontino conſule prima fuit.
Accedent ſine felle ioci, nec mane timenda
Libertas, & nil, quod tacuiſſe velis.
De Praſino conuiua meus, Venetoque loquetur:
Nec facient quenquam pocula noſtra reum.

IN Cottam. 44

Cùm potes amethiſtinos trientes,
Et nigro madeas Opimiano:
Propinas modò conditum Sabinum,
Et dicis mihi Cotta, Vis in auro?
Quiſquam plumbea vina vult in auro?

DE Scorpo. 45

Frangat Idumæas triſtis victoria palmas:
Plange fauor ſeua pectora nuda manu.
Mutet honor cultus, & iniquis munera flammis:
Mitte coronatas gloria mœſta comas.
Heu facinus, prima fraudatus, Scorpe, iuuenta
Occidis: & nigros tam citò iungis equos.
Curribus illa tuis ſemper properata, breuiſque
Cur fuit, & vitæ tam prope meta tuæ?

AD Fauſtinum. 46

Sydera iam Tyrius Phryxæi reſpicit agni
Taurus, & alternum Caſtora fugit hyems.
Ridet ager, veſtitur humus, veſtitur & arbos:
Iſmarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Fauſtine, dies, qualem tibi Roma Rauennam
Abſtulit? ô ſoles, ô tunicata quies.
O Nemus, ô fontes, ſolidumque madentis arena
Littus. & æquoreis ſplendidus Anxur aquis.
Et non vnius ſpectator lectulus vndæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris.
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora iuncta quater:
Nec capitolini ſummum penetrale Tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa ſuo.
Dicere te laſſum quoties ego credo Quirino?
Quæ tua sũt, tibi habe: quæ mea, redde mihi.

Epitaphum Scorpi. 47

Ille ego ſum Scorpus, clamoſi gloria Circi,

Plauſus Roma tui, delitiæque breues:
Inuida quem Lacheſis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit eſſe ſenem.

IN Olum. 48

Menſas, Ole, bonas ponis: ſed ponis opertas.
Ridiculum eſt. poſſum ſic ego habere bonas.

IN Gallum. 49

Totis, Galle, iubes tibi me ſeruire diebus:
Et per Auentinum ter, quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Caſellius ægrum,
Infeſtos oculis vris, Higine, pilos.
Non ſecat, & tollit ſtillantem Fannius vuam.
Triſtitia ſaxorum ſtigmata delet Heros.
Enterocelarum fertur Podalyrius Hermes,
Qui ſanet ruptos, dic mihi, Galle, quis eſt?

AD Sextum. 50

Argenti libram mittebas, facta ſelibra eſt,
Sed piperis: tanti non emo, Sexte, piper.

AD Frontinum. 51

Anxuris æquorei placidos, Frontine, receſſus,
Et propius Baias, littoreamque domum:
Et quod inhumanæ cancro feruente cicadæ
Non nouere nemus, flumineosque lacus:
Dum colui, doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas: nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus eſt, iactamur in alto
Vrbis: & in ſterili vita labore perit.
Dura ſuburbani dum iugera paſcimus agri,

Vicinoſque tibi, ſancte Quirine, lares.
Sed non ſolus amat, qui nocte, dieque frequentat
Limina, nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi muſarum ſacra, per omnes
Iuro deos, & non officioſus amo.

IN delicatum lectorem. 52

Conſumpta eſt vno ſi lemmate pagina, tranſis:
Et breuiora tibi, non meliora placent.
Diues, & ex omni poſita eſt inſtructa macello
Cœna tibi, ſed te mattya ſola iuuant.
Non opus eſt nobis nimium lectore guloſo.
Hunc volo, qui fiat non ſine pane ſatur.

DE Munna. 53

Iura trium petijt à Cæſare diſcipulorum,
Aſſuetus ſemper Munna docere duos.

Epitaphium Herotionis. 54

Hic feſtinata requieſcit Herotion vmbra,
Crimine quam fati ſexta peremit hyems.
Quiſquis eris noſtri poſt me regnator agelli,
Manibus exiguis annua iuſta dato:
Sic lare perpetuo, ſic turba ſoſpite ſolus
Flebilis in terra ſit lapis iſte tua.

AD magiſtrum ludi.

Ludi magiſter, parce ſimplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati;
Et delicatæ diligat chorus menſæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Maiore quiſquam circulo coronetur.

Albæ

Albæ leone flammeo calent luces,
Toſtamque feruens Iulius coquit meſſem,
Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulauit Marſyas Celenæus,
Ferulæque triſtes, ſceptra pædagogorum
Ceſſent, & idus dormiant in Octobris.
Aeſtate pueri ſi valent, ſatis diſcunt.

Epitaphium nobilis matronæ. 56

Marmora parua quidem, ſed non ceſſura, viator,
Mauſolei ſaxis, pyramidumque leges.
Bis mea Romano ſpectata eſt vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Iuno puellas:
Clauſerunt omnes lumina noſtra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara: fuitque
Vna pudicitiæ copula nota meæ.

IN Carmenionem. 57

Cùm te municipem Corinthiorum
Iactes, Carmenion, negante nullo:
Cur frater tibi dicor ex Iberis,
Et Celtis genitus, Tagique ciuis?
An vultu ſimiles videmur eſſe?
Tu flexa nitidus coma vagaris:
Hiſpanis ego contumax capillis:
Læuis dropace tu quotidiano:
Hirſutis ego cruribus, geniſque.
Os blæſum tibi, debiliſque lingua eſt:
Nobis filia fortius loquetur.

Tam diſpar aquilæ columba non eſt,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare deſine, me vocare fratrem:
Ne te, Carmenion, vocem ſororem.

Epitaphium vetulæ. 58

Pyrrhæ filia, Neſtoris nouerca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laertes auiam ſenex vocauit,
Nutricem Priamus, ſocrum Thyeſtes,
Iam cornicibus omnibus ſuperſtes,
Hoc tandem ſita dormit in ſepulchro
Caluo Plotia cum Melanthione.

DE Polla. 59

Cõſilium das, Polla, viro, non accipis ipſa:
Hoc eſt vxorẽm ducere, Polla, virum.

AD Potitum. 60

Quòd mihi vix vnus toto liber exeat anno:
Deſidiæ tibi ſum, docte Potite, reus.
Iuſtius at quanto mirere, quòd exeat vnus:
Labantur toti cùm mihi ſæpe dies?
Nunc reſalutanteis video nocturnus amicos:
Gratulor & multis, nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam ſignat mea gemma Dianam,
Nunc me prima ſibi, nunc ſibi quinta rapit.
Nunc conſul, prætorue tenet, reducesque choreæ:
Auditur toto ſæpe poëta die,
Sed nec cauſidico poſsis impunè negare:
Nec ſi te rhetor, grammaticusue rogent.

Balnea

Balnea poſt decimam laſſo, centumque petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

DE Rabirio. 61

Quiſquis læta tuis, & ſera parentibus optas
Fata, breuem titulum marmoris huius ama.
Condidit hac charas tellure Rabirius vmbras:
Nulli ſorte iacent candidiore ſenes.
Bis ſex luſtra tori, nox mitis, & vltima clauſit.
Arſerunt vno funera bina rogo.
Hos tamen, vt primis raptos ſibi quærit in annis:
Improbius nihil his fletibus eſſe poteſt.

Adulatorium. 62

Fruſtra blanditiæ venitis ad me
Attritis miſerabiles labellis,
Dicturus dominum, deumque non ſum,
Iam non eſt locus hac in vrbe vobis:
Ad Parthos procul ite pileatos:
Et turpes, humileſque, ſupplicesque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus, ſed imperator,
Sed iuſtiſſimus omnium ſanator:
Per quem de Stygia domo reducta eſt
Siccis ruſtica Veritas capillis.
Hoc ſub principe, ſi ſapis, caueto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

AD Marcum, 63

Littera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſeuera togæ:

Qua non Fabricius, ſed vellet Apitius vti,
Vellet Mecœnas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis, alio mittente, fuiſſet.
Non quacunque manu victima cæſa litat.
A te miſſa, venit: poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum: poteram nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſo
Officium docti, iudiciumque viri.

AD Romam. 64

Iam parce laſſo, Roma, gratulatori:
Laſſo clienti: quamdiu ſalutator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto:
Cùm Scorpus vna quindecim graues hora
Feruentis auri victor afferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum?
Quid enim merentur: Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce cliui ſpectat vua Setini.
Quid concupiſcam, quæris ergo? dormire.

DE Meuio. 65

Hoc, Fortuna, tibi videtur æquum?
Ciuis non Syriæue, Parthiæue,
Nec de Cappadocis eques catastis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Iucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus vtraque (cuius vnum eſt,

Sed magnum vitium, quòd eſt poëta)
Pullo Meuius alget in cucullo,
Cocco mulio fulget Incitatus?

DE *Caro medico.* 66

Nequius à Caro nihil unquã, Maxime, factũ eſt:
Quàm quòd febre perit, fecit & ille nefas.
Sæua nocens febris ſaltem quartana fuiſſet,
Seruari medico debuit illa ſuo.

A D *Macrum.* 67

Ibis littoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti:
Et ſecum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit poteſtas.
Fœlix aurifera colone terra,
Rectorem vacuo ſinu remittes:
Optabiſque moras, & exeuntem
Vdo Dalmata gaudio ſequeris.
Nos Celtas Macer, & truces Iberos
Cum deſiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illic
Piſcoſi calamo Tagi notata,
Macrum pagina noſtra nominabit.
Sic inter veteres legar poëtas,
Nec multos mihi præferas priores,
Vno ſed tibi ſim minor Catullo.

DE *Torquato, et Otacilio.* 68

Ad lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
Ad quartum breue rus emit Otacilius.

Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Extruxit: cucumam fecit Otacilius.
Diſpoſuit daphnona ſuo Torquatus in agro.
Caſtaneas centum ſeuit Otacilius.
Conſul Torquatus: vici fuit ille magiſter,
Nec minor in tanto viſus honore ſibi.
Grandis vt exiguam bos ranam ruperat olim:
Sic, puto, torquatus rumpet Otacilium.

DE Erote. 69

Plorat Eros, quoties maculoſæ pocula myrrhæ
Inſpicit, aut lances, nobiliusúe citrum:
Et gemitus imo promit de pectore: quòd non
Tota miſer cœnat ſepta, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, ſed lumine ſicco?
Pars maior lacrymas ridet, & intus habet.

AD Gallum. 70

Si quid noſtra tuis adicit vexatio rebus:
Manè, vel à media nocte togatus ero:
Stridentesque feram flatus aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque niues.
Sed ſi non fias quadrante beatior vno,
Per gemitus noſtros, ingenuasque cruces:
Parce precor laſſo, vanosque remitte labores,
Qui tibi non proſunt, & mihi, Galle, nocent.

AD Marinum. 71

Iar[illegible]s colligis hinc, & hinc capillos:
Et latum nitidæ, Marine, caluæ
Campum temporibus tegis comatis.

Sed

Sed moti redeunt iubente vento,
Redduntúrque ſibi: caputque nudum
Cirris grandibus hinc, & inde cingunt,
Inter Splendophorum, Teleſphorumque
Cidæ ſtare putabis Halmyroten.
Vis te ſimplicius ſenem fateri?
Vt tandem videaris vnus eſſe:
Tonſor iam reliquos metat capillos.
Caluo turpius eſt nihil comato.

DE Afro. 72

Miraris, quare dormitum non eat Afer?
Ille ſtudet; cum quo, Cæciliane, vides.

DE Ladonte nauta. 73

Iam ſenior Ladon, Tyberinæ nauta carinæ,
Proxima dilectis rura parauit aquis.
Quæ cùm ſæpe vagus premeret torrentibus vndis
Tybris. & hyberno rumperet arua lacu:
Emeritam puppim, ripa quæ ſtabat in alta,
Impleuit ſaxis, oppoſuitque vadis.
Sic nimias auertit aquas. quis credere poſſet?
Auxilium domino merſa carina tulit.

DE natali Reſtituti. 74

Octobres, age, ſentiat calendas
Facundi pia Roma Reſtituti.
Linguis, omnibus & fauete votis:
Natalem colimus, tacete lites.
Abſit cæreus aridi clientis:
Et vani triplices, breuesque mappæ,

Ex-

Expectent gelidi iocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas:
Pugnorum reus, ebriæque noctis
Cœnatoria mittat aduocato.
Mirator veterum ſenex auorum
Donet Phidiaci toreuma cæli.
Venator leporem, colonus hœdum,
Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque: quid poetam
Miſſurum tibi, Reſtitute, credis?

AD Cottam. 75

Omnes perſequeris prætorum, Cotta, locellos:
Accipis & ceras, officioſus homo es.

DE ſtatua Iunonis, ad Polycletū. 76

Iuno labor, Polyclete, tuus, & gloria fœlix,
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus,
Ore nitet tanto, quanto ſuperaſſet in Ida
Iudice conuictas non dubitante deas.
Iunonem, Polyclete, ſuam niſi frater amaret:
Iunonem poterat frater amare tuam.

IN Ligellam. 77

Quid vellis vetulum Ligella vultum?
Quid buſti cineres tui laceſsis?
Tales munditiæ decent puellas:
Nam tu iam nec anus potes videri,
Iſtud, crede mihi, Ligella, bellè

Non

Non mater facit Hectoris, ſed vxor.
Erras, ſi tibi vultus hic videtur,
Ad quem lux ſua pertinere deſit.
Quare, ſi pudor eſt, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

AD Marium. 78

Mari quietæ cultor, & comes vitæ,
Quo ciue priſca gloriatur Atina,
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et ſemidocta villici manu ſtructas
Tonantis aras, horridique Syluani,
Quas tinxit agni ſæpe ſanguis, & hœdi;
Dominamque ſancti virginem deam templi,
Et quem ſororis hoſpitem vides caſtæ
Martem mearum principem calendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
Hoc omne agelli mite paruuli numen
Seu tu cruore, ſiue thure placabis:
Vbicunque noſter Martialis eſt, dices,
Hac ecce mecum dextera litat vobis
Abſens ſacerdos: vos putate præſentem:
Et date duobus, quicquis alter optarit.

AD Clementem 79

Si prior Euganeas, Clemens, Heliconis in oras,
Pictaque pampineis videris arua iugis:
Perfer Ateſtinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpurea ſed modo ſuta toga.

Vt roſa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic noua, nec mento ſordida, charta iuuat.

Munuſculum Pomorum. 80

Non mea Maßylus ſeruat pomaria ſerpens,
Regius Alcinoi nec mihi ſeruit ager:
Sed Nomentana ſecurus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, media quæ ſunt mihi nata Suburra,
Mittimus, autumni cærea poma mei.

AD Auitum. 81

Sæpe loquar nimium gentes quòd, Auite, remotas:
Miraris, Latia factus in vrbe ſenex:
Auriferumque Tagū ſitiam, patriumque Salonem,
Et repetam ſaturæ ſordida rura caſæ.
Illa placet tellus, in qua res parua beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Paſcitur hîc, ibi paſcit ager: tepet igne maligno
Hîc focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hîc pretioſa fames, conturbatorque macellus,
Menſa ibi diuitijs ruris operta ſui.
Quattuor hîc æſtate togæ, pluresue teruntur,
Autumnis ibi me quattuor vna tegit.
I, cole nunc reges: quicquid non præſtat amicus,
Cùm præſtare tibi poßit, Auite, locus.

DE Numa. 82

Dum leuis arſura ſtruitur libithyna papyro:
Dum myrrham, & caſiam flebilis vxor emit:
Iam ſcrobe, iam lecto, iam pollinctore parato:
Ha-

Hæredem ſcripſit me Numa, conualuit.

DE figura Socratis. 83

Si Romana forent hæc Socratis ora: fuiſſent,
Iulius in ſatyris qualia Ruffus habet.

IN commiſcẽtem verſus operi ſuo. 84

Quid, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum litigante quid tibi miſer libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, fruſtra crure ligneo curres.

DE Capitolino. 85

Elyſio redeat ſi forte remiſſus ab agro
Ille ſuo fœlix Cæſare Galba vetus:
Qui Capitolinum pariter, Galbamque iocantes
Audierit: dicet, ruſtice Galba, tace.

AD Bilbilitanos. 86

Municipes, auguſta mihi quos Bilbilis agri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis:
Ecquid læta iuuat veſtri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaque veſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo,
Meque velit dici non minus illa ſuum.
Quattuor acceſſit trigeſima meßibus æſtas,
Vt ſine me Cereri ruſtica liba datis.
Mœnia dũ colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutauere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida ſi mente, venimus:

Aſpera

Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

A D Librum. 87

I noſtro comes, i libelle Flauo
Longum per mare ſed fauentis vndæ:
Et curſu facili, tuisque ventis
Hiſpanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.
Quid mandem tibi, quæris? vt ſodales
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi, quattuorque viſos
Ipſa protinus à via ſalutes:
Et noſtrum admoneas ſubinde Flauum,
Iucundos mihi, nec laborioſos
Seceſſus ſpatio paret ſalubri.
Qui pigrum faciant tuum parentem,
Hæc ſunt, iam tumidus vocat magiſter,
Caſtigatque moras, & aura portum
Laxauit melior: vale libelle.
Nauem, ſcis puto, non moratur vnus.

M. V A L.

EPIGRAMMATON
LIBER XI.

1

QVO tu, quò liber ocioſe tendis,
Cultus ſyndone non quotidiana?
Nũquid Partheniũ videre tẽtas?
Vadas, & redeas irreuolutus.
Libros non legit ille, ſed libellos:
Nec muſis vacat, aut ſuis vacaret.
Ecquid te ſatis æſtimas beatum,
Contingunt tibi ſi manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otioſiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus leuis carinæ.
Sunt illic duo tresúe, qui reuoluant
Noſtrarum tineas ineptiarum.
Sed cùm ſponſio, fabulæq́ue laſſæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

AD Lectores. 2

Triſte ſupercilium, duriq́ue ſeuera Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricij,
Et perſonati faſtus, & regula morum,
Quicquid & in ludis non ſumus: ite foras.
Clamant ecce mei, iò Saturnalia, verſus:

Et licet, & ſub te præſide, Nerua, licet.

AD Eoſdem. 3

Lectores tetrici ſalebroſum ediſcite Sanctram.
Nil mihi vobiſcum eſt, iſte liber meus eſt.

DE ſuis libellis. 4

Non vrbana mea tantùm Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus iſta damus:
Sed meus in Geticis ad Martia ſigna pruinis
A rigido teritur Centurione liber.
Dicitur & noſtros cantare Britannia verſus.
Quid prodeſt? neſcit ſacculus iſta meus.
At quàm victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria prælia flare tuba?
Cùm pia reddiderint Auguſtum numina terris,
Et Mecœnatem ſi mihi Roma daret.

Precatur Deos pro Nerua Traiano. 5

Sacra, Laresque Phrygũ, quos Troiæ maluit hæres,
Quàm rapere arſuras Laomedontis opes:
Scriptus es æterno nunc primùm Iuppiter auro,
Et ſoror & ſummi filia tota patris:
Et qui purpureis iam tertia nomina faſtis
Iane, refers Neruæ, vos precor ore pio;
Hunc omnes ſeruate ducem, ſeruate ſenatum.
Moribus hic uiuat principis, ille ſuis.

IN laudem Neruæ Traiani. 6

Tanta tibi eſt recti reuerentia, Cæſar, & æqui:
Quanta Numæ fuerat: ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores:

Et

Et cùm tot Crœſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres:
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te volet inuictus pro libertate Camillus:
Aurum Fabricius te tribuente volet.
Te duce, gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm poſiturus erit.
Et te, priuato cum Cæſare, Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis reuocatus Ditis ab vmbris
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

AD Romam, & Dindimum. 7

Vnctis falciferi ſenis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Verſu ludere non laborioſo
Permittis, puto, pileata Roma.
Riſiſti, licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quicquid venerit obuium, loquamur,
Moroſa ſine cogitatione.
Miſce dimidios puer trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Miſce, Dindime, ſed frequentiores.
Poſſum nil ego ſobrius: bibenti
Succurrunt mihi quindecim poëtæ.

DE ſtatua Memoris. 8

Clarus fronde Iouis, Romani fama cothurni
Spirat Apellæa redditus arte Memor.

DE Turno. 9

Contulit ad ſatyras ingentia pectora Turnus,
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

AD puerum ſuum. 10

Tolle puer calices, tepidique toreumata Nili:
Et mihi ſecura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonſo pura miniſtro:
Antiquus menſis reſtituatur honor.

IN Zoilum. 11

Ius tibi natorum vel ſeptem, Zoile, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

Epitaphium Paridis. 12

Quiſquis flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor,
Vrbis delitiæ, ſalesque Nili.
Ars, & gratia, luſus, & voluptas,
Romani decus, & dolor theatri,
Hoc ſunt condita, quo Paris, ſepulchro.

DE Colono. 13

Hæredes, nolite breuem ſepelire colonum.
Nam terra eſt illi quantulacunque grauis.

DE libro ſuo ad Apollinarem. 14

Sunt chartæ mihi, quas Catonis vxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ.
Hic totus volo rideat libellus,
Et ſit ſanctior omnibus libellis.
Nec vino madeat: nec erubeſcat,
Pingui ſordidus eſſe Coſmiano.

Nec

Nec verſus tamen eſſe tu memento
Saturnalitios, Apollinaris.
Mores nanque habet hic meus libellus.

Ad Sabinum. 15

Non omnis noſtri ridens eſt pagina libri:
Inuenies & quod, torue Sabine, legas.

IN Lupum. 16

Donaſti, Lupe, rus ſub vrbe nobis:
Sed rus eſt mihi maius in feneſtra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit vno,
Clauſæ cui folium roſæ corona eſt,
In quo non magis inuenitur herba,
Quàm coſti folium, piperúe crudum:
In quo nec cucumis iacere rectus,
Nec ſerpens habitare tota poſſit.
Erucam malè paſcit hortus vnam.
Conſumpto moritur culex ſalicto.
Et talpa eſt mihi foſſor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariſcæ
Ridere, aut violæ patere poſſunt.
Fines mus populatur, & colono,
Tanquam ſus Calydonius timetur;
Et ſublata volantis vngue Prognes
In nido ſeges eſt hirundinino:
Vix implet cocleam peracta meſſis:

Qua non Fabricius, ſed vellet Apitius uti,
Vellet Mecœnas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis, alio mittente, fuiſſet.
Non quacunque manu victima cæſa litat.
A te miſſa, venit: poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum: poteram non tuum amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſo
Officium docti, iudiciumque viri.

AD Romam. 64

Iam parce laſſo, Roma, gratulatori:
Laſſo clienti: quamdiu ſalutator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto:
Cùm Scorpus vna quindecim graues hora
Feruentis auri victor afferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum?
Quid enim merentur: Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus,
Nec quæ paludes delicata Pontinas
Ex arce cliui ſpectat vna Setini.
Quid concupiſcam, quæris ergo? dormire.

DE Meuio. 65

Hoc, Fortuna, tibi videtur æquum?
Ciuis non Syriæue, Parthiæue,
Nec de Cappadocis eques cataſtis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Iucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus vtraque (cuius vnum eſt,

Sed magnum vitium, quòd eſt poëta)
Pullo Meuius alget in cucullo,
Cocco mulio fulget Incitatus?

DE Caro, medico. 66

Nequius à Caro nihil vnquã, Maxime, factũ eſt:
Quàm quòd febre perit, fecit & ille nefas.
Sæua nocens febris ſaltem quartana fuiſſet,
Seruari medico debuit illa ſuo.

AD Macrym. 67

Ibis littoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti:
Et ſecum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit poteſtas.
Fœlix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo ſinu remittes:
Optabiſque moras, & exeuntem
Vdo Dalmata gaudio ſequeris.
Nos Celtas Macer, & truces Iberos
Cum deſiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illic
Piſcoſi calamo Tagi notata,
Macrum pagina noſtra nominabit.
Sic inter veteres legar poëtas,
Nec multos mihi præferas priores,
Vno ſed tibi ſim minor Catullo.

DE Torquato, et Otacilio. 68

Ad lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
Ad quartum breue rus emit Otacilius.

Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Extruxit: cucumam fecit Otacilius.
Diſpoſuit daphnona ſuo Torquatus in agro.
Caſtaneas centum ſeuit Otacilius.
Conſul Torquatus: vici fuit ille magiſter,
Nec minor in tanto viſus honore ſibi.
Grandis vt exiguam bos ranam ruperat olim:
Sic, puto, torquatus rumpet Otacilium.

DE Erote. 69

Plorat Eros, quoties maculoſæ pocula myrrhæ
Inſpicit, aut lances, nobiliusúe citrum.
Et gemitus imo promit de pectore: quòd non
Tota miſer cœnat ſepta, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, ſed lumine ſicco?
Pars maior lacrymas ridet, & intus habet.

AD Gallum. 70

Si quid noſtra tuis adicit vexatio rebus:
Manè, vel à media nocte togatus ero:
Stridentesque feram flatus aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque niues.
Sed ſi non fias quadrante beatior vno,
Per gemitus noſtros, ingenuasque cruces:
Parce precor laſſo, vanosque remitte labores,
Qui tibi non proſunt, & mihi, Galle, nocent.

AD Marinum. 71

Iar s colligis hinc, & hinc capillos:
Et latum nitidæ, Marine, caluæ
Campum temporibus tegis comatis.

Sed moti redeunt iubente vento,
Redduntúrque ſibi: caputque nudum
Cirris grandibus hinc, & inde cingunt,
Inter Splendophorum, Teleſphorumque
Cidæ ſtare putabis Halmyroten.
Vis te ſimplicius ſenem fateri?
Vt tandem videaris vnus eſſe:
Tonſor iam reliquos metat capillos.
Caluo turpius eſt nihil comato.

DE Afro. 72

Miraris, quare dormitum non eat Afer?
Ille ſtudet; cum quo, Cæciliane, vides.

DE Ladonte nauta. 73

Iam ſenior Ladon, Tyberinæ nauta carinæ,
Proxima dilectis rura parauit aquis.
Quæ cùm ſæpe vagus premeret torrentibus vndis
Tybris. & hyberno rumperet arua lacu:
Emeritam puppim, ripa quæ ſtabat in alta,
Impleuit ſaxis, oppoſuitque vadis.
Sic nimias auertit aquas. quis credere poſſet?
Auxilium domino merſa carina tulit.

DE natali Reſtituti. 74

Octobres, age, ſentiat calendas
Facundi pia Roma Reſtituti.
Linguis, omnibus & fauete votis:
Natalem colimus, tacete lites.
Abſit cæreus aridi clientis:
Et vani triplices, breueſque mappæ,

Ex-

Expectent gelidi iocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas:
Pugnorum reus, ebriæque noctis
Cœnatoria mittat aduocato.
Mirator veterum ſenex auorum
Donet Phidiaci toreuma cæli.
Venator leporem, colonus hœdum,
Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque: quid poetam
Miſſurum tibi, Reſtitute, credis?

AD Cottam. 75

Omnes perſequeris prætorum, Cotta, locellos:
Accipis & ceras, officioſus homo es.

DE ſtatua Iunonis, ad Polycletũ. 76

Iuno labor, Polyclete, tuus, & gloria fœlix,
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus,
Ore nitet tanto, quanto ſuperaſſet in Ida
Iudice conuictas non dubitante deas.
Iunonem, Polyclete, ſuam niſi frater amaret:
Iunonem poterat frater amare tuam.

IN Ligellam. 77

Quid vellis vetulum Ligella vultum?
Quid buſti cineres tui laceſſis?
Tales munditiæ decent puellas:
Nam tu iam nec anus potes videri,
Iſtud, crede mihi, Ligella, bellè

Non

Non mater facit Hectoris, ſed vxor.
Erras, ſi tibi vultus hic videtur,
Ad quem lux ſua pertinere deſit.
Quare, ſi pudor eſt, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

AD Marium. 78

Mari quietæ cultor, & comes vitæ,
Quo ciue priſca gloriatur Atina:
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, ilicesque Faunorum,
Et ſemidocta villici manu ſtructas
Tonantis aras, horridique Syluani,
Quas tinxit agni ſæpe ſanguis, & hœdi,
Dominamque ſancti virginem deam templi,
Et quem ſororis hoſpitem vides caſtæ
Martem mearum principem calendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
Hoc omne agelli mite paruuli numen
Seu tu cruore, ſiue thure placabis:
Vbicunque noſter Martialis eſt, dices,
Hac ecce mecum dextera litat vobis
Abſens ſacerdos: voputate præſentem:
Et date duobus, quicqus alter optarit.

AD Clementem. 79

Si prior Euganeas, Clemens, Heliconis in oras,
Pictaque pampineis videris arua iugis:
Perfer Ateſtinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpurea ſed modo ſuta toga.

Vt

Hæredem ſcripſit me Numa, conualuit.

DE figura Socratis. 83

Si Romana forent hæc Socratis ora: fuiſſent,
Iulius in ſatyris qualia Ruffus habet.

IN commiſcetem verſus operi ſuo. 84

Quid, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum litigante quid tibi miſer libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisque ſimiles facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, fruſtra crure ligneo curres.

DE Capitolino. 85

Elyſio redeat ſi forte remiſſus ab agro
Ille ſuo fœlix Cæſare Galba vetus:
Qui Capitolinum pariter, Galbamque iocantes
Audierit: dicet, ruſtice Galba, tace.

AD Bilbilitanos. 86

Municipes, auguſta mihi quos Bilbilis agri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis:
Ecquid læta iuuat veſtri vos gloria vatis?
Nam decus, & nomen, famaque veſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo,
Meque velit dici non minus illa ſuum.
Quattuor acceſſit trigeſima meſſibus æſtas,
Vt ſine me Cereri ruſtica liba datis.
Mœnia dũ colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutauere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placida ſi mente, venimus:

Aſpera

Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

AD Librum. 87

I noſtro comes, i libelle Flauo
Longum per mare ſed fauentis vndæ:
Et curſu facili, tuisque ventis
Hiſpanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.
Quid mandem tibi, quæris? vt ſodales
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi, quatuorque viſos
Ipſa protinus a via ſalutes:
Et noſtrum admoneas ſubinde Flauum,
Iucundos mihi, nec laborioſos
Seceſſus ſpatio paret ſalubri.
Qui pigrum faciant tuum parentem,
Hæc ſunt, iam tumidus vocat magiſter,
Caſtigatque moras, & aura portum
Laxauit melior: vale libelle.
Nauem, ſcis puto, non moratur vnus.

M. VAL.

EPIGRAMMATON
LIBER XI.

1

QVO tu, quò liber ocioſe tendis,
Cultus ſyndone non quotidiana?
Nũquid Partheniũ videre tẽtas?
Vadas, & redeas irreuolutus.
Libros non legit ille, ſed libellos:
Nec muſis vacat, aut ſuis vacaret.
Ecquid te ſatis æſtimas beatum,
Contingunt tibi ſi manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otioſiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus leuis carinæ.
Sunt illic duo tresue, qui reuoluant
Noſtrarum tineas ineptiarum.
Sed cùm ſponſio, fabulæque laſſæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

AD Lectores. 2

Triſte ſupercilium, duriq́ue ſeuera Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricij,
Et perſonati faſtus, & regula morum,
Quicquid & in ludis non ſumus: ite foras.
Clamant ecce mei, iò Saturnalia, verſus:

Et licet, & ſub te præſide, Nerua, licet.

AD Eoſdem. 3

Lectores tetrici ſalebroſum ediſcite Sanctram.
Nil mihi vobiſcum eſt, iſte liber meus eſt.

DE ſuis libellis. 4

Non vrbana mea tantùm Pimpleide gaudent
Otia, nec vacuis auribus iſta damus:
Sed meus in Geticis ad Martia ſigna pruinis
A rigido teritur Centurione liber.
Dicitur & noſtros cantare Britannia verſus.
Quid prodeſt? neſcit ſacculus iſta meus.
At quàm victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria prælia flare tuba?
Cùm pia reddiderint Auguſtum numina terris,
Et Mecœnatem ſi mihi Roma daret.

Precatur Deos pro Nerua Traiano. 5

Sacra, Laresque Phrygũ, quos Troiæ maluit hæres,
Quàm rapere arſuras Laomedontis opes:
Scriptus es æterno nunc primùm Iuppiter auro,
Et ſoror & ſummi filia tota patris:
Et qui purpureis iam tertia nomina faſtis
Iane, refers Neruæ, vos precor ore pio;
Hunc omnes ſeruate ducem, ſeruate ſenatum.
Moribus hic uiuat principis, ille ſuis.

IN laudem Neruæ Traiani. 6

Tanta tibi eſt recti reuerentia, Cæſar, & æqui:
Quanta Numæ fuerat: ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores:

Et

Et cùm tot Crœſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres:
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te volet inuictus pro libertate Camillus:
Aurum Fabricius te tribuente volet.
Te duce, gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm poſiturus erit.
Et te, priuato cum Cæſare, Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis reuocatus Ditis ab vmbris
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

AD Romam, & Dindimum. 7

Vnctis falciferi ſenis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Verſu ludere non laborioſo
Permittis, puto, pileata Roma.
Riſiſti, licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quicquid venerit obuium, loquamur,
Moroſa ſine cogitatione.
Miſce dimidios puer trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Miſce, Dindime, ſed frequentiores.
Poſſum nil ego ſobrius: bibenti
Succurrunt mihi quindecim poëtæ.

DE ſtatua Memoris. 8

Clarus fronde Iouis, Romani fama cothurni
Spirat Apellæa redditus arte Memor.

DE Turno. 9

Contulit ad ſatyras ingentia pectora Turnus,
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

AD puerum ſuum. 10

Tolle puer calices, tepidique toreumata Nili:
Et mihi ſecura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonſo pura miniſtro:
Antiquus menſis reſtituatur honor.

IN Zoilum. 11

Ius tibi natorum vel ſeptem, Zoile, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

Epitaphium Paridis. 12

Quiſquis flaminiam teris viator,
Noli nobile præterire marmor,
Vrbis delitiæ, ſalesque Nili.
Ars, & gratia, luſus, & voluptas,
Romani decus, & dolor theatri,
Hoc ſunt condita, quo Paris, ſepulchro.

DE Colono. 13

Hæredes, nolite breuem ſepelire colonum.
Nam terra eſt illi quantulacunque grauis.

DE libro ſuo ad Apollinarem. 14

Sunt chartæ mihi, quas Catonis vxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ.
Hic totus volo rideat libellus,
Et ſit ſanctior omnibus libellis.
Nec vino madeat: nec erubeſcat,
Pingui ſordidus eſſe Coſmiano.

Nec verſus tamen eſſe tu memento
Saturnalitios, Apollinaris.
Mores nanque habet hic meus libellus.

Ad Sabinum. 15

Non omnis noſtri ridens eſt pagina libri:
Inuenies & quod, torue Sabine, legas.

IN Lupum. 16

Donaſti, Lupe, rus ſub vrbe nobis:
Sed rus eſt mihi maius in feneſtra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit vno,
Clauſæ cui folium roſæ corona eſt,
In quo non magis inuenitur herba,
Quàm coſti folium, piperúe crudum:
In quo nec cucumis iacere rectus,
Nec ſerpens habitare tota poßit.
Erucam malè paſcit hortus vnam.
Conſumpto moritur culex ſalicto.
Et talpa eſt mihi foßor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariſcæ
Ridere, aut violæ patere poſſunt.
Fines mus populatur, & colono,
Tanquam ſus Calydonius timetur;
Et ſublata volantis vngue Prognes
In nido ſeges eſt hirundinino:
Vix implet cocleam peracta meßis:

Et muſtum nuce condimus picata.
Erraſti, Lupe, littera ſed vna.
Nam quo tempore prædium dediſti,
Mallem tu mihi prandium dediſſes.

IN Gallam. 17

Quæris, cur nolim te ducere, Galla? diſerta es.
Sæpe ſolœciſmum, dum bibo, lingua facit.

AD Labullum. 18

Dum te proſequor, & domum reduco:
Aurem dum tibi præſto garrienti:
Et quicquid loqueris, facisque, laudo:
Quot verſus poterant, Labulle, naſci?
Hoc damnum tibi non videtur eſſe,
Si quod Roma legit, requirit hoſpes,
Non deridet eques, tenet ſenator,
Laudat cauſidicus, poëta carpit,
Propter te perit. Hoc, Labulle, verum eſt?
Hoc quiſquam ferat; vt tibi tuorum
Sit maior numerus togatulorum:
Librorum mihi ſit minor meorum?
Triginta propè iam diebus vna eſt
Nobis pagina vix peracta: ſic eſt,
Cùm cœnare domi poëta non vult.

IN Zoilum. 19

Os malè cauſidicis, & dicis olere poëtis.
Sed detractori, Zoile, peius olet.

IN Cæcilium. 20

Atreus Cæcilius cucurbitarum,

Sic illas, quaſi filios Thyeſtæ,
In partes lacerat, ſecatque mille.
Guſtu protinus has edes in ipſo,
Has prima feret, alteraue cæna,
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc ſeras epidipnidas parabit:
Hinc piſtor fatuas facit placentas:
Hinc & multiplices ſtruit tabellas,
Et notas cariotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal:
Vt lentem poſitam, fabamque credas.
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybij, breueſque mænas:
Hinc cellarius experitur artes,
Vt condat vario vafer ſapore
In ruta folium capelliana:
Sic implet gabatas, paropſidaſque,
Et leues ſcutulas, cauaſque lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venuſtum:
Vnum ponere ferculis tot aſſem.

IN Neſtorem. 21

Nec toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibula ſarta palude teges:
Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
Nec ſera, nec clauis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Neſtor, dici, atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore.

Non eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

DE Praſino. 22

Sæpius ad palmam Praſinus, poſt fata Neronis,
Peruenit: & victor præmia plura refert.
I nunc liuor edax, dic tu ceſſiſſe Neroni.
Vicit nimirum, non Nero, ſed Praſinus.

DE Apro. 23

Aedes emit Aper, ſed quas nec noctua vellet
Eſſe ſuas: adeò nigra, vetusque caſa eſt.
Vicinos illis nitidus Maro poſſidet hortos,
Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

AD Fabullum. 24

Ignotos mihi cùm voces trecentos:
Quare non veniam vocatus à te:
Miraris, quererisque, litigasque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

DE Caio Proculo. 25

Caius hanc lucem gemma mihi Iulius alba
Signat, iò votis redditus ecce meis.
Deſperaſſe iuuat: veluti iam rupta ſororum
Fila minus gaudent? qui timuere nihil.
Hypne quid expectas piger? immortale falernum
Funde: ſenem poſcunt talia vota cadum.
Quincunces, & ſex cyathos, beſſemque bibamus:
Caius vt fiat Iulius, & Proculus.

IN Zoilum. 26

Zoile, quid tota gemmam præcingere libra
Te iuuat, & miſerum perdere ſardonycha?
Anulus

Anulus iſte tuis fuerat modò cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conueniunt.

DE *Mulione ſurdo.* 27

Mulio viginti venit modò milibus, Aule.
Miraris precium tam graue? ſurdus erat.

IN *Charidemum.* 28

Cunarum fueras motor, Charideme, mearum:
Et pueri cuſtos, aßiduusque comes.
Iam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba,
Et queritur labris puncta caterua meis.
Sed tibi non creui: te noſter villicus horret:
Te diſpenſator, te domus ipſa pauet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis abire:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, obſeruas, quereris, ſuſpiria ducis:
Ec vix à ferulis abſtinet ira manum.
Si Tyrios ſumpſi cultus, vnxiue capillos:
Exclamas, Nunquam fecerat iſta pater.
Et numeras noſtros aſtricta fronte trientes,
Tanquam de cella ſit cadus ille tua.
Deſine: non poſſum libertum ferre Catonem.
Eſſe virum iam me res probat ipſa tibi.

DE *Amynta, ad Lygdum.* 29

Indulget pecori nimium dum paſtor Amyntas:
Et gaudet fama, luxuriaque gregis:
Cedentes oneri ramos, ſyluamque fluentem,
Vicit, concuſſas ipſe ſecutus opes.
Triſte nemus diræ vetuit ſupereſſe rapinæ,
Dam-

Damnauitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, ſues habeat vicinus Iolas:
Te ſatis eſt nobis annumerare pecus.

IN Cæcilianum. 30

Viuida cùm poſcas epigrammata, mortua ponis
Lemmata. quî fieri, Cæciliane, poteſt?
Mella iubes Hyblæa tibi, vel Hymettia naſci:
Et thyma Cecropiæ Corſica ponis api?

AD ſenem orbum. 31

Orbus es, & locuples, & Bruto conſule natus:
Eſſe tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: ſed quas iuuenis, quas pauper habebas.
Qui nouus eſt, mortem diligit ille tuam.

DE Silio. 32

Silius hîc magni celebrat monumenta Maronis,
Iugera facundi qui Ciceronis habet.
Hæredem, dominumque ſui tumulique, larisque
Non alium mallet nec Maro, nec Cicero.

DE Eodem. 33

Iam propè deſertos cineres, & ſancta Maronis
Nomina qui coleret, pauper & vnus erat.
Silius Arpino tandem ſuccurrit agello:
Silius & vatem non minus ipſe tulit.

AD Iulium Cerealem. 34

Cœnabis bellè, Iuli Cerealis, apud me:
Conditio melior ſi tibi nulla, veni.
Octauam poteris ſeruare: lauabimur vnà:
Scis quàm ſint Stephani balnea iuncta mihi.

Prima

Prima tibi dabitur ventri lactuca mouendo
Vtilis, & porris fila reſecta ſuis.
Mox vetus, & tenui maior cordilla lacerto,
Sed quam cum rutæ frondibus oua tegant.
Altera non deerunt tenui verſata famulla,
Et Velabrenſi maſſa recocta foco:
Et quæ Picenum ſenſerunt frigus oliuæ,
Hæc ſatis in guſtu: cætera noſſe cupis?
Mentiar, vt venias: piſces, conchylia, ſumen,
Et cortis ſaturas, atque paludis aues.
Quæ nec Stella ſolet rara niſi ponere cœna:
Plus ego polliceor, nil recitabo tibi.
Ipſe tuos nobis relegas licet vſque Gigantas,
Rara vel æterno proxima Virgilio.

DE Claudia Ruffina. 35

Claudia cæruleis cùm ſit Ruffina Britannis
Edita, cur Latiæ pectora plebis habet?
Quale decus formæ? Romanam credere matres
Italides poſſunt? Atthides eſſe ſuam.
Dy bene, quòd ſancto peperit fœcunda marito:
Quot ſperat generos, quotque puella nurus.
Sic placeat ſuperis, vt coniuge gaudeat vno,
Et ſemper natis gaudeat illa tribus.

IN Zoilum. 36

Vnguenta, & caſias, et olentem funera myrrham,
Thuraque de medio ſemicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuiſti cinnama lecto,
Improbe de turpi, Zoile, redde ſinu.

Ape-

A pedibus didicere manus peccare proteruæ.
Non miror furem, qui fugitiuus erat.

AD Vrbicum, de Lupo. 37

Hortatur fieri quòd te Lupus, Vrbice, patrem:
Ne credas. Nihil eſt, quod minus ille velit.
Ars eſt captandi: quod nolis, velle videri.
Ne facias optat, quod rogat, vt facias.
Dicat prægnantem tua ſe Coſconia tantùm:
Pallidior fiet iam pariente Lupus.
At tu conſilio videaris vt vſus amici:
Sic morere, vt factum te putet eſſe patrem.

IN Cheremontem. 38

Quòd nimium laudas, Cheremon Stoice, mortem:
Vis animum mirer, ſuſpiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit vrceus anſa,
Et triſtis nullo qui tepet igne focus:
Et teges, atque cimex, & nudi ſponda grabati:
Et breuis, atque eadem nocte, dieque toga.
O quàm magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
Et ſtipula, & nigro pane carere potes.
Lingonicis, agedum, tumeat tibi culcitra lanis,
Conſtringatque tuos purpura texta toros:
O quam tu cupies, ter viuere Neſtoris annos:
Et nihil ex vlla perdere luce voles.
Rebus in anguſtis, facile eſt, contemnere vitam:
Fortiter ille facit, qui miſer eſſe poteſt.

AD Seuerum. 39

Miraris, docto quòd carmina mitto Seuero:

Ad

Ad cœnam quòd te, docte Seuere, vocem.
Iuppiter ambroſia ſatur eſt, & nectare viuit:
Nos tamen exta Ioui, thura, merumq́ue damus.
Omnia cùm tibi ſint dono conceſſa deorum:
Si quod habes, non vis, ergo quid accipies?

DE Charino. 40

Senos Charinus omnibus digitis gerit.
Nec nocte ponit annulos,
Nec cùm lauatur. cauſa quæ ſit, quæritis?
Dactylothecam non habet.

IN Iuſtinum. 41

Sexcenti cœnant à te, Iuſtine, vocati
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non vltimus eſſe ſolebam:
Nec locus hic nobis inuidioſus erat.
Poſtera ſed feſtæ reddis ſolennia menſæ
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

IN Vacerram. 42

Et delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:
Et ſtipator es, & laniſta: miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

IN Maronem. 43

Nil mihi das viuus: dicis, poſt fata daturum.
Si non es ſtultus, ſcis, Maro, quid cupiam.

AD Mathonem 44

Parua rogas magnos: ſed nõ dãt hæc quoque magni.
Vt pudeat leuius te, Matho: magna roga.

Epitaphium canis Lydiæ. 45

Amphitheatrales inter nutrita magiſtros
 Venatrix, ſyluis aſpera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidiſſima dextra:
 Qui non Erigones mallet habere canem,
Nec qui Dictæa Cephalum de gente ſecutus
 Luciferæ pariter venit ad aſtra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abſtulit ætas,
 Qualis Dulichio fata fuere cani:
Fulmineo ſpumantis apri ſum dente perempta,
 Quantus erat Calydon, aut Erymante tuus.
Nec queror, infernas quamuis cito rapta ſub vmbras:
 Non potui fato nobiliore mori.

AD Pætum. 46

Soluere, Pæte, decem tibi me ſeſtertia cogis.
 Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu, qui
 Bis centena potes perdere, perde decem.

IN Vacerram. 47

In omnibus Vacerra quod conclauibus
Conſumit horas, & die tota ſedet:
Cœnaturit Vacerra, non dormiturit

AD Pætum. 48

Ad primum decima lapidem qòud venimus hora,
 Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non eſt iſta quidem, non eſt mea, ſed tua culpa:
 Miſiſti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

DE

DE Baiis, ad Flaccum. 49

Littus beatæ gentis aureum Baias,
Baias ſuperbæ blanda dona Naturæ,
Vt mille laudem, Flacce, verſibus Baias:
Laudabo dignè non ſatis tamen Baias,
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Baias.
Optare vtrunque pariter, improbi votum eſt.
Quòd ſi deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum eſt, Martialis, & Baiæ?

DE Philoſtrato, ad Nymphas. 50

A Sinueſſanis conuiua Philoſtratus vndis
Conductum repetens, nocte iubente, larem,
Penè imitatus obit ſæuis Elpenora fatis:
Præceps per longos dum ruit vſque gradus.
Non eſſet, Nymphæ, tam magna pericula paſſus:
Si potius veſtras ille bibiſſet aquas.

AD Soſibianum. 51

Nemo habitat gratis, niſi diues, & orbus apud te.
Nemo domum pluris, Soſibiane, locat.

AD Antiochum tonſorem. 52

Qui nondum Stygias deſcendere quærit ad vndas,
Tonſorem fugiat, ſi ſapit, Antiochum.
Alba minus ſæuis lacerantur brachia cultris,
Cùm furit ad Phrygios Enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon ſecat enterocelas.
Fractaque fabrili dedolat oſſa manu.
Tondeat hic inopes cynicos, & Stoica menta,
Collaque puluerea nudet equina iuba.

Hic miſerum Scythica ſub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore paſcet auem.
Ad matrẽ fugiet Pentheus, ad Menadas Orpheus:
Antiochi tantùm barbara tela ſonent.
Hæc quæcunque meo numeraſti ſtigmata mento,
In veteli picta qualia fronte ſedent,
Non iracundis fecit grauis vnguibus vxor:
Antiochi ferrum eſt, & ſcelerata manus.
Vnus, de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus viuit, ne ferat Antiochum.

IN Zoilum. 53

Sydere percuſſa eſt ſubito tibi, Zoile, lingua,
Dum lædis famã? Zoile, nunc ſapies.

IN Parthenopæum. 54

Leniat ut fauces medicus, quas aſpera vexat
Aßiduè tußis, Parthenopæe, tibi:
Mella dari, nucleosque iubet, dulcesque placentas,
Et quicquid pueros non ſinit eſſe truces.
At tu non ceſſas, totis tußire diebus.
Non eſt hæc tußis, Parthenopæe: gula eſt.

IN Chreſtillum. 55

Carmina nulla probas, molli quæ limite currunt:
Sed quæ per ſalebras, altaque ſaxa cadunt.
Et tibi Mæonio quòd carmine maius habetur
Lucilli Columela hic ſitus Metrophanes:
Attonitusque legis, Terrai, Frugiferai,
Accius & quicquid, Pacuuiusque vomunt:
Vis imiter veteres, Chreſtille, tuosque poëtas?
Diſpe-

Diſpeream, ſi ſcis carmina quid ſapiant.

Epitaphium Canaces. 56

Aeolidon Canace iacet hoc tumulata ſepulchro,
Vltima cui parua ſeptima venit hyems.
Ah ſcelus, ah facinus: properas quid flere viator?
Non licet hîc vitæ de breuitate queri.
Triſtius eſt leto leti genus: horrida vultus
Abſtulit, & tenero ſedit in ore lues:
Ipſaque crudeles ederunt oſcula morbi:
Nec data ſunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properauit cludere blandæ:
Ne poſſet duras flectere lingua deas.

IN Zoilum. 57

Mentitur, qui te vitioſum, Zoile, dixit.
Non vitioſus homo es, Zoile: ſed vitium.

DE Theodoro. 58

Pierios vatis Theodori flamma penates
Abſtulit. Hoc muſis, hoc tibi, phœbe, placet?
O ſcelus, ò magnum facinus, crimenque deorum:
Non arſit pariter quòd domus, & dominus:

IN Germanum. 59

Martia, nō Rhenus ſalit hîc, Germane, quid obſtas?
Et puerum prohibes diuitis imbre lacus?
Barbare, non debet ſubmoto ciue miniſtro,
Captiuam victrix vnda leuare ſitim.

AD Garricum. 60

Mittebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem ſemiſſem, Garrice, ſolue mihi,

AD Albium Maximum. 61

Albi Maxime, ſi vacabit hora:
Hoc tantùm lege. nanque & occupatus,
Et non es nimium laborioſus.
Tranſis hos quoque quattuor. ſapiſti.

AD Septitianum. 62

Explicitum nobis vſque ad ſua cornua librum,
Et quaſi perfectum, Septitiane, refers.
Omnia legiſti: credo, ſcio, gaudeo, verum eſt.
Perlegi libros ſic ego quinque tuos.

AD lectorem. 63

Quamuis tam longo poßis ſatur eſſe libello,
Lector: ad huc à me diſticha pauca petis.
Sed Lupus vſuram, puerique diaria poſcunt:
Lector, ſolue. Taces, dißimulasque: vale.

M. V. MART.

EPIGRAMMATON

LIBER XII.

SCIO me patrocinium debere contumaciſsimæ triennij deſidiæ: quæ abſoluēda non eſſet inter illas quoque occupationes vrbicas, quibus facilius conſequimur, vt moleſti potius, quàm officioſi eſſe videamur: nedū ī hac prouīciali ſolitudine, vbi niſi etiā intēperāter ſtudeamus, et ſine ſolatio, et ſine excuſatione ſeceſsimus. Accipe ergo rationē, ī qua hoc maximū, et primū eſt, quòd ciuitatis aures, quibus aſſueueram, quæro, et videor mihi ī alieno foro litigare. Si quid eſt enī ī libellis meis quod placeat, dictauit auditor illā iudiciorū ſubtilitatē. Illud materiarū īgeniū, bibliothecas, theatra, conuētus, in quibus ſtudere ſe voluptatibus nō ſentiūt: ad ſummā omniū, ea quæ delicatè reliquimus, deſideramus quaſi deſtituti. Accedit his municipaliū rubigo dentium, et iudicij loco liuor, & vnus, aut alter mali, in puſillo loco multi, aduerſus quos difficile eſt habere quotidie bonū ſtomachū. Ne mireris igitur abiecta ab īdignāte, quæ à geſtiēte fieri ſolebāt. Ne quid tamē et aduenīēti tibi ab vrbe, et exigēti negarē, qui nō refero gratiā, ſi tantùm ea præſto, quæ poſsim: imperabo mihi, cui indulgere conſueue-

rã: & ſtatui paucißimis diebus, vt familiarißimas mihi aures tuas exciperem aduentoria ſua. Tu velim iſta, quæ tantùm apud te non periclitantur, dilıgẽter æſtimare, et excutere nõ graueris, et quod tibi difficillimum eſt, de nugis noſtris iudices nitore ſepoſito: ne Romã, ſi ita decreueris, non Hiſpanienſem librũ mittamus, ſed Hiſpanum.

AD Priſcum. 1

Retia dum ceſſant, latratoresque Moloßi:
Et non inuento ſylua quieſcit apro:
Otia, Priſce, breui poteris donare libello.
Hora nec æſtiua eſt, nec tibi tota perit.

AD ſua carmina. 2

Quæ modò littoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite ſacra, iam non puluerulenta via eſt.

AD Librum ſuum. 3

Ad populos mitti qui nuper ab vrbe ſolebas,
Ibis tu Romam nunc peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis:
Dat patrios manes, quæ mihi terra potens.
Non tamen hoſpes eris, nec iam potes aduena dici,
Cuius habet fratres tot domus alta Remi.
Iure tuo veneranda noui pete limina templi,
Reddita Pierio ſunt vbi templa choro.
Vel ſi malueris prima gradiere Suburra,
Atria ſunt illic Conſulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella penates:
Clarus Hiantææ Stella petitor aquæ.

Fons

Fons ibi Caſtalius vitreo torrente ſuperbit,
Vnde nouem dominas ſæpe bibiſſe ferunt.
Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum:
Nec nimium ſiccis perleget ipſe genis.
Quid titulum poſcis? verſus duo, tresúe legantur:
Clamabunt omnes te, liber, eſſe meum.

AD Priſcum Terentium. 4

Quod Flacco, Varioque fuit, ſummoque Maroni
Mecœnas atauis regibus ortus eques:
Gentibus, & populis hoc te mihi, Priſce Terenti,
Fama fuiſſe loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium: tu, ſi quid poſſe videmur,
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

AD Cæſarem. 5

Longior vndecimi nobis, decimique libelli
Arctatus labor eſt, & breue raſit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dediſti:
Hæc lege tu, Cæſar: forſan & illa leges.

IN commendationem Neruæ. 6

Contigit Auſoniæ procerum mitiſſimus aulæ
Nerua: licet toto nunc Helicone frui.
Recta Fides, hilaris Clementia, cauta Poteſtas
Iam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi, gentesque tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorũ
Quos Numa, quos hilaris poſſet habere Cato:
Largiri, præſtare, breues extendere cenſus,

Et dare, quæ faciles vix tribuêre Dei.
Nunc licet, & fas eſt. ſed tu ſub principe duro,
Temporibusq; malis, auſus es eſſe bonus.

DE Lygeia 7

Toto vertice quot gerit capillos,
Annos ſi tot habet Lygeia, trima eſt.

IN commendationem Traiani. 8

Terrarum dea, gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum:
Traiani modò læta cúm futuros
Tot per ſecula computaret annos,
Et fortem, iuuenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret:
Dixit præſide glorioſa tali,
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Poſſum oſtendere Cæſarem, venite.

AD Cæſarem. 9

Palma regit noſtros, mitiſsime Cæſar, Iberos:
Et placido fruitur pax peregrina iugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Miſiſti mores in loca noſtra tuos.

DE Africano. 10

Habet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, ſatis nulli.

Mittit librum ad Parthenium. 11

Parthenio dic, Muſa, tuo, noſtroque ſalutem:
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?

Cuius Pymplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et ſi fortè, ſed hoc vix eſt ſperare, vacabit:
Tradat vt ipſe duci carmina noſtra, roga:
Quattuor & tantùm timidũque, breuemq́ue libellũ
Commendet verbis: hunc tua Roma legit.

IN Poſthumum. 12

Omnia promittis, cùm tota nocte bibiſti,
Manè nihil præſtas: Poſthume, manè bibe.

Ad Auctum. 13

Genus, Aucte, lucri diuites habent iram.
Odiſſe, quàm donare, vilius conſtat.

AD Priſcum. 14

Parcius vtaris, moneo, rapiente veredo
Priſce: nec in lepores tam uiolentus eas.
Sæpe ſatis fecit prædæ venator, & acri
Decidit excuſſus, nec rediturus equo.
Inſidias & campus habet: nec foſſa, nec agger,
Nec ſint ſaxa licet; fallere plana ſolent.
Non deerunt qui tanta tibi ſpectacula præſtent:
Inuidia fati ſed leuiore cadunt.
Si te delectant animoſa pericula: Thuſcis
(Tutior eſt virtus) inſidiemur apris.
Quid te fræna iuuant temeraria? ſæpius illis,
Priſce, datum eſt equitem rumpere: quàm leporem.

Adulatorium. 15

Quicquid Parrhaſia nitebat aula,
Donatum eſt oculis, deiſq́ue noſtris.

Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Iuppiter: & ſtupet ſuperbas
Regis delitias, grauesque luſus.
Hæc ſunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc ſunt, quæ Phrygium decent miniſtrum.
Omnes cum Ioue nunc ſumus beati:
At nuper (pudet, ac pudet fateri)
Omnes cum Ioue pauperes eramus.

IN Lentinum. 16

Quare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & vſque gemis.
Geſtatur tecum ſella, pariterque lauatur:
Cœnat boletos, oſtrea, ſumen, aprum:
Ebria ſetino fit ſæpe, & ſæpe falerno:
Nec niſi poſt niueam cæcuba potat aquam:
Circumfuſa roſis, & nigra recumbit amomo:
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
Cùm ſic tam pulchrè, tam bellè viuat apud te:
Ad Dammam potius vis tua febris eat?

AD Iuuenalem. 17

Dum tu forſitan inquietus erras
Clamoſa, Iuuenalis, in Suburra,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat: vagumque
Maior Cælius, & minor fatigant:
Me multos repetita poſt decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit

Auro

Auro Bilbilis, & ſuperba ferro.
Hîc pigri colimus labore dulci
Botrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc ſunt nomina craſſiora terris.
Ingenti fruor, improboque ſomno,
Quem nec tertia ſæpe rumpit hora.
Et totum mihi nunc repono, quicquid
Terdenos vigilaueram per annos.
Ignota eſt toga, ſed datur petenti
Rupta proxima veſtis: è cathedra
Surgentem focus excipit ſuperba,
Vicini ſtrue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla.

DE Aemylio. 18

In thermis ſumit lactucas, oua, lacertum:
Et cœnare foris ſe negat Aemylius.

AD Fabullum, de Themiſonte. 19

Quare non habeat, Fabulle, quæris
Vxorem Themiſon? amat quietem.

AD Marcellam. 20

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?
Tam rarum, tam dulce ſapis: pallatia dicent,
Audierint ſi te vel ſemel, eſſe ſuam.
Nulla nec in media certauit nata Suburra,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec citò ridebit peregrini gloria partus,
Romanam ducat quam magis eſſe nurum.

Tu

Tu deſiderium dominæ mihi mitius vrbis
Eſſe iubes: Romam tu mihi ſola facis.

DE Philenide. 21

Quàm ſit Luſca Philenis indecenter,
Vis dicam tibi breuiter, Fabulle?
Eſſet cæca decentior Philenis.

IN Læliam. 22

Dentibus, atque comis (nec te pudet) vteris emptis:
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

AD Iuuencum, de Couinno curru. 23

O iucunda, Couinne, ſolitudo,
Carruca magis, eſſedoque gratum
Facundi mihi munus Heliani.
Hic mecum licet, hic, Iuuence, quicquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque curſor antecedit.
Nuſquam eſt mulio, mannuli tacebunt.
O ſi conſcius eſſet hic Auitus,
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quàm bene ſit dies abiret.

IN Theleſinum. 24

Cùm rogo te nũmos, ſine pignore: Nõ habeo, inquis:
Idem, ſi pro me ſpondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Theleſine, ſodali:
Credis colliculis, arboribusque meis?
Ecce reum Carus te detulit: adſit agellus.
Exilij comitem quæris? agellus eat.

IN

IN auarum amicum. 25

Sexaginta teras cùm limina manè ſenator,
Eſſe tibi videor deſidioſus eques:
Quòd non à prima diſcurram luce per vrbem,
Et referam laſſus baſia mille domum.
Sed tu purpureis vt des noua nomina faſtis:
Aut Numidûm gentes, Cappadocumúe petas.
At mihi, quem cogis medios abrumpere ſomnos,
Et matutinum ferre, patique lutum,
Quid petitur? rupta cùm pes vagus exit aluta,
Et ſubitus craſſæ decidit imber aquæ?
Nec venit ablatis clamator verna lacernis,
Accedit gelidam ſeruus ad auriculam:
Et, rogat vt cœnes ſecum Lætorius, inquit,
Viginti nummis non ego malo famem?
Quòd ſit cœna mihi, tibi ſit prouincia merces?
Et faciamus idem, nec mereamur idem?

IN Cinnam. 26

Poto ego ſextantes: tu potas, Cinna, deunces:
Et quereris quòd non, Cinna, bibamus idem.

DE Hermogene fure ad Ponticum. 27

Hermogenes tantus mapparum, Pontice, fur eſt,
Quantus nummorum vix, puto, Maſſa fuit.
Tu licet obſerues dextram, teneasque ſiniſtram:
Inueniet, mappam qua ratione trahat.
Ceruinus gelidum ſorbet ſic halitus anguem:
Caſuras altè ſic rapit Iris aquas.
Nuper cùm Myrino peteretur miſſio læſo,

Subduxit mappas quattuor Hermogenes.
Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam,
Prætori mappam ſurripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur,
Mantile è menſa ſurripit Hermogenes.
Hoc quoque ſi deerit: medios diſtringere lectos,
Menſarumque pedes non timet Hermogenes.
Quamuis non modico caleant ſpectacula ſole:
Vela reducuntur, cùm venit Hermogenes.
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calui, ſiſtrataque turba:
Inter odorantes cùm ſtetit Hermogenes.
Ad cœnã Hermogenes mappam non attulit vnquã.
A cœna ſemper rettulit Hermogenes.

DE Apro. 26

Siccus, ſobrius eſt Aper: quid ad me?
Seruum ſic ego laudo, non amicum.

DE hortis Marcellæ vxoris, 29

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis vmbra ſupini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ,
Prataque, nec bifero ceſſura roſaria Pæſto,
Quodque viret Iani menſe, nec alget olus,
Quæque natat cluſis anguilla domeſtica lymphis,
Quæque gerit ſimiles candida turris aues,
Munera ſunt dominæ: poſt ſeptima luſtra reuerſo
Has Marcella domos, paruaque regna dedit.
Si mihi Nauſicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo

Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

IN Vacerram. 30

O Iuliarum dedecus calendarum,
Vidi, Vacerra, ſarcinas tuas, vidi:
Quas non retentas penſione pro bima
Portabat vxor Ruffa crinibus ſeptem,
Et cum ſorore cana mater ingenti.
Furias putaui nocte Ditis emerſas.
Has tu priores frigore, & fame ſiccus,
Et non recenti pallidus magis buxo
Irus tuorum temporum ſequebaris.
Migrare clitum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes menſa:
Et cum lucerna, corneoq́ue cratere
Matella curto rupta latere fœtebat.
Focum ferentis ſuberat amphoræ ceruix.
Fuiſſe gerres, aut inutiles mænas
Odor inſuauis vrcei fatebatur,
Qualem marinæ miſit aura piſcinæ,
Nec quadra deerat caſei Toloſatis.
Quadrima nigri nec corona pulei,
Caluæq́ue reſtes allioq́ue, cepisq́ue,
Nec plena turpi matris olla reſina,
Summœnianæ qua pilantur vxores.
Quid quæris ædes, villicoſq́ue derides?
Habitare gratis, ò Vacerra, cùm poſſis.
Hæc ſarcinarum pompa conuenit ponti.

AD Iulium. 31

Triginta mihi, quattuorque meſſes
Tecum, ſi memini, fuere, Iuli:
Quarum dulcia mixta ſunt amaris,
Sed iucunda tamen fuere plura,
Et ſi calculus omnis huc, & illuc
Diuerſus, bicolorque digeratur:
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare voles acerba quædam,
Et triſtes animi cauere morſus:
Nulli te facias nimis ſodalem.
Gaudebis minus, & minus dolebis.

IN Labullum. 32

Libras quattuor, aut duas amico,
Algentemque togam, breuemque lenam;
Interdum aureolos manu crepanteis,
Poßint ducere qui duas calendas,
Quòd nemo, niſi tu, Labulle, donas:
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Vt verum loquar, optimus malorum.
Piſones, Senecasque, Memmiosque,
Et Criſpos mihi redde, ſed priores.
Fies protinus vltimus bonorum.
Vis curſu, pedibusque gloriari?
Tigrim vince, leuemque Paſſerinum.
Nulla eſt gloria præterire aſellos.

IN naſutum. 33

Naſutus nimium cupis videri.

Naſu-

Naſutum volo, nolo polypoſum.

IN Sabellum. 34

Odi te, quia bellus es, Sabelle.
Res eſt putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo, quàm Sabellum.
Tabeſcas vtinam, Sabelle, belle.

IN Pontilianum. 35

Mentiris, credo: recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Ructas, diſsimulo: gemma vis ludere, vincor.
Res alias ſine me tu facis, & taceo.
Nil tamen omnino præſtas mihi. Mortuus, inquis,
Accipiam bene te. nil volo, ſed morere.

IN Tuccam. 36

Non eſt, Tucca, ſatis, quòd es guloſus:
Et dici cupis, & cupis videri.

AD M. Vnicum. 37

Vnice, cognato iunctum mihi ſanguine nomen,
Quique geris ſtudijs corda propinqua meis:
Carmina cùm facias ſoli cedentia fratri,
Pectore non minor es, ſed pietate prior.
Cum docto te poſſet amare Thalîa Catullo:
Te poſt Naſonem blanda Elegîa ſequi.
Nec deerant Zephyri, ſi te dare vela iuuaret:
Sed tu littus amas: hoc quoque fratris habes.

AD Phœbum. 38

Hœdina tibi pelle contegenti
Nudæ tempora, verticemque caluæ,

Feſtiuè

Feſtiuè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit, caput eſſe calciatum.

AD Claſsicum. 39

Vendunt carmina Gallus, & lupercus.
Sanos, Claſsice, nunc nega poëtas.

IN habentem varios mores. 40

Difficilis, facilis, iucundus, acerbus es idem,
Nec tecum poſſum viuere, nec ſine te.

IN lautum inuitatorem. 41

Boletos, & aprum ſi tanquam vilia ponis,
Et non eſſe putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis: & hæres
Vis ſcribi, propter quinque lucrina: vale.
Lauta tamen cœna eſt: fateor lautiſsima: ſed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil,
Quod ſciat infœlix damnatæ ſpongia virgæ,
Vel quicunque canis, iunctáque teſta viæ,
Mullorum, leporúmque, & ſuminis exitus hic eſt,
Sulfureúſque color, carnificeſque pedes.
Non albana mihi ſit comeſſatio tanti,
Nec capitolinæ, pontificúmque dapes.
Imputet ipſe Deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Conuiuas alios cœnarum quære magiſter,
Quos capiant menſæ regna ſuperba tuæ.
Me meus ad ſubitas inuitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam poſſum reddere, cœna placet.

IN

IN habentem amœnas ædes. 42

Daphnonas, platanos, ac aërias cypariſſos
Et non vnus balnea ſolus habes.
Et tua centenis ſtat porticus alta columnis,
Calcatusque tuo ſub pede lucet onyx.
Puluereumque fugax hippodromon vngula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus vbique ſonat.
Atria longa patent: ſed nec cœnantibus vſquam,
Nec ſomno locus eſt. quàm bene non habitas.

DE Fabullo. 43

Tam ſæpe noſtrum decipi Fabullum, quid
Miraris, Aule? ſemper homo bonus tyro eſt.

AD Semproniam. 44

Tempora Pieria ſolitus redimire corona,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hîc ſitus eſt, hîc ille tuus, Sempronia, Ruffus:
Cuius & ipſe tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elyſio narraris fabula campo:
Et ſtupet ad raptus Tyndaris ipſa tuos.
Tu melior, quæ deſerto raptore rediſti:
Illa virum voluit nec repetita ſequi.
Accipient olim cùm te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior vmbra domo.
Non aliena videt, ſed amat Proſerpina raptas:
Iſte tibi dominam conciliauit amor.

IN Paternum. 45

Nummi cùm tibi ſint, opesque tantæ,

Quantas ciuis habet, Paterne, rarus;
Largiris nihil, incubasque gazæ,
Vt magnus draco, quem canunt poëtæ
Cuſtodem Scythici fuiſſe luci.
Sed cauſa, vt memoras, & ipſe iactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
Et quid tu fatuos, rudesque quæris,
Illudas quibus, auferasque mentem?
Huic ſemper vitio pater fuiſti.

IN Zoilum. 46

Crine ruber, niger ore, breuis pede, lumine læſus,
Rem magnam præſtas, Zoile, ſi bonus es.

IN Polycarmum. 47

Aegrotas vno decies, aut ſæpius anno:
Nec tibi, ſed nobis, hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties ſurgis, ſoteria poſcis amicos.
Sit pudor: ægrota iam, Polycarme, ſemel.

AD Sparſum. 48

Cur ſæpe ſicci parua rura Nomenti,
Laremque villæ ſordidum petam, quæris?
Nec cogitandi ſpatia, nec quieſcendi
In vrbe locus eſt pauperi. Negant vitam
Ludi magiſtri manè, nocte piſtores,
Aerariorum marculi die toto.
Hinc otioſus ſordidam quatit menſam
Neroniana numularius maſſa:
Illinc paludis malleator Hiſpanæ

Tritum

Tritum nitenti fuſte verberat ſaxum.
Nec turba ceſſat entheata Bellonæ,
Nec faſciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Iudæus,
Nec ſulfuratæ lippus inſtitor mercis.
Numerare pigri damna qui poteſt ſomni,
Dicet quot æra verberent manus vrbis:
Cùm ſecta Colcho luna vapulat rhombo.
Tu, Sparſe, neſcis iſta, nec potes ſcire,
Petilianis delicatus in regnis,
Cui plana ſummos deſpicit domus montes,
Et rus in vrbe eſt, vinitorq́ue Romanus,
Nec in Falerno monte maior autumnus,
Intraq́ue limen clauſus eſſedo curſus,
Et in profundo ſomnus, & quies nullis
Offenſa linguis, nec dies niſi admiſſus.
Nos tranſeuntis riſus excitat turbæ,
Et ad cubile eſt Roma: tædio feſſis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

AD Alaudam. 49

Ancillariolum tua te vocat vxor, & ipſa
Lecticariola eſt: eſtis, Alauda, pares.

DE importunis baſiatoribus. 50

Tantum dat tibi Roma baſiorum
Poſt annos modò quindecim reuerſo,
Quantum nulla ſuo nutrix alumno.
Te vicinia tota, te piloſus

Hircoſo premit oſculo colonus.
Hinc inſtat tibi textor, inde fullo,
Hinc ſutor modò pelle baſiata,
Hinc menti dominus pediculoſi,
Hinc defioculusque, & inde lippus.
Iam tanti tibi non fuit redire.

AD ſuum natalem. 51

Martis alumne dies, roſeam quo lampada primum,
Magnaque ſyderei vidimus ora dei:
Si te rure coli, virideſque pigebit ad aras,
Qui fueras Latia cultus in vrbe mihi:
Da veniam, ſeruire tuis quòd nolo calendis;
Et qua ſum genitus, viuere luce volo.

DE Sabello. 52

Natali pallere ſuo ne calda Sabello
Deſit, & vt liquidum potet Alauda merum;
Turbida ſollicito tranſmittere cæcuba ſacco,
Atque inter menſas ire, redire ſuas:
Excipere hos, illos, & tota ſurgere cœna
Marmora calcantem frigidiora gelu.
Quæ ratio eſt, hæc ſponte tua perferre, patique;
Quæ te ſi iubeat rex, dominuſque, neges?

DE Ligurra. 53

Verſus, & breue, viuidumque carmen
In te ne faciam, times, Ligurra:
Et dignus cupis hoc metu videri.
Sed fruſtra metuis, cupiſque fruſtra.
In tauros Libyci ruunt leones,

Non

Non ſunt papilionibus moleſti,
Quæras cenſeo, ſi legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poëtam,
Qui carbone rudi, putrique creta
Scribit carmina, quæ legunt iocanes.
Frons hæc ſtigmate non meo notanda eſt.

AD Saturnum. 54

Antiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor vllus erat:
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Sciſſa nec ad manes, ſed ſita diues humus:
Lætus ad hæc, facilisque veni, ſolennia Priſci
Gaudia, cum ſacris te decet eſſe tuis.
Tu reducem patriæ ſexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia redis ab vrbe Numæ.
Cernis vt Auſonio ſimilis tibi pompa macello
Pendeat? & quantus luxurietur honos?
Quàm nō parca manus, largæque numiſmata mēſæ?
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Vt ſit bis precium meritis, & gratia maior,
Et pater, & frugi, ſic tua ſacra colit.
At tu ſancte, tuo ſic ſemper amere decembri:
Hos illi iubeas ſæpe redire dies.

AD Cordubam. 55

Vncto Corduba lætior Venafro,
Hiſtra nec minus abſoluta teſta,
Albi quæ ſuperas oues Galeſi:
Nullo murice, nec cruore mendax,

Sed tinctis gregibus colore viuo:
Dic veſtro, rogo, ſit pudor poëtæ,
Ne gratis recitet meos libellos.
Ferrem, ſi faceret bonus poëta,
Cui poſſem dare mutuos honores,
Cæcus perdere non poteſt, quod aufert.
Nil eſt deterius latrone nudo:
Nil ſecurius eſt malo poëta.

DE Cinna. 56

Vincentem reliquos forma, & virtute miniſtros
Cinna cocum fecit: Cinna guloſus homo eſt.

AD Amœnum. 57

Bis quinquagenis domus eſt tibi millibus empta,
Vendere quam ſumma vel breuiore cupis.
Arte ſed emptorem vafra corrumpis, Amœne:
Et caſa diuitijs ambitioſa latet.
Gemmantes prima fulgent teſtudine lecti,
Et Mauruſiaci pondera rara citri.
Argentum, atque aurũ nõ ſimplex delphica portat:
Stant ſerui, dominos quos rear eſſe meos.
Deinde ducenta ſonas: & ais, non eſſe minoris.
Inſtructam vili vendis, Amœne, domum.

DE Idibus Maronis. 58

Maiæ Mercurium creaſtis idus.
Auguſtis redit idibus Diana.
Octobres Maro conſecrauit idus.
Idus ſæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis idus.

AD clientes. 59

Matutine cliens, vrbis mihi cauſa relictæ,
Atria, ſi ſapias, ambitioſa colas.
Non ſum ego cauſidicus, nec amaris litibus aptus:
Sed piger, & ſenior, Pieridumq́ue comes.
Otia me, ſomnusq́ue iuuant, quæ magna negauit
Roma mihi: redeo, ſi vigilatur & hîc.

AD Paulum. 60

Sic tanquam tabulas, ſcyphosq́ue, Paule
Omneis archetypos habes amicos.

DE Apro 61

Lintea ferret Apro vacuus cùm vernula nuper,
Et ſupra togulam luſca ſederet anus:
Atque olei ſtillam donaret Opelicus vnctor:
Nudorum tetricus cenſor & aſper erat.
Frangendos calices, effundendumq́ue falernum
Clamabat, biberet qui modò lotus eques.
A ſene ſed poſtquam nummi venere trecenti,
Sobrius à thermis neſcit abire domum.
O quantum diatheca valent, & quinque comati?
Tunc, cùm pauper erat, non ſitiebat Aper.

AD Lygdum. 62

Nil non, Lygde, mihi negas egenti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

AD Pannicum 63

Iugera mercatus prope buſta latentis agelli,
Et malè compactæ culmina fulta caſæ,
Deſeris vrbanas, tua prædia, Pannice, lites:

Paruáque, ſed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptiſanáque, fabáque ſolebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

AD Catullum. 64

Hæredem tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, niſi legero, Catulle.

AD Flaccum 65

Cùm tibi Niliacus portet cryſtalla cataſtus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an ſunt qui talia mittunt
Munera? ſed gemmis vtilis vſus ineſt.
Nullum ſollicitant hæc, Flacce, toreumata furem:
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid? quòd ſecuro potat conuiua miniſtro,
Et caſum tremulæ non timuere manus.
Hoc quoque non nihil eſt. quòd propinabis in iſtis,
Frangendus fuerit ſi tibi, Flacce, calix.

DE caritate vini 66

Amphora vigeſſis, modius datur ære quaterno.
Ebrius, & crudus nil habet agricola.

DE Aethonte 67

Multis dum precibus Iouem ſalutat
Stans ſummos reſupinus vſque in vngueis
Aethon in Capitolio iocatur.
Riſerunt comites: ſed ipſe diuûm
Offenſus genitor trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Poſt hoc flagitium miſellus Aethon,

Cùm

Cùm vult in Capitolium venire,
Stellas antè petit Patroclianas:
Et ludit deciesque, viciesque.
Sed quamuis ſibi cauerit iocando,
Compreſſis labijs Iouem ſalutat.

AD Bithynicum 68

Nil in te ſcripſi, Bithynice: credere non vis,
Et iurare iubes: malo ſatisfacere.

AD Atticillum 69

Donaui tibi multa, quæ rogaſti:
Donaui tibi plura, quàm rogaſti.
Non ceſſas tamen vſque me rogare.
Quiſquis nil negat, Atticille, peccat.

DE Calliſtrato. 70

Ne laudet dignos, laudat Calliſtratus omnes.
Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?

DE Vmbro. 71

Brumæ diebus, ferijſque Saturni
Mittebat Vmber aliculam mihi pauper,
Nunc mittit alicam. factus eſt enim diues.

DE Menogene. 72

Effugere è thermis, & circa balnea non eſt
Menogenen: omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra, læuaque trigonem:
Imputet exceptas vt tibi ſæpe pilas.
Colliget, & referet lapſum de puluere follem:
Et ſi iam lotus, iam ſoleatus erit.
Lintea ſi ſumas: niue candidiora loquetur,

Sint licet infantis ſordidiora ſinu.
Exiguos ſecto comentem dente capillos,
Dicet Achillæas diſpoſuiſſe comas.
Fumoſæ feret ipſe tropin de fece lagœnæ,
Frontis & humorem colliget vſque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia: donec
Perpeſſus dicas tædia mille, veni.

AD Polytimum. 73

Nolueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed iuuat hoc precibus me tribuiſſe tuis.
Talis eras modò, tonſe Pelops, poſitiſque nitebas
Crinibus: vt totum ſponſa videret ebur.

DE Cotta. 74

Bis Cotta ſoleas perdidiſſe ſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui ſolus inopi præſtat, & facit turbam:
Excogitauit homo ſagax, & aſtutus,
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

DE Tongiliano. 75

Tongilianus habet naſum: ſcio, non nego: ſed iam
Nil, præter naſum, Tongilianus habet.

AD Charinum. 76

Quòd lana caput alligas, Charine:
Non aures tibi, ſed dolent capilli.

DE Marone. 77

Pro ſene, ſed charo votum Maro fecit amico,
Cui grauis, & feruens hemitritæos erat:

Si

Si Stygias æger non eſſet miſſus ad vndas,
Vt caderet magno victima grata Ioui.
Cœperunt certam medici ſpondere ſalutem:
Ne votum ſoluat, nunc Maro vota facit.

AD Priſcum. 78

Sæpe rogare ſoles: qualis ſim, Priſce, futurus:
Si fiam locuples, ſimque repente potens.
Quenquam poſſe putas, mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo: qualis eris?

In Tuccam. 79

Scribebamus epos: cœpiſti ſcribere: ceſſi;
Aemula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptaſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lyræ moui doctis exculta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione noua.
Audemus ſatyras: Lucilius eſſe laboras.
Ludo leues elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus eſſe poteſt? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur iam mea fama tibi.
Elige quid nolis: quis enim eſt pudor, omnia velle?
Et ſi quid non vis, Tucca: relinque mihi.

AD Betim. 80

Betis oliuifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quẽ Bromius, quẽ Pallas amat, cui rector aquarũ
Albula nauigerum per freta pandit iter:
Ominibus lætis noſtras Inſtantius oras

Intret

Intret: & hic populis, vt prior annus, eat.
Non ignorat, onus quod ſit ſuccedere Macro.
Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt.

M. VAL. MARTIAL. EPIGRAMMATON LIBER XIII. CVI NOMEN INDITVM XENIA.

N*E TOGA cordillis, & penula deſit oliuis,*
Aut ĩopem metuat ſordida blatta famem:
Perdite Niliacas, Muſæ, mea damna papyros,
Poſtulat ecce nouos ebria bruma ſales.
Nõ mea magnanimo depugnat teſſera talo,
Senio nec noſtrum cum cane quaſſat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc eſt mihi charta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit iſta lucrum.

IN detractorem

Naſutus ſis vſque licet, ſis denique naſus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et poßis ipſum tu deridere Latinum:
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipſe ego quàm dixi. quid dentem dente iuuabit
Rodere?

Rodere? carne opus eſt, ſi ſatur eſſe velis.
Ne perdas operam: qui ſe mirantur, in illos
Virus habe: nos hæc nouimus eſſe nihil.
Non tamen hoc nimium nihil eſt: ſi candidus aure,
Nec matutina ſi mihi fronte venis.

AD Lectorem.

Omnis in hoc gracili xeniorum turba libello,
Conſtabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor eſt nimium? poterit conſtare duobus:
Et faciet lucrum bibliopola Thriphon.
Hæc licet hoſpitibus pro munere diſticha mittas:
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit.
Addita per titulos ſua nomina rebus habebis.
Prætereas, ſi quid non facit ad ſtomachum.

Thus.

Serus vt ætherea Germanicus imperet aula,
Vtque diu terris: da pia thura Ioui.

Piper.

Cærea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi forte datur, ſi ſapis, adde piper.

Alica.

Nos alicam, mulſum poterit tibi mittere diues.
Si tibi noluerit mittere diues: eme.

Conchis faba.

Si ſpumet rubra conchis tibi pallida teſta,
Lautorum cœnis ſæpe negare potes.

Far.

Imbue plebeias Cluſinis pultibus ollas:

Vt

Vt ſatur in vacuis dulcia muſta bibas.

Lens.

Accipe Niliacam Peluſia munera lentem:
Vilior eſt alica, carior illa faba.

Simila ex tritico.

Nec poteris ſimilæ dotes numerare, nec vſus:
Piſtori toties cùm ſit, & apta coco.

Ordeum.

Mulio quod non des tacituris accipe mulis.
Hæc ego coponi, non tibi, dona dedi.

Frumentum triticeum.

Tercentum Libyci modios de meſſe coloni
Sume, ſuburbanus ne moriatur ager.

Betæ.

Vt ſapiant fatuæ fabrorum prandia betæ:
O quàm ſæpe petet vina, piperque cocus.

Lactuca.

Claudere quæ cœnas lactuca ſolebat auorum:
Dic mihi, cur noſtras inchoat illa dapes?

Ligna acapna.

Si vicina tibi Nomento rura coluntur:
Ad villam, moneo, ruſtice, ligna feras.

Rapa.

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus eſſe ſolet.

Coliculi.

Ne tibi pallentes moueant faſtidia caules,
Nitrata viridis braßica fiat aqua.

Porri ſectiui.

Fila Tarentini grauiter redolentia porri
Ediſti quoties, oſcula clauſa dato.

Porri capitati.

Mittit præcipuos nemoralis Aritia porros:
In niueo virides ſtipite cerne comas.

Napi.

Nos Amiternus ager fœlicibus educat hortis:
Nurſinas poteris parcius eſſe pilas.

Aſparagi.

Mollis in æquorea quæ creuit ſpina Rauenna,
Non erit incultis gratior aſparagis.

Vua duracina.

Non habilis cyathis, & inutilis vua Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Chia ficus.

Chia ſeni ſimilis Baccho, quam Setia miſit,
Ipſa merum ſecum portat, & ipſa ſalem.

Cydonia.

Si tibi Cecropio ſaturata Cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimela licet.

Nuces pineæ.

Poma ſumus Cybeles: procul hinc diſcede, viator;
Ne cadat in miſerum noſtra ruina caput.

Sorba.

Sorba ſumus, molles nimium durantia ventres:
Hæc alij potius, quàm tibi, poma dabis.

Spathalion cariotharum.

Aurea porrigitur Iani cariotha calendis.

Sed

Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Coctana.

Hæc, tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si maiora forent Coctana, ficus erat.

Pruna Damaſcena.

Pruna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ
Sume: ſolent duri ſoluere ventris onus.

Caſeus Lunenſis.

Caſeus Etruſcæ ſignatus imagine Lunæ,
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

Caſeus Veſtinus.

Si ſine carne voles ientacula ſumere frugi:
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Caſeus Velabrenſis.

Non quemcunque focum, nec fumum caſeus omnẽ,
Sed Velabrenſem qui bibit, ipſe ſapit.

Caſei Trebulani.

Trebula nos genuit, commendat gratiá duplex:
Siue leni flamma, ſiue domamur aqua.

Lucanica.

Filia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pultibus hinc niueis grata corona datur.

Oliuæ.

Hæc, quæ Picenis venit ſubducta trapetis,
Incoat, atque eadem finit oliua dapes.

Mala Citrea.

Aut Corcyræi ſunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Maſſyli poma draconis erant.

Coloſtrum.

Surripuit paſtor quæ nondum ſtantibus hœdis,
De primo matrum lacte coloſtra damus.

Hœdi.

Barbatum pecus, & viridi non vtile Baccho,
Dat pœnas: nocuit iam tener ille Deo.

Oua.

Candida ſi croceos circunfluit vnda vitellos,
Heſperius ſcombri temperet oua liquor.

Porcellus lacteus.

Lacte mero paſtum pigræ mihi matris alumnum
Ponat: & Aetolo de ſue diues edat.

Apyrina & tuberes.

Non tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis:
De Nomentanis ſed damus arboribus.

Idem.

Lecta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis?

Sumen.

Eſſe putes nondum ſumen: ſic vbere largo
Effluit, & viuo lacte papilla tumet.

Pulli gallinacei.

Si Libycæ nobis volucres, & Phaſides eſſent,
Acciperes, at nunc accipe cortis aues.

Perſica nux.

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptiuis Perſica cara ſumus.

Panes Picentini.
Picentina Ceres niueo ſic nectare creſcit:
Vt leuis accepta ſpongia turget aqua.
Boleti.
Argentum, atque aurũ facile eſt, lenãque, togãque
Mittere: boletos mittere, difficile eſt.
Ficedula.
Cùm me ficus alat, cùm paſcar dulcibus vuis:
Cur potius nomen non dedit vua mihi?
Tubera.
Rumpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera: boletis poma ſecunda ſumus.
Turdorum corona.
Texta roſis fortaſſe tibi, vel diuite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.
Anas.
Tota quidem ponatur anas: ſed pectore tantum,
Et ceruice ſapit: cætera redde coco.
Turtur.
Dum pinguis mihi turtur erit, lactuca valebis:
Et cocleas tibi habe. perdere nolo famem.
Perna.
Ceretana mihi fiet, vel maſſa licebit
De Menapis: lauti de petaſone vorent.
Petaſo.
Muſteus eſt: propera, charos nec differ amicos.
Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil.
Colocaſia

Colocaſia.

Niliacum ridebis olus lanaſque ſequaces:
Improba cum morſu fila, manuque trahes.

Iecur anſeris.

Aſpice quàm tumeat magno iecur anſere maius.
Miratus dices, hoc, rogo, creuit vbi?

Glires.

Tota mihi dormitur hyems: & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

Cuniculus.

Gaudet in effoßis habitare cuniculus antris.
Monſtrauit tacitas hoſtibus ille vias.

Atagenæ.

Inter ſapores fertur alitum primus
Ionicarum guſtus atagenarum.

Gallina altilis.

Paſcitur & dulci facilis Gallina farina,
Paſcitur & tenebris: ingenioſa gula eſt.

Perdix.

Ponitur Auſonijs auis hæc rarißima menſis.
Hanc in lautorum mandere ſæpe ſoles.

Columbæ.

Ne violes teneras præduro dente columbas,
Tradita ſi Gnidiæ ſunt tibi ſacra deæ.

Galbula.

Galbula decipitur calamis, & retibus ales:
Turget adhuc viridi cùm rudis vua mero.

Cattæ.

Pannonicas nobis nunquam dedit Vmbria cattas.
Maullt hæc domino mittere dona Pudens.

Pauo.

Miraris, quoties gemmantes explicat alas:
Et potes hunc ſæuo tradere dure coco?

Phenicopterus.

Dat mihi penna rubens nomen: ſed lingua guloſis
Noſtra ſapit. quid, ſi garrula lingua foret?

Phaſianus.

Argiua primum ſum tranſportata carina.
Antè mihi notum nil niſi Phaſis erat.

Numidicæ.

Anſere Romano quamuis ſatur Hannibal eſſet:
Ipſe ſuas nunquam barbarus edit aues.

Anſer.

Hæc ſeruauit auis, Tarpei templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa deus.

Grues.

Turbabis verſus, nec littera tota volabit,
Vnam perdideris ſi Palamedis auem.

Ruſticula.

Ruſtica ſum perdix: quid refert, ſi ſapor idem eſt?
Carior eſt perdix: ſic ſapit illa magis.

Cygnus.

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cygnus funeris ipſe ſui.

Porphy-

Porphyriones.

Nomen habet magni volucris tam parua gigantis:
Et nomen Praſini Porphyrionis habet.

Mullus.

Spirat in aduecto, ſed iam piger æquore mullus
Langueſcit: viuum da mare, fortis erit.

Muræna.

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exuſtam mergere ſole cutem.

Rhombus.

Quamuis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior eſt tamen patella.

Oſtrea.

Ebria Baiano veni modo concha Lucrino:
Nobile nunc ſitio luxurioſa garum.

Squillæ.

Cœruleus nos Lyris amat, quem, ſilua Maricæ
Protegit: hinc ſquillæ maxima turba ſumus.

Scarus.

Hic ſcarus, æquoreis qui venit obeſus ab vndis,
Viſceribus bonus eſt: cætera vile ſapit.

Coracinus.

Princeps Niliacis raperis coracine macellis:
Pellææ prior eſt gloria nulla gulæ.

Echinus.

Iſte licet digitos teſtudine pungat acuta:
Cortice depoſito mollis echinus erit.

Murices.

Sanguine de noſtro tinctas, ingrate, lacernas
Induis: & non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.

Gobius.

In Venetis ſint lauta licet conuiuia terris,
Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

Lupus.

Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui,
Aequoreo dulces cum ſale paſtus aquas.

Aurata.

Non omnis laudem pretiumque aurata meretur:
Sed cui ſolus erit concha Lucrina cibus.

Acipenſis.

Ad pallatinas acipenſem mittite menſas;
Ambroſias ornent munera rara dapes.

Lepus.

Inter aues turdus, ſi quis me iudice certet:
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Aper.

Qui Diomedæis metuendus ſetiger agris
Aetola cecidit cuſpide, talis erat.

Damæ.

Dente timetur aper, defendunt cornua ceruum:
Imbelles damæ quid niſi præda ſumus?

Orix.

Matutinarum non vltima præda ferarum
Sæuus Orix; conſtat quod mihi morte canum.

Ceruus.

Ceruus.

Hic erat ille tuis domitus, Cypariſſe, capiſtris?
An magis iſte tuus Syluia, ceruus erat?

Laliſio

Cùm tener eſt onager, ſolaque laliſio matre
Paſcitur: hoc infans, ſed breue nomen habet.

Oleum venafranum.

Hoc tibi Campani ſudauit bacca Venafri:
Vnguentum, quoties ſumis, & iſtud olet.

Dorcas.

Delitium paruo donabis dorcade nato:
Iactatis ſolet hanc mittere turba togis.

Caprea.

Pendentem ſumma capream de rupe videbis,
Caſuram ſperes: decipit illa canes.

Onager.

Pulcher adeſt onager: mitti venatio debet
Dentis Erithræi: iam remouete ſinus.

Garum ſcombrorum.

Expirantis adhuc ſcombri de ſanguine primo
Accipe fœcoſum munera chara garum.

Muria.

Antipolitani fateor ſum filia Thynni.
Eſſem ſi ſcombri, non tibi miſſa forem.

Mel Atticum.

Hoc tibi Theſæi populatrix miſit Hymetti
Pallados à ſyluis nobile nectar apis.

Faui Siculi.
Cùm dederis Siculos medijs de collibus Hiblæ:
Cecropios dicas tu licet eſſe fauos.
Paſſum.
Gnoſia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulſum pauperis eſſe ſolet.
Picatum vinum.
Hæc de vitifera veniſſe picata Vienna
Ne dubites: miſit Romulus ipſe mihi.
Albanum.
Hoc de Cæſareis mitis vindemia cellis
Miſit, Iulæo quæ ſibi monte placet.
Surrentinum.
Surrentina bibis: nec myrrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina ſuos.
Falernum.
De Sinueſſanis venerunt Maſsica prælis:
Condita quo quæris conſule? nullus erat.
Setinum.
Pendula Pontinos quæ ſpectat Setia campos,
Exigua vetulos miſit ab vrbe cados.
Fundanum.
Hæc Fundana tulit fœlix autumnus Opimi:
Expreſsit mulſum conſul, & ipſe bibit.
Trifolinum.
Non ſum de primo, fateor, trifolina Lyæo,
Inter vina tamen ſeptima vitis ero.

Cæcubum.

Cæcubum.

Cæcuba Fundanis generoſa coquuntur Amyclis.
Vitis & in media nata palude viret.

Signinum.

Potabis liquidum Signina morantia ventrem.
Ne nimium ſiſtant, ſit tibi parca ſitis.

Mamertinum.

Amphora Neſtorea tibi Mamertina ſenecta
Si detur, quoduis nomen habere poteſt.

Tarraconenſe.

Tarraco, Campano tantùm ceſſura Lyæo,
Hæc genuit Thuſcis æmula vina cadis.

Nomentanum.

Nomentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quintus amat, commodiora bibes.

Spoletinum.

De Spoletinis quæ ſunt carioſa lagœnis
Malueris, quàm ſi muſta falerna bibas.

Pelignum.

Maßica Peligni mittunt turbata coloni.
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

Acetum.

Amphora Niliaci non ſit tibi vilis aceti:
Eſſet cùm vinum, vilior illa fuit,

Maßilianum.

Cùm tua centenos expugnet ſportula ciues,
Fumea Maßiliæ ponere vina potes.

Ceretanum.

Ceretanum.

Ceretana Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibet.

Tarentinum vinum.

Nobilis & lanis, & fœlix vitibus Aulon
Det pretioſa tibi vellera, vina mihi.

Vnguentum.

Vnguentum hæredi nunquam, nec vina relinquas.
Ille habeat nummos, hæc tibi tota dato.

Corona Roſea.

Dat feſtinatas Cæſar tibi bruma coronas.
Quondam veris erat, nunc tua facta roſa eſt.

M. VAL. MARTIALIS *EPIGRAMMATON LIBER XIIII. CVI NOMEN INDITVM APOPHORETA.*

SYNTHESIBVS dum gaudet eques, dominusque ſenatus:
Dumque decent noſtrū pilea ſumpta Iouem:
Nec timet ædilē moto ſpectare fritillo,
Cùm videat gelidos iam propè verna lacus:

Diuitis

Diuitis alternas, & pauperis accipe ſortes,
Præmia conuiuæ det ſua quiſque ſuo.
Sunt apinæ, triçæque, & ſi quid vilius iſtis.
Quis neſcit? vel quis tam manifeſta negat?
Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus:
Quos tibi pro cœlo filius ipſe dedit?
Vis ſcribã Thebas, Troiamque, malasque Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.
Quouiſcunque loco potes hunc finire libellum.
Verſibus explicitum eſt omne duobus opus.

Apophoreta.

Lemmata ſi quæris cur ſint adſcripta, docebo:
Vt ſi malueris, lemmata ſola legas.

Pugillares citrei.

Secta niſi in tenues eſſemus ligna tabellas,
Eſſemus Libyci nobile dentis onus.

Quincuplices.

Cæde iuuencorum domini calet area fœlix,
Quincuplici cera cùm datur altus honor.

Pugillares eburnei.

Languida ne triſtes obſcurent lumina ceræ,
Nigra tibi niueum littera pingat ebur.

Pugillares membranei.

Eſſe puta ceras, licet hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties ſcripta nouare voles.

Chartæ maiores.

Non ſunt munera, quæ putas amice,

Cùm

Cùm donat vacuas poëta chartas.

Chartæ epiſtolares.

Seu leuiter noto, ſeu charo miſſa ſodali:
Omnes iſta ſolet charta vocare ſuos.

Loculi eburnei.

Hos niſi de fulua loculos implere moneta
Non decet. argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei.

Si quid adhuc ſupereſt in noſtri fæce locelli,
Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

Tali eborei.

Cùm ſteterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magnà dediſſe tibi.

Teſſera.

Non ſim talorum numero par teſſera: dum ſit
Maior, quàm talis, alea ſæpe mihi.

Turricula.

Quærit compoſitos manus improba mittere talos?
Si per me miſit, nil niſi vota facit.

Tabula luſoria.

Hæc mihi biſſeno numeratur teſſera puncto;
Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit.

Nuces.

Alea parua nuces, & non damnoſa videtur:
Sæpe tamen pueris abſtulit illa diem

Theca calamaria.

Sortitus thecam calamis armare memento:

Cætera

Cætera nos dedimus, tu leuiora para.

Calculi.

Inſidioſorum ſi ludis bella latronum,
Gemmeus iſte tibi miles, & hoſtis erit.

Graphiarium.

Hæc tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro,
Si puero dones, non leue munus erit.

Dentiſcalpium.

Lentiſcum melius: ſed ſi tibi frondea cuſpis
Defuerit, dentes penna leuare poteſt.

Auriſcalpium.

Si tibi moroſa prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus aurea.

Tenuia ne madidos violent bombicina crines.
Figat acus tortas ſuſtineatque comas,

Pecten, ad caluum.

Quid faciet nullos hic inuentura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Sapo.

Cauſtica Teutonicos accendit ſpuma capillos.
Captiuis poteris cultior eſſe comis.

Mattiacæ pilæ.

Si mutare paras longæuos cana capillos.
Accipe mattiacas (quo tibi calua?) pilas.

Vmbella.

Accipe quæ nimios vincant vmbracula ſoles:

Sit

Sit licet & ventus. te tua vela tegent.

Gauſapa.

In pompeiano tectus ſpectabo theatro,
Nam ventus populo vela negare ſolet.

Venabula.

Excipient apros, expectabuntque leones,
Intrabunt vrſos: ſit modò firma manus.

Culter venatorius.

Si deiecta geres longo venabula roſtro,
Hic breuis in grandem cominus ibit aprum.

Perazonium.

Militiæ decus hoc, & grati nomen honoris;
Arma Tribunitium cingere digna latus.

Pugio.

Pugio, quem curuis ſignat breuis orbita venis.
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Falx ex enſe.

Pax me certa ducis placidos curuauit in vſus.
Agricolæ nunc ſum, militis antè fui.

Securicula.

Cùm fieret triſtis ſoluendis auctio nummis
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

Ferramenta tonſoria.

Tondendis hæc arma tibi ſunt apta capillis:
Vnguibus hæc longis, vtilis illa genis.

Scrinium.

Conſtrictos niſi das mihi libellos

Admittam

Admittam tineas, truceſque blattas.

Faſces calamorum.

Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliqua tecta palude tibi.

Candela.

Ancillam tibi ſors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos.

Illuſtrem cùm tota meis conuiuia flammis,
Totq́ue geram mixos, vna lucerna vocor.

Cereus.

Hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes,
Subducta eſt puero nanque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium.

Nomina candelæ nobis antiqua dederunt.
Non norat parcos vncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum.

Eſſe vides lignum: ſerues niſi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Pila paganica.

Hæc quæ difficili turget Paganica pluma,
Folle minus laxa eſt, et minus arcta pila.

Pila trigonalis.

Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua, ſi neſcis, ruſtice, redde pilam.

Follis.

Ite procul iuuenes: mitis mihi conuenit ætas:

Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

Harpaſta.

Hæc rapit Antæi velox in puluere draucus.
Grandia qui vano colla labore facit.

Alteres.

Quid pereunt ſtulto fortes altere lacerti?
Exercet melius vinea foſſa viros.

Galericulum.

Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles.

Pergamus has miſit, curuo diſtringere ferro.
Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Guttus corneus.

Geſtauit modò fronte me iuuencus.
Verum rhinocerota me putabis.

Rhinoceros.

Nuper in Auſonia domini ſpectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Crepitaculum.

Si quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula ſiſtra manu.

Flagellum.

Proficies nihil hoc, cædas licet vſque flagello:
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Mirobalanum.

Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,

Hoc

Hoc ex vnguento conſtat, & ex balano.

Aphronitrum.

Ruſticus es. neſcis quid Græco nomine dicar:
Spuma vocor nitri, dicor & aphronitrum.

Lomentum.

Gratum munus erit, ſciſſo nec inutile ventri:
Si clara Stephani balnea luce petes.

Laterna cornea.

Dux laterna viæ clauſis feror aurea flammis:
Et tuta eſt gremio parua lucerna meo.

Laterna ex veſica.

Cornea ſi non ſum, nunquid ſum fuſcior? aut me
Veſicam, contrà qui venit, eſſe putat?

Fiſtula.

Quid me compactam ceris, & arundine rides?
Quæ primum extructa eſt fiſtula, talis erat.

Tibiæ.

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

Soleæ lanatæ.

Defuerit ſi fortè puer ſoleasque libebit
Sumere: pro puero proderit ipſe ſibi.

Muſcaria pauonina.

Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muſcas,
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit.

Copta Rhodia.

Peccantis famuli pugno ne percute dentes:

Clara Rhodos coptam quam tibi miſit, edat.

Porcus.

Iſte tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter ſpumantes ilice paſtus apros.

Muſcarium bubulum.

Sordida ſi flauo fuerit tibi puluere veſtis,
Colligat hunc tenui verbere cauda leuis.

Botulus.

Qui venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni ſeptem venerat ante dies.

Pſittacus.

Pſittacus à vobis aliorum nomina diſcam:
Hoc didici per me dicere; Cæſar, aue.

Pica.

Pica loquax certa dominum te voce ſaluto:
Si me non videas, eſſe negabis auem.

Narthecium.

Artis ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius eſſe ſua.

Flagra.

Ludite ſecuri, ſed tantum ludite ſerui:
Hæc ſignata mihi quinque diebus erunt.

Ferulæ.

Inuiſæ nimium pueris, grataque magiſtris,
Clara Promethæo munere ligna ſumus.

Pera.

Ne mendica ferat barbati prandia nudi,

Dormiat

Dormiat & tretico cum cane, pera rogat

Scopæ.

In pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe,
Sed pretium ſcopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium.

Defendet manus hæc ſcapulas, mordente moleſto
Pulice, vel ſi quid pulice ſordidius.

Manuale.

Ne toga barbatos faciat, vel penula libros:
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Lectus pauoninus.

Nomina dat ſpondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Iunonis auis, ſed prius Argus erat.

Ephippium.

Stragula ſuccincti venator ſume veredi,
Nam ſolet à nudo ſurgere morbus equo.

Stibadium.

Accipe lunata ſcriptum teſtudine ſignum:
Octo capit; veniat, quiſquis amicus erit.

Guſtatorium.

Fœmineam nobis Cherſon ſi credis ineſſe,
Deciperis; pelagi maſcula præda ſumus.

Menſa citrea.

Accipe fœlices Atlantica munera ſyluas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Menſa acerna.

Non ſum criſpa quidem, nec ſyluæ filia Mauræ:

Quare non habeas ægida? Cæſar habet.

Sigillum giberi fictile.

Ebrius hæc fecit terris, puto, monſtra Prometheus:
Saturnalitio luſit & ipſe luto.

Homeri batrachomyomachia.

Perlege Mæonio cantatas carmine ranas:
Et frontem nugis ſoluere diſce meis.

Homerus in membranis.

Ilias, & Priami regnis inimicus Vlyſſes,
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgilij Culex.

Accipe facundi culicem ſtudioſe, Maronis:
Ne nugis poſitis, arma, virumq́ue canas.

Virgilius in membrana.

Quàm breuis immenſum cepit membrana Maronem!
Ipſius vultus prima tabella gerit.

Cicero in membranis.

Si comes iſta tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Liuius in membranis.

Pellibus exiguis arctatur Liuius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Salluſtius.

Hic erit, vt perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Criſpus in hiſtoria.

Ouidij Metamorphôſis in membranis.

Hæc tibi, multiplici quæ ſtructa eſt maſſa tabella,

Carmina

Carmina Naſonis quinque, decemque gerit.
Lucanus.
Sunt quidam, qui me dicunt non eſſe poëtam:
Sed qui me vendit bibliopôla, putat.
Catullus.
Tantum magna ſuo debet Verona Catullo,
Quantum parua ſuo Mantua Virgilio.
Calda, & frigida aqua.
Hæc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicunt.
Ipſa ſuas melius charta natabit aquas,
Mulæ pomiliæ.
His tibi de mulis non eſt metuenda ruina:
Altius in terra penè ſedere ſoles.
Catella Gallicana.
Delitias paruæ ſi vis audire catellæ,
Narranti breuis eſt pagina tota mihi.
Aſturco.
Hic breuis, ad numerum rapidos qui colligit vngues,
Venit ab auriferis gentibus, aſtur equus.
Canis vertagus.
Non ſibi, ſed domino venatur vertagus acer,
Illæſum leporem qui tibi dente feret.
Tintinabulum.
Redde pilam, ſonat æs thermarum: ludere pergis?
Anne cupis ſolus lotus abire domum?
Simius.
Callidus immiſſas eludere ſimius haſtas,
Si

Si mihi cauda foret, cercopithecus eràm.

Notarius.

Currant verba licet, manus eſt velocior illis:
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus,

Concha.

Læuis ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat: inofenſa curret arundo via.

Morio.

Non mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſa:
Quiſquis plus iuſto non ſapit, ille ſapit:

Caput arietinum.

Mollia Phryxæi ſecuiſti colla mariti:
Hoc meruit, tunicam qui tibi ſæpe dedit?

Pumilio.

Si ſolum ſpectes hominis caput, Hectora credas:
Si ſtantem videas, Aſtyanacta putes.

Parma.

Hæc, quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi, ſcutum pumilionis erit.

Bruti Puer, ſiue puſio.

Gloria tam parui non eſt obſcura ſigilli,
Iſtius dominus Brutus erat pueri.

Accipiter.

Prædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem,
Decipit, & captas non ſibi mœret aues.

Obſonator.

Dic quotus es, quanti cupias cœnare: nec vnum
Addideris.

Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

Calami aucupatorij.

Non tantum calamis, ſed cantu fallitur ales:
Pallida dum tacita creſcit arundo manu.

Corculum.

Pauper cauſidicus nullos referentia nummos
Carmina cùm ſcribas: accipe cor, quod habes.

Cocus.

Non ſatis eſt ars ſola coco, ſeruire palato:
Nanque cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum veru.

Parua tibi curua craticula ſudet ofella:
Spumeus in longa cuſpide fumet aper.

Piſtor dulciarius.

Mille tibi dulces operum manus iſta figuras
Extruet: huic vni parca laborat apis.

Ientacula.

Surgite, iam vendit pueris ientacula piſtor:
Criſtatæque ſonant vndique lucis aues.

LAVS DEO.

BIBLIOTECA